

בעזרהי"ת

על רגל אחת

חלק א

מליקוטי מוהר"ן קמא תורה א עד תורה נ"ו.

בספר זה נאספו פנינים מחכמתו של רבנו הקדוש

רבי נחמן מברסלב זי"ע,

ומדברי תלמידו היקר רבי נתן בסיפרו 'ליקוטי
הלכות' על אותן התורות

החכמה שעוסקת בתחומי החיים השונים, ובעיקר - בתכלית שלשמה
נברא האדם - השגת אלקותו יתברך, וזה האור הגנוז שיתגלה לעתיד
לבוא. כמבואר בספרי רביז"ל.

אין להוציא הספר מביהכנ"ס או ביהמ"ד שבו נתרם ספר זה.

כל המעוניין רשאי להדפיס ולהפיץ הספר אחר קבלת אישור בכתב מבעלי

הזכויות, ובתנאי שאינו מוסיף ואינו גורע

דבר ומדפיסו במתכון שהודפס ספר זה.

מותר להוסיף עמודים כדי להכניס הקדשה

לעילוי נשמת יקריו, או לרפואה וכדומה.

המעוניין להשיג הספר, וכן המעוניין בקובץ

על מנת להדפיסו,

אודה ה' בכל לבב

על ידידי היקרים שסייעו ותרמו
מממונם להדפסת הספר:

ארז נחמן אלזם

ינון פדלון

רמי פדלון

אליהו טייב

שמעון כהן

וכן אודה לידידי נפתלי ארנפלד
על הכנת הכריכה.

מברך את כלם שתזכו להיות
שמשים בהיכלו של רביז"ל

יפנה ל: 054-4202914, 052-6888369, 053-4276544

דוא"ל: radiobreslav@gmail.com

לצפיה והאזנה באתרים ובאפליקציות:

בשיעורי המקבץ: <https://glat.tube/> - בקטגוריה "קול הנחל"

להאזנה: רדיו ברסלב קול הנחל <https://www.breslav.co.il/radio/>

הספר מוקדש
לע"נ מו"ר אבי - פנחס אליהו בן

אברהם,

ולע"נ אמי היקרה -

גיטה בת רות,

מצאצאי רבי יצחק חי טייב

(לא מת) זי"ע

ההמלצה נשלחה אלי ביום א' י' אדר ב' תשפ"ב על ידי שמואל חיים (טל פלד) מתלמידי רבי שלמה יהודה בארי נ"ו, שמסר לעיונו את הספר "על רגל אחת" כבקשתו.

המלצה מאת הצדיק רבי שלמה יהודה בארי המכונה הינוקא:

"בסייעתא דשמיא עזרי מעם ה' ית' עושה שמים וארץ.

אל הרב הגאון רבי אברהם סייג נרו יאיר ויזרח. חזק ואמץ במלאכת הקודש לקבץ ולבאר מתורת הנחל נובע מקור חכמה ותלמידו הקדוש מוהרנ"ת לתועלת שיתקרבו לה' יתברך. ויהי רצון שיהיה לתועלת. אשריך וטוב לך ויפוצו מעיינותיך חוצה להאיר אור ה' ברוך הוא בכל העולמות.

ממני הקטן באלפי ישראל שלמה יהודה בארי."

המלצה מאת הצדיק רבי שלמה יהודה בארי המכונה הינוקא
אל הרב הגאון רבי אברהם סייג נרו יאיר ויזרח. חזק ואמץ במלאכת הקודש לקבץ ולבאר מתורת הנחל נובע מקור חכמה ותלמידו הקדוש מוהרנ"ת לתועלת שיתקרבו לה' יתברך. ויהי רצון שיהיה לתועלת. אשריך וטוב לך ויפוצו מעיינותיך חוצה להאיר אור ה' ברוך הוא בכל העולמות.
ממני הקטן באלפי ישראל שלמה יהודה בארי."

המלצה מהרב החסיד רבי שמעון טייכנר נרו יאיר

דס"ד באלול תשע"א

לפי צדדי הרה"ק אברהם צמח פייג טיש"א

כאמ"ל את ספרך. ברכיך על קבלת אמת"ל חלק א'
אלו בו אתה מביא את דברי נכינו ב"ל המובאים
ביסודו בק' ליקוטי מנהגון ומאובאים בספרי תלמידו
בפנין מנהגתו ב"ל מתעב"א ע"י אנה נ'
כמה לכתובם ב"ל טוב טעם וצלח נאמרו
קצרות מצויקת ומאיכוד ל"ל נמה וליטין
והוא צ"ח ב"ל מקורית להפ"ל ב"ל גרציק מוצני'
דיכ"ל ל"ל שינוי להשליך ולכתוב ע"י חלק
ע"י סוף הלכות מנהגון, והפ"ל רש"י י"ל י"ל דיך
ויחבה הא"ל וגב"ל כדלמ ע"י ליט"י י"ל צ"ל
א"ל וק"ל ב"ל ב"ל ב"ל.

ב"ל ר"ל וכו' וג' קוד
י"ל צ"ל לעו"ל ט"ל ב"ל

המלצה מהרב משה נידאם, ני"ד

בס"ד

Rabbi Moshe NIDDAM
Rabbi of Shikoun Hé and Ganei Gad
Bnei-Braq

משה נידאם
רב ודומ"ץ דשכון ה' וגני גד
עיריית בני-ברק תוכב"א

בני-ברק *אגודת התורה*
Bnei-Braq

לכבוד יו"ר רב ודומ"ץ בני ברק הרב משה נידאם

*הינני בשר לברך שמואל אהרן הספי "אגודת התורה" פה
זמן קצת מאז הרב נאמן זצ"ל, ולפי
שנים רבות עמנו ביישוב ונאמן וזמנו כיום*

*אז משך בפי
היינו אלף עניי דברים המאליים האב ושמה
האומרים הנה דבר זה אל משה אצל
זה אהרן ביישוב בני ברק.*

*הינני אהרן אהרן אהרן אהרן אהרן
הרבים שכן נאמן ודברים ייני שייני-*

באהרן ובני ברק

משה נידאם

בית הוראה סימטת לוין 10, בני ברק טל: 03-570 70 11

רח' הרב זוננפלד 15, בני ברק טל: 03-674 54 75 פקס: 03-677 31 44
15, rehov Harav Zonenfeld Bnei-Braq Tél: 03 674 54 75 Fax: 03-677 31 44

המלצה מהרב יוסף חממי, נ"י

Rabbi Yosef Hamamy
Rabbi of "Hae" & Gane Gad' quaters
39 Bar Elan St. Bnei Berak 51388 Israel
052-7606001 TELEFAX: 972-3-5709696

יוסף חממי רב ומו"ץ
דק"ק שיכון ה' וגני ג'ד'
רח' בר אילן 39 בני ברק 51388
טל: 052-7606001 03-5709696

בס"ד ציטת מילתו תפוד

דיצ"ר ומכיון שר יבוצי ורוצ' לשכרו הימים
לשר לבני חמה לימוד והקת פדוי היין נמין צבוק
לשר דבר סמלים וחסמים לשרי ההלכה דט.
וצתה הרב אברהם ציון סייג היו לפי פדוי פדוי.
פדוי צמלונט וניקה ונסה כסאל נקיה את פדוי
היין. יקוטי דע זיקוטי פנניה יקוטי המסלומים
הנס. ופתח בורר דמקלומי קרב סמלים למנה
האומצ. צ"ג לימדשם, קהיווע. ויקוטי פדוי היין
אש המ פדוי יקוטי תים. טלפיון (מטויה ע'
צמלו ורמו צ"ג אהבולו לטן דש מתקן ומקלם
צ"ג מסה מקומות צ"ג שיוט המציון למצולט מקור
פדוי היין. והעני אהבו שנגה רהיון הקדוש
והטהו ימליט א"כ דצ"ו אדציון אדלו סל האומקום
תניט ונצנב שיסוצו מציונלמי חוצם צ"ג לטא
טאל צדק כמרה דימיון טלבי'.

ברכת התורה
הרב יוסף חממי

תודה לה' יתברך
שזיכני בנוות ביתי - שרה פנינה,
שתחיה בבריאות איתנה,
שחזקה אותי לאורך כל דרך
התשובה - "זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ
אֶהְבֵּת כְּלוּלְתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרַי
בְּמִדְבַר בְּאָרֶץ לֹא זְרוּעָה"
"שלי ושלכם - שלה הוא"
(נדרים ב"א).

וכן אודה להי"ת על ידידי ותלמידי
היקר והאהוב - הרב פינחס יניב
רפאלי, שעסק בכל נפשו להגיה את
הספר הזה, וכן בהכנת הביאור
"שפה ברורה" לליקוטי מוהר"ן,
על כל עסקו בענייני הפצת דעת
רבינו. יהי רצון שתהיה משכורתו
שלימה מרבינו הקדוש, בזה ובבא.

אברהם ציון
מחבר הספרים "דבש מסלע", "על
רגל אחת" ועוד

הקדמת העורך

תוך כדי עוברי על הסעיפים בזה הספר ע"מ להגיהם ולסדרם קצת, זכיתי ללומדם. מעבר לכך שהלומד כאן ימצא עיקרי כל תורה ותורה בספה"ק ליקוטי מוהר"ן ומביאוריה העולים מחידושיו של מורנו רבי נתן בספה"ק ליקוטי הלכות, ימצא הוא פנים בתורת רביז"ל - הבנה אחד יסודית שלמה המקיפה את כל התורות, שעל-פיה ניתן להבין ולפרש כ"א מהן ואת כולן יחד כמכלול.

כִּי "העקר והיסוד שהכל תלוי בו - לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו, על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול; ולבלי לגטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ספרי פ' שופטים): אפלו אומר לה על ימין שמאל וכו'; ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו, כאלו אין לו שום שכל בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשא אצלו שום שכל עצמו - אינו בשלמות, ואינו מקשר להצדיק". (ליקוטי מוהר"ן ח"א קכג)

כלומר, ההתקשרות באמת לצדיק תלויה בזה שיבטל כל דעתו כנגד דעת הצדיק, ולא ישאר אצלו "שום שכל עצמו", ולא יהיה לו "שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור", כך שכל הנהגותיו, בכל פרט בחיים, תהיינה רק עפ"י דעת הצדיק. זהו הבסיס להתקשרות אמת. אך "עקר ההתקשרות - הוא אהבה - שיאהב את הצדיק אהבה שלמה, כמו שכתוב (בראשית מד): ונפשו קשורה בנפשו, ותרגומו: 'חביבא לה כנפשה'; וכמו שכתוב (שמואל"א יח): ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד. ואהבתו את הצדיק יהיה יותר מאהבת נשים, כמו שכתוב (שמואל"ב א): 'נפלא אתה אהבתך לי מאהבת נשים'". (ליקוטי מוהר"ן ח"א קלה)

הקדמת העורך

וכן אומר רבינו (ליקוטי מוה"ר"ן ח"א קעו): **"וְהִתְקַשְׁרוּת - הֵינּוּ אֱהָבַת נַפֶּשׁ - מֵה שְׂאוּהָב לְהַצְדִּיק מְאֹד"**.

אצל מו"ר, יצ"ו - המחבר, זכיתי, במשך השנים, לראות בחוש הן את אמונתו השלמה ברביז"ל והן את אהבתו לרביז"ל ללא גבול. אף שיש לי הרבה מה לספר בזה, אין המקום כאן מתאים כ"כ להרחיב בזה, אלא לציין רק המעט המוכרח שלבי מאלצני לכותבו.

אמונתו - שכל הנהגותיו מעוגנות בדעת רביז"ל, הן בדברים הנוגעים לו עצמו, הן בדברים שבינו לבין הזולת והן בדברים הנוגעים לזולת לבדו; הן ברוחני והן בגשמי - בין בענייני עבודת ה' ובין בענייני גשמיות שביום-יום, ואף בדברים דקים מאוד.

פעמים רבות, שחש בתמיהתנו (התלמידים) על הנהגתו באיזה עניין, או ששאלתיו מדוע נקט כך, ביאר לנו טעמה ומקורה של הנהגתו בדברי רבינו, הדק היטב, ונפלאנו לראות איך בכל דבר - סר למשמעתו של רבינו, מבלי לסור ממנה ימין ושמאל. ודבר זה - א"א לבאר היטב בכתב.

אהבתו לרבינו - ניכרת וידועה לכל מכיריו - שמוסר כל עצמו למען רבינו (בלי שום גוזמא), בממון, בטירחה וברצון, ומבלה רוב ככל זמנו על הפצת דעתו הקדושה, ואף אינו יוצא לדרך, לשום נסיעה, קודם שמתבונן אם יש בה איזה נפק"מ חיובית להפצה.

יתר על כן, שמעתי ממנו בפירוש כמה פעמים על גודל אהבתו לרבינו, ובכלל זה הזכיר הפסוק הנ"ל: **"נִפְלְאֵתָה אֱהָבָתְךָ לִי" וגו'.** ודי בזה כעת.

ורביז"ל מבאר בעצמו את תולדות ההתקשרות באמת לצדיק:

ועל-ידי ההתקשרות באהבת נפש לצדיק - **"מֵה שְׂאוּהָב לְהַצְדִּיק מְאֹד - עַל יְדֵי זֶה נִכְלָל לְבוֹ פְּלֵב הַצְדִּיק"** (ש) - שמתאחד לבו עם לב הצדיק.

הקדמת העורך

וכן אומר רבינו (ליקוטי מוה"ר ח"א יב, א): "וכִשְׁהָאָדָם לומֵד בְּקִדְשָׁהּ וּבִטְהָרָה אֵיזָה דִּין וּפְסָק שְׁחָדֵשׁ אֵיזָה תְּנָא אוּ צְדִיק אַחַר - עַל־יְדֵי־זָה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת נְשִׁיקָין; וּנְשִׁיקָין זֶה בְּחִינַת הַתְּדַבְּקוֹת רוּחָא בְּרוּחָא... נִמְצָא: עֲכָשׁוּ כְּשִׁלּוּמְדִים אֶת הַחֲדוּשׁ הַזֶּה, וּכְשִׁמְכַנְסִין הַלְמוּד וְהַחֲדוּשׁ בְּתוֹךְ פֶּה - נִמְצָא שְׁמֵדְבָקִין רוּחַ הַצְּדִיק שְׁחָדֵשׁ זֶה הַחֲדוּשׁ עִם רוּחַ מְמַלְלָא, הֵינּוּ עִם הַדְּבוּר הַלּוּמֵד זֶה הַחֲדוּשׁ עֲכָשׁוּ; וְזֹאת הֵהֱתַדְּבָקוֹת רוּחָא בְּרוּחָא נִקְרָא 'נְשִׁיקָין'. נִמְצָא: כְּשִׁלּוּמְדִין אֵיזָה הֶלְכָה שְׁחָדֵשׁוּ הַתְּנָאִים - עַל־יְדֵי־זָה נִתְדַבֵּק רוּחַ הַתְּנָא עִם רוּחַ הַלּוּמֵד, וְדוּמָה כְּאִלוֹ נוֹשֵׁק אֶת עֲצָמוֹ עִם הַתְּנָא". דֵּהֵינּוּ, שֶׁהַצְּדִיק שׁוֹתֵף עִם תַּלְמִידוֹ בְּלִמּוּדוֹ, וְרוּחוֹ מֵתְלַבֵּשׁת בְּרוּחַ הַתַּלְמִיד, וְהַבִּיאוּרִים וְהַחֲדוּשִׁים הַנִּמְשָׁכִים לַלּוּמֵד בַּעַת לִמּוּדוֹ - מֵאֵת הַצְּדִיק הֵם. וְעַיִן בְּבִיאוּר 'לִיקוּטֵי מוה"ר' בְּשִׁפְהַ בְּרוּרָה' עַל תּוֹרָה זוּ.

וכן, שאלתי פעם את מו"ר בעניין ההפצה - שבזמן שעוסקים בה בטלים מהלימוד וכו', והשיבני שאין בזה שום הפסד כלל ועיקר, כי הצדיק אינו "נשאר חייב", ובזמן המועט שיוותר לתלמיד לעסוק בתורתו, יאיר את עיניו בנפלאות ובעמקות שבה, ויוכל בשעה אחת לראות מה שאחר, אם "ישב על הספר שבעים שנה", לא יראה (אלא אם הצדיק בעצמו יפקח עיניו בזה), "כי יש בהם פנימיות הרבה - מה שאין נראה על פי פשוטו כלל" (ח"י"מ שמו).

וכן איתא בדברי מוהרנ"ת כמה פעמים: "וְכָל זֶה מְבָאָר וּמְפָרֵשׁ וְכוּ' לְמִי שֵׁיִשׁ לוֹ עֵינַיִם אֲמִתִּיִּים" (ליקוטי ברכת השחר ג, לג; ליקוטי תפילה ד, א; ועיין ח"י"מ כד ד"ה זכונתו היתה). כלומר, ללא עינים אמתיים, יסתכל על הכתוב, ולא יראה בו אמיתת פירושו.

וכיצד זוכין לעינים אמתיים?

אומר רבינו (ליקוטי מוה"ר ח"ב סז): "כְּשִׁזָּה הַצְּדִיק שֶׁהוּא הִיפֵי שֶׁל כָּל הָעוֹלָם נִתְפָּרְסָם וְנִתְגַּדַּל בְּעוֹלָם, אֲזִי נִפְתָּחִין הָעֵינַיִם שֶׁל הָעוֹלָם - שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּכְלָל בְּזֶה הַחֵן הָאֵמֶת שֶׁל זֶה הַצְּדִיק שֶׁהוּא הַחֵן וְהִיפֵי שֶׁל הָעוֹלָם, דֵּהֵינּוּ שְׁמֵתִקְרָב

הקדמת העורך

אֵלֶּיךָ וְנִכְלָל בּוֹ, נִפְתָּחִין עֵינֵינוּ וְיִכּוֹל לְרְאוֹתָּ, וְהַמּוֹבֵן - שֶׁבִּפְרֵט לְעוֹסֵק בְּפִרְסוּמוֹ שֶׁל זֶה הַצַּדִּיק.

והזוכה לכל הנ"ל - לאמונה שלמה בצדיק ולאהבתו באמת, שמתוכה בא לשמשו - נפקחו עיניו, ויכול לזכות שיגלה לו הצדיק 'פנים' בתורתו, שהוא שכל אחד שורשי כולל, שממנו נמשכות כל התורות ועל-פיו יתבארו כולן (וגם זהו במדרגות, גבוה מעל גבוה, ואכמ"ל).

ספר זה נערך (פיסוק, ניקוד, השלמת מרא"מ, תיקוני לשון, סדר סע' וכד') תחת שתי הנחיות עיקריות של מו"ר - מחברו, ני"ו לעד:

להיצמד ללשון המקור, אלא היכא שהשינוי הכרחי לבהירות. (ובדברי רביז"ל - לא לשנות מלשונו הקדוש כלל)

שתהיה ההגהה בבחינת "עט סופר מהיר" - שלא להתעכב על כל סעיף, לדקדק יותר מדי ("כי דקדוק אין צריכין כלל" - שיהר"ן רלה).

יה"ר שתפוץ דעת רביז"ל בעולם ותתגלה מלכות ה' בשלמות לכל יושבי תבל, אכ"ר.

כה דברי פינחס יניב רפאלי

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

מספרת הגמרא^א:

”שוב מעשה בנכרי אחד, שבא לפני שמאי ואמר לו: **גְיִירָנִי** על מנת שתלמדני כל התורה כולה, כשאני עומד על רגל אחת. דחפו שמאי באמת הבניין שבידו.

בא אותו נכרי לפני הלל. גיירו, ואמר לו: דעלך סני - לחברך לא תעביד [מה ששנא עליך - לחברך אל תעשה]. זוהי כל התורה כולה, ואיזך - פירושה הוא. זיל וגמור!^ב [והשאר - פירוש הוא. לך ולמד!].

מתשובתו הפשוטה של הלל, נראה, לכאורה, שכל רצונו היה רק לדחות את אותו נכרי ולהיפטר ממנו; כי באמת, איך אפשר ללמוד את כל התורה כולה בזמן כל כך קצר - כל זמן שהנכרי עומד על רגל אחת ולא נופל ממנה? תורה שיש בה אין סוף חכמה, תורה שנובעת כמעין המתגבר ומוציאה עוד ועוד חידושים?

ואפילו משה רבנו ע"ה, שקיבל את התורה, זכה בחייו אך לארבעים ותשעה שערי בינה, מתוך חמישים; וגם שלמה המלך - החכם מכל האדם - אמר: **”אמרתי אחכמה, והיא רחוקה ממני”**.

אך באמת, הלל לא התכוון לדחות אותו, כי הבין שאין האדם הזה מבקש להתלוצץ, ובאמת רצונו להתגייר וללמוד תורה ברצינות. מנין למד זאת? כי הנכרי, בפנותו אל הלל על מנת לקבל תורה - לקבל דעת, השתמש באותו סוד שהשתמשו בו ישראל בקבלת התורה, כאשר אמרו **”נעשה ונשמע”**;

כמו שאמר רבי אלעזר^ב: **”בשעה שהקדימו ישראל נעשה ל- נשמע, יצתה בת קול ואמרה להן: מי גילה לבני רז זה, שמלאכי השרת משתמשין**

^א שבת דף פח.

^ב שבת לא.

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

בו? דכתיב^א: 'ברכו ה' מלאכיו גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו'.
ברישא 'עושי', והזר [ואח"כ] 'לשמוע'.

וכך בדיוק ביקש הנכרי מהלל - קודם כל 'גיירני', ורק אח"כ 'למדני תורה', כלומר 'נעשה', ואחר כך 'נשמע' ונבין. ומה הסוד בזה? אומר רביז"ל: "כי עיקר הרגשת תענוג ושעשוע עולם הבא וכל הש"י (310) עולמות - הכל הוא בלב"ב^ב, כלומר עיקר הדעת - כאשר הוא מגיע ללב - להרגשה, לחוויה, שרק באופן הזה הדבר מאומת אצל האדם ועושה עליו רושם. מה שאין כן, דבר שבידיעת המוח. לכן, כשאמרו ישראל "נעשה ונשמע", וכן כשאמר הנכרי 'גיירני' ואח"כ 'תלמדני' ואשמע את התורה, הם אמרו את האופן האמיתי שבו אפשר לקבל את הדעת - את התורה.

עוד צריך לברר: מדוע הנכרי הגביל כל כך את הזמן שנותן לזה - שילמד אותו את כל התורה? לפחות היה נותן שנה או שנתיים, ואפילו יום או יומיים. מדוע "על רגל אחת" - שזהו זמן של דקה או שתיים (עד שהוא לא יוכל להמשיך עוד לעמוד על רגלו)?

אלא, חכמה גדולה הייתה בבקשתו זו.

הוא ביקש קודם כל לדעת את "הכותרת" של התורה, כלומר מה תורת ישראל אומרת לגבי תכלית הבריאה ותכלית החיים - בשביל מה נברא כל זה? לאן התורה רוצה להוביל?

אם הרב לא יוכל להסביר במשפט אחד את תכלית התורה, תכלית החיים - זה סימן שהוא בעצמו לא יודע, והוא רק "מסתובב סביב הנקודה", ובעצמו רק "מגשש" בתורה (עיי"ג), וזמן עמידה על רגל אחת הוא זמן מספיק

^א החכם בחכמת התורה, ולא בחכמות חיצוניות. וגם בחכמת התורה, מי שאינו יכול להעמידו על האמת - על התכלית - שה' הוא האלקים, אינו חכם ואין להתקרב אליו. ואפילו אם אומר דברים פשוטים שידועים, שהם דברי אמת, אין זה רב. אלא רק מי שמאיר בו דברי אמת שהם חידוש, שלא היה יכול להבינם בתחילה. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"ב שבועות ב כב).

^ב תהלים קג

^ג ליקוטי מוה"ר"ן קמא, קצא

^ד גם משה רבנו אמר את כל התורה על רגל אחת באומרו: [נדעף] סיום וקשבת אל-לכך פי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל-הארץ מקטת אין עוד. ואומר רבי נתן: עיקר הרב החכם שחייבים לכבדו, הוא זה

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

לומר את הכותרת - התכלית; ואם הרב יאמר לו את התכלית - את הכותרת - לאיזה תכלית התורה עומדת להוביל אותו, אזי הוא מוכן לשבת ולהשקיע את כל הזמן הצריך על מנת להשיג את הדעת - את התורה.

עונה לו הלל: התכלית היא לחיות בפשיטות ותמימות, כמו בן אדם, בלי שום חכמות; והכלל והעיקר והיסוד הוא: "דרך ארץ קדמה לתורה"; כמו שכותב רבי חיים ויטאל^א: "המידות הטובות לא כלולות בתרי"ג המצוות, כי הן שורש למצוות, שבאמצעותם יקוימו או יתבטלו התורה והמצוות; והבן זה מאוד - איך היסודות של קיום המצוות הן על ידי המידות טובות, וכן בהפך". וזה שאמר הלל: "מה ששנוא עליך - לחברך אל תעשה!"; וכדברי רבי עקיבא: "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה, כמו שכתוב בתורה^ב: "ואהבת לרעך כמוך אני ה'". ובמילים אחרות: זוהי כל התורה כולה, ולכל זה תגיע על-ידי שתדע כי אני ה' - "אנכי ה' אלוקיך". כי עיקר התורה היא הדברה הראשונה שבעשרת הדברות - האמונה: "אנכי ה' אלוקיך"^ג. זו התכלית - השגת ה' וידיעתו, כמו שכתוב^ד: "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים, אין עוד מלבדו";

וכן אומר הנביא^ה: "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד"; שלעתיד, "ומלאה הארץ דעה את ה'", "כפי כולם ידעו אותי, למקטנם ועד גדולם - נאם ה'". כלומר, התכלית היא להאמין ולדעת שכל הקורה, בכללות ובפרטות - הכל בהשגחתו יתברך, ו"אין אדם נוקף אצבע אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה"^ו, והכל בידי יתברך - בדומם, צומח, חי ומדבר, ובמחשבה, דיבור ומעשה; וגם מה שקורה עם הבעל בחירה - הכל בהשגחתו יתברך.

^ה זכריה יד, ט
^ו ישעיהו יא, ט
^ז ירמיהו לא, לג
^ח חולין ז

^א שערי קדושה ח"א, שער ב'
^ב ויקרא יט, יח
^ג שמות כ, ב
^ד דברים ז, לט

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

כל הידיעות הללו מאחדות אותנו עם הקב"ה, וזו תכלית הכל - לחזור ולהתחבר לאין סוף ברוך הוא, באמונה פשוטה ובתמימות. על פי כל הנ"ל, תתבאר הגמרא^א: דרש רבי שמלאי: שש מאות ושלוש עשרה מצות נאמרו לו למשה.

אמר רב המנונא: שית מאה וחד סרי הוי (שש מאות ואחת עשרה מצוות נאמרו לו למשה), כי שתי המצוות "אנכי ה' אלוקיך" ו-"לא יהיה לך אלוהים אחרים על פני" - מפי הגבורה שמענום... בא דוד והעמידן על אחת עשרה... בא ישעיהו והעמידן על שש... בא מיכה והעמידן על שלש... חזר ישעיהו והעמידן על שתיים... בא חבקוק והעמידן על אחת : וצדיק באמונתו יחיה.

לכאורה, אפשר להסביר שרב המנונא חולק על רבי שמלאי רק לגבי המספר המדויק של המצוות שניתנו למשה רבנו, ואין קשר בין זה להמשך הגמרא, שאומרת: בא דוד והעמידן על אחת עשרה וכו', בא חבקוק וכו'. אבל באמת, אפשר להסביר שהגמרא באה לחדש על דברי רב המנונא - שלדעת רב המנונא, כל שש מאות ואחד עשרה המצוות באו לתמוך ולהעמיד ולקיים את העיקר והתכלית - את שתי המצוות 'אנכי' ו-'לא יהיה לך'; שלדעת המהרש"א^ב, שתי מצוות אלה הן אחת, כי תכליתן אחת - השגת האלקות - לדעת את ה'; והגמרא באה לחדש, שמאז דורו של משה רבנו החלו הדורות להיחלש, והיה קשה להם לדעת את ה', עד דוד המלך ע"ה, שהבין שהגורם לזה הוא המידות שבין אדם לחברו. לכן בא דוד והעמידן - את שתי המצוות 'אנכי' ו-'לא יהיה' - על אחת עשרה; כמו שאמר דוד: "מי יגור באהלה? מי ישכן ביהר קדשך? הולך תמים ופועל צדק, ודבר אמת, בלבבו; לא רגל על-לשנו, לא עשה לרעהו רעה, וחרפה לא-

^א תהלים טו

^א מכות כג;
^ב שם בגמרא

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

נשא על-קרבו; נבזה בעיניו נמאס, ואת-יראי ה' יכבד; נשבע להרע ולא ימר; כספו לא-נתן בנשף ושחד על-נקי לא לקח. עשה-אלה לא ימוט לעולם". (והגמרא ממשיכה לפרט את המידות הטובות. ע"ש)

בא ישעיהו והעמידן על שש": "הלך צדקות ודבר מישרים, מאס בכצע מעשקות, נער כפיו מתמך בשחד, אטם אזנו משמע דמים ועצם עיניו מראות ברע".

בא מיכה והעמידן על שלש, דכתיב: "הגיד לך אדם מה טוב, ומה ה' דורש ממך - כי אם עשות משפט, ואהבת חסד, והצנע לכת עם אלהיך". הצנע לכת - זה חסד של הוצאת המת והכנסת כלה. חזר ישעיהו והעמידן על שתיים שנאמר: "כה אמר ה': שמרו משפט ועשו צדקה". בא חבקוק והעמידן על אחת, שנאמר: "וצדיק באמונתו יחיה". כלומר, האמונה הפשוטה והתמימה תביא לכל המעלות הנ"ל, של מידות טובות, קיום התורה והשגת האלקות.

ואמר רבנו, זכרוננו לברכה: כי אמרו רבותינו זכרונם לברכה: "צתידה תורה שתשכח מישראל". על-כן מדפיסים ספרים הרבה, וכל אחד קונה ספרים, כדי שיהיו ספרים ביד כל אחד, כדי שלא תשכח התורה, על ידי רבוי הספרים הנמצאים ביד כל אחד ואחד; ואפלו ביד חיט וכיוצא, נמצאים עכשו ספרים, וכל אחד חוטף וקונה ספרים, כדי שיהיה ספרים ביד כל אחד, כדי שלא תוכל התורה להשתפח על ידי זה. אבל זה אין יודעים: שכשאין לומדים התורה, אין מועילים הספרים כלל; כי בעוונותינו הרבים, נפל למוד התורה מאד, והלמוד הוא מעט מאד עכשיו, בעוונותינו הרבים (הינו, כי מה

^ד חבקוק ב, ד
^ה שבת קלה

^א ישעיהו לג, טו
^ב מיכה ו, ח
^ג ישעיהו נו, א

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

יועילו הספרים הרבים שלא תשתפח התורה, מאחר שאין לומדים אותה, בעוונותינו הרבים^{*}.

היות שהדורות הולכים ויורדים, ומרוב עומק צער הגלות התקיים בנו את שאמרו חז"ל: "עתידה תורה שתשתכח מישראל", כי נפל לימוד התורה מאוד; כי פרעה וחילותיו מיררו את חייהם בחומר ובלבנים - ובמיוחד בתאוות ממון, השקולה כנגד כולם - עד שהגענו לקוצר רוח מעבודה קשה - אין סבלנות ואין חשק אפילו לפתוח את הספר, וגם כשמשה בא ומנסה לתת איזה ספר מהתורה הקדושה - ספר הצלה - להינצל ממצרים, מיד נבהלים וצועקים: אין לי זמן! כי כאשר פרעה הבין כי "נרפים הם נרפים", אמר: "תכבד העבודה על האנשים", כדי שלא יהיה להם זמן להרהר במצבם ובגלותם.

לכן אמרתי: אאסוף מעט מהפנינים שמצאתי בדברי רבינו הקדוש ובדברי תלמידו - רבי נתן, ואציגם לפני הקורא בדרך קצרה, כפי שהבנתי הדברים. עכ"פ, כתבתי היכן המקור, למי שירצה לפרש אחרת את דבריהם.

קראתי לאוסף הזה 'על רגל אחת', אשר כשמו - כן הוא, כדי שכל אחד יוכל ללמוד את הסוד הגנוז - את תכלית התורה - סוד האלקות, 'על רגל אחת', כלומר בזמן המועט שיש לו לעסוק בתורה; בין אם הוא עומד ברמזור, בין אם הוא מחכה לארוחה, בין אם הוא בדרך, בין אם הוא לפני השינה - בכל מצב יש אפשרות לקרוא דיבור אחד ולסגור את הספר.

בתחילה, הבנת הכתוב בספר תהיה קשה, כי כל מאמר בודד הוא רק איבר אחד ב'פאזל', ואיבר זה ייתן הבנה מקומית, ולא ייתן ללומד את התמונה השלמה. אבל, כאשר יתמיד הלומד לעסוק בזה הספר הלך ושוב, יצטרפו לו במוחו מאמרים ממקום למקום, ותושלם לו הבנת הסוד של חכמת

^{*} שיהר"ן יח

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

האלוקות הגנוזה במאמרים אלו. אל יהיה קל בעיניך ללמוד תורה על רגל אחת, ושלא יטעו אותך מחשבותיך שזה לא נקרא 'לימוד', כמנהג הבורים שאומרים: "או ללמוד ממש, או לאו כלום".

כי תורתו של רביז"ל היא אתחלתא דגאולה, וכולה בחינות וכללים; ובכל שיחה ושיחה שלו יכולים להיות איש כשר, ואפילו צדיק גמור, כל ימי חייו, ואפילו מי שהוא בתכלית המדרגה התחתונה, באיזה מקום שהוא נמצא, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מכל שיחה שלו, למלט נפשו מיני שחת ולשוב אל ה' יתברך באמת^א.

"התורות והמאמרים שבספריו הקדושים הם כלליות, וכל מה שאתה ממשימש בהם, אתה מוצא בהם טעם נפלא וחדש ומתוק לחך ומאיר עיניים מאוד, ויש בהם עמקות גדול, בדרך פשט ובדרך סוד ונסתר; כי כל התורות יש בהם סודות נסתרים ונפלאים ונוראים מאד מאד, ואי אפשר לבאר זאת"^ב.

למרות שדברי רביז"ל הם סודות יקרים מאוד, כנ"ל, קיבלתי אומץ לכתבם בספר, מדברי רביז"ל במעשה הבא^א, משום עת לעשות לה' - הפרו תורתך:

"וספר לעניין זה: ממלך אחד, שחלה בנו יחידו ביותר, עד שכל הרופאים משכו ידיהם ממנו ונתיאשו מרפואתו. בתוך כך, בא רופא מפלג בחכמה מאד, ובקש המלך ממנו בתחנונים גדולים להשתדל עם בנו; והשיב לו האמת - שרפואתו קשה ורחוקה מאד. אף-על-פי-כן, אם יעשו עוד תחבולה אחת, אזי אפשר שיהיה לו רפואה; אף איני יודע אם לומר לך זאת התחבולה, מחמת שהיא דבר קשה וכבד מאד; והפציר בו המלך מאד לגלות לו התחבולה."

^א חיי"מ שצ

^א חיי"מ שמו, שנ, שנה, שסב

^ב חיי"מ שסב

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

ואמר לו: תדע שבנך הוא חולה מסכן מאד בתכלית, עד שכבר אי אפשר לתן לו לתוך פיו אפילו טפה אחת מסממני הרפואות; אך איך שיש סממני רפואות יקרות כאלה, אשר צלוחית אחת קטנה מאד עולה לסך אלפי אלפים, וצריכין למלאת חביות מלא מסממנים היקרים האלה, ולקח בדליים מלאים מסממנים האלה, ולשפך על בנה החולה; וממילא מובן שכל הסממנים היקרים האלה ילכו לאבוד לגמרי, אך אף-על-פי-כן, יתחזק גופו מעט על ידי זה; ואולי, מתוך שישפכו עליו הרבה כל-כף, יכנס לתוך פיו גם-כן איזה טפה, על כל פנים, על ידי זה אפשר שיהיה לו רפואה. ותכף ומיד נתרצה המלך לזה, וצוה לעשות כן, ועל ידי זה נתרפא הבן מלך.

והנמשל מובן ממילא - שדיקא מחמת שאנו חולים מדכאים בחלי הנפש כל-כף, רחמנא לצלן, על-כן מרח הצדיק הרופא נאמן לשפך עלינו סממנים יקרים ונוראים מאד. אף-על-פי שלכאורה נראה שכמעט הכל הולך לאבוד, חס ושלום, אף-על-פי-כן ריח טוב קולט; וברבות הימים, אולי נזכה לחטף מהם איזה טפה יקרה ונפלאה לתוך פינו ופנימיותנו, עד שעל ידי זה, אולי יש תקנה לזכות לרפואה שלמה ברוחניות וגשמיות, אמן כן יהי רצון".

ודעת לנבון - שהסמים היקרים האלה הם גנויא דמלכא - סודות התורה, שמוכרחים להוציא אותם לאור, ובוודאי הרבה ילך לאיבוד ויתבזבז, אך עכ"פ אולי אחד מהם יכנס לתוכנו וייתן רפואה לנפשנו החולה.

הספר הזה נתחבר בלי כוונתי ובלי ידיעתי, וממנו נראה את גדולת ה' יתברך, שהכל ממנו יתברך בהשגחה נפלאה, והוא המוציא לפועל רצונו וחפצו, וכולנו אצלו - כחומר ביד היוצר, והוא הפועל

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

והמפעיל, כמו שיתגלה לעתיד*: "וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור כי אתה יצרתו".

וראה זה פלא גדול - רק כאשר גמרתי לאסוף את כל החומר שמופיע בספר הזה, הבנתי פתאום שיש בידי ספר נפלא; כי כשהתחלתי לטייל - על פי עצתו של רביז"ל בשיטת הלימוד שלו - בספריו הקדושים ובספרי תלמידו מוהרנ"ת, סימנתי לעצמי את הפנינים המתוקים שמצאתי בדרכי, כדי שאדע למצוא אותם כאשר ארצה לחזור וללמד; והנה, כדברי רביז"ל - "מעט - גם טוב". כלומר, גם כשאי אפשר ללמוד הרבה, אפשר ללמוד כל יום מעט, ועוד מעט, ובסוף זה מצטרף לחשבון גדול, וכך היה.

כאשר הבטתי על מראי המקומות שסימנתי לי, הבחנתי שהם ממלאים מאות עמודים בצורה קצרה ומתמצתת; וגם כאשר הדפסתי את מראי המקומות והציטוטים, עדיין לא ידעתי שספר בידי. אחד מהחברים שישב לידי בעת שעיינתי במקורות הנ"ל לקח דף והביט בו, ונפלטה מפיו שאלה: "ספר המידות?", כי חשב שהוא דף מספר המידות, שבנוי אף הוא בצורה שלמאמרים קצרים.

ואז עלה על מחשבתי שיש בידי ספר - "ומחשבות שלנו אינן דבר ריק כלל" (שיה"ץ ז); כי רביז"ל מלמד אותנו להסתכל תמיד בשכל של כל דבר, ולידע שהכל רמזים ממנו יתברך, גם מחשבה, דיבור ומעשה.

מיותר לומר שכל מה שרציתי להציג פה מדברי רביז"ל הם רק כפי כלי הקיבול שלי, ולא יותר; וכל מה שהבנתי - זה רק התחתית של התחתית וכו' וכו' מדברי קודשו. לכן, דברים אלה אינם מחייבים אף אחד להתנהג כפי שאני הבנתי אותם, אלא כל אחד יכול לפרש כפי שקיבלה נשמתו בעמדה על הר סיני. לכן ציינתי מראי מקומות, כדי שיוכל הקורא ללכת

* תפילות הימים הנוראים

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

לראות את המקור ולהבינו כדרכו. בסוף כל דיבור שהובא מליקוטי הלכות, ציטטתי את המקור, ואילו בדברים שהבאתי מדברי רביז'ל בליקוטי מוהר"ן לא תמיד ציינתי את שם התורה וסימנה, היות שכבר ציינתי בראש הפרק את התורה מליקוטי מוהר"ן.

השתדלתי להשאיר את הסגנון כפי שמובא בספרים, בלי להתייחס לכללי הדקדוק והלשון - זכר נקבה וכו', אבל פה ושם הכנסתי, כאמור, מילים שלי בתוך דברי רבנו ודברי רבי נתן, במקומות שהיו צריכים קצת ביאור. **לא** כל המאמרים שהובאו על ידי לספר זה מובנים לי. אעפ"כ לא נמנעתי לכתבם, כי בוודאי יהיו מי שיבינום.

נסיים בתפילה ובקשה מלפני אבינו שבשמים: שנזכה להוציא לאור את אורו של רביז'ל, בחלק זה של 'על רגל אחת' ובשאר החלקים, וכן בשאר הספרים המונחים אצלי ומצפים לישועתו יתברך - להוציאם לאור; ויתקיים בנו: "אור חדש על ציון תאיר, ונזכה כולנו במהרה לאורו", אמן ואמן! סיימתי לאסוף את הכתוב בשלושת החלקים, פה עיה"ק ב"ב, אדר ה'תשנ"ז

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

תוספת להקדמה אחרי הדפסת המהדורה הראשונה של חלק א, יום ד' כ' תמוז תשפ"א:

כפי שהבחנתם הספר נכתב בשנת תשנ"ז, והיה בעיבור כעשרים וארבע שנים עד הוצאתו לאור בחודש תמוז ה'נ"ל. אחרי הדפסת והפצת המהדורה הראשונה שכללה את חלק א בלבד, מצאנו שגיאות ותיקנו אותם, ובמקומות מסויימים הוספנו תוספת ביאור ממה שהתחדש לנו בהבנת הדברים אחרי הרבה שנות עמל ויגיעה בעבודת ה'. בינתיים זיכנו ה' יתברך להכין את חלק ב' לדפוס.

תודה לאל שזיכנו לעשות לו נחת רוח בהפצת אורו יתברך, על ידי הפצת אורו של הצדיק, כי שם הצדיק משותף בשמו יתברך.

יהי רצון מפניך אבינו שבשמים, שתזכנו להדפיס ולהפיץ את שאר החלקים, ושאר הספרים שתחת ידי.

הארה ותשובה לשואלים.

שמעתי יש אומרים, עברנו על המקורות שממנו נלקחו הדברים הכתובים בספרים שכתבת, אך לא ראינו שאכן כתוב במקורות מה שכתבת?

אומרת הגמרא (יומא כח:): אליעזר עבד אברהם זקן ויושב בישיבה היה, שנאמר (בראשית כד): "ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו", אמר רבי אלעזר: שמושל בתורת רבו. (בראשית טו): "הוא דמשק אליעזר" אמר רבי אלעזר: שדולה ומשקה מתורתו של רבו לאחרים. למה היה צריך אליעזר לדלות מהמעין של תורת רבו, ולא די להראות לאחרים את המעין והם ידלו בעצמם?

הקדמת המקבץ ומביא לדפוס

אלא אומר רבנו (ליקוטי מוהר"ן ח"א רפ"א): אִפְלוּ אָדָם פְּשׁוּט, אִם יֵשֵׁב עֲצָמוֹ עַל הַסֵּפֶר, וְיִסְתַּכֵּל עַל אוֹתוֹת הַתּוֹרָה, יִכּוֹל לְרַאוֹת חֲדָשׁוֹת וְנִפְלְאוֹת, הֵינּוּ שְׁעַל יְדֵי הַסְתַּכְלוּתוֹ הַיָּטִב הַיָּטִב עַל אוֹתוֹת הַתּוֹרָה יִתְחִילוּ הָאוֹתוֹת לְהֵאִיר וּלְהִצְטַרֵּף בְּבַחֲיַנֵּת אוֹתוֹת בּוֹלְטוֹת וּמִצְטַרְפוֹת - שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה (יזמא עג), וְאִזִּי יִרְאֶה נִפְלְאוֹת צְרוּפִים חֲדָשִׁים, וְיִכּוֹלִין לְרַאוֹת בְּהַסֵּפֶר מֵה שְׁבַעַל הַמְחַבֵּר לֹא כִּן לְזֶה כָּלֵל, וְזֶה אֶפְשֶׁר אִפְלוּ אָדָם פְּשׁוּט, כִּי אָדָם גָּדוֹל יִכּוֹל לְרַאוֹת זֹאת בְּלֹא יִגִּיעָה, רַק אִפְלוּ אָדָם פְּשׁוּט לְגַמְרֵי יִכּוֹל לְהַשִּׁיג וּלְרַאוֹת חֲדָשׁוֹת כִּנ"ל, אִם יֵשֵׁב עֲצָמוֹ וְיִסְתַּכֵּל עַל אוֹתוֹת הַתּוֹרָה כִּנ"ל, אִךְ שְׁלֹא יַעֲמִיד הַדְּבָר לְנִסְיוֹן, כִּי יִכּוֹל לְהִיּוֹת שְׁאֵז דּוֹקָא לֹא יִרְאֶה כָּלֵל, אִךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִכּוֹל לְהַשִּׁיג לְזֶה אִפְלוּ אָדָם פְּשׁוּט כִּנ"ל."

ובמסכת יומא ע"ג: הנ"ל, מבואר שהאותיות הבולטות והמצטרפות צריכות סיוע של רוח הקודש, היינו להבין דבר מתוך דבר (רש"י - יש למצוא מקומו) כדי שיאירו לו במוחו. וכך לשון הגמרא שם:
"כיצד נעשית (התשובה לשואלים באורים ובתומים)? רבי יוחנן אומר: בולטות, ריש לקיש אומר: מצטרפות. - והא לא כתיב בהו צד"י! - אמר רב שמואל בר יצחק: אברהם יצחק ויעקב כתיב שם. - והא לא כתיב טי"ת! - אמר רב אחא בר יעקב: שבטי ישורון כתיב שם."

מיתבי: כל כהן שאינו מדבר ברוח הקודש ושכינה שורה עליו - אין שואלין בו, שהרי שאל צדוק ועלתה לו, אביתר ולא עלתה לו, שנאמר (שמואל ב' טו) ויעל אביתר עד תם כל העם וגו'. - סיועי הוה מסייע בהדייהו. "הלכך אם כהן כשר היה וראוי לשרות שכינה עליו האותיות בולטות או מצטרפות על ידו כשנשאלין בו, ואם לאו, לא בולטות ולא מצטרפות" (רש"י

שם).

אברהם ציון

עצה טובה ללומד בספר זה

דע שכל סעיף בספר הוא חלק קטן מתמונה שלימה. כדי לראות את התמונה בשלמותה ולהבין את תכלית הבריאה, צריך שכל חלקי התמונה יצטרפו במוחו של הלומד לתמונה שלימה. לכן, קרא כל סעיף והבן אותו כפי שתבין, מבלי להתעקש להבינו בשלמותו, ומיד עבור לסעיף הבא, וכן הלאה, כי יתכן שהסעיף הבא, בא להוסיף ביאור לאמור בסעיפים הקודמים. ככל שיצטרפו עוד סעיפים, כך תתחיל להתבאר ה'תמונה' בהשגת האלקות, כפי שרבנו רצה לגלות.

והעיקר החשוב ביותר בכל עניין הבנת תורתו הקדושה של רבנו, היא הערת רבנו בעצמו שאמר לאחד מתלמידיו (שש"ק א-קלא): "יכול הנך לקמט את ספרי כפי רצונך (לומר בו פרושים כלבבך), אולם אל תפגע בסעיף קטן שבשלחן ערוך!" לכן מי שיבין בספר זה, איזה דבר שייתן לו היתר לעבור אפילו על סעיף קטן של שלחן ערוך, ידע שהוא טועה ולא הבין את אמיתת כוונת הדברים, כי העיקר הוא אמונה, תמימות ופשיטות, לקיים בלי שום חכמות את התורה ומצוותיה, שרק בזה זוכים לעולם הבא (ליקוטי מוהר"ן ח"ב י"ט).

בקשה מהקורא: אם תמצא טעות כל שהיא בספר, נא עשה עמנו חסד והודיענו

ב.ס.מ.ס או בוודסאפ או בשיחה לטלפון

053-42765444 ; 052-6888369 ; 054-4202914

“אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי דְרָךְ”

“אֲשֶׁרִי תְּמִימֵי דְרָךְ הַהוֹלְכִים בְּתוֹרַת ה'” (תהלים קי"ט)

(א)

מה שמונע מהתפילות והבקשות להתקבל - מפני שאין למבקש חן.

(ב)

דע כי התורה נקראת (משלי ה, יט) 'אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעַלֶת חָן' - שמעלה חן על לומדיה (עירובין נד.). לכן, ע"י שישראל עוסקים בתורה לשמה, כלומר, לשם אל עולם - כדי לידע ולהכיר אותו - על ידי זה, החן והחשיבות של ישראל נתעלה ונתרומם בפני כל מי שצריכים; וכשיש את זה החן, מתקבלים כל התפילות וכל הבקשות שאנו מבקשים ומתפללים, הן בעניין רוחני והן בגשמי.

(ג)

“דְּבָרֵי חַכְמִים בְּנִחַת' נִשְׁמָעִים” (קהלת ט, יז) - היינו, הם נשמעים ע"י החן, כי החן חוקק תו בלב המתבקש - לעשות הבקשה.

(ד)

האות ח' שבמילה חן' רומזת לחכמת האלקות - חכמה העוסקת בידיעת האלקות; וה - ן' (שראשה כפרף) רומזת למידת הענווה. לענווה זוכים ע"י עסק התורה בכח (בכוונה), כי התורה מגלה שאין עוד מלבדו יתברך, הוא משגיח, מחייה ומהווה את הכל, ואין מחשבה, ומעשה שאינו ממנו יתברך. הענווה מזכה את האדם לראות את השכל האלקי שבכל דבר.

תורה א

(ה)

כדי לזכות לחן, שהוא תולדה ממידת הענווה, צריך האיש הישראלי להסתכל ולהתבונן תמיד בשכל ובחכמה שיש בכל דבר שבעולם - הן בשכל שיש בבנין כל חלקי הבריאה: דומם, צומח, חי ומדבר; הן בכל מקרה ואירוע שיארע בעולם; ולקשר עצמו לשכל זה. היינו, לדעת ששכל זה הוא ניצוץ מהשכל והחכמה האלוקית, הטמונה באותו דבר, וזה השכל האלוקי משגיח ומפעיל, מקיים, מחייה ומהווה את אותו הדבר; ועל ידי ההתבוננות בשכל שבכל דבר, מכיר במלכותו וממשלתו יתברך, וזוכה לענווה ודבקות המחשבה בהקב"ה.

(ו)

השכל הוא החיות והנשמה של כל דבר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נז)

(ז)

השכל שהקדוש ברוך הוא שם בהנהגת מלכותו - בזה הוא מחיה אותה.

(ליקוטי מוהר"ן ח"ב פב)

(ח)

החכמה והשכל שבכל דבר הם ניצוץ מהשכל האלקי שנמצא שם, והוא הנשמה והחיות של אותו הדבר; ואפילו השכל שאדם משקיע באיזה עניין או באיזה מעשה - הוא בעצמו ניצוץ מהשכל האלקי שעובר דרכו להחיות את אותו דבר. (שיהר"ן ה, ליקוטי מוהר"ן ח"א נז)

(ט)

דע כי לכל העולמות ולכל נברא - יש לו קומה מיוחדת ובנין מיוחד. למשל, מין האריה נבדל בקומתו ממין הצאן, הן בכוחו והן בבנין איבריו [והן בקולו]. וכן, במין האריה [בעצמו], יש הבדל בין כל אחד ואחד, וכן בכל הנבראים. כל ההבדלים האלה רמוזים בתמונת האותיות של שמו

תורה א

ובצירופי האותיות המהווים את שמו של אותו נברא. כלומר, תמונתה של האות א', למשל, שונה מתמונתה של האות ב'. כמו כן, הצירוף בין א' עם ב' שונה מהצירוף של א' עם ג'. וכן הסדר של האותיות במילה - א' ראשונה ואח"כ ב', או להיפך - ב' עם א' - כל אלה מהווים את שינויי המהות בין הנבראים. והזוכה להבין את התורה, יוכל להבין רמיזות כל ההבדלים שבין כל הנבראים; וגם ידע התאחדותם, היינו ראשיתם ותכליתם בשורשם - באלקות, כי בראשית ובתכלית הם באחדות בלי הבדל. (ספר המידות,

דעת ח"ב א)

(י)

דע: לפי גודל ידיעת התורה - [ידיעת] טבעי העולם - כן נמסר ונשתעבד העולם תחתיו; ולפיכך היו נכנעים האריות תחת דניאל; כי דניאל היה חכם גדול, וכל רז לא אניס ליה, והיה יודע טבע האריה, והטבע מתנהגת בידיעת התורה, והיא תחת יד הידיעה, כלומר, תחת השכל האלוקי המחייה את אותו נברא.

היות שהנ"ל קשה להבנה, עד שבגלל שיחה זו קמו מתנגדים שביקשו למצוא עלילה נגד רביז"ל ופירשו זאת כדעתם הנבוכה, ראיתי להוסיף ביאור וזהו:

ידיעת התורה היא ידיעת הקב"ה; וככל שיודע יותר את ה' - כך הוא מתאחד יותר עם האלקות, כלומר, הוא והקב"ה נהייה אחד, בבחינת "אילו ידעתיו - הייתי". ידיעת הטבע של כל דבר וכן צורת בניין איבריו וכו' - הכוונה לידיעת טבע התנהגותו של אותו דבר. התורה היא שורש החכמה תתאה (תחתונה) - שמנהיגה את כל פרטי המציאות הגשמית, ולכן, בידיעת התורה - יודע את שורש החכמה המנהיגה כל פרט במציאות (כמו, לדוגמא, האריה). כאשר האדם זוכה להתאחד עם הקב"ה, כמו דניאל, אזי הוא שולט

תורה א

בכל, כמו הקב"ה. "וכשזוכה להיכלל באין - סוף, אזי תורתו הוא תורת ה' ממש, ותפלתו הוא תפלת ה'" (ליקוטי מוהר"ן ח"א כב). ודניאל, שזכה להתאחד ולהיכלל באין סוף ברוך הוא, היה לו את הכח שיש להקב"ה למשול על כל דבר; וכיצד הקב"ה מושל? ע"י תפילה ודיבור. כמו שכתוב: "בדבר ה' שמים נעשו". נמצא שהנס נעשה לדניאל ע"י התפילה של האחד הנ"ל, והבן; וכן כל הנפלאות שעשה אלישע הנביא - היו בתפילה, כמאמר רז"ל (מגילה כו:). כן כל הנסים שעשה משה לישראל - בתפילה, והבן היטב.

(יא)

לְבוֹא לְהַשְׁכֵּל הַתַּחְתּוֹן שֶׁעַל יָדוֹ מְשִׁיגִים אֶת הַשְּׁכָל הָעֲלִיּוֹן - הַשְּׁגַת אֱלֻקוֹת - אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל־יְדֵי שׁוֹנֵא בְּצַע, שִׁישְׁנָא הַמָּמוֹן בְּתַכְלִית הַשְּׁנֵאָה, כִּי הַשְּׁכָל הַתַּחְתּוֹן הוּא מֵצַד הַמְּלָכוֹת שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת חֲכָמָה תַּתְּאָה (תַּחְתּוֹנָה) שֶׁבְּכָל עוֹלָם וְעוֹלָם, שֶׁהוּא מְנַהֵג אוֹתוֹ הָעוֹלָם. וְכֵן שׁוֹנֵא בְּצַע הוּא מֵצַד הַמְּלָכוֹת. וְעַל כֵּן בִּיּוֹמוֹי דְּשִׁמּוּאֵל, שֶׁנִּפְּלוּ רָאשֵׁי הַדּוֹר אֶל הַמָּמוֹן, תַּכְּף פָּגְמוֹ בְּמְלָכוֹת דְּקִדְשָׁה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב כִּי אֲתִי מְאָסוּ מִמֶּלֶךְ עֲלֵיהֶם, וְשָׂאוּ לָהֶם מֶלֶךְ כָּכָל הָעִפּוּיִם. וּבִיּוֹמוֹי דְּשַׁלְמָה, שָׂאִין כֶּסֶף נֶחֱשָׁב, הִיָּה מְלָכוֹת דְּקִדְשָׁה - מְלָכוֹת ה' - עַל תְּקוּנָהּ וּמְכוּנָהּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרֵי הַיְמִינִיא כט): וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כֶּסֶף ה' - שֶׁמֶלֶךְ עַל עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים (מַגִּילָה יא): וְעַל כֵּן זָכָה שְׁלֹמֹה לְזוֹה הַשְּׁכָל הַתַּחְתּוֹן הַנִּלְל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מַלְכִּי־אֵה ה): וַיַּחֲכֶם מִכָּל הָאָדָם; אֲבָל עַל־יְדֵי אַהֲבַת מָמוֹן, הוּא נוֹפֵל לְבְּחִינּוֹת (בַּמְדַּבֵּר יא): שְׁטוֹ הָעַם וְלִקְטוּ - בְּשִׁטּוֹתָא (זוהר בשלח דף סב: סג.) - הֶפְךָ הַחֲכָמָה:

(יב)

עֵיקָר חיות וקיום הנהגת הטבע של כל דבר - הוא ע"י הידיעה, שהיא חכמה ודעת הבורא יתברך, המנהיג כל דבר בחכמתו; ומי שנכלל בו יתברך (שמחשבתו מתאחדת באלקות), יודע החכמה שבה מחייה ומנהיג ה' יתברך את

תורה א

עולמו, היינו שיודע את עצם חיות הדבר. וכשיודעים זאת, כן נמסר הדבר תחתיו, והוא יכול למשול ולהנהיג את הדבר כרצונו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב

מילה ה - כד)

(יג)

כשאדם זוכה לשלמות הדעת, כלומר שזוכה לדעת שאי אפשר לאדם לידע יותר, אזי יש הפרש בין דעת האדם בשלמות לדעת השם יתברך בחמש בחינות, והם מפורשים בספרים; וצריך האדם להשתדל שיגיע לשלמות הדעת - מה שאי אפשר לאדם לידע יותר, ולא יהיה הפרש בין דעתו לדעת השם יתברך, רק בחמשה דברים אלו - שאלו חמשה דברים אי אפשר לשכל אנושי לדעת, אם לא מי שהוא למעלה ממין אנושי (ליקוטי

מוהר"ן ח"א נג).

חמשת הדברים שבהם נבדל מדעו של הקב"ה ממדעינו:

- א. שבמדעו יודע ידיעות רבות, ואין ריבוי במדעו.
- ב. יודע הדברים קודם המצאם, אפילו כשאין להם הוויה כלל.
- ג. מדעו מקיף דברים שאין להם תכלית.
- ד. אין שינוי בידיעתו, ואין שינוי כשיודע הדבר בכוח, ואחר כך שב ונהיה פועל.
- ה. ידיעתו - אין מוציא הדבר מאפשרותו.

(יד)

ידיעת השכל הוא בחינת ראייה - שיודע ומבין הדבר על בוריו, כאילו

רואה אותו בעיניו בראייה יפה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א עו)

תורה א

(טו)

"מפיו דעת ותבונה" (משלי ב, ו). היינו, דרך הפה - דרך הדיבור - יוצאים ומתגלים המוחין - השכל.

(טז)

"וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת הָעָם לְקִרְאֵת הָאֱלֹהִים מִן הַמַּחֲנֶה, וַיִּתְּצֻבוּ בְּתַחֲתֵית הָהָר. וְהָרַסְנִי עֵשֶׂן כָּלוּ, מִפְּנֵי אֲשֶׁר יָרַד עָלָיו ה' בְּאֵשׁ, וַיַּעַל עֲשָׂנוּ כְּעֵשֶׂן הַכִּבְשָׁן, וַיִּחַרְדּוּ כָּל הָהָר מְאֹד. וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד. מֹשֶׁה יִדְבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל" (שמות יט, יז - יט) - בְּקוֹלוֹ שֶׁל מֹשֶׁה (ברכות מ"ה). כְּלוֹמֵר, הַקִּבְ"ה דִּבֵּר עִם מֹשֶׁה עַל יְדֵי פִּי שֶׁל מֹשֶׁה, וּמִשָּׁם שָׁמַע מֹשֶׁה אֶת הַתּוֹרָה. (כמובא בריש שער רוח'ק

לאר"ל)

(יז)

עיקר יציאת מצרים הייתה שהתפשטו ונתגלו ויצאו המוחין ממיצר הגרון שבו היו אסורים, כלומר, השכל והרצון האלוקי יצא והתגלה בדיבור של משה רבינו ע"ה, בעת נתינת התורה; כי השורש שממנו בא הקול הוא השכל והחכמה האלוקית, שהוא ממקום גבוה ועליון מאוד - מבחינת התנוצצות (ניצוץ) מאלקותו יתברך שמתנוצץ לכל אחד בדעתו בצורה של קול. כי הקב"ה, ברחמיו, מצמצם עצמו ומאיר לכל אחד בדעתו התנוצצות מאלקותו, ובזה מרמז לו וקורא לו להמשך אחריו. וזו ההתנוצצות שבדעתו - הם בחינת הקולות הבאים מלמעלה בדעת האדם - לקרוא אל האדם. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ה)

(יח)

כשיודעים שאלקותו יתברך מלובש, כביכול, בכל דבר בעולם הזה, אזי נתגלה מלכותו - שיודעים כי מלכותו בכל משלה; וזה נקרא התגלות מלכות

משיח. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב ראשית הגז ב)

תורה א

(יט)

הנשמה היא בחינת השכל. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קצב)

(כ)

יכולים ישראל להעמיק עיונם ולדעת ולהתבונן בפרטי הבריאה, בתכונות האיברים, ובבנין ובקומה ודמות של כל דבר, ולהתבונן משם את גדולת הבורא יתברך, ולעובדו על ידי זה בתפילה, בשירות ותשבחות (ליקוטי מוהר"ן ח"ב לט)

(כא)

צריך להדביק מחשבתו בהקב"ה על ידי כל פרטי העולם הזה, וזה על ידי שיאמין וידע שכל פרט מכל הנמצא במציאות תחייה ומתהווה ומושגח על ידי הקב"ה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נד)

(כב)

על ידי עסק התורה יכול להבין את ה"שפה" שבה הקב"ה מדבר איתו, היינו לזכות להבין הרמזים מכל הדברים שבעולם, ועל ידם לקשר את מחשבתו להקב"ה; ואפילו במקום חושך ואפילה, שנדמה, לכאורה, ששם קשה למצוא אותו יתברך ולהתקרב אליו - גם שם יאיר לו השכל האמת, למצוא גם שם את הקב"ה, ולהתקרב - משם דייקא - להקב"ה. (קליקוטי מוהר"ן

ח"א א)

(כג)

הקב"ה מזמין לאדם, בכל יום, מחשבה, דיבור ומעשה, לפי אותו יום, לפי האדם, ולפי המקום שבו הוא נמצא באותו רגע, ומרמז לו רמזים, כדי שתידבק מחשבתו בו יתברך. (קליקוטי מוהר"ן ח"א נד)

(כד)

עיקר ההתקשרות אל השכל זקדושה, כלומר אל השכל האלקי הנמצא בכל דבר - ע"י תמימות. (קליקוטי מוהר"ן ח"א א)

תורה א

(כה)

להסתכל על השכל שיש בכל דבר, פירושו לידע שבכל פרט מפרטי העולם יש בו חיות אלקות פנימית, שהיא החכמה והשכל האלקי שמקיימו; וצריך לקשר בדעתו את החיצוניות אל הפנימיות הנסותרת ממנו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ

ח"ב פקדון ד - כא)

(כו)

וְזָהוּ מַעֲלַת הַתְּדַבְּקוֹת בְּצַדִּיקִים, כִּי הֵם עוֹשִׂים גְּבוּל וְזָמַן לְעִבּוּדַת ה', לְבַל יִהְיֶה בְּבַחֲיַנַּת צְמָאוֹן. (ליקוטי מוה"ר ח"א עו)

(כז)

עיקר סוד שורש הייחוד והחיבור לקב"ה, כשמקשרים ומייחדים ומחברים הנהגת כל העולמות ופרטיהם אליו יתברך; וזה - ע"י שמאמינים שהוא מלך ומנהיג ומושל בכל פרט ופרט; ועל נקודה זו סובב כל כוונת התורה והמצוות, וכל סוד הכוונות של האריז"ל, והזוהר הקדוש. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב מו"מ ד

ה -

(כח)

יש קשר הדוק בין השכל האלקי הנמצא בפרט מסוים לשכל הנמצא בפרט אחר; וכן השכל הנמצא בפרט שלישי - קשור עם שני הראשונים, וכן הלאה, עד שכל פרט בבריאה קשור עם כל שאר הפרטים ופרטי הפרטים, וכולם קשורים כמו ברשת - שכל חוט ממנה קשור לכל החוטים, וכולם קשורים בכולם; וכל זה - בין ברוחניות בין בגשמיות - בדומם, צומח, חי ומדבר, במחשבה, דבור ומעשה, בין בכל מה שנמצא על פני האדמה, בין במה שנמצא במעמקי הים, ובין מה שנמצא בחלל וכו' וכו', בלי יוצא מן הכלל - הכל קשור ביחד; וכשהשכל האלקי מפעיל פרט מסוים, הרי יש לו בזה גם שכל ומטרה הקשורה בכל הרשת הנ"ל. לכן, הוא שכל גדול מאוד.

תורה א

(כט)

כשאדם עושה 'כך' בידיו [היינו תנועה מסויימת], נעשה 'כך' בכל העולמות; וכשעושה 'כך' בידיו [תנועה אחרת], נעשה 'כך' בכל העולמות (חיי"ט תקד). כלומר, אפילו תנועה קטנה בידיו - קשורה לכל העולמות ולכל הפרטים, ומפעילה אותם.

(ל)

היות שהשכל האלקי הוא גדול מאוד מאוד, אי אפשר לזכות אליו, אלא ע"י בחינת נ' - האות שרומזת לענווה - צמצום - מלכות - אמונה.

(לא)

עניין זה - לקשר החיצוניות הנראית לעינינו אל הפנימיות, היינו להסתכל על השכל שיש בכל דבר, כדי להתקרב להקב"ה ולדבק מחשבתו בו יתברך - זה העניין הוא גבוה מאוד ונעלם מאוד מבני אדם, ואי אפשר לזכות לזה, כי אם ע"י התורה, אשר על ידה מכניעים היצר הרע - שהם המחשבות הרעות, ומגבירים היצר הטוב - המחשבות טובות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - כא)

(לב)

"לפני שמש - ינון שמו" (תהלים עב, ז). פירש"י: 'ינון' - לשון מלכות. כלומר, לפני שמקבלים את השכל, שעליו רומזת האות חי"ת (ח), צריך את ה - נו"ן (ן) - הצמצום.

(לג)

כמו שאי אפשר לראות את אור השמש אלא על ידי הלבנה שמצמצמת ומקטינה את האור, כך אי אפשר לקבל ולהשיג את אור השכל האלקי - את מציאות ה', אלא ע"י האמונה, שהיא מידת המלכות שמצמצמת את שכל האדם להתבונן רק במה שיש ביכולתו להבין.

תורה א

(לד)

על ידי התורה מתגברת מלכות דקדושה - האמונה; והאמונה היא הצמצום שעל ידו אפשר להשיג את השכל האלקי הבלתי מושג.

(לה)

כשיש לאדם אמונה, מהאמונה יכול לבוא למדרגה שיוכל להבין בשכל את מה שהאמין בו; וכל שמחזיק את עצמו באמונה, בא אל שכל יותר, כי הדבר שהיה צריך בתחילה להאמין, עכשיו - כשבא אל אמונה יותר גדולה - מבין הדבר הראשון בשכל. (ליקוטי מוה"ר ח"א צא)

(לו)

מי שמשבר תאוות לבו, זוכה לזה השכל של השגת האלקות (לקלוט בשכלו את האלקות). ואפילו אם זכה להבין, צריך לעשות צמצום בשכלו - שלא יהרוס הגבול, להסתכל במה שאין לו רשות (כלומר במקומות שאין שכלו מבין ומשיג). (ע"פ ליקוטי חו"מ ח"ב פקדון ד - כא)

(לז)

עיקר החכמה והשכל האמת היא האמונה, שהיא פלל פל התורה; וכשמסתכל האדם באיזה דבר, ידע ויאמין באמונה שלימה שבודאי יש בזה הדבר שכל אלקי גדול, ויכולים להפיר בזה הדבר גדולת הבורא יתברך, ולהתחבר על ידי זה הדבר להקב"ה. ואם יזכה לידע ולהבין בזה איזה שכל הנוגע לעבודת ה' - מה טוב, ואם לאו - יצמצם שכלו ויסמוך על האמונה הנ"ל, עד שיזכר גופו פראוי, ואז יזכה להבין פראוי לו. (ע"פ ליקוטי חו"מ ח"ב פקדון ד - כא)

(לח)

על ידי התורה נותנים כח למלכות דקדושה (לאמונה), שהיא בחינת תיקון הצמצום של המוחין (הרמוז באות נו"ן), ועל ידי זה נמשך הארת השכל והחכמה,

תורה א

שהוא החיות של כל דבר, ואז זוכים להסתכל בשכל שיש בכל דבר
שבעולם, להתקרב על ידי זה לה' יתברך. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - יג)

(לט)

עיקר קיום מציאות של בחירה (בין שני דברים), נובע מזה שאנו רואים רק
את החיצוניות של כל דבר, ואין רואים ואין מבינים את החכמה והשכל
האלקי שיש בכל דבר - שהוא הפנימיות והחיות של כל דבר. אבל, אם
היו רואים זאת בעין, בודאי לא היה שום בחירה, כי כולם היו בוחרים
בחכמה ובשכל, שהוא עיקר עצם הטוב והנעימות של כל דבר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ

חו"מ ח"ב פקדון ד - כא)

(מו)

מחמת שהקב"ה העלים בחכמתו מהעולם את החכמה והשכל שיש בכל
דבר (וכאילו הכל טבע), אי אפשר להשיג שכל זה, כי אם ע"י עבודה ויגיעה
רבה בתורה ובמצוות. וגם אחר כך, אי אפשר להשיג בזה העולם את השכל
האלקי עד התכלית האחרון, כי אם לעתיד - כשתמלא הארץ דעה את ה'.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - כא)

(מא)

הרשעים העוסקים במחקרים, רוצים להתבונן על השכל שיש בכל דבר
בבריאה, אבל אין להם צמצום בשכלם, שרק על ידו אפשר להשיג את
השכל האלוקי. "עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפינחס" (סוטה כב:). (ע"פ ליקו"ה

חו"מ ח"ב פקדון ד - כא)

(מב)

צריך לחבר ולקרב ולהעלות הכל אל הקב"ה, ע"י המחשבה ועל ידי
האמונה שהוא יתברך בורא הכל בחכמתו, והוא שורש הכל. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב

פקדון ד - טז)

תורה א

(מג)

האדם, על ידי מחשבתו - שיחשוב שכל הנמצא וקורה במציאות קשור לשורשו - להקב"ה שחי לעולם, אזי גם הוא חי לעולם; כי כל זמן שמחשבתו קשורה בהקב"ה, הקב"ה קשור במחשבתו. נמצא - שהחיות אלקות נמצאת בו ומחיה אותו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - כב)

(מד)

עיקר השמירה על החפצים הוא על ידי שיסתכל על השכל שיש באותו חפץ, ולקשרו אל השכל והדעת האמיתי (כלומר אל ה' יתברך). (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - ג)

(מה)

יעָשֶׂוּ לא האמין שיש בכל דבר פנימיות - שהוא עיקר חיותו, ושצריכים לקשר כל דבר לשורשו (לקב"ה), שעל ידי זה זוכים לחיים נצחיים, אלא חשב שהכל טבע וחיצוניות, בלי חיות אלקות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - יח)

(מו)

יעָשֶׂוּ סבר שהוא ימכור ליעקב את הבכורה, שהוא הדבקות בשכל האלוקי - שאינו מאמין בקיומו, ויקח לעצמו הברכה בגשמיות, שהוא כל העשירות ואכילה ושתייה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - יט)

(מז)

המת מטמא בטומאה חמורה מאוד, מחמת שנעשה אצלו פירוד בין הפנימיות והחיצוניות - שזה עיקר המיתה (כלומר, פירוד בין הנשמה - השכל האלקי - לגוף), ואז נאחזים בו החיצוניים מאוד, שהם סטרא דמסאבא (צד הטומאה) היפך צד הקדושה, שהיא האלקות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - כא)

תורה א

(מה)

המוון העם שאין להם את הכח בשכלם להעמיק ולהבין את הרמזים שמרמז להם הקב"ה - לידע ממנו ולהכירו דרך ענייני העולם הזה - הם זוכים לזה על ידי שמחשבתם נדבקת בו יתברך בשינה - שאז ההכרה נדבקת בה' יתברך, וכן על ידי מצוות ציצית ותפילין; כי הציצית רומזת לעטיפה וצמצום השכל לפני קבלת אור התפילין - אור השכל - אור אין סוף; וכן על ידי לימוד התורה - שמדביק מחשבתו בחכמתו יתברך; וכן ע"י תפילה - שהיא דבקות בה' על ידי הדבור; וכן על ידי שמקיים משא ומתן באמונה, שאז לבו דבוק באמונה בקב"ה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נד)

(מיט)

על ידי דבקות המחשבה בשכל האלקי, יוצא השכל מגדר אנושי אל האלקות - אל העולם הבא; והיות שאי אפשר לאנושי להיות תמיד קבוע בדבקות זו, על כן מוכרח שהדבקות תהיה ברצוא ושוב. כשחוזר השכל מהדבקות, אל המת, שהוא הכלי של השכל האנושי, כלומר כשחוזר אל ההכרה ככל האדם, הוא חוזר עם השכל הגדול של הדביקות, ואי אפשר למח לסבול זה השכל, והוא נדחה החוצה מהמח; ומחמת זה - מתחיל האדם להרגיש שוב את כל הייסורים של העולם הזה, וביתר שאת. אך על כל פנים, נשאר לו במח רושם מהדביקות, שגם היא חיות גדולה מאוד. (ליקוטי

מוהר"ן ח"א סה)

(נ)

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים: בֵּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם. לֹא אוֹכֵל עוֹד לְצִאת וּלְבוֹא; וְהָ אָמַר אֵלָי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה" (דברים לא, ב). "לְצִאת וּלְבוֹא" - בדברי תורה. מלמד שנסתמו ממנו מסורות ומעיינות החכמה (רש"י שם). כלומר, כבר התבטלה דעתו של משה, ע"ה, כמציאות נפרדת, כי נכלל ונדבק לגמרי בדעת האין סוף ברוך הוא.

תורה א

(נא)

וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ בְּגֵיאַ בְּאֶרֶץ מוֹאָב, מוֹל בֵּית פְּעוֹר, וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה (דברים לד, ו) - אפילו משה לא ידע היכן נקבר, כי יצא ממציאיותו כבריה נפרדת ונכלל לגמרי באין סוף. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ד)

(נב)

עֵיקָר האמת הוא התכלית - לידע שהכל ממנו יתברך. לכן צריך להסתכל על האמת לאמתו שבכל דבר; והאמת היא - להאמין מיד שהקב"ה ברא את אותו דבר ברצונו, בתבנית הזה, ובטעם הזה וכו', וישתוקק לעובדו יתברך על ידי אותו דבר (כלומר להתפלל ולשבחו יתברך על כל נפלאותיו שמתגלים באותו דבר). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וזיה טהורה ד - כד)

(נג)

ידוע שכל התורה וכל הדינים וההלכות שבכל חלקי התורה, מכולם צריכים להוציא עצות ודרכים ורמזים להתקרב להקב"ה באמת. (הקדמת ליקו"ה א"ח

ח"א)

(נד)

כל הכוונה של מצוות הנפת העומר ומצוות ספירת העומר כדי לצאת מזוהמת מצרים (מהתאוות), ועל ידי זה לזכות לקבלת השכל של התורה, שהוא עיקר השכל והחכמה; כי על ידי השכל של התורה נוכל להסתכל על השכל האלוקי שיש בכל דבר, ולהתקרב על ידי זה להקב"ה. (ע"פ ליקו"ה

ח"מ ח"ב פקדון ד - א)

(נה)

כלל כל המוחין והחכמה והשכל - הוא הדעת - לידע להכיר את הבורא יתברך, שזה עיקר הדעת - עיקר קבלת התורה; כי ע"י כל מצווה ומצווה, וע"י כל דבור ודבור מעסק התורה, זוכים להמשיך על עצמו דעת ושכל

תורה א

להתקרב אליו יתברך, ולהכיר אותו יתברך - שזה עיקר התכלית. (ע"פ ליקו"ה

ח"מ ח"ב פקדון ד - ח)

(נד)

כלל כוונות האריז"ל - להמשיך מוחין למח המתפלל, שיזכה להכיר את הבורא יתברך בעלמא דין ובעלמא דאתי (בעולם הזה ובעולם הבא), כפי

בחינתו. (ע"פ ליקו"ה ח"מ ח"ב פקדון ד - ח)

(נז)

על ידי כל מצווה ומצווה שמקיים האדם, נמשך למוחו דעת ושכל מיוחד להכיר אותו יתברך, כי כפי הייחוד והחיבור עם הקב"ה שגורמת לו המצווה, כן נמשך על האדם שפע הדעת - שיזכה להכיר אותו יתברך. (ע"פ ליקו"ה ח"מ ח"ב

פקדון ד - ח)

(נה)

על ידי הנפת העומר והספירה שבכל יום ממ"ט (49) ימי ספירת העומר, אנו מתחילים להמשיך עלינו קדושת קבלת התורה, שהוא בחינת המשכת המוחין - לידע שהכל ממנו יתברך - שזה עיקר קבלת התורה; וזה ע"י שמתקנים המלכות, היינו מצמצמים את השכל כדי לקבל המוחין בהדרגה.

(ע"פ ליקו"ה ח"מ ח"ב פקדון ד - א)

(נט)

כנגד כל מח ושכל שצריכים לקבל בכל יום ויום בפרטיות כדי להכירו יתברך, כמו כן יש כנגדו קליפה הקודמת לפרי (כלומר קודמת לקבלת השכל), והוא בחינת הגדר מלבר (מבחוץ) דאית (שיש) על כל יום ויום; וכפי השינויים הגדולים שבין סוגי המוחין שמקבלים כל יום, כמו כן יש שינויים רבים בגדרים והמחיצות שיש על כל יום ויום, כי זה לעומת זה עשה אלוקים. ומזה תבין מאל"ך, שמהגדרים והמחיצות האלו נמשכים כל מיני דחיות

תורה א

ובלבולים שבאים על האדם בכל יום, עד שנדמה לו, מרוב הצער, כאילו זה היום אינו יום מימי חיו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - ח)

(ט)

כשהאדם עדיין אינו נקי מעוונותיו, וצריך עדיין לשוב בתשובה, אזי הוא גם כן בבחינה של מי שעדיין לא יצא ממצרים, ואז הוא צריך, גם בשאר ימות השנה - ולא רק בתקופת ספירת העומר, לקבל המוחין שלא כסדר הרגיל - ממוחין דקטנות למוחין דגדלות, ומשם למוחין יותר גדולים וכו', אלא מקבלם שלא כסדר, כפי בחינת יציאתו ממצרים - כפי יציאתו מעוונותיו; וכפי כניסת המוחין החדשים שלא כסדר - כך באים עליו השינויים לאין מספר במצבי הרוח, בהבנת השכל, ובכל המאורעות העוברים עליו, עד שבכל פעם נדמה לו שעתה אי אפשר בשום אופן לעבוד את הקב"ה מרוב הבלבולים שעוברים עליו; וכל זה בא משינוי המוחין הבאים בכל יום, לפי הגדרים והמחיצות של אותו יום. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - ח)

(טא)

כל אחד מישראל בוער ומתלהב מאוד להיכלל בו יתברך, ולדבק מחשבתו בו יתברך. על כן נתן לנו הקב"ה, ברחמיו, את התורה הקדושה, שעל ידה נחיה את עצמנו כל הימים שאנו ממתנינים לישועת ה', עד שנזכה להיכלל ולדבקה בו יתברך בשלמות; כי התורה היא אחדותו יתברך (כלומר התורה והקב"ה אחד, כי היא חכמתו), ועל ידה זוכים לבוא לתכלית - להדבק בו. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - ח)

(טב)

האמונה היא הצמצום והכלי והמידה של כל המידות, שהם כולם בחינת צמצומי השכל מעילה לעלול, משכל עליון לשכל תחתון - להשיג על ידם

אותו יתברך. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - ג)

תורה א

(סג)

אי אפשר שיתגלה שום ספירה ושום מידה של הקב"ה, כי אם ע"י אמונה, שהיא המלכות - תחילת הצמצום, שעל ידה עיקר התגלות העולמות (כלומר התגלות אלקותו יתברך בתוך המידות שיש בעולם - חסד ואהבה, גבורה ויראה וכו'), ובתוך לבושי פרטי הטבע). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א גידה ב - ב)

(סד)

אי אפשר לזכות לאור השכל - לידע את ה', כי אם ע"י בחינת מלכות, כלומר שיקבל עליו מלכות שמים באמת ובאמונה שלמה, ויצמצם דעתו ויסלק חכמתו לגמרי כאילו אין לו שום שכל עצמו כלל, וימאס בכל החכמות והשכליות החיצוניות, ויצפה ויכסוף וישתוקק רק לקבל אור וחיות מהשכל והחכמה האמיתית, שהוא הקב"ה, שהוא בחינת השכל העליון דקדושה - השכל האלקי, שהוא עיקר החיות דקדושה שיש בכל דבר. (קליקוטי

מהר"ן ח"א א)

(סה)

גם המחקרים הגדולים מתאווים אל האמת. כי זה כלל גדול - שעיקר החכמה הוא להשיג אמיתת הדבר כמו שהוא; ועיקר אמיתת כל דבר להשיג את החכמה האלוקית שבכל דבר - אי אפשר בשום שכל, אלא ע"י אמונה.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב שבועות ב - יג)

(סז)

עיקר תיקון השכל - ע"י המלכות (היינו אמונה בלי שכל), שהוא כלל הצמצומים והמידות. אך מחמת שהוא צמצום ומידה - בחינת דין, לפעמים נשתלשל משם יניקת הכסילות, שהוא העדר הדעת לגמרי. כמו הבהמה. על כן, צריך להמתיק תחילה את המלכות, ע"י הנפת העומר שעורים -

שהוא מאכל בהמה (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - ד)

תורה א

(סז)

בזה שמניפים את העומר - מבטלים את הכסילות והרוח שטות, שלא יהיה לו שום יניקה מהצמצום - מבחינת בהמה - מבחינת מלכות, כי מניפים את העומר לה' - להורות שאין אנו משתמשים עם בחינת הצמצום - בחינת הבהמה, כי אם בשביל הקב"ה לבד; וזהו עיקר ההכנה וההתחלה לקבל את התורה, שהוא הדעת, ואז מונים חמישים יום שיוצאים מטומאה לטהרה. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - ד)

(סה)

חכמה גדולה לאדם - לעשות עצמו כבהמה שאינו יודע כלל; כי על ידי זה - עיקר קבלת הדעת והשכל האמתי - השגת האלקות; וזו הכוונה למה שאמרנו - שצריך לצמצם את המח. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - ד)

(סט)

גם כשמקבל האדם איזה שכל ודעת, צריך לידע בכל פעם שעדיין אינו יודע כלל, ועל ידי זה זוכה לקבל מח ושכל ודעת חדש בכל פעם. (ע"פ ליקו"ה

חו"מ ח"ב פקדון ד - ד)

(ע)

צריכים להשתמש בכל דבר ובכל מידה, במקום הנכון ובשעה הנכונה, בקדושה וטהרה כראוי. לכן, צריך להיזהר שלא יעשה מעשה בהמה, אף שצריך לידע שאינו יודע כלל, כמו הבהמה; ובשביל זה חנן הקב"ה לאדם דעת - להתרחק מכל התאוות הבהמיות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - ד)

(עא)

מי שאינו מקבל מרבו את בחינת השתיקה, שהוא צמצום ומחיצה לשכל - שלא יתעסק במה שלמעלה ממוחו, היינו לדעת לשתוק ולא לענות במחשבתו למחשבות המטרידות שמנסות להשיג ולהבין יותר מדאי -

תורה א

במופלא ממנו - אם ירצה להיכנס בים החכמה, בודאי יושקע ויוטבע בתוך הים, ברוחניות ובגשמיות. אלא, עליו לסמוך רק על אמונה, ולא יכנס בחקירות, קושיות ותירוצים. (אוצר היראה, פסח ספירה ושבעות ל)

(עב)

כח המדמה שבאדם הוא בחינת צמצום השכל, כמו הצמצום הנעשה למח בשעת השינה - שמסתלק השכל השלם, ונשאר אצלו רק הרושם מהשכל, בבחינת כח המדמה. (ע"פ אוצר היראה, אמונה כט)

(עג)

הגדלת השכל - להבין רמיזותיו של הקב"ה מכל דבר - צריכה להיות במידה, כדי שלא יצא מגבול הקדושה. לכן, יגדיל המחשבה בזה רק לפי שכל אנושי שלו, ולא יסתכל למעלה ממדרגתו, כנאמר (חגיגה יג.): "במופלא ממך אל תדרוש"

(ליקוטי מוהר"ן ח"א נד)

(עד)

בעת שרוצים לקבל המוחין החדשים, צריכים לתקן המוחין בשני סוגי צמצומים. צמצום אחד - לצמצם המח שלא יצא מגבול הקדושה ולחוץ (למחשבות רעות), ודבר זה מתקנים ע"י ספירת העומר; ואחר כך - אחרי שמקבלים המוחין - צריכים לתקן הצמצום השני - שיצמצם מוחו לפי בחינתו - שלא יצא לקדושה יותר גבוהה, בחינת "במופלא ממך אל תדרוש" (כלומר שגם במחשבות של קדושה לא ייתן למח שלו לחשוב בדברים שהם למעלה מהשגתו). (ע"פ

ליקוטי חו"מ ח"ב פקודן ד - ט)

(עה)

מלכות דקדושה היא בחינת מדה וצמצום הדעת, שזה מכונה 'בהמה דקדושה' - שמצמצם דעתו כאילו אינו יודע כלל, כבהמה. אבל בעניין התאוות, אסור לאדם לעשות שום מעשה בהמה כלל, ח'ו' (ע"פ ליקוטי חו"מ ח"ב פקודן ד-ד)

תורה א

(עו)

הרשעים המהפכים אורחות יושר - הם חכמים בעיני עצמם, ורוצים לחקור ולידע את השכל האלקי שיש בכל דבר, ואיך הקב"ה מנהיג את עולמו, ומקשים קושיות על ה' וצדיקיו; וכל זה נמשך מפגם המידה והצמצום - שפגמו במלכות (כלומר שלא צמצמו שכלם, שלא לחקור במה שמעל שכלם). (ע"פ ליקו"ה

חוי"מ ח"ב פקדון ד - ד)

(עז)

כל יניקת הסטרא אחרא (הצד האחר - צד הטומאה) הוא מפגם המלכות - פגם הצמצום (כלומר כשאין יכול האדם להשתלט על מחשבותיו ולצמצמן); וזה נובע מהתאוות והעבירות שפוגמים במלכות (פוגמים ביכולת לעשות צמצום במח); וכשאין האדם יכול לצמצם את מוחו ולקבל את הדעת האמיתי בהדרגה ובמידה, אז יוצא דעתו מהגבול, ועל ידי זה נתעה ונבוך בחכמות של שטות והבל. (ע"פ ליקו"ה חוי"מ ח"ב פקדון ד - ד)

(עח)

קָרַח פגם בצמצום המוחין, ושאל קושיות שאי אפשר להשיג טעמן (כלומר רצה להשיג השכל האלקי והכוונה האלוקית שיש בכל דבר, בלי צמצום), ועל ידי כך הרס את שכלו לגמרי, ויצא לחוץ, וחלק על משה ועל כל התורה (עד שהגיע לכפירה), והפריד הפנימיות מהחיצוניות (כלומר הפריד את השכל האלוקי מהמציאות, כאילו אין הקב"ה מחייה ומהווה כל דבר במציאות); ודווקא הוא היה צריך לתקן זאת, כי היה לוי, ולוי הוא בחינת הצמצום. (ע"פ ליקו"ה חוי"מ ח"ב פקדון ד - כב)

(עט)

צריכים לצמצם המח, ולא להתגאות ולהיות חכם בעיני עצמו עד שירצה להשיג הכל יותר משכלו, רק עליו לצמצם את מוחו, ולהשפיל עצמו, ולסמוך על אמונה; ואל יחשוב שהוא יכול להבין את כל השכל האלקי שיש בכל דבר. (ע"פ ליקו"ה חוי"מ ח"ב פקדון ד - כג)

תורה א

(פ)

על ידי עסק התורה בכח, היינו שמרכזו המחשבה במה שלומד מגביר את מלכות דקדושה - מגביר את האמונה בה, וזוכה לשבר את היצר הרע, שהוא המחשבות הרעות והמידות הרעות, ועל ידי זה זוכה לענווה.

(פא)

"מלכותא דארעא - כעין מלכותא דרקיעא" (המלכות שבארץ - כמלכות שבשמים) (ברכות נח). כלומר, העולם הזה מתנהל באותו אופן ועל פי אותם חוקים שבהם מתנהגת האלקות. לכן, הבקשות שמבקשים ממנו יתברך מתקבלות רק כשיש למבקש חן, כמו שרואים זאת אצלנו.

(פב)

כדי לגלות לעולם מציאותו ומלכותו יתברך, מצמצם ומקטין הקב"ה את עצמו, כביכול, מבחינת איך סוף - למושגים קטנים, כמו 'מלך העולם', 'הגדול', 'הגיבור' וכו', וכל זה - כדי שיהיה לנו איזושהו קשר אליו והשגה

בו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ריט)

(פג)

על ידי עסק התורה נותנים כח למלכות דקדושה, כלומר ליצר הטוב שבאדם - למידות הטובות, לאמונה וכו'; ועל ידי זה מתגלית מלכותו יתברך, כלומר מתגלה לעולם השכל שהכל ממנו יתברך ובהשגחתו הפרטית, והוא נמצא ומחיה את הכל.

(פד)

היצר הרע שבאדם מתלבש במעטה של מצווה, כלומר מפתה את האדם לעשות איזה דבר טוב, ושם הוא טומן לו מלכודת.

(פה)

כי זה כלל גדול, שבכל דבר ובכל מידה שבעולם יש בו טוב ורע; והבעל

תורה א

דבר (היצר הרע) אורב על האדם תמיד, ללכדו במצודתו, ח"ו, בכל מיני תחבולות ורמאות וערמומיות שבעולם - מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשוב; וצריך לשים לב אל האמת תמיד, ולהסתכל בכל דבר שרוצה לעשות - מה יצא מזה, כדי שלא ילכד במצודתו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - י)

(פו)

כאשר יצר הרע מצליח לפתות את האדם לעשות איזה רעה - זה סימן שהוא עשה אותו משוגע ממש, כי "אין אדם עובר עבירה, אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות" (סוטה ג).

(פז)

צריך לשים על המשוגע שמות קודש, כדי להוציאו משגעונו. כלומר, צריך להכניס בו דברי חכמה וקדושה, ואז מתגבר אצלו השכל האמיתי, ודוחה את רוח השגעון ממנו.

(פח)

על ידי שעוסקים בתורה, מכניעים ומגרשים הרוח שטות שנדבקה באדם, שהיא שגוען ממש, כי אז מתגברת מלכות דקדושה, שהיא בחינת האמונה וצמצום השכל, שעל ידם זוכים לקבל השכל בהדרגה ובמידה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ

ח"ב פקדון ד - א)

(פט)

על ידי התורה מכניעים את מלכות הרשעה, כלומר את הכסילות והרוח שטות, שהן כל התאוות והמידות רעות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - א)

(צ)

כשזוכה לגרש התאוות הבהמיות מעליו, אזי נתחזק ונתרומם שכלו של האדם; וכפי הכנעת התאוות הבהמיות - כך נתרומם שכלו, כי "כשזוה קם זה נופל" (רש"י בראשית כה, כג), כי "זֶה לְעִמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים" (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד-ד)

תורה א

(צא)

אם אי אפשר לאדם להתפלל כראוי בשום אופן בזה היום, ישתדל לעשות עבודה אחרת, כגון ללמוד, או לעסוק יותר במצוות וגמילות חסדים, ושיחה

בינו לבין קונו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - ח)

(צב)

גם מי שאין עבודתו בשלמות, ואפילו אם נדמה לו שעדיין הוא רחוק לגמרי, ואפילו אם הוא באמת כך, אף על פי כן, צריך להמתין ולצפות לישועתו, ולהחיות את עצמו בתוך כך בכל מה שיוכל - פעם בתורה, פעם בתפילה, פעם בהתבודדות, פעם בשיחה עם חברו או רבו, או בעשיית מצווה וגמילות חסדים, ופעם ברצון וכיסופים והשתוקקות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון

ד - ט

(צג)

עיקר הגאולה היא גאולת הנפש, שצריכים למהר ולמלט נפשו ממה שצריך. ואף על פי שרואה שמתעכב בזה, אף על פי כן, צריך לחזק עצמו ולהמתין לישועתו, עד ישקיף וירא ה' משמים; ודע שהמניעה והעיכוב של גאולת הנפש בא מחמת שאין אנו הגונים במעשינו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - יא)

(צד)

אנו מאמינים שאחר הפטירה - שאז הפנימיות נפרדת מהחיצוניות (הנפש מהגוף) - אין הפירוד פירוד גמור, אלא רק לפי שעה, עד זמן התחייה; ואדרבא, דווקא ע"י הפירוד הזה יהיה בסוף חיבור הפנימיות לחיצוניות - הנפש עם הגוף, כי המיתה היא רק כמו שינה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - כא)

(צה)

מחמת חטא אדם הראשון, אי אפשר להשיג התכלית בשלמות בזה הגוף, כי אם שישוב לעפר, ואז יזדכך הגוף, והנשמה תתחדש למעלה; ורק אחר

תורה א

התחיה, יקום בנפש וגוף זך, שיהיו מחוברים לעולם, ואז יקבלו השכר בשלמות, ואז יהיה עיקר החיים הנצחיים; ואז נשיג ונבין את החבור והייחוד של החיצוניות עם הפנימיות - שבאמת הכל אחד, היינו הכל אלקות - גם

הגוף. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - כא)

(צו)

קיבול השכר של אחר התחיה - שנשיג ונדע כל מה שנעשה בעולם, וכל מה שכיון הקב"ה בבריאת העולם וכל אשר בו, ובהנהגתו כל ימי עולם, מראש ועד סוף. ועל כן, מחמת שעכשיו אי אפשר להשיג זאת - יש

בחירה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב פקדון ד - כא)

(צז)

עיקר עבודת האדם בזה העולם - שיזכה ע"י עבודתו להיכלל באור אין סוף (כלומר לאחד נשמתו ושכלו עם הקב"ה), שזה עיקר התכלית, וזה עיקר תענוג

עולם הבא. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - 1)

(צה)

הקב"ה מְצַמֵּם אֱלֻקוֹתוֹ מֵאִין סוֹף עַד אֵין תְּכֵלִית עַד נִקְדַּת הַמֶּרְכָּז שֶׁל עוֹלָם הַגִּשְׁמִי שְׁעוֹמֵד עָלָיו, וּמִזְמִין לוֹ לְכֹל אָדָם מִחֲשֻׁבָּה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה, לְפִי הַיּוֹם וּלְפִי הָאָדָם וּלְפִי הַמָּקוֹם, וּמְלַבֵּשׁ לוֹ בְּזֹאת הַמִּחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה שְׂמִזְמִין לוֹ, רְמִזִּים כְּדֵי לְקַרְבוֹ לְעִבּוֹדָתוֹ, בְּכֵן צָרִיף לְהַעֲמִיק מִחְשַׁבְתּוֹ בְּזֶה, וּלְהַגְדִּיל בִּינָתוֹ, וּלְהַבִּין מֵהוּ הַרְמִיזוֹת בְּפִרְטוּיֹת, שְׂמֵלֶבֶשׁ בְּזֹאת הַמִּחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה שֶׁל זֶה הַיּוֹם (ליקו"ה מוה"ר ח"א ב"ד). אִם יִזְכֶּה לִידַע וּלְהַבִּין בְּזֶה אֵיזֶה יִשְׁכַּל הַנוֹגֵעַ לְעִבּוֹדַת ה', מָה טוֹב, וְאִם לֹא, יִצְמַצֵּם שְׁכָלוֹ וְיִסְמוֹךְ עַל הָאֲמוּנָה, עַד שְׂיִזְכֹּךְ גּוּפוֹ כְּרָאוּי, וְאִזּוֹ יִזְכֶּה לְהַבִּין כְּרָאוּי לוֹ (ליקו"ה הַלְכוֹת חו"מ ח"ב

פקדון ד כא).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ב

תורה ב: אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה: אָמַר אֵל הַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לִנְפֹשׁ לֹא יִטְמָא בְּעֵמִיד^(א)

(א)

עיקר כלי זינו של משיח, שעל ידו ינצח את כל המלחמות, בגשמיות ורוחניות - זו התפילה. ומשיח יביא את כל ישראל למדרגה שכל אחד יוכל להשתמש עם הכלי הזה, ולפעול פעולות על ידו.

(ב)

משיח יבוא, כשתושלם בניית קומת השכינה, כלומר כשתתפשט האמונה ותוכר לכל ממשלתו יתברך בעולם, והאמונה תהיה ברורה - כמי שרואה ממש בעיניו. וכל זה יהיה על ידי ריבוי התפילות.

(ג)

התפילה של הישראלי - יש לה כח לפעול, וזה רק למי שזכה לשמירת הברית קודש מכל מיני ניאוף.

(ד)

תפילה מכונה 'פי שניים', כי יש בה שבח לקדוש ברוך הוא, ויש בה גם שאלת צרכיו.

תורה ב

(ה)

בתפילה, צריכים להיות קולע אל חוט השערה ולא יחטיא - שלא יטה לימין או לשמאל. כלומר, שלא יטעה שהתפילות לריק, מחמת שצועק הרבה ועדין לא נושע - שזה נקרא נוטה לשמאל; וכן לא יטה לימין - שלא יאמר: מאחר שהכל בחסדו לבד, למה להרבות בתפילה? נסמוך על חסדו לבד. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נחלות ד - ס)

(ו)

צריך לדעת איך ללחום עם חרב התפילה, כלומר שלא יפעיל על ידי תפילתו מה שלא צריך; כי צריך לדעת איך ומתי להשתמש עם הכח הזה. ולזה זוכים על ידי 'משפט', כלומר שיהיה לו דעת לשפוט בצדק - שיהיה לו קו אמצעי בכל דבר, ולא יהיה קיצוני לשום צד. לדעת הזו מגיעים ע"י שידון וישפוט את עצמו על כל מעשיו, בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו.

(ז)

נגינה של הקדושה היא בנין המלכות, כלומר בנין האמונה של שומע הנגינה; כי הנגינה מדביקה את לבו באין סוף יתברך, וכשליבו דבוק, הוא נכלל בהקב"ה, במלכותו וממשלתו, ואז יכול למשול בכל על ידי תפילתו.

(ליקוטי מוה"ר"ן ח"א ג)

(ח)

עיקר מה שהאדם בא לעולם - כדי לתקן חלקי המלכות שלו בקדושה ובטהרה (כלומר לתקן ולהשלים את אמונתו); וזה - ע"י קול הנגינה, שהוא מוחין וחיות המלכות - חיות האמונה; וכפי תיקון חלקי המלכות שלו - כך הוא מעלה ומרומם מלכותו יתברך, כביכול. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ג)

(ט)

הנגינה דקדושה גורמת לחיבור שתי המידות המכונות 'נצח' ו'הוד', שהן

תורה ב

המוחין - חכמה ובינה; ועל ידי זה מתחבר האדם להקב"ה, ואז יכול למשול על ידי תפילתו - להוציא לפועל דברים שרוצה.

(י)

אין הקב"ה חפץ בחורבן העולם, אלא בבניינו ושכלולו. לכן צריך המתפלל להיזהר שלא להרוס את העולם בתפילתו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א א)

(יא)

כשזוכה לבחינת מלכות וממשלה בתפילתו, יכול למשול בכל מה שירצה, ויוכל להמית לזה ולהחיות לזה. לכן, צריך תמיד לדון את כל אדם לכף זכות, שלא יחריב את העולם, כי הקב"ה - חפץ חסד הוא, ורוצה בקיום העולם. (ליקוטי מוהר"ן ח"א א)

(יב)

על ידי שעושים צדקה, זוכים לאחוז במידת המשפט, כלומר זוכים לדעת איך לשפוט כל דבר בצורה נכונה, ולא בצורה קיצונית לימין או לשמאל, אלא בדיוק באמצע.

(יג)

המחשבות הזרות הבאות לאדם לבלבלו בתפילתו - שלא יוכל לכוון ולמשול בתפילתו - באות בעיקר על ידי שהתקלקלה אצלו מידת המשפט.

(יד)

המחשבות הזרות הן העננים שמכסים על המוח ומפריעים לו להתרכז באותיות התפילה; וכן, הם אלה שמחשיכים לנו את המציאות - שלא נראה את אמיתת כל דבר כמו שהוא באמת, כלומר שלא נראה שהכל אלקות.

(טו)

כל עבודת האדם, כל חייו - להמשיך שפע ורב טוב לעולם על ידי מעשיו

תורה ב

הטובים, והעיקר - ע"י תפילה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נחלות ד - ח)

(טז)

עיקר שלימות התפילה - ע"י צדקה. לכן, אחר פטירת האדם, כשמתפללים לזכותו, מזכירים ביותר לפני מיטתו מצות צדקה, וצועקים לפניו "צדקה

תציל ממות". (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נחלות ד - ח)

(יז)

כל תפילה שאנו מתפללים אליו יתברך בונה את אחד מהאיברים של השכינה, שהיא המשכן. כלומר, היא בונה עוד חלק מהאמונה, עד שהאדם יאמין בשלמות שמלכותו וממשלתו יתברך בכל משלה.

(יח)

ה' יתברך חפץ להטיב ורוצה להשפיע טובו וחסדו תמיד; אך אי אפשר להמשיך השפע, כי אם ע"י מעשה התחוננים דייקא, דהיינו ע"י ישראל - שנתן להם ממשלה, ע"י שיתקנו כלי השפע בשלימות, היינו ע"י תפילה

כתיקונו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נחלות ד - ג)

(יט)

עשׂו - עמלק - הוא קליפת הערלה הגמורה; כי הוא כפר בעיקר, ואינו מודה כלל במציאותו יתברך; והוא מטעה לב האדם - שאין התפילה מועלת,

מאחר שרואים שמתארך הגלות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נחלות ד - ג)

(כ)

כל אות מאותיות התורה היא סימן של אחד מחלקי נשמות ישראל, כלומר סימן לשכל של אחד מישראל; וכשמתפללים ומבטאים את האותיות, שהן חלקי הנשמות (השכליים), הן מתעברות בתוך דבורי התפילה שעולים לשכינה - לכללות נשמות ישראל, כעובר במעי אמו, ושם הן מתחדשות בשכל חדש - חידושי תורה, כי האותיות מצטרפות בצירופים חדשים.

תורה ב

(כא)

כָּל הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שְׁלָנוּ וְכָל הַתְּפִלוֹת - הַכֹּל מֵאֵתוֹ, וְאִין רְאוּי לְחֹשֵׁב לְקַבֵּל שָׂכָר עַל שׁוּם דְּבָר. וְאִף עַל פִּי שְׁנֵרָאָה שְׁעַל יַדֵּי תְּפִלָּתָנוּ וְתוֹרָתָנוּ יִהְיֶה הַגָּאֵלָה, אִף עַל פִּי כֹן, צְרִיכִין אֲנַחְנוּ לְחֻסְדוֹ - שְׁבַחְסֵדוֹ יִגְאֵל אוֹתָנוּ.

(כב)

אָמַר רַבֵּה בַר בַּר חֲנָנִי: זְמַנָּא חֲדָא הוּוּ קְאָזְלִינָן בְּסַפִּינְתָא וְחֲזִינָן הַהוּא כְּוָרָא דִּיתְבָּא לִיה חֲלָתָא אַגְבִּיָּה וְקִדְחָה אַגְמָא עֲלוּיָהּ. סַבְרִינָן יְבִשְׁתָּא הוּא, וְסִלְקִינָן וְאִפִּינָן וּבִשְׁלִינָן אַגְבִּיָּה, וְכַד חָם גְּבִיָּה אֶתְהַפִּיף; וְאִי לָאוּ דִּהוּוּ מְקַרְבָּא סַפִּינְתָא, הוּוּ טְבַעִינָן (ב"ב עג).

תרגום: אמר רבב"ח: פעם אחת היינו שטים בספינה, וראינו דג שישב לו (גוש) חול על גבו, וגדלו עליו צמחים. סברנו שיבשה הוא, ועלינו על גבו, ואפינו ובישלונו על גבו. כשהתחמם לו הגב - התהפך (הדג, כדי לקרר את גבו במים); ואם לא היינו קרובים לספינה, היינו טובעים.

פירושי: "כד חם גבה - איתהפך" - משמעותו דרך משל: אם בצד אחד של המאזניים מונח דבר ששוקל טון, ועל הצד השני נניח רק גרגיר חול אחד, ואחר כך עוד אחד וכו', בסוף גרגיר חול אחד בלבד יכריע את הכף. כך גם התפילות - תפילה ועוד תפילה וכו', עד שלבסוף תפילה אחת קטנה מכריעה את הכף ומוציאה לפועל את הבקשה.

(כג)

האמונה צריכה להיות שלימה בכל הבחינות, ובלא זה - אין לתפילה שלימות, ואינה נעשית כלי לקבל השפע; כי עיקר מה שנשלם הכלי של התפילה הוא ע"י האמונה השלמה, שהיא עיקר הכלי לקבל כל טוב. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"ב נחלות ד - ג)

תורה ב

(כד)

כל זמן שאין לאדם אמונה בעצמו - שיש גם לו כח להמשיך השפע בתפילתו - עדיין אין לו כלי לקבל השפע, כי אין לו מקום בלבו לקבל השפע, מאחר ולפי דעתו הוא רחוק מלקבל השפע ולהמשיך השפע. וכן צריך שיהיה למתפלל אמונה שהקב"ה הוא בורא הכל, ומנהיג ומושל ומשגיח, ובידו לשנות את הטבע כרצונו, ולהשפיע כל טוב, והוא חנון ורחום ושומע תפילת כל פה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נחלות ד - א)

(כה)

על ידי סידור ואמירת שבחו של הקב"ה, נתחזקת האמונה. על כן, מתחילה התפילה בהזכרת שלושת האבות - אברהם, יצחק ויעקב - להזכיר את החסדים הגדולים שעשה הקב"ה עמם ושמע תפילתם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נחלות ד - א)

(כו)

הכל נברא כדי שתתגלה אלקותו יתברך; ועיקר ההתגלות ע"י שרואים שישראל מצליחים בתפילתם למשוך שפע ורוב טוב. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נחלות ד, ח)

(כז)

הגאולה האחרונה תוגדל מאוד, עד שלא יהיה נזכר תוקף הנסים של הגאולה הראשונה (גאולת מצרים), ויתבטלו המועדים שהם זכר ליציאת מצרים, היינו שלא יהיה ניכר שמחת יום טוב, מאחר שכל ימינו יהיו ימים טובים - ימי ששון ושמחה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נחלות ד - א)

(כח)

צריך להיות מקושר לצדיק הזור.

(כט)

עיקר היצר הרע של כל העולם הוא התאוה לנשים; והקב"ה ברא את זה כך, כדי שיתקיים ציוויו יתברך "פרו ורבו ומלאו את הארץ" (ליקוטי מוהר"ן ח"א ב)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ג

תורה ג: אַקְרוּקְתָא

אָמַר רַבָּה בַּר בַּר תַּנְה: לְדִידִי תָזִי לִי הֵיא אַקְרוּקְתָא וְגו' (ב"ב עג.)

(א)

השומע נגינה ממנגן רשע - נגינה זו משפיעה עליו לרעה ומזיקה לו לעבודת ה' - שעבודתו לא תהיה לשמה; כי דרך הנגינה עוברת המהות הפנימית של המנגן אל השומע.

(ב)

'ציפורים טהורות' הוא כינוי למוחין; וכשהם קדושים ומזוככים ממחשבות רעות, אז הם יונקים שכל ממקום שהנביאים יונקים, כלומר מהמידות הרוחניות המכונות 'נצח' ו - 'הוד', שהן כינוי למוחין האלוקיים, כביכול.

(ג)

חידושי הנגינה שמתחדשים בעולם באים בהשראה על המנגן, מהמקום שהנביאים יונקים את נבואתם - המקום שמכונה 'נצח' ו - 'הוד', שזה המח והדעת של מלכותו יתברך.

(ד)

הרשע יונק את הנגינה שלו מהמוחין הנקראים 'נצח' ו - 'הוד' של הקליפה, שהיא הפסולת של הקדושה.

(ה)

על ידי עסק ולמוד תורה שבעל פה בלילה, נמשך על הלומד חוט של חסד המגן עליו מהנגינה הבאה מהקליפה - שלא יהיה לה כח להזיק לעבודתו.

תורה ג

(ו)

הנגינה של הקדושה היא בניין המלכות - בניין האמונה של שומע הנגינה; כי הנגינה מדביקה את לבו באין סוף יתברך, ועל ידי זה נכלל ונדבק בהקב"ה, ויכול על ידי תפילתו למשול בכל.

(ז)

הנגינה דקדושה גורמת לחיבור בין ה'נצח' וה'הוד', כלומר חיבור בין החכמה והבינה של האדם; ועל ידי זה מתחבר האדם להקב"ה, ויכול למשול על ידי תפילתו - להוציא לפועל דברים שרוצה.

(ח)

אין הקב"ה חפץ בחורבן העולם, אלא בבניינו ושכלולו. לכן, צריך המתפלל - שיכול למשול בתפילתו - להיזהר לא להרוס את העולם.

(ט)

עיקר הגאולה - ע"י שיר וניגון; כי ע"י שיר ונגון דקדושה, דהיינו שירים ותושבחות לה' יתברך, בניגון וזמרה - על ידי זה נכנעת מלכות הרשעה (הרוע שבעולם), ונתעלה מלכות דקדושה - שזה עיקר הגאולה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ

ח"ב אפטרופוס ג - ב)

(י)

על ידי ששומרים על המצה, ואין מניחים אותה לבוא במגע עם אויר עולם הזה שגורם לה להחמיץ - על ידי זה אנו בורחים מכל וכל מאוירא דהאי עלמא (מאוויר העולם הזה), שיש בו אחיזת הקול של הסטרא אחרא (קול הכפירות), רק אנו זוכים לקול הנגינה דקדושה (קול האמונה), שהוא שיר והלל להקב"ה - שעל ידי זה עיקר הגאולה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ג)

תורה ג

(יא)

עיקר ההתקרבות להקב"ה הוא ע"י קול הניגון דקדושה, כי הנגינה יש לה כח גדול להמשיך את לב האדם להקב"ה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ד)

(יב)

הקול הוא בחינת מוחין, כי הקול פוגע במח ומעורר הכוונה; ועיקר שלימות הקול - כאשר הוא נמשך אל הלב, עד שמחמם לבו בשמחה והתלהבות דקדושה. ולמשוך הקול אל הלב - זה ע"י שמקשרים אותו אל הדבור בקשר אמיץ וחזק, שזה עיקר כלל היחודים - לייחד ולחבר הקול עם הדבור (כלומר להקשיב לדבור היוצא מפיו); וזהו בחינת מה שצריכים לקשר הדעת אל הלב - שזה עיקר שלמות הדעת האמיתית. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ה)

(יג)

עיקר האלקות - בלב, ומי שהוא בר לבב - שלבו נקי מתאוות ודמיונות - יכול לידע עתידות על ידי מה שהלב אומר לו, שהוא דברי ה' ממש. (ליקוטי

מורה"ן ח"א קלח)

(יד)

מי שמטהר עצמו מכל תאוות עולם הזה, זוכה להמשיך הקול, שהוא בחינת המוחין, אל הלב, עד שזוכה לקבל דיבורים קדושים מלמעלה, היינו שיהיה נעשה אצלו מכל הקולות ששומע צירופי אותיות ודיבורים, עד שידע רצונו יתברך ומצוותיו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ה)

(טו)

אפילו כששומע קול מלמעלה, אין יודע עדיין שום מצווה שמצווהו הקב"ה, עד שזוכה לקדש ולטהר עצמו כל כך, עד שיהיה נעשה אצלו מהקול דיבור (בעל משמעות ותוכן), וזה נקרא שזכה שידבר עמו הקב"ה ויודיע לו תורתו ומצוותיו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ה)

תורה ג

(טז)

עיקר יציאת מצרים הייתה שהתפשטו ונתגלו ויצאו המוחין ממיצר הגרון שבו היו אסורים (כלומר, הרצון והשכל האלוקי יצא והתגלה בדבור של משה רבינו ע"ה, בעת נתינת התורה); כי השורש שממנו בא הקול הוא השכל והחכמה האלוקית, שהוא ממקום גבוה ועליון מאוד - מבחינת התנוצצות (כלומר מניצוץ אלקותו יתברך שמתנוצץ לכל אחד בדעתו בצורה של קול); כי הקב"ה, ברחמיו, מצמצם עצמו ומאיר לכל אחד בדעתו התנוצצות מאלקותו, ובזה מרמז לו וקורא לו להימשך אחריו; וזו ההתנוצצות שבדעתו הם בחינת הקולות הבאים מלמעלה בדעת האדם - לקרוא אל האדם.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ה)

(יז)

פריעה, שהוא סמל הקליפה, היה יונק ממיצר הגרון. לכן היה מעכב את המוחין שם, שלא יתפשטו למטה אל הפה, ויצאו בדבור של משה רבינו ע"ה, כי לא רצה שיגלה הקב"ה רצונו ע"י הדבור, שזה בחינת קבלת התורה, אלא רצה שיתעכב הקול והמח למעלה - בשורש, ומשם ינק כוחו להפוך הקול והדעת כרצונו - נגד רצון ה', ויוכל לילך בשרירות לבו.

(ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ה)

(יח)

יש לקול כח גדול להמשיך את האדם אליו יתברך, וזה מחמת שהקול נמשך בשורשו ממקום גבוה - מבחינת התנוצצות אלקות (כלומר בתוך הקול מתנוצץ ומתגלה לעולם השכל של הקב"ה), כי עיקר התגלות אלקות הוא בבחינת קול, בבחינת: "קול דברים אתם שומעים, ותמונה אינכם רואים, זולתי קול".

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ה)

תורה ג

(יט)

"בכל מקום מוקטר ומוגש לשמי" (מלאכי א יא) - היינו גם בעבודה זרה והכפירות יש התנוצצות אלקותו יתברך, כי גם להם מגיע הכרוז ממנו יתברך להתקרב אליו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ה)

(כ)

כל המחקרים הולכים אחר שרירות לבם הרע, ואינם שמים לב לקול הכרוזים הבאים מלמעלה בכל עת, שהם הרהורי התשובה וההתעוררות הבא על האדם בכל יום, במוחו ולבו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ה)

(כא)

עיקר תיקון הקול והמוחין הבאים מהקב"ה - להפכם לדיבור. וזה עושים ע"י למוד תורה שבעל פה, בלילה; כי תורה שבעל פה, שהיא הגמרא, היא בחינת דיבור, ותורה שבכתב היא בחינת קול, וצריך לייחדם יחד, כדי שנדע רצונו יתברך ע"י הקול הבא מלמעלה ומתגלה בתורה שבכתב. (ע"פ ליקו"ה חו"מ

ח"ב אפטרופוס ג - ה)

(כב)

האדם בא לעולם, בעיקר כדי לתקן חלקי המלכות שלו בקדושה ובטהרה (כלומר לתקן ולהשלים את האמונה שלו בהקב"ה); וכל זה נעשה ע"י קול הנגינה - קול השמחה, שהוא מוחין וחיות המלכות - חיות האמונה. וכפי תיקון חלקי המלכות שלו - כך הוא מעלה ומרומם מלכותו יתברך, כביכול. (ע"פ ליקו"ה חו"מ

ח"ב אפטרופוס ג - יא)

(כג)

הממשלה של האדם ניכרת בקול, כנראה בחוש, שמי שיש לו ממשלה על איזה דבר, כשאומר ומצווה כך או כך, אז קולו חזק ועז בדרך ממשלה - קול ענות גבורה, לעומת קול ענות חלושה של מי שאין לו ממשלה;

תורה ג

והממשלה היא המלכות - האמונה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ג)

(כד)

עיקר סטרא דמותא (צד המיתה) נמשך ע"י חטא אדם הראשון, שגרם פירוד בין הקול והדבור (ע"י שלא ציית לקול ה'). והאדם צריך, בכל ימי חייו, להשתדל ע"י עבודתו לייחד הקול והדבור, שעל ידי זה קיום המלכות (קיום האמונה,

כמו שכתוב (תהלים קיט, פו) "פֶּלַם מִצְוֹתֶיךָ - אֱמוּנָה". (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ג)

(כה)

כשמדבר האדם שקר, אי אפשר שיתייחד הקול עם הדבור. לכן, מי שהוא מבין ומסתכל על האמת, יכול להכיר בקולו של השקרן שמדבר שקר, כי בודאי אין הקול מיושב (משותווה) עם הדבור, כשמדבר שקר. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ג - ג)

(כו)

מי שרוצה לדבק את עצמו בהשם יתברך, עד שילך במחשבתו מהיכל אל היכל ויראה את ההיכלות בעיני השכל, ישמר את עצמו מלומר שקר אפלו בטעות. (ספר המידות אמת א-א)

(כז)

מרווח פיו של השקרן נעשה היצר הרע, וכשיבוא משיח אז לא יהיה שקר, ובשביל זה לא יהיה יצר הרע בעולם. (ספר המידות אמת א-ח)

(כח)

אדם נפר על-ידי משרתיו, אם הוא אוהב שקר כי זה בזה תלוי. לפעמים משרתיו נופלים לעברות על-ידי שהוא שקרן, ולפעמים הוא נופל לשקר

על-ידי משרתיו, שאינם הגונים. (ספר המידות אמת א-יז)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ד

תורה ד: אַנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ

אַנְכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִבֵּית עַבְדִּים (שמות כ)

(א)

כשהאדם זוכה לדעת שכל מאורעותיו שעוברים עליו בחייו - הכל לטובתו - אדם זה כבר נמצא בעולם הבא, ששם הכל טוב, ויש לו כבר את החוויות הטובות של העולם הבא.

(ב)

אי אפשר להשיג את מדרגת הידיעה שהכל לטובתו ולהרגיש כבר את העולם הבא בלב, אלא כשיחזיר להקב"ה את הכח - את הממשלה והמלוכה, שנפלה לעכו"ם - לעבודה זרה. כלומר, כשיושרש בליבו שכל המלכות והממשלה שיש כביכול לאיזה דבר בעולם - זה כחו, מלכותו וממשלתו של הקב"ה.

(ג)

כשיודעים שאלקותו יתברך מלוּבש, כביכול, בכל דבר בעולם, אזי נתגלה מלכותו, ויודעים כי מלכותו בכל משלה; וזה נקרא התגלות מלכות

משיח. (ע"פ ליקוטי יו"ד ח"ב ראשית הגו ב)

(ד)

סטרא אחרא פירושו: הצד האחר - הצד ההפוך מהקדושה - הפוך מהטוב - הכח הרע - הכוח השלילי - הכוח החיצוני - היצר הרע העכו"ם.

תורה ד

(ה)

כשאדם חוטא, אזי הוא עושה את הרצון של הסטרא אחרא (הצד האחר - הצד ההפוך מהקדושה) ונכנע לה, ובזה מודה במלכותה - שלטונה, ועל ידי זה עושה ממנה ממשות; כי על ידי האמונה שמאמין בה - נותן לה באמת כח לשלוט עליו.

(ו)

אי אפשר להשיב את המלוכה להקב"ה, כלומר להאמין שהכל, בלי יוצא מן הכלל - ממנו יתברך, אלא רק על ידי וידוי דברים - שיספר לפני תלמיד חכם אמיתי, או לפני הקב"ה, את כל מה שעשה; ובזה הוידוי חוזר להודות שהכל בכחו יתברך, וכך מחזיר את המלוכה והשלטון אליו יתברך.

(ז)

כאשר מתוודה האדם על חטאיו לפני הצדיק, יכול הצדיק להזריך אותו בדרך השייכת לשורש נשמתו.

(ח)

כאשר האדם מספר את לבו לפני חברו - לבו נכלל בלב חברו. וכך נכללים הלבבות גם כאשר אוהב את חברו, או כאשר מהרהר בו בלבו.

(ט)

כאשר האדם מספר את כל לבו לפני תלמיד חכם ענו - שזכה להיכלל בהקב"ה - אדם זה נכלל גם הוא באין סוף יתברך.

(י)

האיש הכשר שמקרב אנשים להקב"ה, צריך להיזהר שלא ידבק בו מהרע שלהם, כי לב המתקרבים יונק מרגלי הרוח שבלב האיש הכשר (כלומר

תורה ד

מהמדרגה הכי תחתונה של הלב), והרע שנמצא בלבם מצטרף אף הוא לינק מהלב של האיש הכשר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נט)

(יא)

דעת האדם כלולה מחסדים וגבורות. החסדים אחראים להשפיע ולהוציא לפועל את כל אשר בשם 'חסד' יכונה, והגבורות אחראיות לצמצם, להגביל ולהוציא לפועל את כל אשר בשם 'גבורה' יכונה.

(יב)

עיקר מה שנקרא 'דעת' - כשיש אחדות ושוויון בין החסדים והגבורות שבמה, כלומר שלא יהיה אצלו הבדל בין חסד לדין, אלא בכל עניין - 'מצא בו את הקב"ה, וידע שגם ה'לא טוב' שעובר עליו הוא לטובה.

(יג)

ובאמת, אין שום רע בעולם, רק כלו טוב. (ליקוטי מוהר"ן ח"א סה)

(יד)

כל פרט בבריאה נברא ע"י כ"ב אותיות התורה, כי האותיות מצטרפות בצירופים שונים, להוות את כל פרטי הבריאה. בכל אות גנוז השכל האלוקי שמצוין ע"י האות הזו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א יח)

(טו)

כשאדם עושה איזה דבר רע, חס ושלום, הוא למעשה מייצר רע שלא היה קיים עד עתה; וזה נעשה על ידי שבמעשיו הוא מצרף ומחבר את האותיות המגדירות את הדבר הרע שעושה, ונותן להם קיום בעולם; והיות שהצירוף נעשה אצלו במוחו, עוד לפני יציאתו לפועל, הרע הזה חונה בתוך מח עצמותיו ונוקם בו.

תורה ד

(טז)

כל אדם ששומע את שבחו, מוכרח לבוא לגאווה וגדלות. רק, מי שהוא ענו ומבוטל לגמרי כמשה רבנו, יכול לשמוע שבחו ולהרגיש שבעצם משבחים את יוצרו יתברך.

(יז)

אש, רוח, מים, עפר - הם ארבעה יסודות רוחניים, שמהם השתלשלו הארבע יסודות החומריים, שמהם נתהווה האדם, והם מעורבים טוב ורע.

(יח)

המידות הרעות שבאדם נובעות מהחלק הרע שנמצא בארבע יסודות שמהם נתהווה אותו אדם.

(יט)

ארבעת היסודות - אש, רוח, מים, עפר - הם כנגד מדבר, חי, צומח, דומם.

(כ)

הגאווה באה מיסוד האש. דברים בטלים - מיסוד הרוח. תאוות רעות - מיסוד המים. עצבות - מיסוד העפר.

(כא)

תלמיד חכם ענו כמשה רבנו ע"ה - נכלל בהקב"ה, ואין לו מעצמו כלום; ועל ידי ענוותנותו, יכול לכפר את העוון של המתוודה לפניו, כמו שהקב"ה מכפר עוון.

(כב)

משה רבנו ע"ה ביקש מה' יתברך "מחני נא מספרך", כדי שלא אכשל בגדלות.

תורה ד

(כג)

על ידי ראיית פני הצדיק מתבטלים המידות הרעות של עצבות ותאוות רעות הבאות מיסוד החי והצומח; כי הצדיק נקרא 'אם' - על שם שמינק את תלמידיו בחלב תורתו. התלמיד הוא כמו התינוק שרואה את אמו וזורק את משחקיו ותאוותיו, וכן יוצא מעצלותו ועצבותו, ורץ לקראתה.

(כד)

הצדקה שנותן לצדיק מבטלת את המידות הרעות של גאווה ודברים בטלים, הבאים מיסוד האש והרוח.

(כה)

על ידי ראיית פני הצדיק הדבוק באין סוף ברוך הוא, וכן על ידי צדקה שנותן לצדיק, וכן כשמספר כל ליבו לפניו - זוכה להיכלל בו, וממילא להכלל גם באין סוף. להיכלל באין סוף - פירושו: שמתחיל להרגיש איך שהקב"ה - מלוא כל הארץ כבודו, והכל לכל - אלקות גמור, והוא חלק מכל ההוויה האלוקית.

(כו)

כל אות מאותיות הא"ב - מלובש בה רצון ה'. כלומר, רצונו היה שאות זו תיראה כך, ואות אחרת תיראה אחרת, כי כל אות היא סימן לאחד הרצונות שלו יתברך. וכשמחברים כמה אותיות, בצירוף זה או אחר, נתגלה רצונו באותה תיבה.

(כז)

כל הישות שיש בעולם - מה שכל דבר מתחיל להיות "יש" ומציאות - זה בא מרצון האין סוף ברוך הוא; כי כל אות מאותיות הא"ב - יש בה רצון מסוים מרצונו יתברך, והישות והמציאות נוצרת על ידי האותיות שמתחברות להוות את אותו דבר.

תורה ד

(כח)

האותיות הן המלכות שלו יתברך, כי על ידי האותיות ברא את הכל; כי "לקח" אותיות שונות וצירפן למילה חדשה, שהיא הסימן למציאות חדשה שנבראת על ידי חיבור אותיות אלה.

(כט)

כדי להיכלל באין סוף, כלומר להרגיש שאין עוד מלבדו, ואין לך מעצמך שום מציאות, אלא אתה חלק אלו-ה ממעל - חלק ממציאותו יתברך - צריך ביטול הישות - הגאווה.

(ל)

מה שאומרת התורה (דברים לד, ו): "ולא ידע איש את (מקום) קבורתו" (של משה), כלומר אפילו משה לא ידע, כי נכלל לגמרי באין סוף, ויצא ממציאותו כבריה נפרדת.

(לא)

הביטול לאין סוף צריך להיות ברצוא ושוב, כלומר בצורה של פעם מבוטל ופעם לא מבוטל; כי הקב"ה רוצה בעבודתנו, ואם האדם היה מתבטל ונכלל לגמרי באין סוף, היה יוצא ממציאותו כבן אדם, ולא היה מוציא לפועל את רצונו יתברך - מה שמוטל עליו להוציא לפועל.

(לב)

ההתלהבות בתפילה באה לפעמים לאדם בגלל שנפתח לו אור אין סוף - אור השכל, כלומר שהקב"ה מראה לו בחוש את מציאותו, ומשפיע ללבו הרגשה של אהבה אליו יתברך.

(לג)

על הקב"ה נאמר: "יושב בשמים" (תהלים ב, ד). ישיבה מורה על העדר הבחירה; ולהיפך - התנועה מורה על השתנות מרצון לרצון. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כא)

תורה ד

(לד)

באין סוף יתברך אין שום שינוי, כי שינוי נוצר רק אצל מי שיכול להיות מושפע מאחרים; וזה שאנו מרגישים כאילו הקב"ה משתנה ביחסו אלינו - פעם שמח, פעם כועס, וכו' וכו' - השינוי הוא אצלנו, כי כל צמצום האין סוף למושגים אנושיים נעשה אצלנו, בדעת.

(לה)

קודם הצמצום של האין סוף ברוך הוא, היה להקב"ה כל המידות, הן רחמים, הן חכמה, אבל היו בבחינת אין - אין סוף, כי לא היו מוגבלים. ועל ידי הצמצום עשה גבול לכל המידות, עד שאנחנו - בני אדם - יכולים להבחין מדת טובו ורחמנותו. וההבחנה - היא מהשכל והחכמה שהגביל בנו ובכל העולמות. כלומר, הצמצום של אור אין סוף והחלל הפנוי נעשה בדעת

האדם. (כת"י רביז"ל שבסוף הליקוטי מוהר"ן, תורה ס"ד)

(לו)

כל הצמצום של האין סוף ברוך הוא - שהוריד עצמו אלינו למושגים אנושיים - כל זה הוא כדי שנוכל להבין אותו, לקלוט אותו ולתקשר איתו.

(לז)

האדם צריך להאיר לדעת שלו את טעם הדביקות שהיתה לו בהקב"ה כאשר היה בביטול, כלומר שהטעם יהיה בתודעה שלו - שבחושיו ירגיש זאת.

(לח)

הייסורים הם כמו המלח שמזכך את הבשר, כי על ידי המלח נפלטים הדמים מהבשר, וכמו כן - ע"י הייסורים נפלטים מהאדם הדמים העכורים, היינו המידות הרעות.

תורה ד

(לט)

מושה רבנו ע"ה זכה גם בחייו להתפשטות הגשמיות ולהיכלל באין סוף, אך זה היה ברצוא ושוב.

(מו)

בשעת הדביקות - שנדבקת דעת האדם באין סוף יתברך - נתבטלת הדעת מהעולם הזה. וכשחוזר הדעת מהאין סוף למקומו - לתודעה, הוא חוזר עם שכל ברור שכל מה שקורה - הכל טוב, וגם הרע הוא שלב שתכליתו לטובה.

(מא)

העצבות והתאוות שיש לאדם באות מדמיו העכורים; כי הדמים מגיעים למח ועוכרים את צלילות המח, עד שנעשה לו חושך וצמצום במח - מוחין דקטנות, שמזה בא העצבות והתגברות התאוות הבהמיות.

(מב)

האדם צריך להקטין עצמו ולהיות ענו בשלשה דברים: עושר, גבורה וחכמה, כי אלה הדברים העיקריים שגורמים לאדם להתגאות; וכשזוכה לענווה באלו הדברים - מפשיט גשמיותו מעליו.

(מג)

כל הגלויות נקראות על שם מצרים, שכוללת את כל סוגי גלות הנפש. כי במצרים ירדו ישראל למ'ט (49) שערי טומאה, מתוך נ' (50) שערי הרע הקיימים בעולם - שכל אחד מהם הוא שער ופתח שדרכו נופלת הנפש לגלות.

(מד)

על ידי שאדם מבטל את החומר, כלומר את המידות הרעות שלו, הוא מגיע למדרגה שהוא מרגיש כבר בעולם הזה את אותו עונג שמרגישים בעולם

תורה ד

הבא, שהוא עולם המנותק מהחומר.

(מה)

המידות הרעות עושות את האדם עבד, כלומר שאינו ברשות עצמו, ואינו יכול לעשות מה שהוא רוצה באמת; כי הן שולטות עליו ובונות לו את הרצונות, ומכריחות אותו להוציא אותן לפועל, וגם מטעות אותו לחשוב שאלה הן רצונותיו שלו.

(מז)

על ידי גאוה ועל ידי שמדבר האדם לשון הרע ודברים בטלים, באה עליו עניות. וכשנותן צדקה הוא יוצא מהעניות, מהלשון הרע, מהדברים הבטלים ומהגאוה. כי סגולת הצדקה להעשיר את האדם, כלומר לעשות אותו שמח בחלקו - שזו העשירות באמת.

(מז)

אי אפשר שיגדל ויצמח שום צמח, אלא ע"י שנזרע בארץ ומתבלה בארץ, ונכלל באין סוף. כי עיקר כח הצמיחה - ע"י ביטול אל האין סוף יתברך, בבחינת התפשטות הגשמיות.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב כלאי הכרם ב - א)

(מח)

החסידיים הראשונים היו נענים מהר בתפילתם, כי היו מתפללים בהתפשטות הגשמיות.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב כלאי הכרם ב - א)

(מט)

אם אדם הראשון לא היה אוכל מעץ הדעת, היה נכלל באין סוף בחיים חיותו - בעודו בגופו, כמו שיהיה לעתיד, אחר התחייה.

(ע"פ ליקו"ה כלאי הכרם ב - ג)

(נ)

לעתידי נזכה לדעת שכל מה שהקב"ה עשה - כולו טוב - כולו אחד, ואז

תורה ד

תתרבה השמחה מאוד. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב כלאי הכרם ב - ה)

(נא)

על ידי שמבטל ומדביק האדם את מחשבתו באור אין סוף - בהקב"ה, אזי יוצא השכל מכלי המוחין ומתחבר אל הקב"ה. וכאשר השכל חוזר אל המח, אין כלי המוחין יכולים לקבל את זה השכל, שהוא בבחינת אין סוף; אך את הרושם שנשאר מהביטול - הוא כן יכול לקבל, והוא מאיר לדעתו כי ה' הוא האלוקים, אין עוד מלבדו - הכל אלקות גמור וכולו טוב. על כן, צריכים המוחין להיות קדושים וטהורים, כדי שיוכלו לקבל את אור הרושם של הביטול, שהם הנשמה החדשה שקיבל.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב כלאי הכרם ב - ה)

(נב)

מי שהוא משוקע עדיין בתאוות הגשמיות - אי אפשר לו לזכות לביטול. ואפילו אם לפעמים יתנוצץ לו וירצה להיכלל באין סוף יותר ממדרגתו - זה יהיה בחינת הריסה ופגם. כמו שמצינו בארבעה שנכנסו לפרדס, ורק רבי עקיבא נכנס ויצא בשלום.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב כלאי הכרם ב - ה)

(נג)

בשעת הכתיבה, מתחברת המחשבה שבמח עם סוף המעשה - שהוא אותיות הכתב הנכתבים במעשה הידיים, והם מתחברים בתכלית החיבור, ואין שום פירוד ביניהם.

(ע"פ ליקו"ה אבהע"ז כתובות א)

(נד)

הכלל - שמי שרוצה לילך בדרך הקודש, צריך לשבר כל המידות והתאוות, הנמשכים מארבע יסודות שמהווים את האדם. ולזה זוכים ע"י ראיית פני הצדיק שזכה להיכלל באין סוף, וכן ע"י הצדקה שנותנים לו.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - ב)

תורה ד

(נה)

עיקר הנס של הכנעת מלכות הרשעה - הכפירות, כמו שנעשה בחנוכה - נעשה בכל שנה ע"י הצדיקים שמקרים אנשים להקב"ה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית

חוב מיתומים ד - ב)

(נד)

התנוצצות אור האין סוף - פירושו: שהאדם מתחיל "לראות" בדעתו את הקב"ה - וגם זה לא בראיה גמורה, אלא רק בצורה של התנוצצות - כמו ניצוצות אור שדולקים ונעלמים מיד.

(נז)

התנוצצות אור אין סוף שמאיר בדעת הישראלי הזוכה להתקרב לצדיק האמת - אי אפשר לדבר מזה, כי זה בחינת "נודע בשערים בעלה" (משלי לא, ג) - כל חד כפום דמשער בליבה (כל אחד - לפי השערת לבו). ובשעת הביטול, הוא עצמו לא יודע, וכל מה שמצליחים לדבר מגדולת הבורא יתברך - זה בחינת 'שוב', שאז - כששב לישותו ודעתו - מראה הרשימה (הרושם) לדעת, כי ה' הוא האלוקים. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - ג)

(נח)

על ידי הוידוי לפני התלמיד חכם האמת, זוכים לידע שה' הוא האלוקים. וכח הוידוי הזה מאיר גם לכל ישראל, עד שיזכה כל אחד שיהיה נפתח גם לו אור אין סוף - לידע שה' הוא האלוקים. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - ד)

(נט)

עיקר עבודת האדם בזה העולם - שיזכה, ע"י עבודתו, להתחבר ולהיכלל באור אין סוף, שזה עיקר התכלית וזה עיקר תענוג עולם הבא. (ע"פ ליקו"ה חו"מ

ח"א גביית חוב מיתומים ד - ו)

תורה ד

(ט)

עיקר התכלית והעבודה של כל המצוות - לזכות להתפשטות הגשמיות, כדי שיהיה נכלל הוא עם כל העולם בשורשם - באין סוף ברוך הוא, שרצונו כולל כל הרצונות, ושם אין גבול וצמצום. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א מצרנות ב - ב)

(סא)

כל הבריאה כולה מעורבת טוב ורע, ועיקר העבודה של כל הנבראים - לנקות את העולם מהרע והפסולת הקיימת בו, בין בגשמיות בין ברוחניות; וזה נקרא 'לברור בירורים', כלומר לברור את הטוב מתוך הרע.

(סב)

אף על פי שעיקר התכלית - להיכלל בשורשנו (בקב"ה), אף על פי כן, בהכרח לחזור אל המציאות - אל הישות והגוף, כדי להמשיך לברור ולהפריד את הטוב מתוך הרע הקיים בכל פרט בעולמינו - שזה תפקיד

האדם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקו ב - ג)

(סג)

צריך לברור לך את הטוב שיש בכל פרט מפרטי העולם: בדומם, צומח, חי ומדבר. למשל, כל הפעולות שנעשות בצמח עד שנעשה ממנו פת - הכל בירור הטוב מהרע. כמו כן, לחבר מנגינה - זה להוציא ולברור את הצלילים היפים מתוך תערובת שאר הצלילים. וכן צריך לברור מה לאכול ומה לא, מה לדבר ומה לא לדבר, מה לראות ומה לא לראות, מה לחשוב ומה לא לחשוב וכו' וכו'. הכל הוא לברור את הטוב מתוך הרע, ולתקן העולם.

(סד)

כל עסקי האדם בחייו, אפילו במלאכה ומשא ומתן - הכל כדי לברור את הדברים הטובים מלא - טובים, ולחברם אליו; ואח"כ, כשמחבר עצמו אל הקב"ה - כולם יעלו ויוכללו עמו בשורשם - באין סוף, ששם תכלית וסוף

תורה ד

של כל הדברים. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - 1)

(סה)

אִי אִפְשֵׁר לזכות לענווה אמיתית, כי אם ע"י צדיק הדור שהוא בחינת משה, שהיה ענו מכל האדם, ואז זוכה להיכלל באין סוף. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית

חוב מיתומים ד - 1)

(סז)

אִי אִפְשֵׁר להתחבר ולהיכלל בהקב"ה, אלא עד שישבר כל המידות הרעות. והעיקר העולה על הכל - שיזכה לענווה ושפלות אמיתי, כי ענווה גדולה מהכל. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - 1)

(סז)

מִי שזכה להיטיב מעשיו ולקדש עצמו בתכלית השלמות, עד שביטל גופו בתכלית בחייו - זוכה תיכף במיתתו להיכלל באין סוף, ולהתענג על ה'.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - 1)

(סה)

מִי שלא זכה בחייו להזדכך מזוהמת הגוף - מהמידות הרעות ומהתאוות, צריך להתבלות בעפר, שהוא בחינת ענווה ושפלות, ולסבול מה שסובל, עד שיזדכך לגמרי, ואז יהיה נכלל מה שיהיה נכלל ממנו, לפי מדרגתו וקדושתו - במקום שצריך להיכלל. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - 1)

(סט)

בעפר כלולים כל הארבעה יסודות, והוא עצמו כלול משתי בחינות הפוכות זו מזו: בחינה אחת - ביטול, ענווה ושפלות, ובחינה שנייה - תכלית הגאווה, הישות והגשמיות. האדם נברא מהעפר, הכלול משתי בחינות קיצוניות אלו, כדי שיוכל לעלות מתכלית הגשמיות והישות לתכלית הביטול אל האין סוף,

וזה ע"י ענווה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - 1)

תורה ד

(ע)

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא (סנהדרין י, א). לכן, תיכף שמת אחד מישראל ושב אל העפר, חוזר ושב עמו אל העפר כל החיות של כל החפצים והמטלטלים שעסק בהם בחייו, כי הכל היה מן העפר, והכל שב אל העפר.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - 1)

(עא)

כל ההלוואות והחובות שיש לאדם נמשכים מחמת שלא הזדככו עדיין הארבע יסודות שלו מהטומאה שדבקה בהם, עקב חטא אדם הראשון. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - 1)

(עב)

אי אפשר להכלל באין סוף, עד שיצא האדם מעבדות לחירות, דהיינו שיצא מהארבעה יסודות (המידות הרעות). (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - 1)

(עג)

האדם הפגום במעשיו אינו יכול להגיע לתיקונו מיד בקבורתו בעפר, וצריך להתגלגל כפי משפטו, עד שיגמור לברר מה שהיה צריך לברר בחייו, ואז ישוב להיתקן בשלמות בעפר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - 1)

(עד)

תיכף שמקדיש האדם בדיבורו איזה דבר, נתקשר הדבר מיד לאור אין סוף, שהוא שורש כל הקדושות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - 1א)

(עה)

כל הדברים נבראו ע"י הדבור, היינו ע"י תמונת האותיות, שמשם כל הישות וכל הרצונות - שנמשכים מרצון אין סוף (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד-1א)

תורה ד

(עו)

ה' יתברך גאל ישראל קודם זמנם, ונתגלה להם אור אין סוף קודם שנתקדשו כראוי, ועל כן היו אסורים בחמץ במשהו, כדי שלא יפגמו כלי המוחין ע"י אכילת חמץ, ואז לא יוכלו לקבל אור הזריחה של הרשימו (הרושם שנשאר להם) מהביטול. אף גם יתחמץ לבבם על ידי זה יותר. (ע"פ ליקו"ה

ח"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - יא)

(עז)

המלכות של הקב"ה היא בחינת רצון הקב"ה, בחינת תמונת אותיות המלובשים בכל ישות הקיימת בבריאה. (ע"פ ליקו"ה ח"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ב - א)

(עח)

עיקר העבדות - כאשר האדם נשלט על ידי הישות שלו, שהוא בחינת עשייה. לעומת זאת, המלכות היא שלטון הנפש והרוח על החומר והישות; וכשמגביר האדם, ע"י מעשיו הרעים, את החומר על הצורה - על הנפש - על הרוח, אזי הוא בבחינת מלכות במיעוטה, כי נשלטת ע"י החומר. (ע"פ

ליקו"ה ח"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ב - ב)

(עט)

המלווה הוא בחינת הרצון (שמטרצה לעזור) - בחינת נדיב לב. וע"י שמנדב לבו להלוות לעני, הוא מעורר את הרצון העליון (של הקב"ה) להשפיע למלכות (כלל הבריאה) שהיא בעניות. וכשחוזר הלווה ומשלם מה שלוה - נמצא שחוזר ומעלה את הממון לשורש שממנו הוא בא, (כלומר למלווה), ועל ידי זה גם למעלה - ברוחניות - חוזרת המלכות לשורשה - לרצון העליון

(להתחבר להקב"ה). (ע"פ ליקו"ה ח"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ב - ב)

תורה ד

(פ)

כשחוזרת ועולה המלכות לשורשה, אזי האמונה בהקב"ה מתעלה וגדלה.
וכל הברורים שהתבררו ונתחברו לאמונה בעת שהייתה למטה בבחינת
עניות - חוזרים אל הקב"ה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ב - ב)

(פא)

עיקר הברור - שמתברר לאדם שה' הוא האלוקים והכל בידו יתברך -
נעשה ע"י גמילות חסד שגומל אחד עם חברו, וזה עיקר מצוות ההלוואה;
כי ע"י החסד ממלאים פגימת הלבנה - משלימים האמונה, כי אי אפשר
שיעשה חסד, אלא אם מאמין שהקב"ה ישלים חסרונו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות
והלכות אפתיקי ב - ב)

(פב)

הלווה שנופל לעניות עד שצריך ללוות - זה מחמת שאין בו כח לברור
את ניצוצות הקדושה השייכים לשורש נשמתו, ובגלל זה הקליפות נאחזים
בממון, ולכן בא לעניות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ב - ב)

(פג)

כל הנכסים של אדם הם בחינת מלכות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ב - ג)

(פד)

כל הדברים שבעולם צריכים להיכלל בשורשם - בבחינת אֵין (בקב"ה);
וכשמקדיש איזה דבר בקדושת הגוף, ואומר "קודש לה'!", נכלל הדבר
מיש לְאֵין (באין סוף ברוך הוא), כי נקרא עליו שם 'קודש'. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח
מהלקוחות והלכות אפתיקי ב - ג)

(פה)

אין לנו כח לברור דברים ולהעלותם לשורשם ולקשרם להקב"ה, כי אם

תורה ד

במה שהתירה התורה. אבל דברים שהם אסורים ושבויים – אין בנו כח לברור אותם, ובפרט איסורי הנאה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ב - א)

(פו)

התורה מסרה בידינו יכולת לאסור על עצמנו כל דבר שנרצה לאוסרו עלינו, אפילו לאוסרו עלינו בהנאה; כי הברור הוא בבחירת האדם – במה לבחור, ובמה להשתמש ולהעלותו ולקשרו להקב"ה, ואת מה להשאיר מעורב עם הפסולת, כאילו אינו מקושר להקב"ה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות

אפתיקי ב - א)

(פז)

ברשות האדם - לסלק ידו ורשותו מאיזה דבר, ושאותו דבר יהיה עליו כמו איסור, ואז אינו עוסק לבררו ולקשרו להקב"ה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות

והלכות אפתיקי ב - א)

(פח)

עיקר התגלות מלכותו יתברך הוא ע"י הישות (כלומר ע"י שהוא יתברך הוציא עולמו מאין ליש); ועיקר הישות היא הארץ הגשמית. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א

מצרנות ב - ב)

(פט)

עיקר התגלות המלכות - הישות - היא ע"י תמונת האותיות, שהם בחינת צמצומים וגבולים לשכל אין סוף. כי כל אות ואות - יש לה צמצום וגבול, וכל הישות הנמשכים מהאותיות - כולם הם בעלי גבול וצמצום. אבל, ע"י שמפשיטים הגשמיות - היינו את הישות שלנו, שהוא הרצון שלנו - מכל העניינים, ומשאירים הכל ברצון הקב"ה, נכללים כולם ברצון אין סוף, שאין בו תמונה ואין לו גבול בבחינת נחלה בלי מצרים - בחינת "ענווים

ירשו ארץ". (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א מצרנות ב - ב)

תורה ד

(צ)

בשבת עולים כל העולמות ומתחברים לשורשם להקב"ה, כי בשבת נתבטל כל הישות והרצון הפרטי של כל אחד, ע"י השביתה ממלאכה ומעובדין דחול, ואזי נכלל ישותו ורצונו של האדם ברעווא דרעוין - ברצון של כל הרצונות, שהוא רצון הקב"ה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א מצרנות ב - ב)

(צא)

מחמת שמאברהם אבינו יצא ישמעאל, ומיצחק יצא עשו נמצא שאז עדיין לא הזדככו לגמרי האבות מזהמת הנחש - מהכפירות. אבל, כשנולדו ליעקב השבטים, וכולם היו קדושים, רק אז היו האבות מזוככים. וכפי שמזדככים מזהמת הנחש, שהם כלל החטאים, כמו כן זוכה להיכלל באין סוף. (ע"פ ליקו"ה

חו"מ ח"א מצרנות ב - ב)

(צב)

עניין עולם הבא הוא מדרגה בהשגת האלקות. כל מדרגה נוספת בהשגת האלקות נקראת 'עולם הבא' של המדרגה הקודמת, וכך זה עד אין סוף. לכן יש צדיק שבעודו בחייו זוכה לעולם הבא שאחרים זוכים לו רק אחר הפטירה, וזו מדרגת עולם הבא שזוכה לה באפן פרטי. (ליקוטי מוהר"ן בשפה ברורה ח"א ד)

(צג)

עכשיו, אין האדם יודע שכל מאורעותיו לטובתו, כי אינו יודע שגם הטבע מאורעותיו הם הו"ה - רחמים. נדמה לו שהטבע הוא ישות אחרת. לכן הוא מצטער ממה שעובר עליו מהטבע. כדי להגיע לדעת, צריך להתחיל באמונה, כי כל מה שמחזיק את עצמו באמונה, בא אל שכל יותר. כי הדבר שהיה צריך מתחלה להאמין, עכשו כשבא אל אמונה יותר גדולה, מבין הדבר

הראשון בשכל (ליקוטי מוהר"ן ח"א צ"א). (ליקוטי מוהר"ן בשפה ברורה ח"א ד)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ה

תּוֹרָה ה': בְּחֻצוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפֵר

בְּחֻצוֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפֵר הָרִיעוּ לְפָנַי וְכוּ' (תהלים צ"ח)

(א)

צריך כל אדם לומר: "כל העולם לא נברא, אלא בשבילי" (סנהדרין לו.), כי האדם הוא מרכז העולם. השמש נבראה להאיר לי. האילנות - בשבילי. בני אדם - נבראו בשבילי, וכו'; והיות שהכל נברא בשבילי, צריך אני לדאוג שהכל יהיה שלם ומתוקן, היינו לבקש מהקב"ה לתקן את כל מה שצריך תיקון. ועיקר תיקון העולם הוא להשפיע להם דעת, כי "אם דעת קנית - מה חסרת, ואם דעת חסרת - מה קנית".

(ב)

הקב"ה שמח בבריאה שברא, כאשר היא בשלמות, אך אם יש איזה דין וחסרון על אחת מיצירותיו - שמחתו נגרעת.

(ג)

יש תפילה שאדם מתפלל לפני שנגזר איזה דין בעולם, כדי למנוע את הדין מלבוא; ויש תפילה שבאה אחרי שנגזר הדין, כדי לבטל את הדין.

(ד)

צריך האדם לעשות את המצוות בשמחה, בלי לחשוב על שום שכר, כי עצם זה שזיכו אותו לקיים את רצונו של הקב"ה - זה כבר שכר עצום.

תורה ה

(ה)

כל תרי"ג (613) המצוות יחד הן קומה שלימה בתבנית אדם ברמ"ח איברים ושס"ה גידים. וכל אחת מהמצוות מחיה איבר מהעולם, שגם הוא בעל קומה שלימה - עם לב, טבור, רגליים, ידיים וכו'; וכן היא מחייה את השנה, שגם היא בצורת קומת אדם, כמו ראש השנה, סוף השנה וכו'; וכן נותנת חיות לנפש, לרוח ולנשמה, שגם הם בקומת אדם.

(ו)

מי שרגיל לקיים תמיד את המצוות בשמחה, ונזדמן לו מצב שאינו יכול לקיים איזה מצווה בשמחה, ידע שנגזר איזה דין על אותו חלק בעולם, או על אותו חלק באדם, או על אותו חלק בשנה שהמצווה הזו מתייחסת אליו; כי המצוות, העולם, האדם והשנה - כולם בתבנית אדם, עם תרי"ג איברים ושס"ה גידים.

(ז)

הקב"ה באחדות פשוט עם המצוות, כלומר הוא והן - אחד; כי התורה היא התגלות חכמתו, והמצוות - התגלות רצונו.

(ח)

כל הנביאים ראו הנבואה באופן לא ברור, לכן אמרו: "כה אמר ה'!". משה רבנו ע"ה התנבא בבחינת "זה הדבר", כמו מי שמצביע על דבר ברור העומד לפניו, וזו הנקראת נבואה ב'אספקלריה המאירה'.

(ט)

אמרו חז"ל: ראתה שפחה בקריעת ים סוף מה שלא ראה אפילו יחזקאל הנביא; כי הרבי שלה היה משה רבינו ע"ה, שהצליח להמחיש לה את הקב"ה בצורה ברורה, כפי שהוא הצליח לראות.

תורה ה

(י)

יחזקאל הנביא ראה בנבואה את הקב"ה "רוכב" על הכל ומחייה את הכל, וזוהי ה'מרכבה', ואילו משה רבנו זכה לראות שגם המרכבה עצמה היא אלקות, כלומר שאין עוד מלבדו ממש, כ"ה הוא קמצא, דלבושיה מיניה וביה" (כמו הארבה שלבושו ממנו עצמו); והבן.

(יא)

לעתידי, הקב"ה יפשיט את לבושו ויתגלה אלינו, כלומר יהיה לנו שינוי במח ונקלוט שכל הציורים שיש בבריאה - הכל אלקות, "כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון" (ישעיהו נב, ח).

(יב)

יש מי שעובד את הקב"ה בשביל שכר העולם הבא, שהוא עדיין רחוק ממנו ואינו מוחשי, וזה מכונה 'אספקלריא (מראה) שאינה מאירה', כי שכר זה לא ברור עד העולם הבא; ויש מי שמקבל שכרו מיד, ושכרו היא השמחה שמקבל בעצם עשיית המצווה, וזה מכונה 'אספקלריא מאירה' וברורה; והקרן קיימת לעולם הבא.

(יג)

כשיש איזה צער בעולם - נגרעת שמחתו של הקב"ה.

(יד)

אין עוד מלבדו - הקב"ה אחד קודם שנברא העולם, והוא אחד אחר שנברא העולם, בלי שום שינוי; והשינוי הנראה לנו - הוא רק הציור של מוחנו, "כל חד - כפום דמשער בליבה" (כל אחד לפי השערת ליבו) (וזה"ק א קג. על

משלי לא, כג).

תורה ה

(טו)

צריך האדם להגיע למדרגה שיעשה המצוות רק מאהבת ה', לעשות לו נחת רוח, בלי לצפות לשום שכר, אפילו לא בשביל שכר עולם הבא. אהבה כזו באה למי שחש אושר ושמחה עקב הערכה שהוא מעריך את הקב"ה שנתן לו חיים.

(טז)

אי אפשר ללב לשמוח, אלא אחר שמיישר את עקמומיותו - שמסלק מליבו את הקושיות שיש לו על הבורא יתברך - על האופן שבו הוא מנהיג אותו ואת העולם.

(יז)

על ידי הפחד שנכנס בלב, בשעה ששומעים רעמים, למשל, נופלות כל הקושיות והטענות שיש לנו על הצורה שבה מנהיג הקב"ה את ה'מרכבה', כלומר את העולם.

(יח)

כאשר מקשיב האדם לקול התורה והתפילה היוצאת מפיו, נעשה מזה "רעמים" שפוגעים במוחו וגורמים ל"ירידת גשם" ממוחו לתוך הגוף - לתודעה שלו. כלומר, ניצוצי שכל יורדים להחיות את גופו. וזה פירוש הפסוק (שיר השירים ד, טו): "נוזלים מן לבנון" - מליבונא דמוחא (מלבנונית המוח)

(וזה"ק פ' פינחס רלה).

(יט)

מוח האדם מכוסה ב"עננים", כלומר במחשבות טורדות שמכסות עליו ומאבדות את צלילותו. כשהאדם מצליח להקשיב לקולו הרועם בתורה ובתפילה, אזי הקול מבקע את ה"עננים", ואז יכול לשמוע את קולו של הקב"ה היוצא ממוחו ודובר אליו. זה שאומר הזוהר הקדוש (פ' לך לך ז): "זְכֵיךְ"

תורה ה

לְמַשְׁמַע קָלִיז מְלֵעִילָא" (זוכים לשמוע קולות מלמעלה) - קול נבואה.

(כ)

מִי שִׁישׁ לוֹ יֵרֵאת שָׁמַיִם, קוֹלוֹ מִצְלִיחַ לֵהוּיֹת כְּמוֹ רַעֲמִים – לִפְגוּעַ בְּמוֹחוֹ,
עַל מִנַּת לְהוֹרִיד לְתוֹדַעְתּוֹ שְׂכָל.

(כא)

צָרִיךְ לִפְנוֹת אֶת הַמַּח מַחְכְּמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וְכָל מִינֵי הַרְהוּרִים רַעִים, כִּי כָל
אֱלֹהֵי תוֹפְסִים מִקּוֹם בְּמַח, עַל חֲשׁוֹן הַמִּקּוֹם הַמְיוֹעֵד לְחֲכֵמָה הַקְדוּשָׁה -
חֲכֵמַת הָאֱלֻקוֹת, הַמְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ לְהִתְקַשֵּׁר עִם הַקַּב"ה וְלְהוֹרִיד מִשָּׁם שִׁפְעַ
שֶׁל שְׂכָל.

(כב)

מִי שֶׁאֵינּוּ יֵרֵא מֵהַקַּב"ה, בַּהֲכֵרַח שִׁיפְלוּ עֲלָיו יֵרֵאוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, כְּלוֹמֵר פְּחָדִים
מִכָּל מִינֵי דְבָרִים; כִּי מִידַת הִירָאָה מוֹטְבַעַת בְּנַפְשׁ הָאָדָם, וּמוֹכְרַחַת לֵהוּיֹת
פְּעִילָה, כְּמוֹ כָּל שְׂאֵר הַמִּידוֹת שֶׁבָאָדָם. יֵרֵאוֹת אֱלֹהֵי עוֹשׂוֹת מַחְסוֹם עַל הַמַּח,
וּמוֹנַעוֹת מֵהַקּוֹל לִפְגוּעַ בְּמַח, וְהוּא נִתְקַע בְּאֲטִימוֹת הַשְּׂכָל.

(כג)

אֲמַרְוּ חַז"ל (שַׁבַּת נו:): "יֵרֵד גְּבִרְיָאֵל וְנַעֲץ קָנָה בֵּים". כְּלוֹמֵר, מִידַת הַגְּבוּרָה -
הִירָאָה הַחִיצוֹנִית - נַעֲצָה בֵּים חֲכֵמַתּוֹ שֶׁל הָאָדָם "קָנָה" שֶׁל מַחְשְׁבָה רַעָה
אֶחָת, וְעֲלִיהָ מִתְחִיל לְהִיבְנוֹת "כֵּרֶךְ גְּדוֹל שֶׁל רוּמִי" - כֵּרֶךְ גְּדוֹל שֶׁל
מַחְשְׁבוֹת טוֹרְדוֹת, כְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת, שֶׁמַּעֲקֵמִים אֶת הַלֵּב וּמוֹנַעִים מִמֶּנּוּ
לֵהוּיֹת בְּשִׂמְחָה.

(כד)

לְפִי שִׂמְחַתּוֹ שֶׁל הַקַּב"ה בְּעוֹלָמוֹ - כֵּךְ מוֹשַׁפְּעַת עֲלֵינוּ שִׂמְחָה.

תורה ה

(כה)

לפעמים, המריבה שיש בין הצדיקים היא מריבה "בכאילו", והם עושים זאת כדי להרחיק את מי שלא ראוי להתקרב אליהם.

(כו)

מי שפגם בטיפי מוחו - שקלקל את שכלו על ידי פגם הברית - הוא זה שאינו ראוי להתקרב להקב"ה. אבל, אם יתעקש - יזכה גם הוא להתקרב ויזכה לתיקון.

(כז)

השמחה והתענוג בשבת הוא כמו השמחה והתענוג שבעולם הבא וצריכים להרגיש אותה גם בששת ימי המעשה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א תפלין ד - א)

(כח)

המחלוקת שבין הצדיקים - שזה אוסר וזה מתיר, וכן שאר המחלוקות שביניהם - "אלו ואלו דברי אלוקים חיים" (עירובין יג:); ואי אפשר להשיג את השכל הזה - איך שניהם אמת, למרות שהם דבר והיפוכו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א

תפלין ד - ד)

(כט)

המחלוקת שבקדושה שיש בין הצדיקים היא השורש שממנו משתלשלת, למי שפגם בבריתו, עקמומיות ומחלוקת בלב. ומחלוקתם באה לסלק להרחיק אותו, כי אינו ראוי להתקרב לקדושה. לעומת זאת, מי שכן ראוי, המחלוקת תגרום לו להתקרב יותר; כי מי שראוי - יתבייש ממצבו - שרואה גודל התרחקותו, עד שהגיע למצב שיש לו עקמומיות בלב נגד התורה

והצדיקים, ואז הוא שב בתשובה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א תפלין ד - ה)

תורה ה

(ל)

מי שמנסה להיכנס לעומק השכל הזה - להבין את הדעת של המחלוקת שבין הצדיקים - איך "אלו ואלו דברי אלוקים חיים" (למרות שדבריהם הפוכים זה מזה) - יהיה נכשל מאוד; כי השכל הזה הוא שכל המקיף, שאינו יכול להיכנס במח האדם. לעבור את המחלוקת הזו - אפשר רק באמונה, בלי שכל. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א תפלין ד - 1)

(לא)

על ידי המצוות התלויות בפת, כגון הפרשת חלה, ברכות וכו', מתברר מזדכך הפת מזוהמת הנחש - מהכפירות שנדבקו בו על ידי חטא אדם הראשון - כפירות של חכמי הטבע, כאילו אין הפת היא שפע הבא מהקב"ה.

(לב)

כשאוכל האדם בקדושה, אזי הוא אדם, ולכן זוכה שהקול היוצא בתפילתו נעשה "רעמים" שפוגעים במחו, עד שגם הלב שומע רעמים אלו. כלומר, הרעמים יורדים אל הלב בצורת ניצוצי שכל - הבנת הלב.

(לג)

כל מי שזוכה לתשובה, שזו בחינת יציאה מה"מצרים" שלו יציאה מידי הסטרא אחרא (הצד האחר) - צריך לילך דרך כל המקומות המטונפים שהיה שם בתחילה, כדי שיתנסה שוב ויעבור שם צירוף וזיכוך. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א פסח ח-ג)

(לד)

מנה שאמר הקב"ה לחווה (בראשית ג, טז) "הֲרַבָּה אֲרָפָה עֵצְבוֹנֶיךָ" - זה דם נידות. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א פסח ח - 1)

(לה)

כשזוכה האדם לשמוח במצווה עצמה, נכלל ומתאחד - הוא וכל העולם עמו - בהקב"ה, ואז יוכל לומר "כל העולם נברא בשבילי" (סנהדרין לו).

תורה ה

וגם יוכל לעשות תפילות מכל סיפורי הדברים של העולם. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג ספירה ב ה)

(לז)

להגיע למדרגה הזו שאינו רוצה שום שכר, רק שמח במצווה עצמה - אי אפשר, כי אם כשמטהרים את המח מכל המחשבות הרעות; וגם, שלא תהיה לו יראה נפולה (כלומר פחד מכל הדברים שרגילים לפחד מהם בעולם). (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג

ספירה ב - 1)

(לז)

עיקר החיות והתענוג של הלב - כשנתפשט מעקמומיותו וזוכה לשמחה.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חלה ג - א)

(לח)

על ידי אכילה בקדושה זוכים לשמחה של מצווה, שזהו עיקר עונג שבת - שמרגישים תענוג ושמחת עולם הבא - בחינת שבת - בעולם הזה. (ע"פ

ליקו"ה יו"ד ח"ב חלה ג - ה)

(לט)

להרגיש שמחת העולם הבא בעשיית המצוות - אי אפשר, אלא כשמבטל עצמו מכל וכל, עד שאין יודע מעצמו, בבחינת "תכלית הידיעה - שלא נדע"; ואז, אינו רוצה שום שכר עולם הבא, אלא לעשות עוד מצווה - שההנאה והשמחה בעשייתה היא התענוג הכי גדול. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חלה ג - ה)

(מ)

עיקר השלמות - כשזוכים לשמור את המצוות בלי לכוון לשום שכר עולם הבא, רק עיקר תענוגו ושמחתו - במצווה עצמה. וזה שאמרו ישראל בקבלת התורה "נעשה ונשמע" - נעשה כדי לזכות לשמוע ולעשות מצווה נוספת.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חלה ג - ה)

תורה ה

(מא)

עיקר שלמות האדם - שזוכה לבוא למדרגה שיעשה את המצוות בשמחה גדולה, עד שלא ירצה שום שכר עולם הבא, רק רצונו - שהעולם הבא שלו יהיה במצוות עצמן. ומי שזוכה לזה - הוא נכלל ומתאחד בהקב"ה בשעת עשיית המצווה, כי המצוות הם אחדותו יתברך - הן התגלות רצונו,

והוא ורצונו - אחד. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ב - ב)

(מב)

קודם שקיבלו ישראל את התורה, אז כל הבריאה כולה הייתה מתקיימת רק בבחינת הלוואת חן וגמילות חסד, כי עדיין לא הייתה שום מצווה שעליה

יקבלו שכר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ב - ב)

(מג)

עיקר סוד כוונת המצוות שנצטוונו - להרים את כל הבריאה לשורשה - למקומה - למקור אשר נחצבה משם (כלומר לחבר ולקשר בדעתנו הכל

להקב"ה). (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ב - ב)

(מד)

עיקר בריאת העולם הייתה רק בשביל התכלית הזוה - לזכות לשמחה של

מצווה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ב - ב)

(מה)

אע"פ שטבע הטוב להטיב, והקב"ה חפץ להיטיב לאדם בכל טוב, אף על פי כן, אי אפשר לאדם שיזכה לשמחה בשלמות ללא עמל. כי כל זמן שהוא מקבל בחינם ואינו זוכה להשתכר שכרו תמורת עבודתו - הוא בחינת מקבל, בחינת דלות ועניות, שמשם עיקר העצבות - היפך השמחה. (ע"פ ליקו"ה

חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ב - ב)

תורה ה

א"ה: העצבות באה למקבל כי נפגעה גאוותו, אך מי שהוא ענו בתכלית, עד שהוא בבחינת 'אין' - אזי כשהוא מקבל אינו מרגיש שפלות, אלא שמחה על אהבת ה' אליו. פעם אחת אמר (רבנו): אצל מי שאני לוקח ומקבל ממון וכיוצא, אני נותן לו, כי בזה שאני מקבל אני נותן (שיחות הר"ן ק) (והוא ענין המבאר בהמעשה של יום הששי מהשבועה בעטלירס שהתפאר אחד את עצמו בנפלאות הכח שיש לו בידו, עין שם).

(מו)

הצדיק שאינו רוצה שום שכר עולם הבא, אלא רוצה ליהנות רק מהשמחה שיש לו בעשיית המצווה - צדיק כזה יכול לתקן העולם מכל החסרונות, ולהמתיק כל הדינים, כי זה הצדיק אינו בחינת מקבל כלל, ואין בו שום אחיזת העצבות והדין כלל. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ב - ט)

(מז)

אע"פ שהצדיק הוא צדיק גמור ויש לו עולם הבא הרבה, אשרי לו, אם אינו עובד ללא שום רצון לקבל שכר כלל, עדיין יש בו אחיזת העצבות.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ב - ט)

(מח)

אין תענוג ושמחה גדולה מזה שילוד אישה - טפה סרוחה, קרוץ מחומר - זכה לעשות את רצונו של הקב"ה - אל מלך חי וקיים, אדון כל, אשר לגדולתו אין חקר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ב - ט)

(מט)

כל העולמות ופרטיהם - כולם הם בחינת התגלות אלקותו יתברך באופן הזה; כי אין הקב"ה נודע, כי אם מצד פעולותיו שמתגלות בפרטי העולם ומאורעותיו, ורק על ידי זה אנו יודעים ממנו יתברך. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח

לגבות חובו ב - ט)

תורה ה

(ב)

על ידי עוצם השמחה במצווה בעצמה, ללא ציפייה לשכר עולם הבא, זוכים להיות 'גבר', כלומר משפיע ולא מושפע, בחינת "צדיק מושל". וזה מה שניבא ירמיהו (לא, כא) שיהיה בעתיד: "נְקִיבָה תְּסוּבֵב גְּבֵר" - פירש רש"י: נקבה תתהפך להיות גבר, כלומר להיות משפיע ולא מושפעת.

(צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ב - כ)

(נא)

צריך לפנות את המה מחכמות חיצוניות וממחשבות זרות, כדי שיוציא מפיו קול תורה ותפילה, ויפגע הקול במוחו ויעשה ממנו "רעם". (צ"פ ליקו"ה

חו"מ ח"א חזקת קרקעות ג - א)

(נב)

עיקר השמחה - כאשר מרגישים העולם הבא עכשיו. (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חזקת קרקעות ג - ט)

(נג)

האדם כלול מכל העולמות, ויש בו עולם הזה ועולם הבא, שהם בחינת ראש וגוף; כי הראש, שהוא הדעת - הוא בחינת עולם הבא; והגוף - בחינת

עולם הזה. (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חזקת קרקעות ג - יא)

(נד)

עיקר עולם הבא הוא השגת הדעת, בחינת "מְלֶאֶה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת ה'"

(ישעיהו יא, ט). (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חזקת קרקעות ג - יא)

(נה)

עיקר הבחירה - בלב, שהוא בתוך הגוף. ועל כן, העיקר - להמשיך הדעת

אל הלב (למשוך את הקב"ה אל הלב). (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חזקת קרקעות ג - יא)

תורה ה

(נד)

צריכים להמשיך השמחה לתוך הלב, כי אי אפשר שירגיש בחינת עולם הבא במחו ודעתו לבד, בלא לב; כי העיקר הוא להרגיש השמחה בלב. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"א חוקת קרקעות ג - יא)

(נז)

צריך שלא להחמיץ המחשבה בתאוות והרהורים, וצריך לגעור באלו המחשבות ולגרשם, וזהו בחינת הכתוב "גער חית קנה". 'גער' דייקא, ועל ידי זה יוצאין מבחינת חמץ למצה. וזהו בחינת מצה - לשון מצה ומריבה דצדיקייא עבדין מצותא בסטרין אחרנין דלא יתקריבו למשכנא דקדושה (הצדיקים עושים מריבה בצד האחר [צד הקליפה] שלא יתקרבו למשכן הקדושה [המוח]). (ע"פ

ליקו"ה אור"ח פסח ח-א).

(נה)

המנהג לזרוק אגוזים ומיני מאכל בעת שמלין התינוק. ובוודאי אין דבר שאין לו שורש, היינו שמרמז על ביזת הים שחטפו ישראל, ועל כן זורקין אגוזים ושאר דברים כדי שיחטפו התינוקות לרמז ביזת הים שזכו על ידי

המילה (ע"פ ליקו"ה אור"ח פסח ח-ב)

(נט)

כל מי שזוכה לתשובה שזה בחינת יציאת מצרים - שיוצאין מרשות הסטרא אחרא לתוך הקדושה. הוא צריך בהכרח מן השמים לשוב ולחזור לעבור דרך כל המקומות שהיה שם בתחלה, כדי שיתנסה ויצטרף באותו ענין ממש, שזה עיקר התשובה - בחינת תשובת המשקל, ועל ידי זה מברר

הניצוצות שנפלו בתחילה (ע"פ ליקו"ה אור"ח פסח ח-ג).

(ס)

כי עצבות הוא בחית דם נדות כמו שכתוב הרבה ארבה עצבונך זה דם

נדות. (ע"פ ליקו"ה אור"ח פסח ח-ד).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ו

תורה ו: קרא את יהושע

ויאמר ה' אל משה קרא את יהושע וכו' (דברים לא)

(א)

על ידי שאדם מאמין שהכל נעשה על ידי הקב"ה, נשברת גאוותו, ואינו לוקח לעצמו שום כבוד, ובוה מגדיל את כבוד ה' יתברך.

(ב)

על ידי ענווה - שמקיים דום לה' - שותק על בזיונו, זוכה למדרגה של "אדם היושב על הכסא", כלומר זוכה להתאחד עם הקב"ה, היושב על כסא המלכות.

(ג)

האדם צריך להגיע למדרגה של "אדם היושב על הכסא", כלומר להיות כמו הקב"ה - ששום דבר לא משפיע עליו ולא גורם לו לשינוי, אלא בכל מצב יהיה טוב לגמרי, עד שתתבטל אצלו הבחירה בין טוב לרע, ויהיה רק טוב - כולו אחד.

(ד)

ישראל עתידים להגיע למדרגה של ביטול וְהִתְפַּלְלוּת בהקב"ה, עד שהם והקב"ה יהיו אחד; ואז הם בעצמם ישפטו את כל הדינים של העולם, כמו הקב"ה. אל מדרגה זו יגיעו על ידי ענווה.

(ה)

לענווה זוכים על ידי שיודעים שאין עוד מלבדו, והכל מהקב"ה.

תורה ו

(ו)

"עתידין ישראל שיתנו עליהם את הדין", כי יהיו למעלה מכל האומות,

וידונו את העולם (כי יוכללו בקב"ה). (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ה ד - ח)

(ז)

מי שרודף אחר הכבוד, יכול להיות שיקבל כבוד, אך הכבוד יהיה 'כבוד מלכים' - כבוד של עולם הזה; ועל כבוד כזה הכל חולקים וחוקרים: על מה ולמה מגיע לו הכבוד?

(ח)

האדם יכול לזכות לכבוד אמיתי - 'כבוד אלוקים' - על ידי שיעשה תשובה ויתאחד עמו יתברך.

(ט)

קודם התשובה אין לאדם שום הויה בעולם, כי עדיין לא נכלל בהויה יתברך. לכן, טוב לו שלא נברא משנברא.

(י)

עיקר התשובה - כשישמע בזיונו, ידום וישתוק.

(יא)

הביזיונות שבאים על האדם - מטרתם לזכך ולטהר את הדמים העכורים שבחלל השמאלי של הלב - כלומר את הטבע הרע שמונע ממנו לשוב בתשובה להקב"ה.

(יב)

עיקר התשובה היא שתיקה; כי העבירה שעשה היא מעשה בהמה, ומהבהמה נעדר הדבור. לכן תיקונו - דממה ושתיקה, כמו הבהמה - שאין

תורה ו

לה פה להשיב, ועל ידי זה הקב"ה מרחם עליו ומשיבו אליו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג

ר"ה ד - ב)

(יג)

כשאדם חוטא, הוא יורד ממדרגת רוח אדם לרוח הבהמה - העדר הדבור. על כן, עונשו ותיקונו - על ידי דממה ושתיקה - שיסבול צער השתיקה והדמימה, כי במה שפגם - יתקן. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה א - א)

(יד)

עיקר הפגם שעושה החטא - שמסלק ומעלים את האור (את ה') למעלה למעלה. וכשמסתלק האור, משם מתגברים ומשתלטים הכוחות החיצוניים על אותו דבר שפגם בו - מתגברים על מעט האור שנשאר שם, ומעלימים משם לגמרי את ה'. והתיקון שעושה על ידי התשובה - שישוב ויתגלה האור העליון - שהוא נקודה העליונה (הקב"ה) - שנתעלם למעלה, ויאיר שוב בנקודה התחתונה. וכשמאיר שוב אור ה' בנקודה התחתונה, מתחברים ועולים משם כל ניצוצות הקדושה (ניצוצי החיות האלוניות) שנאבדו בטומאה, ושבים כולם אל הקדושה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אבידה ומציאה ב - ב)

(טו)

תשובה - פירושה: שיגיע למדרגה של "לבי חלל בקרבי" (תהלים קט, כב) - שלא יהיו לו שום תאוות בלב, רק תאוה להידבק בהקב"ה. ולזה מגיעים על ידי שמחלישים את הטבע הטבוע בחלל השמאלי שבלב, שממנו כל התאוות. ולזה זוכים - על ידי ריבוי הביזיונות שמקבל, ושותק.

(טז)

עיקר התשובה - על ידי התחזקות. ועיקר מה שיכול לחזק את האדם שלא יתייאש ויישאר קיים על עומדו בכל הנפילות והירידות שבעולם, אפילו אם

תורה ו

ירד לשאול תחתיות ממש - זו התפילה - לספר לבו להקב"ה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א

הונאה ג - ב)

(יז)

כי אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמוד נגד היצר הרע, כי אם ע"י תפילה, שעל ידי זה זוכים לכל העצות ולכל אופני הישועות - לזכות לצאת מגלות נפשו ולהתקרב אליו יתברך. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א הונאה ג - ב)

(יח)

אע"פ שעיקר התכלית לעסוק בתורה, כל זמן שאין האדם זוכה לתפילה בשלמות, אינו בטוח מאונאות וטעויות של היצר הרע. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א הונאה ג - ד)

(יט)

כשזוכה האדם לתפילה, הוא בטוח מכל האונאות והטעויות של היצר הרע, כי על הכל יתפלל להקב"ה תמיד, איך שיהיה; וזה בחינת גאולה האחרונה, שאין אחריה הפסק. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א הונאה ג - ד)

(כ)

ע"י תשובה זוכים להתאחדות הזמן - שהזמן נתקצר, שזה בחינת למעלה מהזמן. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג ר"ה ה)

(כא)

אף על פי שאצלנו - לפי שכלנו - נדמה שזהו זמן של שבועים שנה (ימי חיינו), בשכל הגדול יותר - הוא רק רבע שעה. וכן למעלה מעלה - שבשכל שהוא גבוה עוד יותר למעלה, גם אותו הזמן שבשכל הגבוה משכלנו אינו נחשב שם [אלא] רק רבע שעה, בשכל הגבוה עוד יותר, נחשב רק לזמן מעט ופחות מאד. וכן למעלה מעלה, עד אשר יש שכל גבוה

תורה ו

כָּל - כָּף, שְׁשָׁם כָּל הַזְמַן כֵּלּוֹ אֵינּוּ נִחְשָׁב כֵּלּל, כִּי מִחֲמַת גְּדֹל הַשְּׁכָל מְאֹד,
כָּל הַזְמַן אֵין וְאָפֶס לְגַמְרִי. (ליקו"ת סא)

(כב)

הַרְוֵצָה לזכות לתשובה המכונה 'כתר', צריך שתהיה לו מידת ההמתנה, שגם היא נקראת 'כתר', כלומר, שתהיה לו סבלנות, ולא ירצה להגיע לכל המעלות בבת אחת.

(כג)

צָרִיךְ האדם לעשות כל פעם תשובה על תשובה. כלומר, אחרי שעשה היום תשובה על טעויותיו, צריך מחר לעשות תשובה על התשובה של אתמול, שלא הייתה אמיתית מכל הלב. וכן צריך לעשות כל פעם תשובה על השגתו הראשונה - מה שהיה נדמה לו שהבין מה זה הקב"ה.

(כד)

אֵי אפשר לעשות תשובה על תשובה, שהיא עליה מדרגה לדרגה, אלא ע"י 'נפיק' (יציאה), שהיא הירידה הקודמת לעליה. (ע"פ ליקו"ת או"ח ח"ג ר"ה ד- ז)

(כה)

לפני שעושה האדם מעשה, הוא חושב את אותו מעשה במוחו. וכאשר הוא עושה את המעשה, אזי המחשבה, שהיא ניצוץ משכלו האלוקי, משתלשלת מהמח עד שהופכת למעשה. כשאדם עושה איזה חטא, ח"ו, אזי ניצוץ משכלו ירד למטה ונאבד בתוך המעשה התחתון הזה. כדי לעזור לבעל תשובה לתקן ולהעלות אליו בחזרה את אבידתו, מפילים אותו שוב לאותו מצב של מחשבות והרהורים באותו החטא, כדי שיצטרף ויתלבן וילחם במדרגות התחתונות, להעלות הניצוצות שנפלו שם, וזה ע"י שיצעק

משם אל ה'. (ע"פ ליקו"ת או"ח ח"ג תוה"מ ב - א)

תורה ו

(כו)

מפני שצריך להעלות ולקשר את המדרגות התחתונות למעלה - לקדושה - אל ה', אז בהכרח שיהיה עייל ונפיק (עולה ויורד). (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג ר"ה ד - ז)

(כז)

עיקר עולם הבא - להשיג ולהכיר ולידע את הקב"ה; וזהו הנקרא "עולם שכולו שבת" - כולו תשובה על תשובה - שתמיד ישאפו להשיג את הקב"ה יותר ויותר.

(כח)

אור השכל שאנו משיגים בעולם הזה הוא קל וקפוי לעומת השכל שנשיג בעולם הבא. וגם השכל שנשיג בעולם הבא יהיה קל וקפוי ביחס למה שלמעלה ממנו, וכו' וכו', עד אין סוף, כי לגדולתו יתברך אין חקר.

(כט)

מי שרוצה לזכות לתשובה, צריך לדאוג שלא יפיל אותו ולא ירחיק אותו שום דבר מהקב"ה, בין כאשר הוא בעליה, בין כאשר הוא בירידה.

(ל)

על ידי שהאדם דן לכף זכות את החולקים עליו והמבזים אותו, הוא נעשה כתר כבוד להקב"ה, וזוכה לתשובה.

(לא)

כל אחד מישראל הוא כתר להקב"ה - שהקב"ה מתפאר בו. לכן צריך לחפש ולהדגיש רק את הטוב שיש בכל אחד.

(לב)

אמר דוד המלך (תהלים קלט, ח): "אם - אֶסֶק שָׁמַיִם - שָׁם אֲתָהּ, וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל - הַנֶּפֶךְ". כלומר, בכל מקום שאהיה, בין אם אעלה למדרגה גבוהה ובין אם

תורה ו

ארד למטה, תמיד אהיה קשור בכך. כי כאשר עולים למעלה, יכולים לשכוח את הקב"ה, כי הגאווה מתגברת אז. וכן כשיורדים למטה, אפשר להגיע לכפירה, כי הייסורים מעבירים את האדם על דעתו ודעת קונו.

(לג)

גם אם נמצא האדם בשאול תחתיות - רחוק מאוד מהקב"ה - גם שם צריך לחפש אחר הקב"ה, כי גם שם הוא נמצא, רק שם - רבו הלבושים וההסתרות שבהם מסתתר הקב"ה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א לג)

(לד)

כל אחד מישראל כלול מכל התורה כולה, וצריך שיעברו עליו כל המלחמות וכל הגלויות - בחינת גלות מצרים וגאולתה, ושאר כל הגלויות וגאולתם, ומלחמת עמלק ומלחמת ל"א (31) המלכים, ושאר כל המלחמות שהיו על ישראל, המבוארים בכל התנ"ך - הכל צריך לעבור על כל אחד מישראל, עד שזוכה לבחינת גאולה שלמה שאין אחריה הפסק, היינו עד שיקבע עצמו בדרך הקודש בקביעות גדול, וזוכה להתקרב להקב"ה באמת.

(ע"פ ליקוטי חו"מ ח"א הונאה ג - א)

(לה)

צריך האדם להיות בקי בהלכה ברצוא ושוב, כלומר לדעת טוב טוב את ההלכות - לדעת את כל החילוקים שיש בהלכה, מה הדין לכתחילה ומה הדין בדיעבד, מתי להקל ומתי להחמיר, כי לפעמים צריך אדם לנהוג דווקא בקולא; כי ההתנהגות עם היצר צריכה להיות באופן של "תהא שמאל דוחה וימין מקרבת" (סוטה 17). כדי שהיצר, כלומר הגוף - הטבע - יקבל את חלקו, ולא יתמרד ויפריע לו להתרכז בכל הקשור לקב"ה, וכמו שאמרו חז"ל (אבות ג, ט): "אם אין קמח - אין תורה".

תורה ו

(לז)

צריך האדם להיות בקי בעליה ובקי בירידה. כלומר, גם כשעולה למעלה גדולה, ידע שעדיין הוא במדרגה נמוכה מאוד, כי יש אין סוף מדרגות בהתקרבות לקב"ה, ועליו לחתור אליהן. וכאשר ירד, אפילו לשאול תחתיות - שלא יתייאש, וידע שהוא לא נמצא כל כך רחוק, כי יש מקומות יותר נמוכים, וישמר לא לרדת יותר למטה, אלא במקומו - ימצא גם כן את הקב"ה, כלומר יאמין שהקב"ה שם אותו שם לצורך איזה עניין, ומשם ישתדל לעלות לקדושה.

(לז)

דייקא כשהלכו ישראל במדבר, זכו לענני כבוד; כי כשהולך במקומות הנמוכים, סוככת על האדם קדושה עליונה, לשומרו שלא יפול שם ועזרת לו להכניע את הסטרא אחרא (כח הרע). (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג ר"ה ד - ז)

(לח)

אסור לאדם לעמוד על מדרגה אחת, ותמיד צריך לשאוף למדרגה הגבוהה יותר; כי טבע האדם - כאשר הוא נמצא במדרגה מסוימת, הוא חושש לעבור למשהו אחר, אפילו אם אומרים לו שהדבר השני יותר טוב, מהחשש שמא יפסיד את מה שיש לו כבר.

(לט)

היחוד בין משה ויהושע - שנעשו איש אחד - נעשה על ידי שיהושע ביטל את דעתו בכל מכל לדעתו של משה רבנו ע"ה, עד שאין לו דעת עצמית בכלל, וזה המכונה "יחוד חמה ולבנה".

(מ)

הצדיק מכונה נקודה עליונה, שמשפיע את אורו לנקודה התחתונה, שהוא התלמיד.

תורה ו

(מא)

כשמגיע זמנו של הצדיק להסתלק מהעולם, נלקח ממנו הכח להאיר את דעתו בתלמיד, והממשלה חוזרת לקב"ה, והוא מאיר לתלמיד.

(מב)

שלוש מצוות נצטוו ישראל בכניסתם לארץ: מחיית עמלק, בניין בית המקדש והעמדת מלך.

(מג)

ביום טוב המלאכות אסורות, כי אז מתגלה הארת הרצון – החסד שהכל ברצונו יתברך (והרי עשיית מלאכה מכחישה את הדעה הזו). (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג חוה"מ ג - א)

(מד)

בראש השנה מתקבצים שני הראשים, הראש של השנה - והראש של החודש. התחברות שניהם מכונה "יחוד חמה ולבנה". (א"ה: אולי זה המבואר במעשה מהחגיגה - המקום בו השמש והלבנה נפגשים) (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ה ד - א)

(מה)

עיקר הקדושה היא בביתו של האדם, כי בחוץ - מקום שליטת החיצונים. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ה ד - ז)

(מו)

הנזק שיכול להגיע לאדם העוסק בבנין - הוא מפני שמגרש משם החיצוניים. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ה ד - י)

(מז)

חיות הזמן הוא הניגונים. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ה ה - ו)

תורה ו

(מה)

מה שמכונה 'מיעוט הירח' - הוא מיעוט השכל, שבא על ידי שמתגבר על האדם שלטון הזמן, כלומר שמאמין שהזמן והעת קובע את מה שעובר עליו, וזה מה שגורם שישתלשלו עליו עתים רעים. אבל, ע"י הגדלת השכל, כלומר כשמבינים שהכל בידי ה', ומקשרים ומעלים הזמן אל למעלה מהזמן - אל הקב"ה, נתבטל שינוי העיתים ונמתקים כל הדינים.

(ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ה ה)

(מט)

במשיח נאמר "אֲנִי הַיּוֹם יִלְדָּתִיךָ" (תהלים ב, ז) - כלומר, שהמשיח יזכה לזה השכל הגדול של ביטול הזמן (עד שכל זמן העבר מתאחד עם הרגע הזה, ולכן הוא כמו שנולד עתה).

(ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ה ה - יא)

(נ)

כשזוכרים היטב מה שנעשה בזמן העבר וביום שהיה לפני כמה שנים - הזכרון הזה עושה את העבר כאילו עומד בו עכשיו. על ידי זה רואים שאין זמן כלל, כי עיקר התהוות הזמן - מהשכחה.

(ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ה ה, יג)

(נא)

קרני בהמה יוצאים מהמותרות שבמח המגושם שלה. לכן הם קרניים גשמיים כל כך.

(ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ה ה - ו)

(נב)

האדם שהוא בר דעת, כאשר כלי המח שלו לא יכולים לקבל את ריבוי אור הדעת - ידיעת ה', אזי המותרות יוצאים ממוחו בבחינת 'מקיפים' - מקיפים אותו בקירון עור הפנים. ובבהמה, מהמוחין יוצאים קרניים ממש.

(ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ה ה - ו)

תורה ו

(נג)

כשהמוח נפגם על ידי מעשים רעים, אזי הפגם נוגע לשערות ביותר, כי הם גדלים ויוצאים מעכירות המת. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה ב - ג)

(נד)

הצדיק שהמוחין שלו קדושים, אזי אצלו אפילו השערות, שהם מותרי המוחין, קדושים. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה ב - ג)

(נה)

על ידי סמיכה - שסומך האדם ידיו על הקרבן, רוח הטומאה (הבהמיות) שנדבק בו עקב החטא נמשכת על הבהמה. כי טבע כל דבר - להימשך לשורשו, והבהמה מושכת את הבהמיות שנתלבש על החוטא, ואחר כך, ע"י הקרבת הקורבן, נכנע הבהמיות של האדם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה ב - יא)

(נו)

בחיות ובעופות מלובשים הרבה נפשות (היינו חיות אלוקית). על כן, גם אחר השחיטה נשארים עדיין נפשות בדם השחיטה שהנפש יצאה בו, ולכן דם זה טעון כיסוי בעפר. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה ב - יא)

(נז)

ישראל - עם קדוש - אסורים לאכול נבילה שמתה מעצמה מוות טבעי ע"י מלאך המוות, כי שולט עליה סטרא דמותא (צד המוות). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה ב - יא)

(נח)

עַרְיָה הָאָדָם שִׁיְהִיָּה כְּבוֹדוֹ לְאִין נֶגַד כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ (ליקוטי מוֹדַרְיָן ח"א ל"ה). וְאָמַר רַב חֲסֵדָא, כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ גְּסוּת הָרוּחַ, אָמַר הַקֶּב"ה: אִין אֲנִי וְהוּא יְכוּלִין לְדוּר בְּעוֹלָם (סוֹפָה ה.). כְּלוּמַר כְּשֶׁאָדָם לּוֹקַח לְעַצְמוֹ כְּבוֹד הוּא לּוֹקַח אֶת הַכְּבוֹד

תורה ו

שֶׁל הַקְּבָ"ה. וְאוֹמֵר עוֹד רַבְּנוֹ (ליקוטי מוהר"ן ח"א י"א-ב): אֶף לְדַבּוֹר שֶׁיֵּאִיר לוֹ אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת, כִּי אִם עַל-יְדֵי כְבוֹד, הֵינּוּ שִׁירָאָה שֶׁיְהִיָּה כְבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת, שֶׁיְהִיָּה כְבוֹדוֹ לְאִין נֶגֶד כְבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הֵינּוּ עַל-יְדֵי עֲנוּה וְקִטְנוּת. (ליקוטי

מוהר"ן בשפה ברורה ח"א ו)

(נט)

הַזְכִּיר (רבנו) מְאֹמֵר רַבּוֹתֵינוּ זְכוּרָנָם לְבִרְכָה: כִּי מִי בּוֹ לְיוֹם קִטְנוּת, מִי גָרַם לְצַדִּיקִים שֶׁיִּתְבַּזְּבוּ שְׁלַחְנָם לְעֵתִיד לְבוֹא, קִטְנוּת שֶׁהִיָּה בָהֶם בְּעֲצָמָן שְׁלֹא הֶאֱמִינוּ בָהֶם בְּעֲצָמָן, וְרַשִׁ"י זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה, פִּרַשׁ שֶׁם כְּפִשׁוּטוֹ - קִטְנוּת אֲמוּנָה. אֲבָל מִדְּקָדוּק לְשׁוֹן הַגְּמָרָא שֶׁאֲמָרוּ שֶׁם קִטְנוּת שֶׁהִיָּה בָהֶם, נִרְאָה מְבֹאֵר דְּבָרֵי רַבְּנוּ זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה, שֶׁעֲקָר קִטְנוּת הֶאֱמוּנָה שְׁלֵהֵן הִיָּה בְּהֵן בְּעֲצָמָן, וַיֵּשׁ לְפָרֵשׁ לְפִי זֶה שְׁלֹא הֶאֱמִינוּ בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהוּא טוֹב לְכָל וְהֵם חֲשׁוּבִים וְגִדּוּלִים בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַחֲמַת זֶה הִיָּה בָהֶם קִטְנוּת, וְזֶה הִיָּה עֲקָר קִטְנוּת הֶאֱמוּנָה שְׁלֵהֶם - מֵה שְׁלֹא הֶאֱמִינוּ בָהֶם בְּעֲצָמָן. וַיֵּשׁ לְכוּן גַּם פִּרוּשׁ רַשִׁ"י לְזֶה. וְהַכֹּלֵל הַמּוּבָן מִדְּבָרָיו, שֶׁהָאֲדָם צָרִיךְ שֶׁיְהִיָּה לוֹ אֲמוּנָה בְּעֲצָמוֹ שֶׁגַם הוּא חָבִיב בְּעֵינָי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי לְפִי גְדֻלַּת טוֹבָתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, גַּם הוּא גְדוֹל וְחָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ. וְכִבָּר מְבֹאֵר עֲנִין זֶה כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁאִין זֶה עֲנוּה לְהִיּוֹת בְּמַחֲיוֹן דְּקִטְנוּת חֵס וְשְׁלוֹם, וְצָרִיכִין לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְזַכּוֹת לְדַרְכֵי עֲנוּה בְּאֲמַת וְכוּ' (על פי שיחות הר"ן ק"מ)

(ס)

פַּעַם אַחַת הָיוּ מְדַבְּרִים לְפָנָיו בְּעֲנִין גְּדֻלוֹת, עֲנוּה וְאָמַר מֵה אַתֶּם צָרִיכִין לְדַבֵּר מִגְּדֻלוֹת הֵלֵא אֲנִי אִין לִי גְדֻלוֹת. כִּי כִּבָּר הַתְּפָאָר עֲצָמוֹ רַבִּיז'ל בּוֹהָ שֶׁהוּא יְכוֹל לֹמֵר עַל עֲצָמוֹ שֶׁאִין לוֹ גְדֻלוֹת, שְׁזֶה עֲקָר תְּכֵלִית שְׁלִמּוֹת הָעֲנוּה, כְּמוֹ בְּחִינַת מֹשֶׁה רַבְּנוֹ שֶׁכָּתַב עַל עֲצָמוֹ וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנּוּ מְאֹד (על פי חיי מוהר"ן תצ"ו)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ז

תורה ז: ואלה המשפטים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניךם (שמות כא)

(א)

עיקר מה שנקרא 'גלות' - כשנופלים מהאמונה ומהתפילה, כי עיקר הגלות היא ההתרחקות מהקב"ה. לכן, כל עוד שיש לו אמונה - אין זו גלות, אפילו שנמצא האדם היכן שנמצא.

(ב)

תפילה, ארץ ישראל ונסים - כולם מעל הטבע; כי תפילה משנה הטבע וזה נס; ובארץ ישראל - ההנהגה שמנהיג הקב"ה את עמו היא בהשגחה גלויה מעל הטבע.

(ג)

על ידי שמתגלית מלכותו יתברך, נכפף הטבע תחת מלכותו. כי לפני שמתגלית מלכותו, מסתיר הטבע את מלכותו יתברך, וכאילו הכל נעשה לבד, בלי שום מכוון. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קב)

(ד)

הכופרים מכסים את הנסים בטבע, ע"י שמוצאים הסברים טבעיים לנסים, ובאמת יש הסברים טבעיים; וזה נובע מחמת שהקב"ה עושה את הנס בטבע, ומשתמש עם חוקי הטבע לעשות נסים היוצאים מגדר הטבע.

תורה ז

(ה)

כשיכלו הכופרים המכסים הנסים בדרך הטבע - תבוא הגאולה.

(ו)

העיקר - לבטל את הכח והמלכות של הקליפה המכונה 'עמלק', שהיא הכפירה הגמורה - שאומרת שהכל קורה במקרה והכל טבע; וקליפה זו היא ראש, וכוללת את כל הארבע מלכויות של הסטרא אחרא (הצד האחר).

(ליקוטי מוהר"ן ח"א קלד)

(ז)

הנהגתו של הקב"ה מוסתרת בדרך הטבע - בהנהגת המזלות. (ליקוטי מוהר"ן

ח"א לא)

(ח)

הפילוסופים הכופרים קוראים לטבע 'אם כל חי'. (ליקוטי מוהר"ן ח"א רטז)

(ט)

עיקר הכנעת הכופרים - חכמי הטבע, שתולים הכל בטבע ובמזל, הוא על ידי שמרימים את הידיים אל הדעת (לדעת את הקב"ה), היינו שיודעים שאנחנו 'מה', ואין הידיים שלנו - שהם כלי המעשה - יכולות לעשות כלום

מבלעדי הקב"ה. (ע"פ ליקוטי אר"ח ח"א נט"ז שחרית ב - א)

(י)

עיקר ידיעת אלקותו יתברך - אינו אלא מהגלוי על הסתום; ומחמת שרואים מהגלוי שהקב"ה מנהיג את העולם על פי הטבע ועל פי מערכת המזלות, נפלו הכופרים בטעות, כאילו העולם מתנהג על פי הטבע. (ליקוטי מוהר"ן ח"א סב)

(יא)

יש מחכמי הטבע המכונים 'חיות רעות', שכופרים בזה שהכל תלוי ברצון

תורה ז

הקב"ה, ומראים בחוכמתם שהכל מתנהג על פי הטבע. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ד)

(יב)

חכמי הטבע מנסים להטעות בחוכמתם המוטעית את העולם, כאילו גם האותות והמופתים שהם יוצאים מדרך הטבע - גם הם טבע, ולא ברצונו יתברך, ועל ידי זה הם מעמעמים את כחם של הימים טובים, שבהם נעשו נסים, כי הימים טובים מזכירים ומכריזים שהכל נעשה ברצונו יתברך. (ליקוטי

מוהר"ן ח"ב ד)

(יג)

הכנעת חכמי הטבע הוא על ידי חכם גדול שבקדושה, שיכול לקשר את כל הרצונות שמתגלים בעולם לקב"ה. כלומר, הוא יכול להראות בחכמתו שגם הרצון של חכמי הטבע להוכיח שהכל על פי הטבע - נובע מרצון ה' - שרצה שיתגלו אלו הכפירות בעולם, לצורך הבחירה והניסיון. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ד)

(יד)

דע, שאפילו אם מצליחים להכניע ולסתור את הדעות הכוזבות של חכמי הטבע, אף על פי כן, אם ח"ו יש עדיין איזה ספק לאדם אם הכל מתנהג ברצונו יתברך, יש כח לחכמי הטבע להתגבר שוב בדעותיהם ולהטעותו. לכן, צריך גם ליתן צדקה, כי כח הצדקה מועיל תמיד לחזק בעצמך את האמונה שהשפע והחיות שלך - ממנו יתברך. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ד)

(טו)

חכמי הטבע אווזים בדעותיהם הרעות רק לצורך הנאתם. אבל, הכופר שמכונה 'מצח הנחש' - ראש הכופרים - הוא רשע כופר בלי שום הנאה

מכפירותיו. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ד)

(טז)

על ידי שהאדם מתרגל לקבל את עצת הצדיק - זוכה למידת האמת.

תורה ז

(יז)

אל תשאל עצה, אלא ממי שיודע סתרי תורה. (ספר המידות, עצה ח"א א)

(יח)

העצות שמקבלים מצדיקים - זה זיווג רוחני, כי העצה היא טיפת מח - טיפה שמזריע הצדיק במח המקבל.

(יט)

המצוות נקראים 'עֵיטִין דאורייתא' (עצות התורה) - עצות להכיר את הבורא יתברך.

(כ)

עֵיצִית מציל מניאוף שתלוי בעיניים. כי ציצית - לשון 'מציץ' - להזכירך שהקב"ה מציץ עליך בכל מקום שאתה נסתר בו.

(כא)

לְעֵתִיד תתגלה חכמת התורה הנקראת 'חכמה דעתיקא סתימאה' - החכמה שמגלה את האלקות. חכמה זו תהיה ברורה לאנושות כמו ה'שולחן ערוך'.

(ליקוטי מוהר"ן ח"ב ד)

(כב)

טִיפַת הזרע נוצרת על ידי המחשבה שבמות, אחר כך משתלשלת ומתגשמת להיות זרע שמוכן לזיווג.

(כג)

פגם הברית גורם להעדר הלחם, כלומר קושי בפרנסה. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ד)

(כד)

אמונה אמיתית היא רק כאשר היא מחוברת לאמת.

תורה ז

(כה)

אִישׁ וְאִשָּׁה הֵם הַתְּחִבְרוּת שֶׁל אֲמַת וְאֲמוֹנָה.

(כו)

כְּמָה גדולי ישראל נתפסו בטעות האפיקורסים, כאילו פתיחת פי האתון של בלעם הייתה במראה (חזיון). ובאמת, כל הנסים היו ממש - גשמיות,

כפשוטו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג פסח ז - ג)

(כז)

בפסח מתגלה אור האמת - שהקב"ה נמצא ומשגית, והכל ממנו יתברך, שאור זה הוא למעלה ממדרגת המוחין שלנו - קודם שקבלנו את לבושי המוחין, שהם העצות שמסייעות לנו לקלוט את האור הזה. לכן, יש חיוב לשתות ארבע כוסות - לרומם המוחין, ואז מקבלים אור האמת הזאת, ועל ידי זה נשלמת האמונה; כי יין מרים המוחין למעלה ממדרגתו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג

פסח ז - טז)

(כח)

הקב"ה מסבב עם האדם בכמה סיבות להחזירו בתשובה, כדי לזכותו לחיי

העולם הנצחי. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג פסח ז - טז)

(כט)

מתחילה היה העולם מים במים, ואז היה העולם תהו ובהו, כמו שכתוב (בראשית א, ב): **"וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם, וְרוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם"**. כי כל זמן שלא נתגלה ונמשכה האמונה, מחמת ריבוי הדעת, שהוא בחינת ריבוי מימי התהומות, אז היה עדיין תהו ובהו וחשך על פני

תהום, כי עיקר יניקת הכפירות הוא מריבוי הדעת. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג פסח ז - ט)

(ל)

הַמְּוַקְרִים באים לכפירות, מחמת שנדמה להם שיש להם מח גדול, בגלל

תורה ז

ההמצאות שהמציאו; אך אינם יודעים שכל החכמות וההמצאות שלהם - ממוחין דקטנות; כי כל החכמות הן מחכמה תתאה (תחתונה), שהיא מתחת לחכמה האלקית, ויונקת ממנה. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג פסח ז - בג)

(לא)

פגם קלקול העולמות (המידות האלוקיות) ע"י שבירת כלים, היה מחמת ריבוי אור - מחמת שלא יכלו הכלים לסבול ריבוי אור החכמה והחיות האלוקית שנכנסה להחיותם, ועלה האור למעלה, והכלים נשברו וירדו ממדרגת אצילות לבריאה; ואחר כך נתקנו; רק כמה ניצוצות מהחיות דקדושה נשארו עדיין למטה בזה העולם, ובהם עוסקים הצדיקים - לתקנם ולקשרם לקב"ה.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה א - ה)

(לב)

הצדיק שהוא התיקון, מחיה את דרי מעלה ודרי מטה (האנשים הגדולים והקטנים): דרי מעלה - היות ששם היתה השבירה מחמת ריבוי אור (שנדמה להם שהשיגו את הקב"ה) - הוא מתקנם ע"י 'איה מקום כבודו', היינו שמראה להם שהם רחוקים (ועדיין אינם יודעים מהקב"ה), ואז יוכלו לסבול האור; ודרי מטה (האנשים הקטנים) שנפלו לגמרי מקדושתם - ששם הניצוצות הנפולים שנתפשטו אפילו בבהמות, ושכחו מעלתם, ונדמה להם שהם רחוקים ממנו יתברך - הוא מתקנם ע"י (שמגלה להם) "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיהו ו, ג). (ע"פ

ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה ב - א)

(לג)

כל המיטלטלין שבעולם הם בחינת ניצוצי נשמות - ניצוצות שכל וחיות, שהשתלשלו מהחכמה האלקית ומתבטאים במיטלטלין; והם יוצאים אל העולם דרך האמונה - דרך השכינה - החכמה תתאה, כי האמונה - מקור כל הנשמות והשכליים. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חוקת קרקעות ב - א)

תורה ז

(לד)

וְזֶה עֵקֶר עֲבוֹדַת הָאָדָם כָּל יְמֵי חַיָּיו. וּבִשְׁבִיל זֶה בָּא הָאָדָם לְעוֹלָם הַזֶּה כְּדִי לְזַכּוֹת לְאַמוּנָה, כְּדִי לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׂזַהוּ הַתְּכֵלִית מִכָּל הַתְּכֵלִיתִין. וְכָל עֵקֶר יְצִיאַת מִצְרַיִם וּמִתַּן תּוֹרָה וְכָל הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים הַנּוֹרְאִים אֲשֶׁר עָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעַמָּנוּ מִיּוֹם יְצִיאַת מִצְרַיִם עַד הַיּוֹם הַזֶּה בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, הַכֹּל בְּשִׁבִיל לְפָרֶסֶם אֱלֹקוֹתוֹ לִידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהוֹדֵעַ שֶׁהוּא הַשְּׁלֵיט, הוּא הַיּוֹצֵר, הוּא הַבוֹרֵא יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעַלֶּה שְׁמוֹ לְנֹצֵחַ, כְּדִי שֶׁנִּזְכֶּה לְאַמוּנָה שְׁלֵמָה בְּאַמֶּת

(ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג פסח ז - א)

(לה)

עֵקֶר הָאַמוּנָה הוּא בְּמָה שְׁאִין הַשְּׁכָל מִבֵּין, כִּי בְּמָה שֶׁהַשְּׁכָל מִבֵּין אֵינוֹ נִקְרָא אַמוּנָה, מֵאַחַר שֶׁמִּבֵּין הַדְּבָר מִדַּעְתּוֹ. וְאִם כֵּן מֵאַחַר שְׁאִינוֹ מִבֵּין הַדְּבָר אֵיךְ יְבוֹא לְאַמוּנָה. וְעַל-כֵּן עֵקֶר הָאַמוּנָה הוּא עַל-יְדֵי אַמֶּת. כִּי רְאוּי לְהַבִּיר דַּעַת מִי שֵׁישׁ לוֹ מִחַ בְּקִדְקִדּוֹ וְרוּצָה בְּתַקוּן נַפְשׁוֹ וְהַצְּלַחְתּוֹ הָאַמֶּתִית לְהַסְתַּכֵּל עַל הָאַמֶּת הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב בְּעֵין הָאַמֶּת בְּלִי נִצְחוֹן וְקִנְטוֹר, כִּי עַל-יְדֵי נִצְחוֹן יְכוּלִין לְהַפְּךָ כָּל מֵינֵי אַמֶּת לְשִׁקֵּר, חֶסֶם וְשָׁלוֹם. וְכָל הַלְּשׁוֹנוֹת שְׁאוּמְרִים בְּאַמֶּת יְכוּלִין לְהַפְּךָ אֶל הַפֶּךָ עַד אִין קוֹץ וְתְכֵלִית. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הָאַמֶּת הוּא

אֶחָד (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג פסח ז - ב)

(לו)

אִי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְאַמֶּת כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׁמֻקְבָּלִין כָּל הָעֲצוֹת מִצְדִּיקֵי הַדּוֹר, כִּי עֲצוֹת שְׁלֵהֶם הֵם בְּחִינַת כְּלָה זֶרַע אַמֶּת, כִּי בְּמַח נִתְבַּשֵּׁל וְנִגְמָר הָעֲצָה הַיּוֹרֶדֶת לְהַפְּלִיּוֹת הַיּוֹעֲצוֹת, וְגַם בְּמַח נִתְעוֹרֵר הַזֶּרַע לְזִיווּג, כִּי אִין זִיווּג אֶלֶּא לְדַעַת. עַל-כֵּן כְּשֶׁמֻקְבָּלִין עֲצָה מִהָאָדָם כְּאִלוֹ מִקְבָּלִין מִמֶּנּוּ זֶרַע וְהוּא בְּחִינַת נִשְׂוֹאִין. וְהַכֹּל לְפִי מָה שֶׁהוּא אָדָם, כִּי כְּשֶׁמֻקְבָּלִין עֲצוֹת מִהַצְּדִיק הוּא בְּחִינַת נִשְׂוֹאִין בְּקִדְשָׁה וְזוֹכִין עַל-יְדֵי זֶה לְאַמֶּת, כִּי עֲצוֹת הַצְּדִיק הֵם בְּחִינַת כְּלָה

תורה ז

זרע אמת, ולהפך להפך כשמקבלין עצות מהרשעים המתנגדים החולקים על הצדיק הוא בחינת נשואין דקלפה (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג פסח ז - ד).

(לז)

לא היה אפשר לישראל להגאל מתקף הגלות, כי אם בחפזון - על-ידי התגלות אלקות שהוא עצם האמת (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג פסח ז - ח).

(לה)

אי אפשר לשמות יין כי אם בקדשה גדולה, כשזוכה לתקן הברית שעל-ידי זה זוכין לעצות קדושות ולאמת ואמונה, ואז יכול לזכות על-ידי היין שיתרומם מחו בקדשה ויכול אז להתלהב יותר להשם יתברך ולהתעורר יותר לעבודת השם יתברך, כי מחמת שנתרומם מחו ונתרחב דעתו יכול לעלות לשרש הדעת שהוא בחינת שרש התורה והמצוות שישם הוא למעלה מכל מצות התורה וכל המצוות מקבלין חיות והארה משם וכשעולה לשם נתלהב ביותר ונתחזק ביותר לקיים מצוות התורה. מחמת שממשיך על עצמו אור שרש המצוות, שעל-ידי זה נתחזקין אצלו קיום המצוות ביותר. (ע"פ ליקו"ה

או"ח ח"ג פסח ז - יד).

(לט)

כשאינן אמונתו שלמה עדין, אזי על-ידי שתית היין והשכרות יכול לקלקל מאד, כי מחמת שנתרומם מחו למעלה מכלי המחין שלו, על-כן אינו רואה עוד לפי בחינתו כל האזהרות של המצוות של משה רבנו, כי על-ידי השכרות מפשיט את הדעת עד שאינו שומע כל אלו האזהרות עד שכל הדרכים

דומות עליו כמישור (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג פסח ז - יד).

תורה ז

(מו)

עֵקֶר בְּחִינַת מְשִׁיחַ הוּא בְּחִינַת אַמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "וְאַמוּנָתִי וְחִסְדֵי עַמּוֹ וְכוּ", כִּי הוּא יְגַלֶּה וְיַכְנִיס הָאַמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת בְּכָל בְּאֵי עוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "כִּי אִזְ אֶהְפֹּךְ אֶל כָּל הָעַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקִרְאֵי בְשֵׁם ה' (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג פסח ז- ב).

(מא)

עֵיקֶר שְׁלִימוֹת אַמוּנָה הוּא בְּחִינַת אַמוּנַת חַכְמִים, דְּהֵיִינוּ שְׂאֵמוּנָה מְלַבֶּשֶׁת וּמִקְבֶּלֶת חַיּוֹת מַחֲכָמָה (ע"פ ליקו"ה אבן העזר אישות א).

(מב)

עֵיקֶר אַמוּנָה הַשְּׁלִימָה הוּא אַמוּנַת יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה, שְׁזַכִּינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ ע"ה, שֶׁעֵיקֶר יִסּוּדָהּ לְהַאֲמִין שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ מְרוֹמָם וּמְנוּשָׂא מְכַל הָעֲבוֹדוֹת שֶׁל הָאָדָם, אֵף עַל פִּי כֵן, הוּא חַפֵּץ בְּעֲבוֹדָתָנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וְאֲבִית תְּהִלָּה מִגּוֹשֵׁי עֶפְרַיִם וְכוּ, רַק שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לְהַבִּין זֹאת בְּשִׁכּוֹל (ע"פ ליקו"ה יזר"ד גילוח ב).

(מג)

כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מָה שֶׁמִּתְקַרֵּב יוֹתֵר לְדַרְכֵי הַפְּשִׁיטוֹת וְהַתְּמִימוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק דְּהֵיִינוּ שֶׁמִּתְנַהֵּג בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת בְּרֵךְ אַמוּנָה בְּלִי חֲכָמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם כְּמוֹ כֵן הוּא יִכּוֹל לִיַּנֵּק וּלְקַבֵּל יוֹתֵר מִהַחֲסֵד חָנָם שֶׁמִּמְשִׁיכֵךְ הַצַּדִּיק. כִּי עֵיקֶר הוּא אַמוּנָה וְתַמִּימוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלֵי שְׁלֵם וְתַמִּים לְקַבֵּל עַל יָדוֹ כָּל טוֹב (ע"פ ליקו"ה אר"ח בית הכנסת ה).

(מד)

כָּל הַמְּצֻוֹת שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה אוֹתָם בְּלֹא מְמוֹן, הֵינּוּ שְׂאִין רוּצָה לְהַפְסִיד מְמוֹן בְּשִׁבְלֵי הַמְּצֻוָּה, זֶה הַבְּחִינָה נִקְרָא צֶדֶק, אֲבָל כְּשֶׁחָבִיב כָּל כֹּף הַמְּצֻוָּה, עַד שְׂאִין מְרַגֵּשׁ בְּהַפְסֵד מְמוֹן, זֹאת הַבְּחִינָה נִקְרָא אַמוּנָה, כִּי עֵיקֶר אַמוּנָה הוּא בְּמְמוֹן, כְּשֶׁמְשַׁבֵּר תְּאוֹת מְמוֹן שְׂשֵׁם פְּנִיִם דְּקַדְשָׁה (על פי ליקוטי מוהר"ן קמא כג)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ח

תּוֹרָה ח: רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב

רְאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרַת זָהָב כְּלָה וְגָלָה עַל רֵאשָׁה וכו' (סרי"ה ד, והוא הפסוק שבת תע"ה)

(א)

האנחה והגניחה מכניסות אויר לריאות, והוא חיות האדם; והחיות היא שלמות כל החסרונות, כי אין דבר נקרא חסר, אלא כשנחסר ממנו החיות.

(ב)

על ידי אנחה שנאנח - נעשה בריה חדשה. (ספר המידות, תשובה ח"א לב)

(ג)

הרוח חיים הוא החיות של כל דבר.

(ד)

כל החסרונות שיש לאדם - הכל הוא רק בלב - רק בהרגשה, כי הידיעה על החסרון מחסירה חיות מהלב.

(ה)

עיקר הרוח חיים נמצא בשכל שבתורה; והתורה - אצל הצדיק. לכן, כאשר הוא מלמדה, הוא נותן דעת ללומד, והדעת היא הרוח חיים.

(ו)

הרשעים מקבלים את הרוח חיים מהרב דקליפה - עֲשׂוּ הרשע, שמשפיע להם חיים ע"י התאוות.

תורה ח

(ז)

"הצדיק נקרא "איש אשר רוח בו" (במדבר כו, יח) – הוא היודע להלך נגד רוחו של כל אחד ואחד.

(ח)

הצדיק מושך רוח חיים מהתורה, ועל ידי זה מכפר עוון.

(ט)

התגלות הרוח חיים - בלב, אך שורש הרוח חיים הוא בכינה.

(י)

עֲשׂוֹ הוא רב דקליפה - של הטומאה.

(יא)

כל החסרונות - מחמת עוונות.

(יב)

הקב"ה מצמצם עצמו להיות הוא עצמו הרוח חיים של הצדיק שדבוק בתורה.

(יג)

רק צדיק גמור - שביטל את המידות הרעות שלו לגמרי - יכול להתגרות ברשע מבלי להינזק, כלומר להיכנס למידה הרעה שממנה יונק הרשע את חיותו ולשבור אותה.

(יד)

החלק הרע שבארבע יסודות - אש, רוח, מים, עפר - הוא שורש המדות רעות.

תורה ח

(טו)

ההכרח שיהיה גם לרשע צינור שדרכו יקבל את חיותו, והצינור הזה הוא המידה הרעה שאוחז בה.

(טז)

על ידי תורה ותפילה מבדילים הטוב מהרע; כי לימוד הלכה מברר את הטוב מהרע - את המותר מהאסור. ולזכות ללימוד הלכה צריך תפילה.

(יז)

גן - דא אורְיִיתָא (זו התורה), והנשמות שלומדים את התורה הן העשבים הגדלים בגן.

(יח)

על ידי תפילה בורא האדם דברים בכח - שעדיין אינם בפועל, ועל ידי עסק התורה - שעושה צירוף לאותיות - הדברים יוצאים לפועל.

(יט)

"נהר יוצא מעדן" (בראשית ב. י) - זו התפילה.

(כ)

השכל נמשך לאדם על ידי התפילה.

(כא)

"נהר היוצא מעדן" - זו החכמה הבאה על ידי התפילה.

(כב)

עשרה מיני דְפִיקִין יש בלב האדם, והם פועלים על ידי הרוח חיים, והם כנגד עשרת הדברות.

תורה ח

(כג)

חמישה אונות יש בריאה - כנגד חמישה חומשי תורה.

(כד)

האבות היו קודם קבלת התורה - שאז הייתה התורה בכח. לכן, כל עבודתם הייתה בבחינת התפילה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג פסח ג - ה)

(כה)

הקב"ה לא ברא את האדם מהול, כדי שיעבור דרך הרע, יכניע אותו, ויחתוך הערלה. ואז יש יתרון, כיתרון האור מן החושך. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג חנוכה ב - ד)

(כו)

העדיק שכפה את יצרו - כל מקום שהוא מסתכל ויש שם מידות רעות, הם נופלים, ומתגלה הטוב. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג חנוכה ג - א)

(כז)

כל אחד יכול לטעום טעם אור האהבה שבדעת (כלומר האהבה שהייתה לו עם הקב"ה לפני שנברא ונפרד ממנו), וזה - ע"י שיקשר לבו לדעתו (שלבנו יהיה ברשותו, ולא ברשות התאוות). (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג חנוכה ג)

(כח)

אי אפשר להכניע את עמלק בפעם אחת, כי הוא עצמו בחינת המלאך המכונה ס"מ, שאי אפשר לבטלו לגמרי, כי תבטל הבחירה. ועל כן, הוא מצליח להתגבר כל פעם נגד ישראל. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ג - ו)

(כט)

אי אפשר להמשיך ולהוליד שום נשמה בעולם, כי אם כשירודים ועוברים דרך הרוח של הסיטרא אחרא (התאוה) ומשברים את הצינור שלהם, כדי להוציא הנשמה משם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ג - ז)

תורה ח

(ל)

כנגד עמלק (הכפירות) אי אפשר לעמוד, כי אם ע"י תפילה. היינו להרבות תפילה ותחנונים מאוד מאוד, כדי לעורר בכל פעם שורש המעיין של התורה, כדי להמשיך הרוח חיים של התורה משורשה, כדי להכניע

הכפירות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ג - ח)

(לא)

שער החמישים של הקדושה היא האמונה בשלמות, ואין מי ששיגי אותו אלא משיח. כי אפילו משה רבנו לא השיג, כי אם שער המ"ט (49). (ע"פ ליקו"ה

חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ג - יב)

א"ה: ולזה התאווה משה להכניס לארץ ישראל, כדי להשיג שער החמשים. כמו שאומר רבנו (ליקוטי מוהר"ן ח"א קנה): עקר גדל ההשתוקקות וההתלהבות של משה רבנו, עליו השלום, שהיה מתלהב לארץ-ישראל כל-כך, היה רק בשביל מדה זאת של אריכת אפים, מחמת שראו ששם בארץ-ישראל זוכין לבחינת ארץ אפים... אבל ארץ-ישראל הוא בחינת אמונה, בחינת ארץ-אפים.

(לב)

יש צדיקים שהם בחינת משה, שכבר קידשו עצמם לגמרי מכל אחיזת הרע, והם כולו קודש, עד שאין להם שום בחירה בשום דבר תאוה, וכל בחירתם הוא רק בבחינת "משה הוסיף יום אחד מדעתו" (שבת פז). דהיינו, כל בחירתם - בדברים שאין יכולים לשית עצות בנפשם איך להתנהג, כי אינם יודעים

איך הוא יתברך רוצה באמת. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ג - יב)

(לג)

הרוח חיים בשורשו נמשך מרוח פיו של הקב"ה בעצמו, בבחינת "ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב, ז) - "מאן דנפח - מדיליה נפח" (מי

שנפח - מעצמו נפח). (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ג - טו)

תורה ח

(לד)

כל עבודת האדם לברור ולבחור הטוב מתוך הרע; וזה אי אפשר, אלא ע"י שמתייגע בתורה עד שמברר הפסק הלכה - שמברר מה מותר ומה אסור, מה טהור ומה טמא, מה כשר ומה פסול; ואז נעשה מתלמודו לבושים (מחשבות) קדושים לנשמתו, בחינת חלוקא דרבנן. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות

חובו ג - כג)

(לה)

מוכרח שיהיה בחירה בעולם, כי הבחירה נותנת קיום למציאות; כי היא הממוצע בין שני הפכים - טוב ורע, אור וחושך, יש ואין וכו', כי אם לא היה רע, אזי גם טוב לא היה, כמו שאם לא היה חושך, לא היינו מבחינים שיש אור. (ליקוטי מוהר"ן ח"א נא)

(לו)

עיקר הבחירה שיש לאדם מחמת שיש טוב ורע, אבל שורש הטוב והרע - מהיכן נמשך - זה אי אפשר לדעת בשכל אנושי בשום אופן, רק אנו מאמינים שה' יתברך כולו טוב, וצמצם עצמו, כביכול, בחכמה נפלאה, עד שנתהווה שורש הדין, שהוא שורש הרע, כדי שיהיה בחירה לאדם, כי אי אפשר להכיר ולידע ממנו יתברך, כי אם על ידי זה דייקא (כלומר ע"י שיש חושך ורע, כי יתרון האור - מן החושך). (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ג כו)

(לז)

המון אמר שהוא יכול, בכשפים ובשמות הטומאה, למשוך הגורל כמו הוא רוצה, כי אמר שאת הרוח חיים הנמשך מהקב"ה יכול כל אחד להמשיך כרצונו, לכל מה שהוא רוצה, כמו שראינו בחטא העגל, שהערב - רב הצליחו להמשיך רוח חיים לעגל להחיותו; כי הרוח חיים של הסטרא אחרא גדול בשעתו (בשעת שליטתו), כי הקב"ה נותן להם כח כזה, בשביל הבחירה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ג - כז)

תורה ח

(לח)

בלעם רצה לצייר את האור (הכח) היורד מהקב"ה לפי כליו המקולקלים, כדי שיהיה מהם קללה, כי לפי דעתו, הקב"ה הוא כח בטבע, ח"ו, שאותו הוא יכול לנווט כרצונו. אך בפעם הזו, הקב"ה הוריד לו את האור מצויר כבר לברכה, והוכיח לו שאע"פ שבאמת הקב"ה קבע שעל פי הטבע יוכל האדם לצייר את האור כרצונו, אף על פי כן, הקב"ה שולט גם על הטבע

הזהה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א לה)

(לט)

האדם נתהווה מארבע יסודות, וכל המידות והתאוות - כולם כלולים בארבע יסודות; וכל עבודת האדם - לברור הטוב שבארבע יסודות (כלומר

לבחור בטוב, ולהפריד מהרע שבמידותיו). (ע"פ ליקוטי חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ג - כח)

(מ)

כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַשְּׁפָעוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת כָּל הַחֲסֵרוֹנוֹת שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁפֵּיעַ לְאָדָם דֵּי מַחְסוּרוֹ אֲשֶׁר יַחְסֵר לוֹ, הוּא עַל-יְדֵי הַרוּחַ חַיִּים, שֶׁהוּא הַחַיּוֹת שֶׁל כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַשְּׁפָעוֹת, כִּי הוּא עֶקֶר הַחַיּוֹת שֶׁל כָּל דָּבָר (ע"פ ליקוטי

אור"ח פסח ג-ג)

(מא)

אָסוּר לְמָנוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמְּנִין הוּא בְּבַחֲיִנַת חֲסָרוֹן כְּנ"ל, בְּחִינַת חֲסָרוֹן הַרוּחַ חַיִּים, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי זֶה יְכוּל לְשַׁלֵּט נִגְיָה חַס וְשְׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נִגְיָה", שֶׁהוּא הַסְּתַלְקוֹת הַרוּחַ חַיִּים עַל-יְדֵי הַמְּנִינִן, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲסָרוֹן כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַמְּנִינִן וְהַמְּסַפֵּר מִפְּקֹד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "וַיִּתֵּן אֶת מְסַפֵּר וּמִפְּקֹד הָעָם" כְּשֶׁצִּוָּה דָּוִד לְמָנוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי מִפְּקֹד לְשׁוֹן חֲסָרוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "וְלֹא נִפְקֹד מִמֶּנּוּ אִישׁ".

(ע"פ ליקוטי חו"מ אור"ח פסח ג-ז)

תורה ח

(מב)

צְדָקָה הוא בְּחִינַת רוּחַ חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "בְּאֵרַח צְדָקָה חַיִּים". כִּי הָעֲנִי בְּבִחִינַת חֶסֶד מְחַסֵּר מִכָּל טוֹב, וְעַקֵּר הָעֲנִיּוֹת נִמְשָׁךְ מִחֶסֶד וּפְגִימַת הַלְבָנָה כִּידוּעַ. וְעַל-יְדֵי שֶׁמֵּרַחֵם עָלָיו וְנוֹתֵן לוֹ צְדָקָה וּמְשַׁלֵּם חֶסְרוֹנוֹ בְּבִחִינַת "פֶּתַח תִּפְתַּח אֶת יָדְךָ לֹא וְכוּ' דֵּי מִחְסְרוֹ אֲשֶׁר יַחְסֵר לוֹ", עַל-יְדֵי זֶה מֵרַחֵמִין עָלָיו מִן הַשָּׁמַיִם וְנִמְשָׁךְ עָלָיו גַּם כֵּן בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַחֶסֶד, שֶׁהוּא הָרוּחַ חַיִּים

דְּקֻדְשָׁה (ע"פ ליקו"ה אור"ח פסח ג-ז)

(מג)

גַּם כְּשֶׁחָסֵר לְאָדָם אֵיזֶה דְּבַר בְּגִשְׁמִיּוֹת, הוּא מְרַגֵּשׁ זֹאת בְּלֵב. נִמְצָא שֶׁהַדְּבַר הַחָסֵר לוֹ גּוֹרֵם לְחֶסֶד רוּחַ חַיִּים בְּלֵב. לְכֵן, עַל יְדֵי הָאֲנַחָה הוּא מְכַנֵּס לְלִבּוֹ חַיּוֹת, לְהַשְׁלִים הַחֶסֶד שֶׁבְּלִבּוֹ. הָרוּחַ חַיִּים שֶׁל כָּל פְּרָטִי הַמְּצִיאֹת הוּא הַקֶּב"ה. לְכֵן, כְּשֶׁחָסֵר לְאָדָם דְּבַר בְּגִשְׁמִיּוֹת, הוּא בְּעֵצֶם רוּצָה לְקַחַת מֵהַדְּבַר אֶת הַחַיּוֹת הָאֱלוּקִית שֶׁיֵּשׁ בוֹ כְּדֵי לְהַחַיֵּת נַפְשׁוֹ, כִּי גַם בְּדְבָרִים הַגִּשְׁמִיִּים יֵשׁ נִיצוּץ שֶׁל חַיּוֹת אֱלוּקִית, שֶׁהוּא הַהֲנָאָה שֶׁיֵּשׁ בְּדְבַר; וְאִפִּילוֹ בַּתְּאוּוֹת, שֶׁמִּשָּׁם יוֹנְקִים הַרְשָׁעִים, יֵשׁ נִיצוּצוֹת שֶׁל חַיּוֹת, שֶׁהֵן הַהֲנָאוֹת (ליקוטי מוה"ר ח"א א ב"ד-ג; ע"ה: ב"ד-ג). אַךְ עַקֵּר הַחַיּוֹת הֵיא בַּתּוֹרָה, שֶׁשָּׁם נִמְצָא הַקֶּב"ה - חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְכוֹתֵב רַבֵּי נֵתַן (ליקוטי תלכות אור"ח פסח ג-ז): "וְעַל כֵּן צְדָקָה תַּצִּיל מַמּוֹת שֶׁהוּא הַסֵּתֶלְקוֹת הָרוּחַ חַיִּים. כִּי עַל יְדֵי הַצְדָקָה שֶׁמִּמֶּלֵא חֶסְרוֹנוֹ שֶׁל הָעֲנִי נִמְשָׁךְ הָרוּחַ חַיִּים שֶׁהוּא שְׁלֵמוֹת הַחֶסֶד".

בַּתְּפִלָּתוֹ שֶׁל רַבֵּי נֵתַן מִשְׁמַע שֶׁהָאֲנַחָה מְשַׁלֵּמָה הַחֶסֶד מִמֶּשׁ בְּמְצִיאֹת וְלֹא רַק בְּלֵב, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "שֶׁנִּזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ רוּחַ חַיִּים לְמֵלֵאת כָּל מִחְסְרוֹנוֹ, וְתִשְׁמַע קוֹל אֲנַחוֹתֵינוּ תְּמִיד, וְיִהְיֶה לָנוּ כַח לְהַמְשִׁיךְ עַל יְדֵי אֲנַחוֹתֵינוּ רוּחַ חַיִּים - רוּחַ טוֹבָה, מֵהַצְדִּיקֵי אָמֶת לְהַשְׁלִים כָּל הַחֶסְרוֹנוֹת שֶׁחָסֵר לָנוּ, הֵן

בְּגוֹף, הֵן בְּנַפְשׁוֹ, הֵן בְּמִמּוֹן, בְּגִשְׁמֵי וּבְרוּחָנוֹ (ליקוטי תפלות ח).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ט

תּוֹרָה ט: תְּהִמּוֹת יְכַסִּימוּ

תְּהִמּוֹת יְכַסִּימוּ, יִרְדּוּ בְּמִצּוֹלַת וְכו' (שמות טו)

(א)

עיקר חיות האדם - על ידי התפילה, כפי שנאמר (תהלים מב): "תפילה לאל חיי".

(ב)

על ידי שהאדם מתפלל בכח, כלומר על ידי שמתאמץ לכוון בתפילה לקשור את המחשבה לדבור, זוכה על ידי תפילה זו לחדש כחו - כח האמונה שלו.

(ג)

שנים עשר השבטים - בני יעקב אבינו - הם כנגד שנים עשר סוגי הנוסחאות שיש בתפילה, וכנגדם - שנים עשר המזלות. כל שבט ושבט - יש לו נוסח תפילה מסוים שפותח את השער המיוחד שדרך שם עוברת תפילתו; ועל ידי תפילתו - מעורר את מזלו המיוחד, שישפיע עליו.

(ד)

על ידי התפילה גורם לזווג ולייחד עצמו עם הקב"ה. וככל שהייחוד יותר אמיתי, כך גורם שייוולד מהזיווג הזה שפע פרנסתו, וכן יזכה לזיווגו.

(ה)

יעקב אבינו, ע"ה, היה יודע להעלות תפילת כל אחד דרך השער המיוחד לו, דהיינו להעלות כל אחד לשורש נשמתו - למלאך והמזל שלו.

תורה ט

(ו)

יש שלשה חלקי עולם, כלומר שלש מדרגות בהשתלשלות השפע אל העולם. יעקב אבינו היה משפיע בתפילתו חיות לשלשה חלקים אלו: עולם המלאכים, עולם הכוכבים, ועולם השפל. מלאך הוא השכל הממונה על הכוכב שממנו נמשך ויורד השפע אל הכוכב, ומהכוכב יורד השפע אל עולם השפל.

(ז)

כשנופלים לאיזה חושך - לבלבולים ומניעות, צרות וייסורים, היה אפשר לצאת משם על ידי הפתחים שיש בחושך עצמו, אך בחושך לא רואים את הפתחים. אבל, על ידי אמת - שאדם מדבר דבורי אמת בעת שהוא בחושך, מתגלים לו הפתחים שמשם יכול לצאת, כי אמת היא אורו של הקב"ה, שמאיר את החושך.

(ח)

אי אפשר להתפלל תפילה אמיתית, רק על ידי שלומד תורה, כי "לא עם הארץ חסיד" (אבות ב, ה).

(ט)

לפני התפילה צריך לקשר את לבו באהבה ואמונה לצדיק הדור שיודע לכוון את התפילה לשער השייך לכל אחד.

(י)

תפילה היא נסים, כי התפילה משנה הטבע.

(יא)

מי שלא מאמין בנסים - שהכל בהשגחתו יתברך - נפשו נופלת בגלות מצרים, שזה כלל הצרות המעיקים על הנפש.

תורה ט

(יב)

על ידי ששאל אברהם אבינו ע"ה את הקב"ה "במה אדע כי אירשנה" (בראשית טו, ח), פגם באמונה ובירושת ארץ ישראל, שהיא בחינת נסים שמעל הטבע, ועל-ידי-זה גרם שישראל יפלו לגלות מצרים.

(יג)

המחשבות הזרות הבאות בתפילה הן הענן והחושך הסוגר על מוחו של המתפלל.

(יד)

עיקר התשובה כתיקונה - שיעשה תשובה באותו גוף עצמו שחטא בו, ובאותו עניין עצמו; ויחזור אל הקב"ה, על ידי שיעבור שוב במקומות הצרים שהיה בהם בשעת נפילתו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג ר"ה א - ב)

(טו)

אמרו רז"ל (ר"ה פ"ג, משנה ח): כל [מי] שאינו מחויב בדבר - אינו מוציא את הרבים ידי חובתן. בזה מרומז כי דייקא מי שהוא חייב בעיני עצמו, או שהוא חייב באמת, ומגודל הלחץ שבמצבו הוא צועק להקב"ה - זה יכול לעשות פתח שיעברו בו אחרים לצאת מהחושך. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג תענית ד - ג)

(טז)

עיקר התכלית הוא - שנגיע לתכלית האמת לאמתו. דהיינו, שנכיר ונדע אמיתותו יתברך, כמו שהוא באמת. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א דינים ג - ז)

(יז)

אי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד (חולין ס, ב). היינו, שאי אפשר לדעת אמיתותו יתברך באופן ברור וגלוי, כי אי אפשר לקבל עצם אור האמת הזו, כי יתבטלו במציאות. על כן, אמר הקב"ה ללבנה (שם): "לכי ומעטי את עצמך" - שכביכול צמצם אור האמת, והסתיר והצפין והלביש

תורה ט

אור האמת ומיעוטו, באופן שנוכל לקבלו. ומזה - מיעוט האמת – יש אחיזה לשקר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א דיינים ג - ז)

(יח)

זהו כלל - שאין שתי נשמות שוות בעולם, רק אחד גדול מחברו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א דיינים ג - יג)

(יח)

"תהלוכות הגלגלים הוא על-ידי שכלייים, שהם המלאכים, וכל גלגל וגלגל יש לו שכל מיוחד, דהינו מלאך, שמתנהג על-ידו, ועל-ידי-זה הוא השתנות הלוך הגלגלים, שזה הגלגל מהלך בחדש, ובזה הסדר, וזה הגלגל מהלך בשנה או יותר, ויש גלגל שצריך זמן רב כמה אלפים שנים עד שמשבב והכל לפי השתנות השכלייים, שהם משתנים לפי רחוקם מהעלה (שממנו נולד), וכמו כן מתנהגים הגלגלים; וכל אלו השכלייים, כלם מקבלים מהמנהיג הכולל, שהוא שכל הכולל, שהיא הנשמה, שכלם מתנהגים על ידה כמו שכתוב (איוב ל"ב): 'וַיִּנְשַׁמַּת שְׂדֵי תַבִּינִים' (ליקוטי מוה"ר"ן ח"א ס"א-ג).

(יט)

נִסְחַת התפלה האהוב על האדם מעורר לבו להתפלל מכל הלב, שעל ידי זה נכנסת התפילה לשכינה, והוא השער של התפלה, כמו שאומר רבי נתן (ליקוטי תלכות חוש"מ תולקת שותפות ה-ב): "החלון (השער) שהוא בחינת האמת של כל אחד מישראל, הוא משונה הרבה מהחלון והאמת של חבירו, כי כל אחד מישראל כפי שרשו משבטו, שמשם נוסח וסדר תפילתו, וכפי מעשיו כן האמת שלו. ומזה נמשכים ריבויי השינויים שבין אחד לחברו, אפילו הכשרים והישרים, כי זה מתפלל בארוכה, וזה במהירות, זה בקול רם, וזה בקול נמוך, וכיוצא בזה שינויים בענין תפילתם ועבודתם לאין מספר". (ליקוטי מוה"ר"ן בשפה ברורה ח"א ט)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה י

תּוֹרָה י: וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים

וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לְפָנֵיהֶם וכו' (שמות כא)

(א)

על ידי ריקודים והמחאת כף נמתקים הדינים.

(ב)

עיקר גדולתו של הקב"ה - שגם העכו"ם (עובדי כוכבים ומזלות) ידעו ממנו, שהוא מושל בכל.

(ג)

יעקב גילה את הקב"ה לעולם בצורה יותר מובנת משאר האבות. כי אברהם קרא לעבודת התפילה 'הר'. יצחק קראה 'שדה', ויעקב קראה 'בית', ובית קרוב ומושג יותר לאדם מהר ושדה.

(ד)

העכו"ם יכולים לדעת מגדולתו יתברך רק על ידי שמקרבים אותו להשגתם, כלומר שמסבירים להם שהקב"ה מושל ומשגיח גם בחיי הבית - בחיי היום יום; וזה שאמרו חז"ל שיעקב אבינו קרא להקב"ה 'בית'.

(ה)

מלכותו וממשלתו של הקב"ה מתגלה לעכו"ם על ידי שהם רואים שהצדיקים פועלים בתפילתם.

תורה י

(ו)

הקדוש ברוך הוא מתאוה לתפילת הצדיק. לכן הוא משגר תפילה לפיו, באופן שתפילה זו תהיה מקובלת.

(ז)

יש צדיקים שניסו לזכך את חומר גופם על ידי תעניות וסיגופים, אך אחרי הכל, עדיין נותרו בהם התאוות, ונשארה בהם גם אותה תאוה שהייתה לאביהם בשעת הזיווג שממנו נולדו.

(ח)

על ידי הצדיק שהוא "איש אשר רוח אלוקים בו" - נכנע אל אחר - כפירות - גאוה - רוח גבוה.

(ט)

הריקודים והמחאת כף נמשכים מהרוח שבלב.

(י)

על ידי הריקודים נתבטל הגאוה, העבודה זרה והחרון אף, ואז נמתקים הדינים.

(יא)

יש לתורה בחינה המכונה 'ידיים' ובחינה המכונה 'רגליים'. ידיים הן הנגלה שבתורה, והרגליים הן הנסתר של התורה.

(יב)

התורה מתחילה באות ב' ומסיימת באות ל' - לרמז שהתורה היא כמו הלב, ששם משכן רוח השמחה שמנשב ומעורר את הידיים והרגליים להמחאת כף וריקודים.

תורה י

(יג)

ראש חודש הוא שורש התשובה, כי בראש חודש התחילה תשובתו של הקב"ה - שאמר (חולין ס, ב): "הביאו עלי כפרה על שמיעטתי את הירח" - מיעטתי את האמונה שהיא גרמה לכם לחטוא.

(יד)

אין גיהנום בראש - חֶדֶשׁ כְּמוֹ בְשָׂאֵר יָמִים (והר תרומה קג), וְהִגִּיהֲנוּם שֶׁל רֹאשׁ - חֶדֶשׁ אֵינוֹ אֶלָּא הַחֲרָטָה - שְׁמַתְחַרְטִים וּמוֹדִים וּמִתְבַּיְשִׁין - זֶה בְּעֶצְמוֹ גִּיהֲנוּם.

(טו)

הנסתר שבתורה הוא למעלה מהנגלה. אבל, התגלות הנגלה היא במקום גבוה יותר מהמקום שבו מתגלה הנסתר. לכן הנסתר ברגליים (של העולמות) והנגלה בידיים. וכן שורש נשמתם של התנאים - ברגליים, ושורש האמוראים - בידיים.

(טז)

הרבנים שיש להם גאווה מונעים אנשים מללכת לצדיקים להתברך, כי הם סוברים שגם להם יש כח לפעול בתפילתם.

(יז)

יש ניצוצות (של חיות אלוקית) שֶׁנִּפְּלוּ בְּכֹל דָּבָר - בְּמֵאֵל וּבְמִשְׁתָּהּ וּבְמִלְבוּשׁ. וְהִתְעַנְּגוּ שֵׁשׁ מִן הַדָּבָר - מֵאֵל וּמִשְׁתָּהּ הוּא הַנִּיצוּצוֹת, וְהַנִּיצוּצוֹת מִסְמָנוֹת בְּאוֹתֵיחַ, הַמְּגִדִירוֹת אֶת הַשְּׂכָל הָאֱלֹקִי שֵׁשׁ בְּנִיצוּץ. (ליקוטי מוהר"ן ח"א עה)

(יח)

בכל החפצים והממון של האדם יש ניצוצות קדושים (חיות אלוקית המתבטא בהנאה שבדבר) שצריכים לברור אותם מהקליפות (של כוחי ועוצם ידי), ולקשרם לקב"ה. ועיקר רוב הניצוצות נפלו לממון. (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"א גביית מלווה ד)

תורה י

(יט)

עיקר השמירה - צריכים לרגלים. על כן, שם צריכים מנעלים, שהם שמירה יתירה, שלא יהיו נכשלים הרגלים בכפירות (של הטבע - גשמיות הקרקע). כי המנעלים - שורשם גבוה מבחינת הרוח שבלב, כי בינה-לבא, ומשם הבגדים והמנעלים - בסוד חשמ"ל (לבוש רוחני שעל הלב). על כן מברכים עליהם 'שעשה לי כל צרכי'. (ע"פ ליקו"ה חר"מ ח"א ערב ב - ד)

(כ)

עיין בזוהר ובכתבי האריז"ל - שכל סוד הייבום והחליצה הוא בבחינת 'האי רוחא דשדי בגווה' (אותה רוח שהשפיע הזכר בנקבה, בזיווג). (ע"פ ליקו"ה חר"מ "א ערב ב - ה)

(כא)

אברהם אבינו התפלל על דברים שברומו של עולם - התפלל על הנהגת ה' בעולם, כמו שכתוב (בראשית יח): **'ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע: אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר האף תספה ולא-תשא למקום למען חמשים הצדיקים אשר בקרבה'**. (ליקוטי מוהר"ן בשפה ברורה ח"א ט)

(כב)

יצחק אבינו יצא להתפלל בשדה, הינו להתפלל על עניני הפרנסה והשדה - ש'יצמיח תבואה. כמו שכתוב (בראשית כו): **'ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'**. (ליקוטי מוהר"ן בשפה ברורה ח"א ט)

(כג)

יעקב העלה התפלה למדרגה שיתפלל על עניני הבית, כמו שכתוב (בראשית כח): **וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש'**. (ליקוטי מוהר"ן בשפה ברורה ח"א ט)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה יא

תורה יא: אני ה' הוא שמי

אני ה' הוא שמי, וכבודי לא אחר לא אמן, ותהלתי לפסילים (ישעיהו מב)

(א)

על ידי למוד תורה בדיבור, הדיבור מאיר לו בכל מקום שצריך לעשות תשובת המשקל, היינו תשובה באותו משקל שנעשתה העבירה - "באותה אשה ובאותו מקום" וכו'.

(ב)

כל תשובה ותשובה שעושה האדם על כל טעות שעשה - על ידי זה עולה למדרגה יותר גבוהה.

(ג)

אי אפשר לזכות לדיבור שיאיר לו לעשות תשובה, אלא אם יכבד את הקב"ה. ועיקר כבוד ה' - על ידי ענווה - שיוריד מכבוד עצמו.

(ד)

על ידי גדלות - אי אפשר לפתוח את הפה.

(ה)

על ידי שהאדם משפיל את כבודו, מיד עולה כבוד הקב"ה; כי כאשר האדם עושה מעצמו ממשות - שאומר 'אני עושה', 'אני מצליח' וכו', למעשה הוא אומר לה': "אני עושה, ולא אתה", כי "אין אני והוא יכולים לדור

במדור אחד" (סוטה ה. ; ערכין טו-לדור בעולם". סמ"ק מצוה כב; מחזור ויטרי ס' תכו ד"ה כל מכבד; ספרי קבלה-במדור אחד").

תורה יא

(ו)

על ידי דיבור דברי תורה עם פה פגום, מחשיך ומגשם את התורה.

(ז)

כבוד הקב"ה מתעלה על ידי שמירת הברית.

(ח)

מי שאינו שומר את בריתו, בא לידי גאוה ועושה מעצמו אל אחר.

(ט)

כשלא שומר האדם את הברית, המכונה 'שדי', מראה שלא די לו באלקותו, והוא רוצה לעשות עוד אלוהים, אחרים.

(י)

כשאינו שומר הברית, מקלקל את ט"ל (39) אורות השפע הרוחני היורד מלמעלה, והופך אותם לט"ל מלאכות - ט"ל מלקות של עול הפרנסה.

(יא)

בששת ימי החול הקב"ה מתלבש במלאך - בשכל - הנקרא מט"ט, ועל ידו הוא מנהיג את העולם.

(יב)

האמצעי המקשר בין האדם לשמים - זו התפילה.

(יג)

יש ענוה שכולה בשביל גדלות.

(יד)

על ידי ענוה, כלומר שמקיים דום לה' - ששותק על בזיונו, זוכה על ידי

תורה יא

זה למדרגה של אדם היושב על הכסא. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ו)

(טו)

ענווה בלא חכמה - אינו כלום. כי אין זו ענווה להראות עצמו בכפיפת ראש, בדרך שטות, כאילו הוא ענו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קצו)

(טז)

דע שכל אחד, כפי שמתנוצצת במוחו הידיעה שמלכות ה' בכל משלה והכל ממנו יתברך ובהשגחתו הפרטית - כן הוא מקבל גדולה. ועיקר הגדולה היא ענווה. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב עב)

(יז)

אין אנו יודעים כלל מהו שפלות אמיתי, כי בוודאי אין זה תכלית שיהיה שפל ונבזה ועצל. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב עב)

(יח)

על ידי גדלות, שהיא עבודה זרה, גלינו מארצנו.

(יט)

מנפילת הגאווה וההתפארות שהיא לבוש ה' יתברך, בא גדלות לאדם.

(כ)

יש שתי בחינות בשמירת הברית - שמירה במדרגת שבת, ושמירה במדרגת חול, ועל ידן נעשה יחודא עילאה ויחודא תתאה (יחוד עליון ויחוד תחתון).

(כא)

גם הגדולים צריכים לשמור עצמם בשמירת הברית, ועיקר שמירתם היא רק מגדלות, כי גדלות וניאוף תלויים זה בזה. (ע"פ ליקוטי מוהר"ן ח"ב כלאי אילן א - ה)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה יב

תורה יב: תהלה לדוד

תהלה לדוד, ארוממך וכו' (תוליים קמא)

(א)

תלמיד חכם שלומד תורה כדי להתייחר ולקנטר נקרא 'שד יהודי'.

(ב)

השכינה נקראת 'מלכות פה' - תורה שבעל פה. כאשר תלמיד חכם המכונה 'שד יהודי' לומד תורה, אזי השכינה - התורה - נופלת לגלות בפיו, ובכוחה הוא חולק על הצדיקים.

(ג)

זה מכוון מהקב"ה - שדווקא הלומדים חולקים על הצדיקים, כי על ידי המחלוקת יוציא הצדיק מהלומדים את התורה שנפלה בפייהם, שזוהי גאולת השכינה.

(ד)

רק מי שבקי בש"ס ופוסקים נקרא 'תלמיד חכם'.

(ה)

'צדיק עליון' - מכונה זה הצדיק שחידש את התורה; וזה שלומד עתה את אותה תורה נקרא 'צדיק תחתון'; והשכינה היא התורה, שמתווכת ביניהם.

תורה יב

(ו)

'נשיקין' - פירושו: התדבקות רוחא ברוחא. כאשר התלמיד לומד בקדושה ובטהרה את התורה של הצדיק העליון שחידש זאת התורה, אזי הוא נושק עצמו עם הצדיק העליון, ונדבקים רוחותיהם זו בזו.

(ז)

הצדיקים שמחדשים חידושי תורה, בוראים לנשמות שלומדים תורתם לבושים חדשים, שבהם יתלבשו בעולם הבא. כלומר, השכל שחידשו יהיה הלבוש של הנשמות.

(ח)

הצדיקים, כשמחדשים תורה, הם אומרים את תורתם בצורה שיהיה לתורה שתי משמעויות - טוב ורע, כדי שיתקיים "צדיקים ילכו בם, ופושעים יכשלו בם" (דברים יד, ט). כלומר כל אחד ימצא בתורה מה שהוא מחפש. וזו הסיבה שתלמיד חכם 'שד יהודי' לא חוזר בתשובה מהתורה שלומד, כי הוא מוצא בתוך התורה חיזוק לרשעותו.

(ט)

הצדיק שמחדש תורה, מוכרח ליפול לשגיאה דקה כחוט השערה של לימוד בבחינת 'לא לשמה', וזה מה שגורם שדבריו יסבלו שתי משמעויות - טוב ולא טוב - ימין ושמאל.

(י)

התורה מורידה לעולם שני סוגי שפע - "אורך ימים בימינה, ובשמאלה עושר וכבוד" (משלי ג, טז). על ידי השגיאה הדקה - שנופל הצדיק באמירת תורתו לשמאלה של התורה - יורד שפע פרנסה לעולם, בבחינת 'עושר וכבוד'.

תורה יב

(יא)

תלמיד חכם 'שד יהודי' - נבילה טובה ממנו.

(יב)

תלמיד חכם 'שד יהודי' חושב שתורת הצדיק שלומד עתה נאמרה בבחינת 'שלא לשמה' - עם ערמומיות וכוונות רעות. מחשבות אלו נובעות מהמידות הרעות שיש ב'שד היהודי', שחושב שכולם כמוהו.

(יג)

השמחה ששמח האדם בייסורים שבאים עליו גורמת לו לשמחה גדולה.

(יד)

עד היכן תכלית היסורים? כל שעברו עליו ארבעים יום בלא יסורין - קיבל עולמו ופורענות מזומנת לו. (ספר המידות, המתקת דין ח"א ה - 1)

(טו)

אם משה רבנו, ע"ה, לא היה מכה בצור, לא הייתה טרחא כל כך גדולה בלמוד התורה שבעל פה.

(טז)

על ידי שהצדיק התחתון מקבל באהבה את המחלוקת שחולקים עליו הלומדים המכונים 'שדין יהודאין', הוא מוציא מפיהם את התורה שהיא נשמת (השכל) הצדיק העליון שחידש זאת התורה, ומעלה אותה אליו לבחינת 'חיבוך', ואחר כך לבחינת 'נישוק', ואחר כך מעלה אותה לבחינת 'זיווג' עם נשמת הצדיק העליון.

(יז)

הצדיק התחתון עושה מהתורה שהוציא מפי 'השד יהודי' צירופי הלכות.

תורה יב

(יח)

המחלוקת מגביהה ומרימה את האדם, כמו מים השוטפים על עץ המונח על הקרקע ומגביהים אותו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קסא)

(יט)

'השד היהודי' רודף את הצדיק העליון בלי כוונה, והדבר נעשה ממילא על ידי שרודף את הצדיק התחתון.

(כ)

על ידי שלומדים את החידוש שחידש התנא, גורמים להחזיר את נפשו לגופו, ושפתותיו דובבות בקבר.

(כא)

עיקר חיות הקליפות - כוחות הרוע - מניצוצות הקדושה - ניצוצות חיות שנפלו מהשכינה עקב נפילת האמונה של האדם - אמונה שאינה בשלמות.

(כב)

מי שרודף ביותר אחר כבוד עצמו, שבזה הוא עצמו נעשה עבודה זרה, הכבוד בורח ממנו, ואינו יכול לקבל חיות מהכבוד דקדושה - מכבוד ה', כי נאמר "כבודי לא אחר לא אתן" (ישעיהו מב, ח). ואז, אין לו חיות, רק מבחינת ההסתרה של המאמר הסתום, היינו המאמר 'בראשית ברא אלקים'; וההסתרה הוא בריחת הכבוד, כי הוא נעלם וסתום. על כן, עיקר התשובה - על ידי ענווה, בחינת ביטול. (ע"פ ליקוטי יו"ד ח"א תערובות ב - ב)

(כג)

מי שנוטה בתאוות, ובמיוחד בתאוות המשגל, להנאת עצמו, ואינו מכווין לייחוד קודש'א ב'ריף הוא וּשְׂכִינָתָא בכל מעשיו - (לייחוד את הקב"ה עם נשמתו) - אינו זוכה שיהיה למודו בצחות וזכות כראוי; וכל תיקונו הוא רק ע"י

תורה יב

הצדיק הגדול, שיכול להגביה הכל להקב"ה (כלומר, שיכול לקשר גם את ההנאה הזו להקב"ה). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב ראשית הגזו ח - ט)

(כד)

כשאינן למוד התורה מזוכך לגמרי בתכלית השלמות, צריך בנוסף לתורה ותפילה גם 'חרב' כדי לנצח במלחמה (כלומר להתנהג בדרך הטבע). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב ראשית הגזו ה - ט)

(כה)

כל התיקון של העולם - על ידי בית המקדש, שמשם תצא תורה ודבר ה', היינו הלכה פסוקה - שיעלו ויתבררו כל ההלכות ממקום שנפלו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב ראשית הגזו ה - יא)

(כו)

ההכרח לברר ולבאר ההלכות על פי דרכי התורה המקובל בידינו, ואי אפשר לברר אותם ע"י נבואה, כי לא בשמים היא. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב ראשית הגזו ה - יב)

(כז)

עיקר מרירות הגלות - מפני שפגמנו בלימוד התורה עד שצריכים מרירות לברר וללבן ההלכה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב ראשית הגזו ה - יט)

(כח)

כשתגלה שלימות הדעת, ישיגו את כל הלכות התורה בתכלית הבירור על אמתותם; וגם יבינו פנימיות סוד כל הלכה והלכה - איך לדבק עצמו בהקב"ה ולהיכלל בו על ידי כל דין ודין. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב ראשית הגזו ה - יט)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה יג

תּוֹרַה יֵג: אֲשֵׁרֵי הָעָם

אֲשֵׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה וְכו' (תהלים פט)

(א)

כדי להיכנס תחת כנפי ההשגחה ולהמשיך על עצמו השגחה שלימה, כלומר שירגיש שהוא מושגח בכל דרכיו, צריך לשבר תאוות ממון; ושבירתה - על ידי צדקה.

(ב)

בכל יום ויום צריכים לקבל את התורה מחדש; וזה - על ידי שמעלים את הנפש לאמונה יותר גדולה, ואז מחדשים אותה; ועליה לאמונה יותר גדולה - זה על ידי שבירת תאוות ממון. (ע"פ ליקוטי אור"ח ח"א השכמת הבקר ב)

(ג)

צדקה היא רוח נדיבה, והרוח הזו מקררת את האש של תאוות ממון, ששורפת את הלב.

(ד)

כשתבטל תאוות ממון מהעולם - זה התגלות משיח.

(ה)

כל זמן שיש עבודה זרה של תאוות ממון בעולם - חרון אף בעולם.

תורה יג

(ו)

לעתיד לבוא, תתגלה בתוך תורתנו הקדושה תורה חדשה, המכונה 'תורה דְּעֵתִיקָא סְתִימָאָה' - סודות התורה מתורתו של משיח.

(ז)

מי שיש לו בחינת משה - משיח, כלומר דעת, יכול גם עתה לקבל חידושי תורה הבאים מתורה דְּעֵתִיקָא סְתִימָאָה, ויכול ללמדה לבני אדם.

(ח)

כדי לזכות לתורה הנ"ל וללמדה לאחרים, צריך לדעת איך להעלות את הנפשות של אלה הבאים לשמוע ממנו תורה, ולייחדם ולחבר נפשם אליו יתברך; ועל ידי חיבור זה יורדת תורה חדשה לכל אחת מהנפשות, לפי תפיסת מחו.

(ט)

נפש - זהו הרצון של כל אחד; וכל אחד הבא לשמוע תורה מפי הצדיק - רוצה להשלים נפשו ורצונו; והצדיק מעלה את כל הרצונות אל הקב"ה, ועל ידי זה מוריד לכל אחד חידושי תורה - שכל ודעת, המשלים את רצונו וחסרונו האמיתי.

(י)

על ידי שנולדים חידושי תורה, מושכים את השגחתו יתברך יותר בגלוי. וכל אחד, כפי קרבתו לתורה - כך יש עליו יותר השגחה.

(יא)

חידושי התורה היורדים לעולם - באים ממנו יתברך (שיה"ץ ה), והם דעתו יתברך, כי החכמה - מאין תמצא. כאשר אדם לומד ומחדש בתורה, הוא מושך את דעתו יתברך אליו, היינו את השגחתו - כי דעתו יתברך ניתנת

תורה יג

עליו. ההשגחה נקראת 'אור העיניים' של הקב"ה, היורד על השומעים את החידושים, והאור הזה "פוגע" בהם, וחוזר אליו יתברך באור חוזר.

(יב)

כשרוצה האדם איזה דבר תאוה - זה פגם לנפש - מרה לנפש.

(יג)

הצדיק המעלה את הרצונות של הבאים לשמוע תורתו, אל הקב"ה, הוא מעלה גם את הרצונות הרעים המעורבים עם הרצונות הטובים, ועל ידי זה נמתקים הרצונות הרעים.

(יד)

הראיה - על ידי ההכאה של אור הראות בדבר הנראה, וחזרת האור לעיניים.

(טו)

הרגשה של רעב שבאה לאדם, אף על פי שאכל דיו, הוא מהעדר אור הראיה, כלומר מזה שהאדם לא רואה בעיניו את מה שהוא אוכל; וכן כאשר אין בעיניו ערך למה שהוא אוכל.

(טז)

הנפש של הבאים לשמוע תורה מהצדיק - מאירה ביותר, אחר שהוא אוסף את פיזורי הנפש שלהם ומעלה אותם אליו יתברך, ועל ידי זה מוריד להם מה' יתברך תורה חדשה.

(יז)

כאשר הרצון של האדם לא בא על סיפוקו - נפשו רעבה ואינה מאירה; וזה קורה על ידי שאינו 'רואה' את הטוב שיש לו.

תורה יג

(יח)

כשמעלה הצדיק את הנפשות אליו יתברך, הוא מכניס אותם לעיבור ברחם השכינה - באמונה, ושם הם נשלמים.

(יט)

הנפש מראה פעולותיה על ידי איברי הגוף, ולגוף אין שום תנועה עצמית, והכל על ידי כוחות הנפש.

(כ)

סודות התורה מכוסים בתוך סיפורי התורה.

(כא)

צריך להתפלל שיזכה להתחבר לצדיק שיודע להעלות את הנפשות אליו יתברך, ולהוריד לו תורה לפי כליו.

(כב)

הצדיק שמעלה את הנפשות - אינו יכול לעשות את זה בשכל אחד, אלא בשני שכליים: שכל אחד - לידע איך לקבץ ולהעלות את הנפשות, והשכל השני - איך להוריד על ידו תורה. ושני השכליים האלה - הם רמוזים בשני הסוגים של האות ש' שיש על בתי התפילין. ש' של שלוש ראשים ו - ש' של ארבע ראשים.

(כג)

הרבה מתפקרים כשרואים "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו".

(כד)

על ידי שהצדיק מעלה לקב"ה את הנפשות של הבאים לשמוע תורתו, גוברת האהבה בין התלמידים.

תורה יג

(כה)

בכל יום ויום צריכים לקבל את התורה מחדש, וזה - על ידי שמעלים את הנפש לאמונה יותר גדולה, וכך מחדשים אותה; וזה נעשה על ידי שבירת תאוות ממון, שהיא גוזלת את כל האמונה של האדם, וכל כולו בבחינת "כוחי ועוצם ידי". (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א השכמת הבקר ב)

(כו)

הכסף שנותנים לצדיק כדי לעשות פדיון - זוהי הצדקה שמשברת תאוות ממון, וממתיקה את הדינים הבאים על ידי החרון אף שיש בעולם. חרון אף נגרם על ידי העבודה זרה של הממון. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א השכמת הבקר ב)

(כז)

כשהצדיק משבר תאוות העשירות ומוציא משם כל הניצוצות - הנפשות - הרצונות שלו לתאוות ממון - על ידי זה זוכה למדרגה שיכול ליקח הנפשות - הרצונות - של הבאים לשמוע תורתו, להעלותם להקב"ה, ועל ידי זה מוריד להם תורה - שכל חדש.

(כח)

עיקר פיזור הנפש - שהנפש מתפזרת בממון (כלומר, רצונותיו ומאווייו בענייני ממון). לכן, משם עיקר המקום שהחכם מלקט הנפשות. ועל ידי שמשבר התאוה ומזכך ומצרף הניצוצות והרצונות של הנופלים בתאוה, ומלקטם-על ידי זה נעשה תורה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג שבועות א - ד)

(כט)

לְהַשְׁלִים אֶת דַּעְתּוֹ - שְׂיִהְיֶה שְׁלֵם בְּדַעַת - אִי אֶפְשָׁר, אֲלֵא עַל יְדֵי עֶסֶק שְׁעוֹסֵק עִם בְּנֵי אָדָם לְקָרְבָם לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. עַל יְדֵי זֶה נִשְׁלָם דַּעְתּוֹ, כִּי הֵם מְחַדְדִין דַּעְתּוֹ, בְּבַחֲנֵינּוֹת "וּמַתְלִמֵי דֵי" - יוֹתֵר מִכְּלָן" (מכות י). (ליקוטי מוהר"ן ח"א נג)

תורה יג

(ל)

אברהם אבינו היה איש חסד - בעל צדקה וגמילות חסדים, ולכן היה מגייר גרים; ועל ידי זה זכה ל'שלמות המזבח', שהוא תיקון האכילה (אכילה בכשרות), ונשלמה דעתו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת המזון א)

(לא)

שלימות השכל הוא ע"י שלמות המזבח, שהוא בחינת אכילה בקדושה. שלמות המזבח נעשה ע"י גרים, וגרים נעשה ע"י צדקה לעניים הגונים, שעל ידי זה נעשה אויר הנח והזך (זך משנאה, ומלא באהבה), ואז הקול של הצדיק נשמע למרחוק ונכתב בספרי העכו"ם; ורואים העכו"ם בספריהם היפך אמונתם, ומתגיירים. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א ד מינים ב)

(לב)

ע"י שמתגיירים גרים, חוזר עמם הטוב של ישראל שנשבה אצלם, שהוא ניצוצי נשמות ישראל (ניצוצי שכל) שנפלו אל העכו"ם, ועל ידי זה נשלם המזבח, שהוא בחינת אכילה בקדושה, ועל ידי זה נשלם השכל, ועל ידי זה זוכים ליראה ואהבה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א ד מינים ב - ד)

(לג)

ע"י שישראל מקיימים התורה, הקב"ה מתפאר בהם, ועל ידי ההתפארות מתחילה ההתגלות של הרצונות של הקב"ה בבריאה - מדוע רצה שפרטי הבריאה יראו כפי שהם, עם התכונות שיש בהם וכו'. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א פורים ב)

(לד)

החרפות והבזיונות השורות על הלב - הן התאוות. כי כל התאוות, שהם אהבות נפולות, באים משבירת כלי החסד של האדם, ועל ידי ההתקשרות לנקודת הצדיק - מתבטלים החרפות. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת המזון ג)

תורה יג

(לה)

כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם שָׂאָדָם אוֹכֵל וְנִהְנֶה מֵהֶם - בְּכֻלָּם יֵשׁ בָּהֶם בְּחִינַת אֱהָבוֹת הַנְּפִילוֹת (תאוות), וְצָרִיף לְהַעֲלוֹתָם וּלְקַשְׁרָם לְאֱהָבָה שֶׁבְּקִדְשָׁהּ, בְּבְחִינַת אֱהָבָה בְּתַעֲנוּגִים; שֶׁכָּל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבְּעוֹלָם - צָרִיכִין לְהַעֲלוֹתָם וּלְקַשְׁרָם לְאֱהָבָה דְּקִדְשָׁהּ, (היינו לאהבת ה' שהשפיע לנו תענוגות אלה). (צ"פ ליקו"ה אר"ח

ח"ב ברכת המזון ג - א)

(לו)

יְחוּד אִישׁ וְאִשָּׁה בַטְהָרָה וּבְקִדּוּשָׁה - מֵרַמְזוֹ לְדַבְרִים עֲלִיוֹנִים וּגְבוּהִים וְקִדּוּשִׁים מְאוּד, בְּחִינַת יְחוּד קוֹדֵשׁ אֲבִיחָה וְשִׁכְנֵתָא (יְחוּד בֵּין הַקְּב"ה לְשִׁכְנָה).

(צ"פ ליקו"ה אבהע"ז קידושין ג - ב)

(לז)

תְּאוּוֹת נִיאֹרֵף וְתְאוּוֹת מִמּוֹן הֵן בְּחִינָה אַחַת, וְכֹל אַחַת תְּלוּיָהּ בַחֲבֵרָתָהּ. (צ"פ

ליקו"ה אבהע"ז קידושין ג - ב)

(לח)

כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ, יִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְאִזּוֹ יִתְקַיֵּים "אֶפֶס וְלֹא יִהְיֶה בְךָ אֲבִיוֹן", כִּי יִתְבַטֵּל הָעֲנִיּוֹת וְהַדְּלוּת מִכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַשְּׂכִינָה וְכֶנֶסֶת

יִשְׂרָאֵל יִקְבְּלוּ כֹל הַשְּׁפַע. (צ"פ ליקו"ה אבהע"ז קידושין ג - יא)

(לט)

יֵשׁ יְדִיעָה בְּכֻלָּל - מֵה שִׂיּוּדְעִים וּמֵאֲמִינִים בַּהֲקַב"ה שֶׁהוּא יְחִיד, נִמְצָא, אֲדוּן כֹּל, מִנְהִיג וּמוֹשֵׁל; וְיֵשׁ יְדִיעָה בְּפִרְטוּיּוֹת - שֶׁהוּא בְּחִינַת הַשְּׂגַת אֱלֻקוֹת, שְׂזוּכָה כֹּל אֶחָד כְּפֹם דְּמִשְׁעָר בְּלִיבּוֹ (כְּפִי הַשְּׁעָרָה לְבוֹ) - כְּפִי מֵה שְׂזוּכָה לְשִׁבְר

תְּאוּוֹת עוֹלָם הַזֶּה וְלִסְגַל מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. (צ"פ ליקו"ה אבהע"ז קידושין ג - יח)

תורה יג

(מו)

ע"י כל מצווה שאנו מקיימים - שהיא בחינת התגלות ידיעת רצונו יתברך בפרטיות - על ידי זה זוכים להשיגו יתברך, שזו ידיעה בפרטיות. (ע"פ ליקו"ה

אבהע"ז קידושין ג - יח)

(מא)

עיקר החילוק וההפרש שיהיה בן בני האדם בסוף - בתכלית האחרון - יהיה בבחינת הידיעה הפרטית, שכל מי שיגע בעבודת ה' ופירש עצמו מהעולם הזה ביותר, ועשה נחת רוח ליוצרו, יזכה להשגה יתירה ביותר בהשגת ידיעתו יתברך בפרטיות. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז קידושין ג - יח)

(מב)

השגות אלקות שמשיגים הצדיקים השלמים - אי אפשר לכותבם כלל; ואפילו בעל - פה אי אפשר לדבר מהם, כי אם אחר התלבשות בכמה לבושים וצמצומים, שאז אפשר לגלות רמז מהם מפה לאוזן - לחכם ומבין

מדעתו. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז קידושין ג - יט)

(מג)

כמה שסמוך יותר לביאת המשיח - מתגלים יותר סתרי תורה. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז

קידושין ג - כ)

(מד)

צריך להיזהר מספרי החקירות שמעיזים מצחם וחולקים על דברי חז"ל - על האגדות, ופוסקים דין לעצמם שמותר לחלוק על דברי הגמרא במקום שאין דין יוצא משם. הלוא כל דיני התורה יוצאים מאגדות חז"ל, מאחר שאלו האגדות מחזקים האמונה על ידי סיפורי הנסים והמוסר הנפלא שלהם.

(ע"פ ליקו"ה אבהע"ז קידושין ג - כא)

תורה יג

(מה)

צריך לקבץ ולקחת כל פיזורי הנפשות - הניצוצות השייכים לו, שנתפזרו היכן שנתפזרו, ולהעלותם לשורשם, היינו להביאם ל'אישה יראת ה' - לשכינה - לאמונה, שהיא שורש הנפשות, בחינת 'אם כל חי'. וזה - כדי להעלותם למקורם, שהיא השכינה, ולחדשם שם, כדי שיהיו נולדים נפשות ישראל בקדושה גדולה, כי ישראל הם בחינת התורה. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז קידושין ב - 1)

(מו)

הולדת נפשות ישראל על ידי זיווג דקדושה הוא בחינת הולדת התורה על ידי יחודא דקודשא בריך הוא ושכינתא (יחוד הקב"ה עם השכינה, היינו יחוד חכמה עילאה עם חכמה תתאה); כי נפש ישראל היא בעצמה בחינת התורה, כמו שכתוב "זאת התורה - אדם" (במדבר יט, יד), כי היא כלולה מרמ"ח איברים ושס"ה גידים, שהם בחינת רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה. נמצא שהולדת נפשות ישראל הוא בחינת הולדת התורה, שנעשה על ידי הדעת שזוכים לקבל על ידי שבירת תאוות ממון, שלזה זוכים על ידי הצדקה. (ע"פ

ליקו"ה אבהע"ז קידושין ב-ה)

(מז)

כל הנפשות מושרשות בממון. נמצא: כשמשבר תאוות ממון - משבר הקליפה השורה על שורש הנפשות; כי כל התאוות הן מהסטרא אחרא והקליפות, וכשנופל לתאוות ממון - נמצא שמתגבר הסטרא אחרא והקליפה החופה על הממון, ועל ידי זה בודאי אינו יכול להעלות את הנפשות, ששורשם בעשירות. נמצא: כשמשבר תאוות ממון - משבר הקליפה של הממון, ששם שורש הנפשות, ואז יכול להעלות הנפשות, ששורשם בממון ועשירות, מאחר ששבר הקליפה שיש שם. (ח"מ ח"יב שאלה א - ב)

תורה יג

(מה)

ליקח נפשות ולהעלותם ולהמשיך תורה - בחינה זו היא בכל אדם, וכל אדם מחויב לעסוק בזה. (תו"מ ח"ב שאלה א - ב)

(מט)

בכל יום הקב"ה נותן לנו את התורה, וכל אחד, כפי מעשיו, זוכה לקבלה בכל עת; ועיקר המשכת התורה - על ידי שבירת תאוות ממון. (תו"מ ח"ב שאלה א - ב)

(נ)

כל אחד מישראל - על ידי העשיות והעבודות שהוא עושה בקדושה ובטהרה, הוא מברר ומעלה נפשות - הן על ידי מצוות ומעשים טובים, ואפילו על ידי עובדין דחול (מעשה חול) שעושה בקדושה - הוא מברר הנפשות שיש שם, ועל ידי שבירת תאוות ממון - מעלה אותם. (תו"מ ח"ב שאלה א - ב)

(נא)

באתערותא דלתתא - איתער לעילא (בהתעוררות התחתון - מתעורר העליון). עיקר הכוונה בזה - כמו שהאדם משגיח ומסתכל על הדבר ושומרו כראוי על פי דיני התורה הקדושה, כמו כן ימשך על זה הדבר השגחתו יתברך, כדי שיהיה נשמר מכל היזק. (תו"מ ח"ב שאלה א - ג)

(נב)

על ידי שיעקב היה שומר בבית לבן, זכה להמשיך תורה - שהן כל הפרשיות המדברים מעניין יעקב ולבן; כי על ידי השמירה בירר והעלה הנפשות, להמשיך תורה. (תו"מ ח"ב שאלה א - ג)

(נג)

כל ההנאות הם בחינת נפשות, כי נפש - זה רצון; וכשיש לו תאוה ורצון לדבר שבקדושה - זה בחינת נפש דקדושה, וכן להיפך; וצריך לברר

תורה יג

הנפשות, דהיינו כל הרצונות והתאוות והכסופין, ולהעלותם כולם לקב"ה.

(ח"מ ח"ב שאלה א - ד)

(נד)

ההנאה היא בחינת נפש; ואז, כשיש לו הנאה מאיזה דבר, הוא צריך לברור ולהעלות את הנפש הזו ולקשרה אל הקב"ה, ועל ידי זה ממשיך ממנו תורה - בחינת השגחה. ועל כן, כפי ההנאה שיש לו מהדבר, כמו כן חל עליו חיוב להעלות הנפשות והרצונות המלוכשים בהנאות, ולברור אותם ולהעלותם ולקשרם להקב"ה לבד, ועל ידי זה ממשיך תורה. (ח"מ ח"ב שאלה א - ד)

(נה)

עיקר הברור ועליית הנפשות שיש בכל דבר הוא על ידי הבעלים של הדבר דייקא, כי אלו החפצים הם שלו; וכל ההנאות שיש בהם, שהם בחינת נפשות - הם שלו; ולכן, עליו מוטל לברור אותם, לבחור בהם, ולהעלותם ולקשרם לקב"ה. כי באמת, כל החפצים והעשירות של האדם הם בחינת שורשי הנפשות - שורשי כל הרצונות. (ח"מ ח"ב שאלה א - ד)

(נו)

אף על פי שהעשירות הוא שורש הנפשות - שורש כל הרצונות, האדם למעלה מהעשירות שלו, כי העשירות תחת יד האדם; כי עיקר האדם - מה שנקרא 'אדם' - זה הדעת, והדעת הוא למעלה משורש הנפשות, שהוא העשירות. (ח"מ ח"ב שאלה א - ד)

(נד)

כי זה כלל - שכל דבר מושך עצמו לשרשו; וכל המלאכות שאנו עושין - הכל הוא בשביל ברורים, כי על ידי המלאכות והמשא ומתן שעושין - על ידי זה מבררין ומעלין הנפשות לשרשם, בבחינת מ"ן, וממשיכין תורה. (ח"מ

ח"ב שאלה א - ד)

תורה יג

[א"ה: מ"ן הוא ראשי תיבות 'מיין נוקבין' - כביכול מה שהנקבה עורגת אל הזכר ובזה מעוררת אותו להתייחד עמה ולהשפיע עליה; והנמשל - הערגה שלנו להקב"ה גורמת לו להתייחד עמנו ולהשפיע בנו שפעו. בנמשל זה אנו בבחינת השכינה.]

(נח)

כל המצוות ומעשים טובים שאדם עושה - הכל על ידי בחינת לבושין שיש לו מאביו ואמו, כמובא. וכשחוטא, ח"ו, אזי אובד לבושו, ונתלבש בבגדים צואים - מידות רעות. (ח"מ ח"ב אפטרופוס א)

(נט)

העדיק המקרב נפשות - הוא מתלבש בנפשם, כי הם נעשים לבושי יקר אצלו; וזהו בעצמו כבודו, כי עיקר הכבוד - על ידי המלבושים. וכשזוכה שיהיה לו לבושין מנפשות ישראל שקירבם לעבודתו יתברך - אין כבוד גדול מזה (כי נפשות ישראל הן כבודו יתברך). (ח"מ ח"ב אפטרופוס א)

(ס)

על ידי צדקה משברים תאוות ממון, ועל ידי זה נמשך חסד, ועל ידי זה נמשך הדעת והשכל, וע"י השכל הזה הוא יכול ליקח ולקבץ הנפשות הבאים לשמוע תורתו, ולהעלותם בבחינת מ"ן, ומייחד קודשא בריך הוא ושכינתא. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אבידה ומציאה ג - א)

(סא)

קדם שיוצא האדם לאויר העולם, מלמדו ומראים לו כל מה שצריך לעבד ולהשיג בזה העולם, וכיון שיוצא לאויר העולם - מיד נשכח ונאבד ממנו הכל; ובשביל זה צריך לנסע להעדיק, לבקש אחר אבדתו, כי כל האבדות האלה - של כל בני העולם - כלם הם אצל העדיק. (קליקוטי מוהר"ן ח"א קפח)

תורה יג

(סב)

הצדיק הוא העיקר המשיב האבדות של כל באי עולם, כי הוא מתייגע בעבודתו עד שמוצא אבידות כולם ומחזירם אל בעל האבידה. אך כל זמן שבעלי האבידה רחוקים ממנו, מוכרח הצדיק לאסוף את האבדות שלהם אליו, "עד דרוש אחיך אותו" – עד שיתקרבו אליו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אבידה ומציאה ב-ב)

(סג)

הצדיק מחזיר לכל הנפשות הבאים אליו את אבדתם, שזה בחינת התורה והדעת ששכחו כשיצאו לאוויר העולם; והוא עושה זאת על ידי שמעלה את נפשם אל הקב"ה בתפילתו, ומחדשם שם בבחינת עיבור (כמו שהעובר 'מתבשל' ומתחדש בבטן אמו), ועל ידי זה ממשיך מהקב"ה חידושי תורה נפלאים ונוראים. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אבידה ומציאה ג - ב)

(סד)

אי אפשר לצדיק להחזיר אבידת מקורביו בפעם אחת, כי ריבוי האור גורם כיבוי הנר, ובהכרח להחזיר להם לאט לאט, כפי הכנתם בתיקון המידות וכפי התעוררותם אל האמת. ועל ידי כל תורה ותורה שהם מקבלים מהצדיק, נמשך להם אור הנר - השכל, לחפש אחר אבדתם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב

אבידה ומציאה ג - ב)

(סה)

על ידי המתנות נגדל השם והנפש; כי אף שהנותן מחסר ממונו, שהוא חסרון חלק מהנפש שלו, על כל זה, על ידי האהבה והרצון שאוהבים אותו נפשות המקבלים, יגדל שמו ונפשו; כי הכל תאבים לו ואוהבים אותו, ונפשם מתחברת לנפשו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ושכיב מרע א)

(סז)

"כל הקודם בנכסי הגר - זכה" כלומר, ישראל זוכים בממונו, כי זה

תורה יג

בחינת החזרת העבודה זרה אל הקדושה, אל המזבת, אל השולחן דקדושה; כי הממון שלהם הוא העבודה זרה, והוא חוזר אל הקדושה - לפרנסת ואכילת ישראל, כשישראל זוכים בנכסיו. (כדי להבין, עיין בליקו"ה חו"מ ח"ב הפקר ונכסי הגר א)

(סז)

השיגחתו יתברך מלובשת בהשפעה שמשפיע לעולם; כי אחר הבריאה, הקב"ה משגיח על עולמו - להשפיע שפע וחיות ורב טוב לבית ישראל. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"ב גניבה א - ב)

(סה)

על ידי הברכה על שחיטת הבהמה, נכנעת הבהמיות, שהיא הרע הכולל; ועל ידי זה מאירים ומתנוצצים האותיות המלובשים בבשר הבהמה הנאכלת (כלומר, מאיר לאדם בדעתו הבנה שהבהמה היא ניצוצי חיות אלוקית המולבשת בבהמה), ואז ראוי לאכול את הבשר, כי אז אכילתו והנאתו תהיה מהחכמה ומהאותיות

המלובשים בבהמה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר שנתעלם מן העין ב - א)

(סט)

המעוֹת שמקבלים בעד כל הדברים שמוכרים - הם הַחַיֹּת שמוציא האדם מהדבר שמכר; ומקבל חיות זאת להחיות נפשו. כי המעוֹת ששווה הדבר -

הוא חיותו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חלב ודם א - ד)

(ע)

עיקר מה שנקרא אכילה בקדושה הוא כאשר בורר לעצמו ניצוצות הקדושה - ניצוצות החכמה האלקית שיש במאכל, שמתבטאת בהנאה שבמאכל, שעל ידה מתחבר אל הקב"ה. כי הניצוצות אלו הם ניצוצי חלקי הטוב (החכמה) השייכים לנשמת ישראל - שהכל נברא בשבילם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד

ח"א חלב ודם ג - ה)

תורה יג

(עא)

כל עבודת ה' היא לברור לו את הטוב מתוך הרע - הטוב שנפל והתערבב ונתכסה בתוך הרע, על ידי חטא אדם הראשון. יש בירור שנעשה על ידי מצוות ומעשים טובים שלנו, ויש בירורים הנעשים ע"י הקב"ה. (ע"פ ליקו"ה י"ד

ח"א דברים היוצאים מהחי ד - לח)

(עב)

קיום הדעת של האדם - שלא תתבלבל - זה על ידי שנותנים לכסילות קצת קיום, כלומר יניקה וחיית בצמצום, כדי חיותה. כלומר להיות קצת שוטה לכמה דקות, כגון עשיית מילי דשטותא. (ע"פ ליקו"ה י"ד ח"א טריפות א - ב)

(עג)

נפילת הנפשות ופגימתם - שנפגמו ונפלו והתגלגלו לתוך החי, בבחינת נפשות העשוקים - הכל היה על ידי פגם הברית, שעל ידי זה עיקר עושק הנפש ונפילתה, ח"ו. (ע"פ ליקו"ה י"ד ח"א בשר שנתעלם מן העין ב)

(עד)

עיקר תיקון השכל הוא על ידי תיקון המזבח, שהוא בחינת אכילה בקדושה. ותיקון שלימות המזבח הוא על ידי גרים שמתגיירים. (ע"פ ליקו"ה י"ד

ח"א חלב ודם ג)

(עה)

על ידי שבירת תאות ממון יכולין ליקח נפשות ולעשות מזה תורה. הינו פי גם מזה בעצמו נעשה תורה. הינו משבירת תאות ממון, פי כל הנפשות והניצוצות הם בתוך הממון וכשהצדיק משביר תאות ממון הוא מוציא הניצוצות משם ועושה מהם תורה... דהינו על ידי שמשביר תאות ממון ומצדד ומצדד הניצוצות הקדושים שהיו שם ומלקטם על ידי זה נעשה תורה

(לקוטי הלכות אור"ח ענין שבועות א).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה יד

תּוֹרַה יֵד: לְהַמְשִׁיךְ שְׁלוֹם

תְּקַעְנוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בַּפֶּסַח וְכו' (תהלים פא)

(א)

כדי להפסיק המלחמות והמריבות, ועל - מנת שיהיה שלום בעולם בין האומות, בין בני אדם - בבית, במשפחה וכו' - צריך להעלות ולשייך את כל הכבוד שיש בעולם לקדוש ברוך הוא. כי באמת, אין עוד מלבדו, והכל ממנו יתברך. בכדי להגיע למדרגה שמכל דבר שבעולם יצליח האדם לראות את כבודו יתברך, צריך להרבות בחסד; ועיקר החסד - ללמד את התורה לאחרים, כמו שכתוב בתהלים (מא, ג) "אשרי משכיל אל דל".

(ב)

עיקר כבודו של הקב"ה - שדווקא הכי רחוקים יקרבו עצמם אליו יתברך; כמו שמצינו ביתרו, שעבד את כל סוגי העבודה זרה שבעולם, ולבסוף הכיר במלכותו יתברך.

(ג)

עכשיו, עיקר הכבוד של הקב"ה - בגלות אצל הגויים, כי הם לקחו לעצמם את כל הכבוד המגיע להקב"ה על נפלאותיו; כי הם כופרים בכחו, ואומרים "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה". לכן, כולם מעריצים אותם ומכבדים אותם, כאילו כל ההמצאות והנפלאות שגילה הקב"ה בעולם - הם נפלאותיהם.

תורה יד

(ד)

אִי אִפְשֵׁר לִקְרֹב לִקְב"ה, אֲלֵא עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא מֵרֵאשִׁית אֶת הַדֶּרֶךְ לְהִתְקַרֵּב.

(ה)

לְכֹל הַנִּשְׁמוֹת יֵשׁ שׁוֹרֵשׁ לְמַעְלָה - בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל הַקְּב"ה, הֵינּוּ בַחֲכָמָה הָאֱלוֹקִית.

(ו)

חֲזֵרָה בְּתִשׁוּבָה תִּיטַחֵן רַק עַל יְדֵי הָאֵרָה שֶׁהֵאִירוּ לוֹ מֵהַשָּׁמַיִם בְּתוֹךְ לְבוֹ.

(ז)

אִין אָדָם זֹכֵה לְתוֹרָה, אֲלֵא עַל יְדֵי שְׁפִלוּת וְעֲנוּוָה בְּאַרְבַּע בַּחֲיִנוֹת: א. לְהִרְגִישׁ קִטְוֹן וְעֲנוּ מֵהַגְּדוּלִים מִמֶּנּוּ, כְּלוֹמֵר עֲלִיו לְהִסְכִּים שִׁישׁ גְּדוּלִים מִמֶּנּוּ; ב. לְהִקְטִין עֲצָמוֹ לְפָנֵי אֱלֹהִים שֶׁהוּא חוֹשֵׁב שֶׁהֵם שְׁווִים לוֹ; ג. לְהִרְגִישׁ קִטְוֹן גַּם מֵאֱלֹהִים שֶׁחֹשֵׁב שֶׁהֵם קִטְוִיִּים מִמֶּנּוּ; ד. לְהִרְגִישׁ קִטְוֹן גַּם מִמְּדַרְגַּת עֲצָמוֹ וַיִּדְמָה בְּעֵינָיו שֶׁהוּא לְמַטָּה מִמְּדַרְגָּתוֹ; וְזוֹהִי הָעֲנוּוָה בְּשִׁלְמוֹת.

(ח)

כִּפִּי שֶׁהָאָדָם מִשְׁבֵּר גְּאוּוֹתוֹ - כִּךְ עוֹלָה יוֹתֵר כְּבוֹד הַקְּב"ה; כִּי עַל יְדֵי שְׁפִלוּת זֹכִיִּים לְתוֹרָה, וְהַתּוֹרָה הִיא כְּבוֹדוֹ יִתְבַרֵּךְ, כִּי הִיא הַמְקַרְבֵּת אֶת הַרְחוּקִים, שְׁזֵה עֵיקַר כְּבוֹדוֹ.

(ט)

צִרִיךְ לְהִיזָהָר מִשְׁלֵשָׁה דְבָרִים, שֶׁלֹּא יִפִּילוּ אוֹתוֹ לְגַדְלוֹת: חֲכָמָה, עוֹשֵׁר וְגִבּוֹרָה.

תורה יד

(י)

המתקרבים החדשים - יש להם מניעות ויגיעות גדולות להתקרב לקב"ה, כי הבגדים הצואים, שהם המחשבות הרעות והמידות שהלבישו עליהם, מפריעים להם להתקרב.

(יא)

כפי שמכבד את יראי ה' - כך ידע האדם את גודל כבוד ה' בעיניו.

(יב)

צריך האדם שיהיה לו שלום בעצמיו, כלומר שלום עם עצמו - שלא יחלוק על עצמו, ולא יזלזל בעצמו ולא יאשים את עצמו.

(יג)

לשלום הכללי, שזה שלימות כל העולמות, זוכים על ידי שמרגיל את עצמו לדבר עם הקב"ה על כל ענייניו.

(יד)

כשיש שלום בין המידות של האדם לבין נשמתו, כלומר בין הגוף לשכל, אז יכולים לדבר עם הקב"ה דיבורים המאירים.

(טו)

כשהמידות של האדם כפופות לשכל, יש לאדם שלום פנימי.

(טז)

גם את התפילות שאנו מתפללים על ענייני הגוף, כגון 'רפאינו' ו'ברך עלינו' וכדומה, צריך לכוון על רפואת הנפש ופרנסת הנשמה, וממילא נתקן גם הגוף; כי כשנתקן השורש ברוחניות - ממילא נתקן בגשמיות.

תורה יד

(יז)

הרוחניות היא השורש שממנו נתיילדה כל הגשמיות. לכן, כשנתקן רוחניות- ממילא נתקן גם בגשמיות.

(יח)

הגלגול מחייב שלפעמים הצדיק אינו זוכה לפרנסה, למרות שתיקן את הרוחניות.

(יט)

על ידי תפילה מתקנים את המחלוקת, ועושים שלום כללי.

(כ)

על ידי שמעלה ומייחס את כל הכבוד לקב"ה, זוכה ליראת שמים, כלומר יראה הבאה עקב הערצה גדולה לקב"ה; ועל ידי זה זוכה לשלום בית - שלום בעצמו, שעל ידי זה זוכה שהתפילה שלו יכולה לפעול ולעשות שלום כללי.

(כא)

כשמאמין האדם שטוב ה' לכל, הן לרפואה, הן לפרנסה וכו' וכו', עיקר השתדלותו תהיה אחרי הקב"ה, ולא אחרי תחבולות בדרך הטבע.

(כב)

"זרחמיו על כל מעשיו" (תהלים קמה ט), כלומר רחמי הקב"ה מתפשטים על כל ברואיו, שירחמו אחד על השני ויהיה שלום ביניהם.

(כג)

לשון הרע ורכילות מקלקל את השלום בעולם.

תורה יד

(כד)

כשיהיה השלום הכללי, יתבטל כל המשא ומתן מן העולם, כי המשא ומתן הוא מחלוקת בין הרצונות של בני האדם, כי זה רוצה למכור וזה רוצה לקנות, ואין רצונותיהם שווים.

(כה)

על ידי שמכבד יראי ה' זוכה לשלום.

(כו)

כל המחלות הגופניות באות לאדם, חס ושלום, כאשר מתקלקל השלום שבנפשו - בין המידות, ועל ידי זה יש מלחמה בין היסודות שמהם נתהווה גוף האדם - שכל אחד מהיסודות מנסה להתגבר על חברו, ועל ידי זה משתנה האיזון הטבעי של היסודות שבגוף.

(כז)

על ידי הסתלקות הצדיק מן העולם, מסתלק איתו חלק מהכבוד של הקב"ה שיצא לפועל על ידי אותו צדיק; ועל ידי ההספד שעושים לנפטר, מחזירים את הכבוד לשורשו - לקב"ה.

(כח)

על ידי ענווה זוכים לכבוד אלוקים.

(כט)

כל נשמה, שהיא השכל של כל אחד, מצויינת על ידי אות בתורה. על ידי שמוציא האדם מפיו את אותיות התורה שלומד, מתנוצצים האותיות, שהן הנשמות, במחשבה דקב"ה - בחכמה האלוקית שהיא שורשן, ומאירים זה לזה ומזדווגים זה עם זה. מזיווג וחיבור זה שבין השכליים האלה, נולדים שכליים חדשים, שהן נשמות חדשות - שכל חדש לגרים ולפושעים, ועל ידי זה הם חוזרים בתשובה.

תורה יד

(ל)

מפני מה אין בניהם של תלמידי חכמים זוכים להיות תלמידי חכמים? מפני שלא ברכו בתורה תחילה. היינו, שלא שמרו על ההתחלה של התהוות הוולד, כלומר לא שמרו בקדושה את המחשבה ואת האכילה וכו', ואת כל מה שהיה לפני הזיווג.

(לא)

הקרבן מקרב את העולמות לשלמותם, והוא עושה החיבור והשלום שביניהם - בין שני הפכים.

(לב)

כלי האכילה שבאדם טוחנים ושוחקים את המאכל מאוד מאוד, ומסננים ומזככים אותו בכמה בירורים, עד שנתברר ועולה ממנו הדק מן הדק, שמשביע ומחיה נפש האדם. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב בציעת הפת ה - ג)

(לג)

עיקר הבירור והזיכוך הוא לברור את החיות שבמאכל, שהוא הטוב שבמאכל, כדי שיוכל להלל ולברך את הקב"ה על ידי זה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב

בציעת הפת ה - ג)

(לד)

על ידי חטא אדם הראשון, ועל ידי חטא של כל אחד מאתנו, אנו מתלבשים בבגדים צואים - במידות רעות ובמחשבות רעות, שהן לבוש השכל, והם אלה שמסכבים ומעקמים את הדעת בשיגעון ממש. (ע"פ ליקו"ה או"ח

ח"ב בציעת הפת ה - ג)

(לה)

עיקר שלמות קבלת התורה וקיומה - על ידי זיכוך הבגדים הצואים בשלמות - זיכוך המידות. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב בציעת הפת ה - ג)

תורה יד

(לז)

הצדיקים שמסרו נפשם בחייהם בעד ישראל, גם אחרי הסתלקותם אינם מניחים שיסתלק אור שורש תורתם עמם לגמרי, רק הם עוסקים גם אחר הסתלקותם להמשיך להאיר בישראל, בכל אחד ואחד, הארה משורש נשמתו שבתורה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב בציעת הפת ה - ל)

(לז)

הארת נפש הצדיק נשאר על קברו הקדוש, ומאירה בכל עולם העשייה, כמבואר בכתבי האריז"ל. (ליקו"ה או"ח ח"ב בציעת הפת ה - ל)

(לח)

אין לקטרג על האדם, אם נכשל, ח"ו, במה שנכשל, כי מאחר שצריך לברור הטוב ממקומות מטונפים של קיא צואה ממש, פשוט שבקל יוכל להיכשל. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב בציעת הפת ה - מט)

(לט)

מזוה העולם קשה מאוד לצאת נקי בשלמות. לכן, מלאך שבא ויורד ממדרגתו למדרגת זה העולם, אינו יכול לחזור ולעלות למקומו, עד שטובל עצמו כמה טבילות בנהר דינור, כדי להזדכך. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב בציעת הפת ה - מט)

(מ)

השחיטה - דווקא בצוואר הבהמה, כי הצוואר מרמז על הגדלות, והשחיטה באה להכניע את הגאוה; כי עיקר עליית הנפש - ע"י ביטול הגאוה, ועיקר נפילתה - ע"י גדלות. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה ג - א)

(מא)

שישים ריבוא נשמות ישראל מושרשים בשישים ריבוא אותיות התורה, וע"י שתלמיד - חכם לומד תורה, הוא מעורר על ידי האותיות את הנשמות בשורשן, והן מתנוצצות ומאירות שכל זו לזו, ועל ידי זה מגיע הארה

תורה יד

לפושעי ישראל, שמושרשים בתורה, ועל ידי זה חוזרים בתשובה. (צ"פ ליקו"ה

י"ד ח"ב כיבוד אב ואם ג)

(מב)

כל תיקוני מעשי האדם תלויים בלבושי הנשמה (מחשבות, דיבורים ומעשים), כי לבושי נשמתו מקבלים תמיד חיות מאביו ואמו, שהם שורשו.

(צ"פ ליקו"ה י"ד ח"ב כיבוד אב ואם ג - א)

(מג)

עיקר מצוות כבוד אב ואם - כדי להמשיך מהם לבושים לנשמתו, בחינת

לבושי כבוד (היינו מידות ומחשבות טובות). (צ"פ ליקו"ה י"ד ח"ב כיבוד אב ואם ג - א)

(מד)

כלל המידות הרעות כלולות בגאוה, שהיא עבודה זרה, והיא היפך התורה - שעיקרה ענווה. כי כלל התורה - לבטל עצמו בתכלית הביטול, עד שיהיה

נכלל באין סוף. (צ"פ ליקו"ה י"ד ח"ב ערלה ה - ב)

(מה)

מארבע אותיות שם הוי"ה, ברוך הוא, נמשכים ארבע מוחין, שמחיים את הכל; ומשם - הארבע יסודות רוחניים, שהם בחינת תלת גוונים דעינא ובת עין (שלושה גווני העין והבת עין); וכנגדם - בקליפה - הם ארבע קליפות, שהם שלוש קליפות טמאות, והרביעית - קליפת נוגה (שהיא יכולה

להכלל בקדושה או בטומאה). (צ"פ ליקו"ה י"ד ח"ב ערלה ה - ו)

(מו)

ע"י כל עבירה, פוגמים באותיות התורה, ששם שורש נפשו; כי ע"י העבירה הוא מתרחק מהאות שפגם בה, וכל אות היא כנגד נשמה ושכל

של אחד מישראל. (צ"פ ליקו"ה י"ד ח"ב ערלה ה - ח)

תורה יד

(מז)

עיקר פגם הבגדים הצואים - המידות הרעות - ע"י גאות וכבוד. (ע"פ ליקו"ה

יו"ד ח"ב ערלה ה - יג)

(מה)

מידת הגאווה מתלבשת בכל אדם, מגדול ועד קטן (אפילו בקטן שאין

לו במה להתגאות). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב ערלה ה - טז)

(מט)

הצדיק המקרב נפשות לקב"ה מתלבש בנפשות המתקרבים, ומתפאר

בהם, כי הם נעשים לבושים יקרים אצלו. (ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס א)

(נ)

הגוף הוא בחינת צמצום ודין, ומשם משתלשלים כל הדינים, שהם מחלוקת וכעס. אבל, כשמבטל הגוף לגמרי, עד שאין משגיח כלל על צרכי הגוף, ונכלל בו יתברך, אז מבטל כל הצמצומים וכל הדינים, ונמשך שלום

ורחמנות בכל העולמות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב שוכר ב - ד)

(נא)

כשהאדם עושה איזה חטא, ח"ו, וממלא תאוות גופו יותר מתאוות נפשו הקדושה - זה בחינת מחלוקת - "אין שלום בעצמי", כי הגוף גוזל הנפש, וחולק על הנפש ועושקה חינום. אבל, כשנשמר מכל חטא, אז יש שלום בין הגוף לנפש, אע"פ שעושה קצת לצורך הגוף דברים הכרחיים המותרים.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב שוכר ב - ד)

(נב)

הצדיק המקרב נפשות - הוא מתלבש בנפשות, כי הם נעשים לבושי יקר אצלו; והצדיק בעצמו הוא כבודו יתברך. כי עיקר הכבוד - על ידי המלבושים; וכשזוכה שיהיה לו לבושין נאים מנפשות ישראל שיקרבם

לעבודתו יתברך - אין כבוד גדול מזה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס א)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה טו

תּוֹרָה טו: אור הַגְנוּז

וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכַת פְּהִנִּים וכו' (שמות ט)

(א)

מִי שְׂרוּצָה לְטַעוֹם טַעַם אור הגנוז, היינו סודות התורה שיתגלו לעתיד, צריך להעלות את מידת היראה לשרשה - לקב"ה, כלומר שלא תהיה לו יראה מכלום, רק מהקב"ה, ויאמין שכל מה שקורה - זה מהקב"ה.

(ב)

עַל יְדֵי שֶׁהָאָדָם בּוֹדֵק וְשׁוֹפֵט אֶת עֲצָמוֹ בְּכֹל מַעֲשָׂיו, וּמוֹדָה וּמְתוּוֹדָה לִפְנֵי הַקַּב"ה עַל מַעֲשָׂיו הַלֵּא טוֹבִים, מִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ כֹל הַדִּינִים שְׂגוּרִמִּים לוֹ לִפְחָדִים, וְנִשְׂאֲרָת אֲצִלוֹ אֲךָ יִרְאָת ה'.

(ג)

כַּשְׂדָּנִים אֶת הָאָדָם עַל מַעֲשָׂיו הַלֵּא טוֹבִים, שְׁלוּחֵי הַדִּין מִתְּלַבְּשִׁים בְּכֹל הַנְּבִרָאִים שְׁבִטְבַּע, לְהַפְחִיד אֶת הָאָדָם וּלְעוֹרְרוֹ שִׁזְכוֹר אֶת הַקַּב"ה, כְּגוֹן עַל יְדֵי פֶחֶד מֵהַשְּׁלִטוֹנוֹת, אוֹ מִגְּנָבִים וְרוֹצְחִים וּמִשְׂאֵר הַדְּאָגוֹת.

(ד)

רַק מִשּׁוֹם שֶׁהִירָאָה הָעֲלִיוֹנָה - יִרְאָת ה' - נִפְלָה לְתוֹךְ אִיזוֹה דָּבָר וְהִתְלַבְּשָׂה בּוֹ, יֵשׁ כַּח בְּאוֹתוֹ הַדָּבָר לְהַפְחִיד אֶת הָאָדָם.

(ה)

עֵיִקָר הַדְּעַת - יִדְעַת ה' וְגִדּוּלְתוֹ - צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּרִגְשׁ שְׁבִלְב, כְּדֵי שִׁדְע מִמִּי הוּא מִתִּירָא.

תורה טו

(ו)

על ידי תפילה במסירות נפש, זוכה לנסתר שבתורה. כי תפילה במסירות נפש זה ביטול כל גשמיותו - שאינו חושב את עצמו לכלום ולא מתפלל בכלל על עצמו, כאילו אינו קיים, ועל ידי זה הוא יוצא מגבול הטבע; ואז, כשהוא בלי גבול, יכול להשיג את הנסתר שבתורה - את הקב"ה שהוא בלי גבול.

(ז)

הקב"ה עשה חסד שהסכים ש'נקטין אותו' לפי דעתנו ונכנה אותו בכינויים ובתארים של בשר ודם, שאינם שייכים כלל אצלו יתברך; וכל זה - כדי שיהיה לנו איזה קשר אליו בבקשה ובתפילה, שעל ידי זה ישפיע עלינו את מבוקשינו, ועל ידי כך נדע ממנו ונכיר אותו.

(ח)

על ידי שהאדם שופט את עצמו, זוכה לקשר את היראה לדעתו, כלומר יודע שיש לירא רק מהקב"ה, ועל ידי זה זוכה לתורה שבנגלה.

(ט)

תחילת הצמצום - תחילת הבריאה - הוא בחינת מלכות. אף על פי ש'מלכות' היא מידה אחרונה שבכל המידות, אף על פי כן, למעלה בתכלית המעלה, עיקר ההתחלה היא מבחינת מלכות הנעלם באין סוף ברוך הוא.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - ב)

(י)

השגת האלקות היא השגת החיות של כל המציאות; והיות שאי אפשר להשיג את הקב"ה ע"י שום מדה ובשום חכמה ושכל, אי אפשר שיהיה קיום לעולמות אלא ע"י אמונה - שמאמינים ויודעים ממנו יתברך, שהוא

רב ושליט ומחייה את הכל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - ב)

תורה טו

(יא)

אי אפשר שיתגלה שום ספירה ושום מידה, כי אם ע"י אמונה, שהיא מלכות - תחילת הצמצום, שעל ידה עיקר התגלות העולמות והמידות. (ע"פ

ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - ב)

(יב)

בחכמתו הנפלאה, צמצם הקב"ה חכמתו, עד אשר סילק החכמה והשכל לגמרי, ונשאר המקום פנוי, כביכול, מכל השכליות והחכמות שהם עצמות אלקותו יתברך, ולא נשאר מן השכל כי אם כח האמונה, היינו שברא כח בעולמות ובנבראים שיהיה להם שכל ודעת להאמין בו יתברך בלי שום

שכל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - ב)

(יג)

האמונה היא הצמצום והכלי והמידה של כל המידות, שהם כולם בחינת צמצומי השכל מעילה לעלול ומשכל עליון לשכל תחתון - להשיג על ידם

אותו יתברך. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - א)

(יד)

עיץ הדעת - היה בו כח שמי שיאכל ממנו יכנס בו יצר הרע ותאוה לדעת ולהסתכל במה שמעל שכלו - מה שאין לו רשות לדעת, שעל ידי זה

הורסים את הצמצום וגורמים לשבירת כלים. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - ד)

(טו)

האמונה היא בחינת כלים, והשכל הוא האור. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - ד)

(טז)

בכל זיווג, צריכים תחילה לעורר את תחילת הצמצום, על מנת להוליד, כי תחילת הצמצום הוא תחילת הבריאה. כלומר, צריך לברור הטוב מתוך הקליפות והרע שנאחז בכלים שנשברו בתחילת הצמצום, ומהם לבנות את

תורה טו

הוולד. על כן, בהכרח שהתעוררות הזיווג הגשמי בין איש לאישה יתחיל מהיצר הרע, שהיווצרותו מריבוי אור ששבר את הכלים. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב ז)

(יז)

כשהאמונה מתבלבלת בקושיות וכפירות, אזי אסור להשתדל להמשיך דעת לתוך האמונה, כי אז צריך ליישב בדד ולברוח מן הדעת לגמרי. (ע"פ

ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - ח)

(יח)

הכלל - שאסור להשתמש עם הדעת, כי אם בעת שהאמונה על מקומה,

חזקה ונכונה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - ח)

(יט)

החלל הפנוי בעצמו הוא בחינת אמונה, כי התפנה משם השכל לגמרי,

ונשארה רק אמונה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - י)

(כ)

מי שמשתמש עם השכל לבד, בלי אמונה - זה בחינת חטא אדם הראשון, שאכל מעץ הדעת, והוא בחינת מוציא זרע לבטלה - בלי להכניסו לנקבה, היינו שמוציא טיפי הדעת מבלי לחבר אותו לכלי, שהוא הנקבה - האמונה.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - יא)

(כא)

עיקר התשובה על פגם הברית - שיתגבר ויתחזק בכל עזו, ויעתיר ויפציר לקב"ה בהרבה תפילות ובקשות שיזכה לאמונה שלמה, כי עיקר הפגם

שלו - באמונה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - יא)

(כב)

דביקות האדם בקב"ה - זה בחינת יחוד קוב"ה ושכינתא, כלומר חיבור

תורה טו

הדעת עם האמונה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א נידה ב - יב)

(כג)

ע"י משפט, כלומר שהאדם מתבודד בינו לבין קונו ומחשב דרכיו, ומפשפש במעשיו ושופט ודן את עצמו על כל דבר ודבר שעושה - אם כך ראוי לו לעשות ולבלות ימיו - על ידי זה מבטל ממנו הדין שלמעלה. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"א הרשאה ג - א)

(כד)

הקב"ה - מלא כל הארץ כבודו, ולית אתר אתר פנוי מיניה (איך מקום פנוי ממנו); וכשאדם זוכר את הקב"ה, ואינו שוכח אותו אפילו שעה קלה - נמצא שהוא קרוב לקב"ה תמיד. לכן, על האדם להשתדל בכל עת לשפוט עצמו לפני הקב"ה, בעצמו, ולדבר אתו, ואז משפטו יוצא רק מהקב"ה, וניצול מכל המשפטים והדינים של מטה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א הרשאה ג - ה)

(כה)

אפילו אחר שכבר הגיע הדין והיראות הנפולות על האדם, ח"ו, הוא צריך להעלותם ולקשרם לקב"ה. דהיינו, שיתבונן ויאמין שאין שום דבר שיוכל להפחיד אותו, או לעשות לו דין וייסורים, כי אם על פי משפט של מעלה - ע"י החיות אלקית שנתלבש בזה הדבר שיש לו פחד וייסורים

ממנו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א הרשאה ג - ה)

(כו)

כשזוכה האדם להתעורר עד שעושה משפט לעצמו, דהיינו שמתענה ומסגף עצמו, על ידי זה מבטל ממנו כל הדינים של מעלה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א

הרשאה ג - ז)

תורה טו

אוֹמֵר רבי נתן (חיי"מ תצ"א): כְּשֶׁבֵּא רַבְּנֵי מִלְמַבְרַגְּ צָוָה עָלֵינוּ שְׁלֹא לְהִתְעַנּוֹת כְּלָל. וְאָמַר הֲלֹא מִי שְׁאִינוּ זֹכְרָה לְהִיּוֹת אֶצְלֵי עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה הוּא אֵין לוֹ לְהִתְעַנּוֹת כְּלָל כַּנִּל, וּמִי שְׁזֹכְרָה לְהִיּוֹת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא בְּרֹדָאֵי אֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת כְּלָל מֵאַחַר שְׁזֹכְרָה לְהִיּוֹת אֶצְלֵי עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה וְהִבֵּן.

(כז)

כֹּל מֵה שְׂאֵדִים קוֹנֵה - נִתְרֹמֵם וְנִתְרַחַב דַּעְתּוֹ עַל יַדֵי זֶה, כִּידוּעַ בַּחוּשׁ. וְכִשְׁזֹכְרָה לְקִנּוּת כֹּל הַקְּנִינִים לְצוּרֶךְ הַקְּדוּשָׁה - בְּשִׁבִיל עֲבוּדַת ה' בְּאַמַּת, נִתְרֹמֵם דַּעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה עַל יַדֵי זֶה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א הרשאה ג - כ)

(כח)

יִשְׂרָאֵל אַחִידֵן בְּמִלְכָא (נֶאֱחָזִים בְּמִלְךְ) וְכֹלּוּלִים בְּאַחֲדוּתוֹ יִתְבַרֵךְ. וְכִשְׁנֹטְלִים רִשׁוּת מִיִּשְׂרָאֵל, וּבְמִיּוּחַד מְגִדּוּלִים וְצִדִיקִים - בְּזֵה נוֹטְלִים רִשׁוּת מֵהַקְּב"ה, כְּבִיכּוּל. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א הרשאה ג - כ)

(כט)

יִשְׂרָאֵל - אֵין לְהֵם שׁוּם שֵׁר, רַק הַקְּב"ה לְבִדּוֹ מוֹשֵׁל עֲלֵיהֶם, בְּלֵי שׁוּם הַתְּלַבְּשׁוֹת רִשׁוּתוֹ בְּשׁוּם שֵׁר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א הרשאה ג - כ)

(ל)

כֹּל הַעֲוֹנוֹת שְׁנִכְשָׁלִים בֵּהֶם יִשְׂרָאֵל - זֶה רַק מַחֲמַת שֶׁהֵם בְּגִלוּת בְּרִשׁוּת וְתַחַת מְלָכוּת הַעֲכוּ"ם, שֶׁהוּא רִשׁוּת הַשְּׂרִים הַרוּחָנִיִּים, הַמוֹשְׁלִים עֲלֵיהֶם; וְאַף עַל פִּי שְׁכָל מִמְשַׁלְתֵם הוּא מִמְנוּ יִתְבַרֵךְ לְבִדּוֹ, וְאֵין לְהֵם שׁוּם רִשׁוּת וּמִמְשַׁלָּה בְּלַעֲדוֹ יִתְבַרֵךְ, אֵף עַל פִּי כֵן, מֵאַחַר שֶׁנִּתְלַבְּשׁ הַרִשׁוּת שֶׁל הַקְּב"ה בֵּהֶם - מִזֵּה נִשְׁתַּלְשַׁל אַחִיזַת הַכַּפִּירוֹת וְהַטְּעוֹת, כִּאִילוֹ יֵשׁ לְהֵם עֲצָמִים מִמְשַׁלָּה מִבְּלַעֲדֵי הַקְּב"ה, וּמִשֵּׁם אַחִיזַת הַיֵּצֵר הַרַע - שֶׁמִּשֵּׁם בָּאִים כֹּל הַחַטָּאִים. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א הרשאה ג - כ)

תורה טו

(לא)

קודם שיוצא האדם לדרך, צריך לאימלכא בי בקוב"ה (להתייעץ עם הקב"ה), דהיינו להתבודד בינו לבין קונו, ולפשפש במעשיו, ולשפוט את עצמו, ועל ידי זה מעלה את כל היראות הנפולות, השכיחים בדרך. (ע"פ ליקו"ה

ח"מ ח"א הרשאה ג - כא)

(לב)

בשבת, כל הרשויות והמלכויות מתבטלים לגמרי, כי אז הקב"ה מפשיט, כביכול, לבושין דחול שעל ידם הוא מתגלה בעולם, ואינו מתלבש בשום רשות ומלכות כדי להתגלות, רק נתגלית רשותו ומלכותו בלי שום התלבשות, בשום רשות כלל. (ע"פ ליקו"ה ח"מ ח"א הרשאה ג - כג)

(לג)

ה'יראה כמו האמונה, האהבה ושאר המדות שבאדם הן חיבות להיות תמיד פעילות, יראת ה' או יראה מהעולם, אהבת ה' או תאוות, אמונה בה' או בעבודה זרה (ליקוטי מוה"ר"ן בשפה ברורה ח"א טו).

(לד)

משה, הענו מכל אדם, שקשר את עצמו אפלו לפחות שב ישראל ומסר נפשו עליהם, כמו שכתוב (שמות ל"ב): "ואם אין מחני נא" (שמות ל"ה): "ויקהל משה" וכו' - ש"משה היה מאספ ומיחד ומקשר את עצמו עם כל ישראל, אפלו עם הפחות שבפחותים (ליקוטי מוה"ר"ן ח"ב פ"ב). (ליקוטי מוה"ר"ן בשפה ברורה ח"א טו).

(לה)

דע, פי יש יראות נפולות וכל היסורין והדינים שיש לאדם, כלם הם מהיראות הנפולות שנפלו לתוך זה הדבר שהוא מתפחד ויש לו יסורין ממנו

(ליקוטי מוה"ר"ן ח"א קנ"ד). (ליקוטי מוה"ר"ן בשפה ברורה ח"א טו).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה טז

תּוֹרָה טז: רַבֵּי יוֹחָנָן מְשַׁתְּעֵי

רַבֵּי יוֹחָנָן מְשַׁתְּעֵי (מְסַפֵּר): זְמַנָּא חָדָא הָוָה קְאָזְלִינָן בְּסַפִּינְתָא וְגו' (כ"ב עד.)

(א)

אִי אִפְשָׁר לְצַדִּיק לִהְיוֹת מְשׁוּטָט בְּמַחְשַׁבְתּוֹ תָּמִיד בְּחַכְמוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת -
חַכְמַת הַתּוֹרָה וְהַשְּׁגַת הָאֱלֻקוֹת. לְכֵן, צָרִיךְ לִפְעָמִים לְצַאת לַחוּץ וּלְעַסּוֹק
בְּעֲנִינֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי לְתַתּוֹת נִיחָא לְמוֹת.

(ב)

לְעֵתִיד לְבוֹא, יִימָשְׁכוּ כָל הַגּוֹיִים כְּשֵׁנִי נִהְרֹת אַחַר שְׁנֵי הַמְּשִׁיחִים - מְשִׁיחַ
בֶּן יוֹסֵף וּמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, כְּדֵי לְלַמּוֹד מֵהֶם תּוֹרָה.

(ג)

יֵשׁ "עֲנָנִים" הַמְּכֹוֹנִים 'עֲשׂוֹ' ו'יִשְׁמַעְאֵל', וְהֵם שְׁתֵּי קְלִיפּוֹת - שְׁתֵּי מַחְשַׁבּוֹת
רַעוֹת הַמְּכַסּוֹת עַל הַמֶּת, וְהֵם הַגּוֹרְמִים לְכַךְ שְׁאִין הַמַּח שֶׁל הַצַּדִּיק יִכּוֹל
לִהְיוֹת דְּבוּק תָּמִיד בְּאֱלֻקוֹת. לְכֵן, מוֹכְרָח הוּא לְהַתְּבַטֵּל לִפְעָמִים מֵהַדְּבָקוֹת,
כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְגַּבְּרוּ עֲלָיו שְׁתֵּי הַכְּפִירוֹת הַלְלוֹ, וּיְבַטְלוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, חַכְמַתוֹ
לְגַמְרֵי.

(ד)

יֵשׁ צַדִּיק אֶחָד שֶׁהוּא כְּלוּל מִתְּרִין מְשִׁיחִין יַחְדָּיו (תַּי מוֹתֵר"ן ר').

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה יז

תורה יז: ויהי הם מריקים

וְיִהְיֶה הֵם מְרִיקִים שְׁקִיָּהֶם, וְהִנֵּה אִישׁ צָרוּר כְּסָפוֹ בְּשֵׁקוֹ, וַיִּרְאוּ אֶת צָרוֹת כְּסָפֵיהֶם, הִמָּה וְאֲבֵיהֶם, וַיִּירְאוּ. וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבֵיהֶם: אֲתִי שְׁכַלְתֶּם. יוֹסֵף אֵינְנוּ, וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ, וְאֵת בְּנֵימָן תִּקְחוּ? עָלַי הָיוּ כְלָנָה. (בראשית מב)

(א)

יראת ה' ואהבת ה', הן שתי מדרגות שאי אפשר להשיגן אלא על ידי צדיקי הדור, כי הם מגלים לנו את היראה והאהבה של ה'.

(ב)

כל דבר וכל פרט מפרטי הבריאה, יש בו את הרצון של הקב"ה - שרצה שלדבר זה תהיה דווקא תמונה זאת ותכונות אלו וכו', ולדבר אחר תמונה אחרת ותכונות אחרות, וכו'.

(ג)

הצדיק מחפש בכל דבר שבעולם לדעת את רצון ה'; כמו, למשל, מפני מה הארי יהיה לו הכח שיש לו, והצורה שיש לו, והטבע המסוים שיש לו? ומפני מה היתוש - יש לו טבע אחר, צורה אחרת והנהגה אחרת?

(ד)

הצדיק, על ידי שמחפש ומגלה את ההתפארות שיש להקב"ה בכלל ובפרט בפרטי פרטות, בכל איבר ותנועה של כל אחד ואחד מישראל - על ידי זה יודע את הרצונות שהיו להקב"ה בכל דבר שברא, בכלל ובפרט; כי כל העולם נברא בשביל ישראל, וישראל נבראו כדי שיפארו את ה'.

תורה יז

(ה)

כָּל הָעוֹלָם כֵּלּוֹ לֹא נִבְרָא, אֶלָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, כִּי "יִשְׂרָאֵל עָלָה בַּמַּחְשָׁבָה תְּחִלָּה" (ב"ר פ"א ד), דִּהְיִנּוּ, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ צָפָה הַהֲתַפְּאוֹת וְהַשְׁעִשׂוּעִים שֶׁיִּקְבַּל מִיִּשְׂרָאֵל, וּבְשִׁבִיל זֶה בְּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָם. נִמְצָא - שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֵּלּוֹ נִבְרָא רַק בְּשִׁבִיל הַהֲתַפְּאוֹת שֶׁיִּתְפָּאֵר בְּיִשְׂרָאֵל.

(ו)

אפילו בנענוע של הפאות של אחד מישראל - יכול להיות בזה חן גדול שמפאר את יוצרו - הקב"ה.

(ז)

כל פרט מפרטי הבריאה - יש בו איזה דבר שיש להקב"ה התפארות ממנו, אם ביופיו ובצורתו, אם בחכמה הטמונה בו, אם בתכונותיו הנפלאות וכו', כי המוצר מפאר את יוצרו.

(ח)

כל דבר שרואים בעיניים - הנפש מתפעלת ממנו יותר מאם היה יודע הדבר בידיעת השכל לבד, לכן כשהצדיק מלביש את ה' בלבושי ההתפארות שמוצא בישראל, הנפש מקבלת יראה.

(ט)

עיקר מלכותו וממשלתו, יתברך, ניכרת כאשר ישראל מקבלים עליהם ממשלתו.

(י)

כאשר נחשך אצל האדם אורו של הצדיק, כלומר כאשר אינו מתפעל ממנו כמו שהתפעל בתחילת התקרבותו אליו - נחשכת אצלו גם אהבת ה' ויראתו שמתגלה על ידי הצדיק.

תורה יז

(יא)

על ידי עכירות המעשים בא כסילות השכל, כלומר דעות נפסדות וחכמות נוכריות שמחשיכות ממנו את אור הצדיק.

(יב)

כדי להכניע את כסילות השכל, צריך להתנהג באכילה בקדושה ובדרך ארץ גדול.

(יג)

כל אחד, אחר אכילתו, מרגיש קצת בלבול הדעת, כי הכסילות יונקת כוחה מהאכילה.

(יד)

מוכרחים לתת לקליפות - לחיצוניות ולגופניות - את חיותם, כי גם הם נצרכים לעולם. רק, שצריך לתת להם חיותם בצמצום - רק כדי קיומם ולא יותר, כדי לא להגביר כוחם על כח השכל.

(טו)

כשלא אוכלים, אין הדעת צלולה, כי הגופניות מטרידה את האדם בצרכי קיומה. אכילה בדרך ארץ נותנת להם חלקם בצמצום, וכך נכנעת הכסילות.

(טז)

כל כוחה וחיותה יונקת העבודה זרה מפגם המזבת, כלומר מאכילה שלא בקדושה; כי על ידי אכילה כזו נופלים ניצוצי החיות האלקית שבמאכל לקליפות (הגויים), וע"י גרים חוזרת החיות לישראל ונכנעת העבודה זרה.

(יז)

על-ידי צדקה קונה לו אהבה עם רעים יותר - יותר נפשות, ועל-ידי זה נזדכך האויר; וכל מה שנותנים ליותר אנשים צדקה, וקונה אהבה עם יותר

תורה יז

אנשים - על-ידי-זה נתרבה יותר האויר הנח והזך.

(יח)

על ידי צדקה שנותנים לתלמיד חכם שכלול מכמה נפשות מישראל, גודל שטח האויר הזך על ידי האהבה שביניהם. וכשהאויר זך, אזי דברי הצדיק יכולים להישמע למרחוק, עד שהרחוקים יוכלו לשמוע את דבריו ולחזור להקב"ה.

(יט)

הדבור הקדוש של הצדיק נחקק באויר ומגיע למח הגויים, והם מתחילים להבין בתוך ספריהם דברים שהם בסתירה לאמונה שלהם, ומתגיירים.

(כ)

כל הטוב - אמונה, תפלה, תורה, מצוות ומעשים טובים, הם ניצוצות של נשמה - ניצוצי שכל וחיות אלקית שאמורים להתחבר לנשמת ישראל המקימים אותם ולהשלים את נפשם. כאשר הגויים חושבים מחשבות למנע מישראל לקיים התורה, הם כובשים במוחם את ניצוצי הנשמה והשכל שבתורה, שהם חלקים מנשמת ישראל. חלקי הנשמה האלה ששבוי במח הגוי שומעים את דברי הצדיק שהתגלגלו אליהם וחוזרים לישראל.

(כא)

הגויים או הרשעים שמונעים את ישראל מלקיים את מצוות התורה - בזה, למעשה, הם כובשים בגלות תחת ידם - בתוך מוחם - את המצוות ואת הטוב של ישראל. וכשזוכר הטוב הזה את מקומו הקדוש שהיה לו - כשהיה אצל ישראל, הוא רוצה לברוח מהם ולחזור לישראל - למקומו הראשון. כאשר הטוב הזה שומע את דיבורו של הצדיק שנחקק באויר, הוא מתעורר לרוץ חזרה למקומו; וכשהוא בורח מהם, הוא מושך איתו את נפש הגוי או הרשע, ומחזירו בתשובה.

תורה יז

(כב)

בְּשִׂמְת־חֵיִל הטוב לחזור לקב"ה, אָזִי מוֹשֵׁף וְתוֹלֵשׁ עִמּוֹ עוֹד מִהָרַע שְׁלָהֶם - ניצוץ מהנשמה שלהם - ניצוץ מהשכל שלהם שמתחיל להתעניין ביהדות, וְזֶה הוּא בְּחִינַת הַגְּרִים שְׂבָאִים לְהַתְגַּיֵר, שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרַע שֶׁנִּתְלַשׁ מֵהֶם עִם הַטּוֹב, עַל-יְדֵי שְׁחֹזֵר הַטּוֹב לְמִקּוּמוֹ, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַטּוֹב לְחֹזֵר בְּעִצְמוֹ לְבַדּוֹ, מִחֲמַת גּוֹדֵל הַהֶתְקַשְׁרוֹת שֶׁנִּתְקַשְׁר וְנִתְהַדַּק שָׁם מְאֹד בְּתוֹךְ שְׁכָלָם וְנִשְׁמָתָם, וּבְהִכָּרַח שִׁיתְלוֹשׁ עִמּוֹ מִהָרַע, וְזֶה הוּא בְּחִינַת הַגְּרִים;

(כג)

וְדַע שְׁלִפְעָמִים, כְּשֶׁהָרַע - שֶׁל הָעֲכוּפִים - רוֹאֶה שֶׁהַטּוֹב - נִיצוֹצֵי נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל הַשְּׂבוּיָה אֲצֵלָם - מְשִׁתּוֹקֵק וּמְמַשִּׁיף עֲצָמוֹ וְרוֹצֶה לְחֹזֵר לְמִקּוּמוֹ, הֵינְנוּ לְקַבְ"ה, אָזִי הֵם מִתְגַּבְּרִים עַל הַטּוֹב בְּיוֹתֵר וּמְבִיאִים אוֹתוֹ לְתוֹךְ הָעֵלְמָה יִתְרָה, דְּהֵינּוּ שְׂמִבִּיאִים אוֹתוֹ לְתוֹךְ פְּנִימִיּוֹת מַחְשַׁבְתָּם, דְּהֵינּוּ שְׂמִתְחִילִים לְחֲשׂוֹב מַחְשְׁבוֹת רְעוֹת עַל זֶה הַטּוֹב - עַל הַתּוֹרָה וְהַמְצִוּוֹת שֶׁהֵם נִשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל - וְעַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְּסִים אֶת הַטּוֹב בְּתוֹךְ הָעֵלָם וְהַסֵּתֵר יוֹתֵר - בְּפְנִימִיּוֹת מַחְשַׁבְתָּם, וְאָזִי יוֹצֵא הַטּוֹב הַזֶּה עַל-יְדֵי הוֹלְדָה שְׂמוֹלִידִים, כִּי הַטּוֹב הוּא גָּנוּז וְנִעְלָם בְּפְנִימִיּוֹת מַחְשַׁבְתָּם וּמוֹחָם, כִּנ"ל, וּמִשָּׁם הַהוֹלְדָה, וְעַל כֵּן יוֹצֵא הַטּוֹב בְּזֶרַע הַיְלֻדִים.

(כד)

שֵׁם ה' הַנִּקְרָא 'שְׂדֵי' - פִּירוּשׁוֹ: שֵׁשׁ דֵּי בַאלְקוֹתוֹ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְאִין צָרִיכִים לְחַפֵּשׂ אַחַר אֱלוֹהִים אַחֲרִים, כְּלוּמֵר לְחַפֵּשׂ אַחֲרַי כֹּל מִינֵי כוּחוֹת שֵׁשׁ בַּטְבַּע, לְבַטּוֹחַ בָּהֶם וּלְהַתְלוֹת בָּהֶם, כִּאִילוֹ יֵשׁ לָהֶם כּוּחַ לְהוֹעִיל לְלֹא הַקַּב"ה.

תורה יז

(כה)

הנשמה מתעוררת לתשובה כאשר היא נזכרת במעלתה הגבוהה שהייתה לה לפני הבריאה, כשהייתה במחשבתו של הקב"ה - כשעלה במחשבתו לברוא אותה.

(כו)

המעשים הרעים גורמים כליון והפסד לשכל. לכן, צדקה, שהיא מעשה טוב, משלימה את השכל.

(כז)

התגלות אור הצדיק, שִׁיזְכוּ לְהַפִּירוֹ וְלְהַבִּין וְלְטַעֵם וְלִרְאוֹת אֹרֹךְ הַגְּדוֹל, הוא תְּלוּי בְּשִׁלְמוֹת הַמַּעֲשִׂים וּבְזָכוֹת הַשִּׁכָּל;

(כח)

"בכל מקום מוקטר ומוגש לשמי" (מלאכי א, יא), כלומר גם כשהגויים עובדים עבודה זרה - בזה הם עובדים את הקב"ה, כי הוא המחיה ומקיים אותה.

(כט)

בכל המקומות המטונפים והרחוקים מקדושתו יתברך, ואפילו בבתי עבודה זרה, גם שם נמצאת אלקותו יתברך המחיה את הכל, כי מבלעדיו - אין חיות לשום דבר; וזהו סוד גדול מאוד, ואסור להרהר בזה הרבה, מכל שכן

לדבר בו. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א ציצית ב - ו)

(ל)

מזה שאנו יודעים - שכל המקומות מקבלים חיות ממנו יתברך (גם הקליפות וכוחות הרע) - ידיעה זו בעצמה היא הכנעתם; כי מתגלה שאין להם שום מציאות עצמית מבלעדיו יתברך. לכן, כשמגלים ש"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", כלומר, שמלכותו - בכל משלה, אפילו עליהם, צריך לומר

תורה יז

זאת בחשאי, כדי להישמר מהם, שלא יתגרו בנו בשעה שאנו מנסים להכניעם על ידי אמירה זו. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א ציצית ב - ו)

(לא)

יש מחשבות שכליות - שבאות ממה שאדם לומד. יש מחשבות מידותיות - שבאות ע"י המידות; ויש מחשבות מעשיות - הנובעות מהמעשים של האדם.

(לב)

על ידי מים אחרונים שעושים לפני ברכת המזון שאחר האכילה, נותנים חלק לקליפות, כדי שלא יבואו לינק מהדעת - כדי שיתקיים הדעת. (ע"פ ליקו"ה

אר"ח ח"ב ברכת המזון א)

(לג)

הקבורה שקוברים המת - ברוחניות, היא השבת הנפשות ל'נרתיקן' - למקור שנחצבו משם. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ב ברכת המזון ב)

(לד)

החרפות (הבושות) השורות על הלב - הן התאוות; כי כל התאוות באים משבירת כלי החסד, היינו שעושים חסד מעל הגבול, כמו תאוות ניאוף, שבאה מריבוי חסד, ומשם באים האהבות הנפולות; ועל ידי התקשרות לנקודת הצדיק, מתבטלים החרפות. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ב ברכת המזון ג)

(לה)

כל הדברים שבעולם שאדם אוכל ונהנה מהם (וכן בשאר כל ההנאות) - בכולם יש בחינת אהבות הנפולות (כלומר חסד ואהבה של הקב"ה אלינו, שהתבטא בצורה הזו); וצריך להעלות את ההנאות ולקשרם לאהבה שבקדושה (כלומר לאהוב את הקב"ה שנתן את החסד הזה). (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ב ברכת המזון ג - א)

תורה יז

(לו)

אין שם קודש במגילה (מגילת אסתר), כדי שתוכל להיות כתובה בספרי האומות, כמו שכתוב (אסתר י, ב): "הלוא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס". והטעם - כדי שיקראו בה האומות, ועל ידי זה יתעורר הטוב הכבוש אצלם לחזור לישראל. (ע"פ ליקוטי אור"ח ח"ג פורים ב - א)

(לז)

כַּיְדֵי לְזָכוֹת לְיִרְאַת ה' וְאֶהְבֵּת ה', צָרִיף שְׂיִרְאַת ה' וְאֶהְבֵּת ה' יִשְׁתַּלְּשְׁלוּ אִלָּיו מֵה' יִתְבַּרַךְ, כְּלוּמַר שְׂיִרְאַתוֹ וְאֶהְבֵּתוֹ יִתְגַּלוּ עַל הָאָדָם. וְכֵן הוּא בְּשֵׁאֵר הַדְּבָרִים כִּי כָּל מָה שֶׁמִּתְחַדֵּשׁ בְּעוֹלָם מִתְחִיל מֵהָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ לְעִנְיַן הַרְחַמְנוּת: "כִּי כִשְׁאָדָם צָרִיף לְרַחֲמִים, הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ שׁוֹלַח לוֹ רַחֲמָנוּת, שֶׁהוּא יְרַחֵם עַל אַחֲרֵי" (ליקוטי מוֹתְרָן ח"א קט).

(לח)

הַכָּל בְּכֹתֵב מִיַּד ה' עָלֵי הַשְּׁפִיל" (ד"ה א' כ"ח). כִּי שְׁלֵמוֹת הַשְּׁכָל הוּא עַל-יְדֵי כֹתֵב שֶׁנִּכְתַּב בְּסַפְרֵי הַגּוֹיִים הַיְפָף אָמוּנָתָם, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשִׂין גְּרִים, וְעַל-יְדֵי גְרִים נִשְׁלַם הַמְּזִבַּח - נִשְׁלַמַת הָאֲכִילָה בְּקִדּוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַמְּזִבַּח נִשְׁלַם הַשְּׁכָל; נִמְצָא שֶׁעַל-יְדֵי בַחֲיִנַת הַכֹּתֵב הַנִּלְנֵל נִשְׁלַם הַשְּׁכָל. (שם בְּשֵׁפָה בְרוּרָה יז)

(לט)

עַל-יְדֵי הַתְּגִלוֹת הַהֶתְפָּאוֹרוֹת שֶׁמְגַלִּין הַצְּדִיקִים, שֶׁמִּתְפָּאֵר הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ עִם יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי-זֶה הֵם מְגַלִּין הַרְצוּנוֹת שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דְּבָר וְדָבָר בְּבְרִיאָה, לְבוֹרְאוֹ בְּטַבַּע הַזֶּה וּבְתִמּוּנַת הַזֶּה, כִּנּוּל, כֵּן בְּיוֹם גְּנוּסִיָּא דְּמַלְכָּא, שָׂאזְ הוּא הַתְּגִלוֹת הַהֶתְפָּאוֹרוֹת וְהַגְּדוּלָה שֶׁלוֹ יִתְבַּרַךְ, אַזִּי הוּא הַתְּגִלוֹת רְצוּנוֹ יִתְבַּרַךְ, כִּי אַחֲר-כֵּן הוּא מְגַלֶּה רְצוּנוֹ הַטּוֹב לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְנוֹתֵן לָהֶם מִתְּנוּת וּמְרוּמִם קָרָנָם, לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי רְצוּנוֹ, כִּנּוּל; וְזֶה בַחֲיִנַת הַתְּגִלוֹת הָאֶהְבָּה, כִּי כְּשֵׁרוּאִים רְצוֹן הַמְּלֶךְ וְקָרְבָתוֹ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְקַרְבִּים אֵלָיו וְאוֹהֲבִים אוֹתוֹ. (שם בְּלִיקוּטֵי מוֹתְרָן בְּשֵׁפָה בְרוּרָה יז)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה יז;יט

על פי תורות יז ו-יט

(א)

על ידי הברכה על שחיטת הבהמה, נכנעת הבהמיות, שהיא הרע הכולל; ועל ידי זה מאירים ומתנוצצים האותיות המלובשים בבשר הבהמה הנאכלת (האותיות שבהן מתבטאת החכמה האלוקית שמחיייה ומהווה את המאכל שלפניו), ואז ראוי לאכול את הבשר, כי אז אכילתו והנאתו תהיה מהחכמה ומהאותיות

המלובשים בבהמה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר שנתעלם מן העין ב - א)

(ב)

כל הבריאה ופרטיה תלויים באדם הבעל בחירה. לכן, על ידי הפגם של דור המבול - שפגמו בברית, הגיע הפגם גם בבהמות וחיות, שהשחיתו

דרכם בימי נח, ובאו מין לא על מינו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר שנתעלם מן העין ב - ו)

(ג)

הכליות "היועצות" הן כלי ההולדה שמולידיים את העצה, היינו שמקבלים מהמח את טיפת השכל - את הרעיון, ומבשלים אותה בכליות.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חלב ודם א - א)

(ד)

המאכלים הבאים לתוך הגוף נבררים בבירור אחר בירור, עד שנתברר הזך והצח שבהם - מיטב שמנונית שבהם; ומהם נעשה השומן, שממנו מקבל המח את בעירתו, ומעכירות השמנים נעשה החלב. לכן אסור עלינו

לאכול החלב. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חלב ודם א - א)

תורה יז-יט

(ה)

מעוות שמקבלים בעד כל הדברים שמוכרים - הם החיות שמוציאים ומקבלים מהדבר, כי המעוות ששווה הדבר - הוא חיותו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חלב ודם א-ד)

(ו)

הדם הוא הנפש, שהיא החיות, ולכן שם יש אחיזה גדולה לסיטרא אחרא (כוחות הרע), שרוצה לינק חיות לעצמה; וזה טעם איסור אכילת דם. (ע"פ

ליקו"ה יו"ד ח"א חלב ודם א - ה)

(ז)

בחלב מלובש החיות הגבוה השייך למח, שהוא המדרגה העליונה ביותר; ובדם מלובש החיות היותר נמוך - חיות הנפש, שהיא המדרגה האחרונה, כי הדם נעשה ממותרות המאכלים. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חלב ודם א - ה)

(ח)

עיקר האכילה בקדושה הוא לברור ניצוצות הקדושה שיש במאכל - ניצוצי חלקי הטוב (השכל - החיות) מנשמת ישראל שנמצאים שם, כי הכל נברא בשבילם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חלב ודם ג - ה)

(ט)

הנפשות והחיות שבבהמות הם נפשות מגולגלים מבני אדם - (שהיו אצל בני אדם). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה ד - א)

(י)

שבועות הוא יום החמישים של הקדושה, שכולל כל המ"ט (49) שערים, והוא למעלה מהמספר, כי הוא כלול באין סוף. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה ד א)

(יא)

סוף מעשה במחשבה תחילה, היינו, כמו שבתחילת המחשבה - בשורש

תורה יז-יט

- שם התכלית והסוף של כל הדברים, והכל שם באחדות, כך גם בסוף המעשה, שהוא העפר - גם שם הראשית והתכלית של הכל. 'ראשית' - כי ממנו נברא גוף האדם, והוא ה'תכלית' - שאליו יחזור לקבורה. (ע"פ ליקו"ה

יז"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה ד - כג)

(יב)

עיקר האמת הוא התכלית. לכן, צריך להסתכל בכל דבר על האמת לאמתו, ולהאמין מיד שהקב"ה ברא אותו ברצונו, בתבנית הזה, ובטעם הזה וכו'; וישתוקק לעובדו, יתברך, על ידי אותו דבר. (ע"פ ליקו"ה יז"ד ח"א סימני בהמה

וחיה טהורה ד - כד)

(יג)

העובד את ה' באמת וכוונתו לשמים, סוף סוף יעזרו הקב"ה שיתגלה לו האמת; ואף שנתעה באיזה שקר, אינו נענש, מאחר שכוונתו לשמים. (ע"פ

ליקו"ה יז"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה ד - כד)

(יד)

כשאינו יודע האמת, עיקר העצה נגד השקר שבכל דבר - שיחשוב בלבו שהוא רוצה רק האמת, ויבקש מהקב"ה שיזכהו לאמת, ואחר כך ימסור הכל להקב"ה; ואז, איך שיוליכהו הקב"ה - כך הוא האמת. (ע"פ ליקו"ה יז"ד ח"א

סימני בהמה וחיה טהורה ד - כד)

(טו)

מי שמסתכל על השורש והתכלית שהוא עצם האמת, שהוא הקב"ה - שברא כל הדברים יש מאין, ואליו הם שבים ללכת ולהיכלל בו בסופם - אין לשום שקר אחיזה בו. (ע"פ ליקו"ה יז"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה ד - כה)

(טז)

לפעמים הקב"ה מסתכל על הטיפה של הרשע ושומרה היטב, כי הוא

תורה יז-יט

יודע שדווקא ממנה ישתלשל הולדת צדיק, כי נעלם בה הטוב. (ע"פ ליקו"ה י"ד

ח"א סימני בהמה וחיה טהורה ד - כו)

(יז)

ענווה היא בחינת עפר, דהיינו שיבטל עצמו בתכלית הביטול ויהיה בעיניו כעפר ואפר, כאילו אין לו שום הרגשה ושום ישות. (ע"פ ליקו"ה י"ד ח"א סימני בהמה וחיה

טהורה ד - כח)

(יח)

עיקר השם 'בהמה' - על שום הרוח הבהמית, שמשם כל התאוות של הסיטרא אחרא. לעומתה, 'חיה' הוא מלשון רוח חיונית, כי שם אין הטוב כבוש כל כך. לעומת זאת, בבהמות - הטוב גדול יותר, ושם מתגבר יותר הגלות בתוך הסיטרא אחרא. (ע"פ ליקו"ה י"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה ד - לא)

(יט)

בהמות ראויות לקרבן בגלל עוצם מעלת הטוב הכבוש שם, יותר מהטוב שבחיות, ולכן הבהמה מגושמת יותר, כי הטוב בגלות עצום. (ע"פ ליקו"ה י"ד ח"א

סימני בהמה וחיה טהורה ד - לא)

(כ)

כל הבהמות שהיו בכל ימי הגלות - תיקונן בשלמות הוא ע"י הוולדות שיצאו מהן מדור לדור, עד ימי המשיח - שיעלו לקרבן. (ע"פ ליקו"ה י"ד ח"א סימני

בהמה וחיה טהורה ד - לא)

(כא)

עכשיו, אי אפשר לגלות האמת; ואפילו מי שזוכה לאמת, אי אפשר לגלות לו, כי אם ע"י שמכסים לו האמת בכמה לבושים. כי עתה בהכרח לכסות האמת, כדי שלא יתגבר השקר יותר ע"י שְׁיַנֵּק מהאמת. לכן, הצדיק

תורה יז-יט

צריך להיזהר בדבריו - איך לאומרים ולכסותם. אך כשיבוא משיח, נוכל לגלות האמת בפרהסיא. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה ד - לב)

(כב)

באחרית הימים יתגבר השקר מאוד, בלי שיעור, ועל ידי זה דייקא יתהפך השקר אל האמת. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה ד - לב)

(כג)

כל עבודת ה' היא לברור את הטוב מהרע - הטוב שנפל ע"י חטא אדם הראשון והתערבב עם הרע. יש ברור שנעשה ע"י מצוות ומעשים טובים שלנו, ויש ברורים הנעשים ע"י הקב"ה בעצמו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א דברים היוצאים מהחי ד-לח)

(כד)

האדם, ללא הקב"ה, אינו יכול לברור שום ברורים; וגם הקב"ה, כביכול, ללא האדם, אינו יכול לברור, כי רק בשביל האדם ברא הכל, כדי שהוא יתקן. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א דברים היוצאים מהחי ד - לח)

(כה)

אפילו כל עסק התורה והמצוות - הכל מאתו יתברך. אף על פי כן, אנו צריכים לעסוק בעבודתו יתברך כאילו הדבר תלוי בנו; ואי אפשר להבין שני בחינות אלו יחד. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א דברים היוצאים מהחי ד - לח)

(כו)

הידיעה של הקב"ה - מה שיהיה - היא רצונו יתברך, כי כמו שרוצה - כך יהיה בוודאי. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א דברים היוצאים מהחי ד - לח)

(כז)

מי שרוצה להיכנס בהשגת אלקותו יתברך, צריך להיזהר שיהיה לו צמצום בדעתו, שלא יכנס במה שאין לו רשות. ותיכף כשרואה מבוכות שאי

תורה יז-יט

אפשר להבינם, יברח משם ויסמוך רק על אמונה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א דברים היוצאים מהחי ד-מ)

(כה)

אף על פי שחלב ובשר הם בחינה אחת בשורש, אי אפשר לחברם בזה העולם ביחד; ומי שמחברם - גורם להגביר הקליפה שמכניסה בלב האדם שירצה לחבר את המבוכות שאי אפשר להבינם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א דברים היוצאים מהחי ד-מ)

(כט)

אי אפשר להבין כלל איך הכל נעשה ע"י הקב"ה ואף על פי כן הכל נעשה על ידינו. על כן, יש דברים שהאדם עושה כנגד הקב"ה וכנגד התורה, ואחר כך, דווקא על ידי זה הקב"ה גומר כרצונו, כי מאוד עמקו מחשבותיו, ויודע להפוך הכל לכבודו ורצונו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א דברים היוצאים מהחי ד - מא)

(ל)

גם האומר 'אחטא ואשוב', אם אף על פי כן עושה תשובה, מועיל התשובה.

(ליקו"ה יו"ד ח"א דברים היוצאים מהחי ד - מב)

(לא)

אי אפשר לקבל התורה, רק מי שיש לו בחירה, הנמשכת מאי ידיעת השכל של 'הידיעה והבחירה'. והיות שאין למלאכים בחירה, על כן נדחו מקבלת התורה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א דברים היוצאים מהחי ד - מז)

(לב)

טעמי המצוות אי אפשר להבין בשום אופן בשכל אנושי. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א דברים

היוצאים מהחי ד - נז)

(לג)

מזה אכפת ליה להקב"ה מהיכן שוחטים? אלא ניתנו המצוות כדי לצרף ולזכך בהם את ישראל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א דברים היוצאים מהחי ד - נח)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה יח

תּוֹרַה יַח: רַבִּי יוֹנָתָן מִשְׁתַּעֵי

רַבִּי יוֹנָתָן מִשְׁתַּעֵי: זְמַנָּא חָדָא הָוָה קְאָזְלִינָא בְּסַפִּינְתָא, וְחֻזְיָנָן הָוָה קְרִטְלִיתָא וְכוּ' (ב"ב עד.) (רבי יונן מספר: פעם אחת היינו שטים בספינה, וראינו ארגז, וכו')

(א)

לכל דבר יש תכלית, ולתכלית הזו יש גם כן תכלית וכו' וכו'. כלומר, לכל דבר יש סיבה ומסובב לסיבה, גבוה מעל גבוה, עד אין סוף ותכלית

(ב)

התכלית של כל דבר מחוברת לשכל ולמחשבה שתכננה את הדבר הזה, יותר משהיא מחוברת לסיבה הקרובה אליה שסובבה והביאה לפועל את התכלית הזו.

(ג)

תכלית הבריאה הוא שעשוע ותענוג עולם הבא.

(ד)

העדיקים וכל המקורבים אליהם זוכים להשיג שעשוע עולם הבא עוד בהיותם בעולם הזה. ולזה זוכים על ידי שמפירים את הכעס המשתלשל אליהם מלמעלה, ברחמנות.

(ה)

ענווים הבורחים מכבוד ושררה, זוכים לעטרה של רחמנות, ועל ידי זה מקבלים את הכבוד בעל כורחם, אף על פי שאינם רוצים בכבוד.

תורה יח

(ו)

לפי הכפירה שבדור, ואפילו גם לפי מעוט האמונה - כך נסתר ה' מהעולם - נסתר החסד - והוא בכעס על העולם; ובגלל זה, הצדיקים בורחים מהנהגת העולם, כדי שלא ישתלשל דרכם דין על העולם; כי כאשר הם מנהיגים את העולם, בהנהגתם הם מגלים את פני הקב"ה לעולם, והרי פני ה' בכעס, ואינם רוצים להראות פנים של כעס ודין.

(ז)

מפני שחרון האף של הקב"ה הוא רק רגע, קשה לצדיקים להבחין בזה. לכן, אינם תולים את אי רצונם בהנהגת העולם בחרון אף, אלא בקטנותם.

(ח)

על ידי הרחמנות של הצדיקים, נמתק החרון אף שהשתלשל דרכם. וכשנמתק החרון אף, הם מקבלים על עצמם להנהיג את העולם.

(ט)

כל עוד שאין לאדם אמונה בשלמות, אסור לו לקבל מלוכה ושררה, כי יוכל לטעות כאילו הוא רוצה ההנהגה בגלל רחמנותו על העולם, ובאמת, הוא מחפש כבוד - בלא ידיעתו.

(י)

מי שאין לו אמונה בשלמות ולוקח את המלכות וההנהגה - מלכות זו מפילה אותו לשנאת החכמים, ואז נפרדת ממנו החכמה. וכשהמלכות וההנהגה היא בלי חכמה, אזי נופלת מלכותו ואין לה קיום. אבל, אם הוא כופר לגמרי ואין לו בכלל אמונה, הוא ממילא מפריד את המלכות וההנהגה מהאמונה, וכל הנהגתו ללא האמונה, ואז אין המלכות יכולה להפיל אותו מההנהגה.

תורה יח

(יא)

האות י' היא הנקודה שמשלימה צורת כל אות מאותיות ה- א"ב, כלומר, כל אות מסתיימת כתיבתה בנקודה, שהיא האות י'.

(יב)

האותיות הן המלכות, כלומר הכלים שבהם גנוז השכל האלוקי המנהיג את העולם. האות י' רומזת על השכל שיש בכל אות. על כן, כל אות - כתיבתה מתחלת ומסתיימת בנקודה, שהיא י'.

(יג)

ה'בת קול', כלומר ההד שחוזר לאוזן המדבר, הופכת את המילה ומחזירה אותה אליו כסדר יציאתה ממנו. כשמוציא האדם מפיו את המילה 'ברוך', למשל, אזי האות 'ב' (מ'ברוך') - זו שיצאה ראשונה מפיו - היא הראשונה שפוגעת בהר ומובילה אחריה את שאר האותיות בצורה כזו: 'ךורב'. אם כך, כאשר המילה חוזרת אחורה לאוזניו, האות 'ך' צריכה להישמע ראשונה והאות 'ב' אחרונה, אך באמת, הבת קול הופכת המילה ומחזירה אותה בצורה שתשמע כסדר יציאתה.

(יד)

אינו דומה השומע תורה מפי הצדיק למי ששומע ממי ששמע מהצדיק. וכן, אין זה דומה למי שקורא את דברי הצדיק בספר; כי ככל שמתרחק הדבר יותר מפי הצדיק, כך יורד מדרגה.

(טו)

כל אחד צריך להגיע למדרגה שפניו יהיו מזוככות וטהורות כמו מראה; ואז, בהבטה שיביט בו אדם, יראה אותו אדם את עצמו בתוך פניו המזוככות, כלומר שיראה את עצמו היכן הוא אוהו - יראה שהוא בחושך ביחס לצדיק שעומד לפניו, ועל ידי זה יתחרט ויחזור בתשובה על עכירות מעשיו.

תורה יח

(טז)

לשון הקודש מפילה את הרע של הניאוף.

(יז)

לשון התרגום הוא אמצעי בין לשון הקודש ללשון העמים.

(יח)

ככל ששוברים יותר את תאוות הניאוף, כן נתגדל כח ה' שבמעשה בראשית, כלומר מתגלה כח ה' שבאותיות המהוות את פרטי הבריאה.

(יט)

אותיות השם של כל פרט מפרטי הבריאה הן הנפש והחיות שלו.

(כ)

מי שיכול לעורר התנוצצות - שיתנוצץ ויאיר לו במוחו הידיעה שהאלקות גנוזה באותיות של כל דבר ומחיה אותן - אינו מקבל חיות באכילתו מגוף המאכל, אלא חיותו היא מהאור המתנוצץ באותיות.

(כא)

כל חכם פשוט, אף על פי שאינו צדיק, יכול לידע האותיות הפנימיות שבו נברא הדבר הזה שאוכל. כי מי שיודע הכח של מתיקות ומרירות, חריפות ומליחות, שזה מרכך וזה מקשה, זה מגדיל וזה מקטין, זה מכווץ וזה מרחיב, ויודע התחלקות האותיות, ויודע האותיות השייכים לכל ספירה וספירה, ויודע כח של כל ספירה - שזה רך וזה קשה וכו', אזי על ידי שטועם איזה דבר, או רואה איזה דבר, הוא יודע ומבין הצירופי אותיות שבו נברא זה הדבר. אבל, ליהנות מהאור שגנוז באותיות - יכול רק צדיק המתקן בברית.

(כב)

כל דבר נשתנה בטעמו, צורתו וריחו לפי צירופי האותיות המהווים את זה

תורה יח

הדבר; והצורה, הטעם והריח הם כח ה' הגנוז באותיות אלו, ומחייה את זה הדבר.

(כג)

על ידי שלמות לשון הקודש, שבא על ידי תיקון הברית, זוכה האדם לאכול את פנימיות האותיות ולקבל מהן חיות, היינו 'לאכול' את השכל שבצרופי האותיות.

(כד)

שְׁלֵמוֹת הדבור של לשון-הקדש תְּלִיא (תלויה) בִּירָאָה, וְיִרְאָה תְּלִיא בְּאוֹדֵנִין' (תקו"ע). נִמְצָא כְּשֶׁהַצְּדִיק שׁוֹמֵעַ הַדְּבַר שֶׁל תּוֹרָה מִפִּי הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, יֵשׁ לְהַדְּבֹר שְׁלֵמוֹת, כִּי הַדְּבַר תְּלוּי בִּירָאָה, וְהוּא שׁוֹמֵעַ הַדְּבַר בְּבַחֲיַנֵּת "לְשׁוֹמֵעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ". נִמְצָא מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ מִפִּי (שֶׁל הַצְּדִיק) בְּעֶצְמוֹ, מְקַבֵּל דְּבַר לְשׁוֹן הַקָּדֹשׁ בְּשְׁלֵמוֹת, הֵינּוּ בִּירָאָה, כִּי זֶה הִלְשׁוֹן-הַקָּדֹשׁ יֵשׁ לוֹ שְׁלֵמוֹת מִחַמַּת בְּחֵינֵת "לְשׁוֹמֵעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ", כִּי שְׁלֵמוֹת הַדְּבַר תְּלִיא בִּירָאָה, וְהִירָאָה תְּלִיא בְּאוֹדֵנִין כִּנּוּי; אָבֵל מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ מִפִּי אַחַר, הוּא רְחוּק מִזֶּה הַשְּׁלֵמוֹת, כִּי כִּבֵּר יָרַד מִמְדַּרְגָּתוֹ.

(כה)

כששומע דבור מפי הצדיק שיש לו יראת שמים, אזי השומע מקבל את הדבור בשלמות, כלומר הוא מזהה שהדבור מגיע אליו מהקב"ה.

(כו)

טעם, ריח ותמונה של המאכל - הם הציונים והסימנים של האותיות המהווים את זה הדבר.

(כז)

שם 'אלקים', המוזכר ל"ב (32) פעמים במעשה בראשית - אותיותיו מחיים

תורה יח

כל פרט מפרטי הבריאה; כי כשאמר אלקים 'יהי רקיע', הוא הכניס את שם 'אלקים' להחיות ולקיים את הרקיע; וכן כשאמר 'תדשא הארץ דשא עשב', דבורו נכנס להחיות את העשב.

(כח)

על ידי שזוכה האדם שיתנוצץ לו בדעתו אור האותיות הנ"ל - של ל"ב (32) פעמים שם 'אלוקים' הנזכרים במעשי בראשית, אור זה מזין את הלב, ומיטיב פניו, ויכול להיות פניו כמראה מלוטשת, עד שכל אחד יוכל לראות את עצמו ומדרגתו בתוך פניו.

(כט)

הצדיקים הם בבחינת "עשי דברו" - שהם עושים הדבור של הקדוש ברוך הוא - שיידבר ויברא את העולם; וכל זה היתה קדם הבריאה. גם עכשו, כפְּרוֹצִים הצדיקים לשמע איזה דבור מהקדוש ברוך הוא, הם עושים תחלה את הדבור ובונים אותו. הינו, על ידי מעשיהם הטובים זוכים לשמע דבורים מהקדוש ברוך הוא. נמצא שאלו הדבורים נתהוו ונבנו על ידם.

(ל)

מה שנכתב בספר הוא רק לזיכרון, והזיכרון הוא בכח המדמה.

(לא)

עיקר התיקון של כל הדברים בעולם הוא רק למטה - בעולם הזה, כי בשורש שמשם משתלשלים הדברים - הכל הוא בשלמות, רק פה למטה הם נפרדים.

(לב)

הקב"ה ברא את כל העולם מחוסר תיקון, כלומר שבור ומחולק לניצוצות מחכמתו יתברך, כדי שהאדם יוכל לקבל את חכמתו יתברך, שהיא אין סוף;

תורה יח

כי אי אפשר לאדם לקבל שלמות, כי שלמות הוא אין סוף, ואי אפשר לקבל רוב טובה, כמו שאמרו חז"ל (תענית כג.). והאדם הבעל הבחירה צריך לחבר הניצוצות המפוזרים ולתקנם, ואחר שיתקנם ויחברם בעצמו, יוכל לקלוט את השלם.

(לג)

התיקון של כל דבר הוא על ידי שמפרידים את הרע מהטוב שבו.

(לד)

על ידי שהאדם מתקן את חטאיו שעשה בשוגג, יוכל להעלות את הטוב שבלשון התרגום, שהוא ממוצע בין טוב לרע - בין לשון הקודש לבין לשון העמים.

(לה)

מי שיש לו שלימות לשון הקודש התלוי בתיקון הברית, זוכה לדעת לפרש את החלומות.

(לו)

החלומות מצטיירים במח האדם לפי המאכלים שאוכל; כי האותיות של המאכל הם הציון של השכל שיש באותו מאכל; וכשהאדם עולים מהמאכל המתבשל בבטן האדם, הם עולים למח, והאותיות המהווים את המאכל מצטרפים במח ומהווים את הציור של החלום. לכן, חשוב מאוד מה אכל ואיך אכל, ואפילו אם הכניס את הכף הראשונה לפני השניה, יהיו לו צירופים אחרים של חלומות.

(לז)

תאוות הניאוף היא אש המדורה של שבעים אומות - שבעים לשון.

תורה יח

(לה)

עיקר החרפות והבזיונות הבאים על האדם מפני שלא תיקן עדיין בריתו.

(לט)

הנחש הטיל בחווה את הזוהמה של הכסילות והדמיונות.

(מז)

עיץ הדעת טוב ורע הוא לשון התרגום, שהוא ממוצע בין טוב לרע – בין לשון הקודש ללשון העמים.

(מא)

השכל של הבהמה זה כח המדמה שלה - הזיכרון.

(מב)

המדמה הוא לבוש השכל, וכשהמדמה אינו מבורר ונקי, היינו כשהוא עדיין מעורב טוב ורע, הוא מלביש על השכל ומסתיר אותו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א

ציצית ה - ד)

(מג)

קודם שחטאו אדם וחווה, עדיין לא נפגמה דעתם, ולכן היו אז יכולים להכיר את בוראם יתברך בפנימיות הדעת, ולא היו צריכים להתקרב להקב"ה ולהכירו על ידי לבושים, שהם על ידי המדמה - ע"י בחינת אמונה, כי היו מכירים אותו יתברך בדעת - עין בעין, כמו שיהיה לעתיד. (ע"פ שם ציצית ה - י)

(מד)

מנה שמכונה "זוהמת הנחש", שהטיל הנחש באדם וחווה - זה בלבול המדמה.

(ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א ציצית ה - יא)

תורה יח

(מה)

עיקר השינה היא כדי לברור ולנקות את המדמה מהמחשבות הרעות. אבל, כשהמדמה מבורר ונקי, אין צריך לאדם שינה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א ציצית ה - כה)

(מו)

שעשוע עולם הבא הוא התכלית של כל הבריאה כולה - של כל הדברים שבעולם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מעונן ומנחש ג)

(מז)

עיקר חסרון העצה הוא מחמת שאין יודעים התכלית של כל דבר. כי בודאי, אם היו יודעים את התכלית של כל דבר, לא היה שייך להסתפק בשום עצה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מעונן ומנחש ג - ב)

(מח)

מי שמסתכל על התכלית האחרון של כל דבר, ועיקר כוונתו באמת בכל דבר הוא רק להשיג את התכלית האחרון - זה זוכה בודאי לעצה שלמה, וגם אין צריך כל כך לעצות, כי התכלית האחרון הוא כולו אחד, כולו טוב, ושם אין שייך להסתפק בשום עצה כלל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מעונן ומנחש ג - ב)

(מט)

על ידי שמאמינים שהקב"ה ברא הכל - על ידי זה מקשרים כל הבריאה בקודם הבריאה - לקב"ה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מעונן ומנחש ג - ד)

(נ)

אי אפשר שיהיה מנהיג שיוכל לתן עצות - שזהו עיקר ההנהגה, כי אם כשיש לזה המנהיג אמונה שלמה שאין שלמות אחריו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מעונן ומנחש ג - ה)

(נא)

כשמאמין באיזה דבר מדרכי האמורי (אמונות טפלות), אין לו בעצמו שום

תורה יח

עצה שלמה, ואיך יוכל להנהיג העולם? (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מעונן ומנחש ג - ה)

(נב)

אִי אִפְשֵׁר לִקְבֹּל עֲצָה שְׁלֵמָה, כִּי אִם מְקוּדָם הַבְּרִיאָה - מִבְּחִינַת הַתְּכֵלִית הָאִמְתִּי - הַתְּכֵלִית הָאֲחֵרוֹן, שֶׁהוּא הַשְּׂגַת הַקְּב"ה - שֶׁהוּא מְקוּר וְשׁוֹרֵשׁ כָּל

הַעֲצוֹת הַשְּׁלֵמוֹת. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מעונן ומנחש ג - ה)

(נג)

וְהַכֹּלֵל: שֶׁעַל יְדֵי שֶׁהַצְּדִיקִים מְקַבְּלִים אֶת בְּחִינַת הַמַּלְכוּת וְהַמְּנַהֲיגוֹת - עַל יְדֵי זֶה הֵם יוֹדְעִים אֶת הַתְּכֵלִית, כִּי עַל יְדֵי אֲחִיזַתָם בְּבְּחִינַת מַלְכוּת - עַל יְדֵי זֶה הֵם אוֹחֲזִים בְּשְׁלֵמוֹת הָאוֹתִיוֹת שֶׁבְּמַלְכוּת (הַיְינוּ, אוֹחֲזִים בְּדִיבּוּר, שֶׁעַל יְדוּ מוֹלֵךְ ה'); וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁאוֹחֲזִים בְּאוֹתִיוֹת הַשְּׁלֵמִים - עַל יְדֵי זֶה אוֹחֲזִים בְּתְּכֵלִית. (ע"פ

ליקו"ה אבהע"ז כתובות א)

(נד)

בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁאִדָּם עוֹשֶׂה - צָרִיךְ לְהַסְתַּכֵּל עַל הַתְּכֵלִית; וְזֶה בְּחִינַת (משלי

א) "בְּכָל דְּרָכֶיךָ דָּעָהוּ", כִּי עֵינֶיךָ הֵם הַתְּכֵלִית. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז כתובות א)

(נה)

עֵינֶיךָ הַתְּכֵלִית הוּא - שֶׁיִּקְשֶׁר וַיְכַלּוֹל סוּף הַמַּעֲשֶׂה בְּתַחֲלִיל הַמַּחֲשָׁבָה, שׁוֹהַ עֵינֶיךָ כּוֹוֶנֶת הַבְּרִיאָה (כְּלוּמֵר, שֶׁיִּקְשֶׁר אֶת הַמַּצִּיאוֹת וְכֹל פְּרִטְיָה לְהַקְּב"ה);

וְזֶה עֵינֶיךָ הַתְּכֵלִית שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה כּוֹלֵהָ. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז כתובות א)

(נו)

עֵינֶיךָ הַשְּׂגַת הַתְּכֵלִית - עַל יְדֵי בְּחִינַת מַלְכוּת - אֲמוּנָה, שֶׁתְּלוּי בְּשִׁמְרֵת

הַבְּרִית. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז כתובות א)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה יט

תּוֹרָה יִט: תּפִלָּה לַחֲבִקוּק

תּפִלָּה לַחֲבִקוּק הַנְּבִיא עַל שְׁגִינֹת וכו' (חֲבִקוּק ג)

פְּרָקָא קְדָמָא דְסִפְרָא דְצְנִיעוּתָא: (הִפְרָק הֶרְאָשׁוֹן שֶׁל הַסֵּפֶר הַגְּנוּז) **עַד**
לָא הוּי מְתַקְלָא, לָא הוּי מְשִׁיחִין אִפִּין בְּאַפִּין (וּזְהַר פ' תְּרוּמָה קע"ו)

(א)

כְּמוֹ כֵּל דְּבַר בַּעֲלוֹם, גַּם הַכִּסִּילוֹת הוּא קוּיִם בְּנִיין הָעוֹלָם. עַל כֵּן צָרִיךְ
לִיתֵן לוֹ יְנִיקָה וְחַיּוּת, רַק שִׂיחָה בְּצַמְצוּם וּגְבוּל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א טריפּוֹת א - ב)

(ב)

בְּתַחִילַת הַתְּשׁוּבָה מַעֲלִים אֶת הָאָדָם לַמַּעֲלָה מִמְּדַרְגָּתוֹ, כְּדִי לִיַּדְעוּ עַל
הַנִּפְלְאוֹת שֶׁבְּמַדְרַגָּה הַבְּאֵה; וְאַחַר כֵּךְ מוֹרִידִים אוֹתוֹ מִשָּׁם, כְּדִי לְהִיבְחֵן,
לְהַצְטַרֵּף וּלְהַזְדַּכֵּךְ, בְּהַתָּאֵם לַמְּדַרְגָּה הַחֲדָשָׁה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מְלִיחָה א - ב)

(ג)

הַנֶּפֶשׁ הַנֶּעֱשֶׂקֶת בְּבַעֲלֵי הַחַיִּים הַטְּהוּרִים אֵינָה כְּבוּשָׁה שֵׁם כֵּל כֵּךְ. עַל כֵּן,
הַחַיּוּת - הַנֶּפֶשׁ - מַצְלִיחָה לְבַקּוּעַ דֶּרֶךְ הַרְגִלִּיִּים, וְזֶה מִתְּבַטֵּא בְּפִרְסָה שֶׁל
בַּעַל הַחַי הַטְּהוּר, וְלִכֵּן הוּא מְפָרִיס פִּרְסָה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סִימְנֵי בְּהַמָּה וְחַיָּה טוֹרָה א - ג)

(ד)

הַנֶּפְשׁוֹת וְהַחַיּוֹת שֶׁבְּבִהֵמוֹת הֵם נִפְשׁוֹת שֶׁנִּפְלוּ מִגְּדֵר 'מְדַבֵּר' לְגְדֵר 'חַי',
וְהֵם נִפְשׁוֹת הַעֲשׂוּקִים (נִפְשׁוֹת שֶׁנִּשְׁבְּחוּ בְּקִלְיָפָה), שֶׁנִּלְקַח מֵהֶם הַדְּבֹר; וְדֶרֶךְ הַנֶּפֶשׁ

תורה יט

הקדושה - לעלות עצמה לשורשה, וזה בחינת מעלה גרה שבבהמה הטהורה, כי הנפש אינה יכולה לסבול להיות שם למטה, והיא מרוממת עצמה למעלה, עד הפה והצוואר, ששם הדבור. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה א)

(ה)

כשאוכלים איזה דבר, אזי יוצאים הנפשות שבאותו דבר הנאכל ומתהפכים למהות הנפש של האוכל, כי נעשה מהמאכלים דמים, שהם הנפש; ואותם הנפשות עולים לגרון, ונעשה מהם דבור. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה א)

(ו)

ע"י ערבוב הדעת, אי אפשר לעמוד על הרגליים, כמו השיכור, כי ברגליים מלובש חיות מבחינת המוחין, שדואגים לייצב את האדם. והבהמות, שאין להם דעת ודבור, אין להם כח לעמוד על הרגליים. לכן הולכים על ארבע.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה א - ג)

(ז)

מי שהוא במדרגה גבוהה מאוד, אינו מזיק לו שתיית היין. אדרבא, היין מרחיב דעתו ויכול להשיג על ידי זה השגות גדולות. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה

טהורה א - ה)

(ח)

ע"י השכרות של פורים 'עד דלא ידע' (מגילה ז), האדם מגיע עד למקום שכולו טוב. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה א - ה)

(ט)

החלב הוא מותרי המוחין, ושם נאחזת הסיטרא אחרא (הצד האחר - ההפוך מהקדושה), כי עיקר אחיזתה מערבוב ועכירות המת. על כן, אסור החלב באכילה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה וחיה טהורה א - ו)

תורה יט

(י)

הקרניים הם מותרי המוחין, שבולטין ויוצאין ונעשה מהם קרניים - בחינת קרני הוד - כמו קירון עור הפנים שיש באדם, שהוא בליטת המוחין לחוץ. ובבהמה נעשה קרניים ממש, כי בבהמה יש עכירת המוחין ומותרות הרבה

מאד. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר שנתעלם מן העין א - 1)

(יא)

הקרניים הם מותרי המוחין של הבהמה, שבולטין ויוצאים לחוץ. ואצל האדם, המותרות הוא בליטת המוחין לחוץ (הבליטה של האורות המקיפים - השכל - שהם בחינת מותרות, כלומר מוחין שעדיין לא נכנסו לפנים - להבנה). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א סימני בהמה

והיה טהורה א - 1)

(יב)

כל מאמר ומאמר מעשרה מאמרות שאמר הקב"ה וברא בהם העולם, כגון המאמר: "ויאמר אלקים: יהי אור!" (בראשית א, ג), מקבל כח מכ"ח (28) האותיות של מעשה בראשית (כ"ח האותיות שבפסוק הראשון שבתורה).

(יג)

עיקר חיות המאכל וקיומו הוא מאותיות הדיבור של לשון הקודש (הדיבור של הקב"ה) שנפלו לשם בעת הבריאה, ומשם בא הטעם של המאכל. (ע"פ

ליקו"ה יו"ד ח"א תערובות וס"ס א - ב)

(יד)

כל האיסורים הם בחינת רע הכולל. אבל ההיתר הוא בחינת תרגום - מבחינת קליפת נוגה, שהוא מעורב טוב ורע, ורק מחמת שהטוב מרובה על

הרע - ע"כ הם מותרים (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א תערובות וס"ס א - ח)

תורה יט

(טו)

הגזירה על אדם הראשון "בעיצבון תאכלנה" - היא עניות - שהקב"ה החליף לו עונש המיתה בעניות. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א תערובות וס"ס א - יא) [א"ה: כי למעשה, לא התקיים בו הפסוק "ביום אכלך ממנו מות תמות"]

(טז)

כל דבר החשוב ומכובד יותר - יש בו יותר קדושת לשון הקודש. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מאכלי עכ"ם א - ב)

(יז)

מי שהוא מתוקן בברית - יכול לשמור סוד. לכן זוכה שמגלים לו סודות התורה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מאכלי עכ"ם א - ג)

(יח)

אי אפשר להרוויח ממון, כי אם שילך ויעבור דרך העיצבון עבודה זרה - אנפין חשוכין (פנים חשוכות). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מאכלי עכ"ם א - ו)

(יט)

הנה, בהסתכלות יש אור הישר ואור החזיר; דהתפשטות הראות הוא אור הישר, ובהגיע לראות דבר שחפץ - הוא אור החזיר. כי עקר כח הראות - מחמת שפח הראות הולך ומתפשט ומפה בדבר הנראה, וחזיר הפח הראות, מחמת ההכאה, לעינים, ונצטיר הדבר בעינים, ואז העינים רואין את הדבר הנראה. (ליקוטי מוה"ר ח"א עו)

(כ)

כל עסקינו בתורה ומצוות - כדי לזכות להשגחה שלימה - שאור ההסתכלות של ה' הבא עלינו יחזור למעלה (לעיני ה'), בתוספת קדושה והארה יתירה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מאכלי עכ"ם א - ו)

תורה יט

(כא)

כל הדברים שהם תחת רשות האדם - נפשו מפוזרת בהם. לכן, עיקר התיקון במשא ומתן - להשליך ממנו ה'משא', היינו להשליך החפץ ולמוכרו - להינצל מפיזור הנפש. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מאכלי עכ"ם א - ז)

(כב)

צריך לשמור עצמו מפילו מתאוות של היתר, ולנהוג בקדושה בכל דרכיו, כדי לשבר הרע שב'תרגום' ולהעלות הטוב שבו אל הקדושה, ולהשלים לשון הקודש. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מאכלי עכ"ם א - ח)

(כג)

הנשמות הגבוהות יוכלו לסבול התיקון העובר עליהם, וסוף סוף יתקנו את כל ניצוצות השכל שלהם; ואפילו אם נפלו למקום שנפלו, אף על פי כן, לא יאבד שום ניצוץ. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א הכשר כלים א - ג)

(כד)

ה' יתברך מכונה 'אור גדול', ואי אפשר להשיגו מחמת ריבוי האור. לכן, צריכים כמה צמצומים להשיגו. אבל, כשמצמצמים האור, יוכל הצמצום להתגבר עליו ולהעלימו, עד שלא ידעו ממנו כלל. על כן, הצדיקים יודעים לצמצם את האור באופן שנוכל לקבלו, ואף על פי כן, לא יתעלם האור. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א הכשר כלים ב - ה)

(כה)

שבעת ימי בראשית שבהם ברא הקב"ה את כל הבריאה הם כלים שעל ידם נוכל לקבל אורו יתברך. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א הכשר כלים ב - ו)

(כו)

מעצם האור של ה' אין יכולים לינק הקליפות, כי אין בו השגה, רק (יכולים לינק) מבחינת הכלים, שהוא צמצום האור (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א הכשר כלים ב - ז)

תורה יט

(כז)

ע"י הבטחון שבוטח בהקב"ה, נגמר ונתבשל השפע ומגיע אליו. (ע"פ ליקו"ה

י"ד ח"א נותן טעם לפגם א)

(כח)

כל מה שכתוב בתורה הוא הדיבור הקדוש של הקב"ה, שבו ברא את העולם, שהוא בלשון הקודש. (ע"פ ליקו"ה י"ד ח"ב חדש ד - ב)

(כט)

אי אפשר לזכות לנבואה, שהוא רוח הקודש - בחינת שלמות לשון הקודש, כי אם ע"י תיקון הברית. (ע"פ ליקו"ה י"ד ח"ב חדש ד - ז)

(ל)

לשלמות לשון הקודש זוכה מי שמרבה בדיבורים של תורה ותפילה, ומקדש דבורו בקדושה גדולה. (ע"פ ליקו"ה י"ד ח"ב חדש ד - ז)

(לא)

הקב"ה נתן כח הבחירה לאדם, למשוך הרוח דלעילא (של מעלה) כרצונו - או דרך הקדושה, או להיפך; והעיקר - על ידי הדבור, שבו ברא הקב"ה את העולם, ובו עיקר ההנהגה והממשלה. (ע"פ ליקו"ה י"ד ח"ב חדש ד - ח)

(לב)

מחמת כוח הבחירה, היה לבלעם הכח למשוך את כוח הדבור לתוך הסיטרא אחרא, במקום להעלותו לשורשו בקדושה, מאחר שהניח את כל כוחו, מוחו וחיותו באתון - ע"י מעשה אישות שעשה איתה; כי כל הכוחות שבאדם נמשכים לתוך טיפת הזרע, ומזה קיבלה האתון את כח הדבור. (ע"פ

ליקו"ה י"ד ח"ב חדש ד - ח)

תורה יט

(לג)

כל הדברים המותרים הם בבחינת עץ הדעת טוב ורע, שהוא בחינת לשון תרגום (הממוצע בין לשון הקודש ללשון חול). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב בכור בהמה טהורה א)

(לד)

עיקר ההיתר שיש לנו לאכול את החי - כדי לתקן ולברור את הטוב שבו, ולהעלותו לדרגת אדם. אבל בלא זה, לא היה מותר להרוג נפש מפני נפש.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב בכור בהמה טהורה א)

(לה)

התפילה היא החיות של כל דבר. על כן, היה העולם חסר תיקון, עד שבא אדם הראשון והתפלל על הגשמים והמשיך חיות לעולם, היינו לבעלי חיים, לצמחים וכו'. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חלה א)

(לו)

אותיות הדיבור שמגדירות כל דבר הם המידה והגבול של כל דבר, והם נמשכים מן החכמה, בהשתלשלות עשר מדרגות מהחכמה ולמטה, עד שנעשה מהחכמה דבור. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חלה א)

(לז)

ע"י הברכה שמברכים ומודים להקב"ה על איזה דבר, מעלים אותו לשורשו שבקדושה, ומושכים לו חיות ממש. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב ת"ומ א)

(לח)

ע"י הדבור של הברכה נעשה כאילו נברא הדבר מחדש, כי עתה נתקן ונמשך לו חיות מהקדושה, ונמצא שבוראו מחדש ממש. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב תרומות

ומעשרות א)

תורה יט

(לט)

כל הדברים צריכים תיקון (כלומר בירור - הפרדת הטוב מהרע), שזה בחינת בירור עץ הדעת. וזה עניין כל האומנויות, כי אין שום כלי גמור נברא מן השמים וצריכים בני אדם לתקן ולהשלים הכל (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אומנין א-ג)

(מו)

אף שאנו רואין שבני אדם מתפרנסין מן האומנות, צריך לידע ולהאמין שזה רק על ידי שמתקן אותן הכלים שגומר על ידי האומנות שלו - שזה בחינת תיקון הברית, ועל ידי זה נמשך לו פרנסה, כי בזה תלוי הפרנסה, כמובא כמה פעמים - שפרנסה תלויה בתיקון הברית. והעיקר - על ידי שמברר הבירורים ומעלה ומקשר אותם למעלה - לקב"ה, שעל ידי זה נמשך השפע. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אומנין א - ג)

(מא)

עיקר הבירור והתיקון הוא על ידי תפילה, והבירור והתיקון הוא זה שמושך השפע. נמצא - שאף על פי שמתפרנס מן האומנות, הכל על ידי התפילה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אומנין א - ג)

(מב)

העובד את הקב"ה בלי שום קבלת שכר, רק מתוך שרוצה לעשות רצונו יתברך, בודאי לא יכנס לפנים מן הראוי לו - לעבור על רצונו יתברך, מאחר שאינו רוצה שום דבר, רק לעשות רצונו יתברך. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אומנין א-ד)

(מג)

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ נִקְרָא 'מִתְקַלָּא' (מִשְׁקָל), עַל שֵׁם שֶׁשְׁקָל הַקֹּדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרִצּוֹנוֹ אֶת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, וּבָרָא בָּהֶם אֶת הָעוֹלָם. (ליקו"ה חו"מ ח"ב אומנין א-ד)

ברורה ח"א יט.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה כ

תורה כ: תשעה תקונין

פְּרָקָא תְּלִיתָא (דְּסִפְרָא דְּצְנִיעוּתָא) (הפרק השלישי של הספר הגנוז)
תְּשֻׁעָה תְּקוּנֵינָן יְקִירֵין אֲתַמְסְרָא לְדַקְנָא וְגו'

(א)

יש נשמה המסובלת בייסורים, ועל ידה יורדים לעולם ביאורי התורה;
ומהנשמה הזו יונקים מפרשי התורה את חידושיהם.

(ב)

כשנופלת הנשמה הנ"ל ממדרגתה, ומצטננים דבריה, אזי היא מסתלקת
מן העולם עם כל ביאורי התורה.

(ג)

כשמסתלקים ביאורי התורה מן העולם, מתעוררת מריבה על הצדיקים,
כי ביאורי התורה עושים שלום בעולם.

(ד)

כל ביאורי התורה נמשכים מהבינה - מהלב העליון - מהקב"ה. לכן, לפני
שמתחילים לבאר את התורה, צריך להתפלל ולבקש מהקב"ה שישפיע לו
ביאורי תורה.

(ה)

כשרוצים למשוך ביאורים לתורה מההתנוצצות שמתנוצץ לו במוחין -
העיקר הוא על ידי שמכניסים את ההתנוצצויות של השכל שמפוזרים

תורה כ

בדרושים שונים - לתוך דרוש אחד. (ע"פ ליקוטי אור"ח ח"א תפילין ו - יד)

(ו)

הקב"ה מחבר את דברי הצדיקים ועושה מזה ספר זיכרון. ספר זה הוא הבינה - הלב העליון של מעלה, ומשם מקבלים את חשקם לתורה כל אלה שאינם יכולים ללמוד. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קמב)

(ז)

אברהם אבינו, שלא היה לו ממי ללמוד תורה, היו לו כיסופים גדולים להקב"ה. לכן, הוא קיבל את תורתו מהלב הזה של מעלה, כלומר מהלב העליון - הבינה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קמב)

(ח)

כשהתלמיד נמצא ליד הצדיק בשעה שהתחדשו הדברים, אזי הדברים ברורים לו, כי עלה עם הצדיק למקור - ללב העליון, שמשם לקח הצדיק את תורתו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א קצב)

(ט)

החכם הדורש את התורה ומבארה ברבים, צריך לבקש מהקב"ה שתושפע לו תורה מהלב העליון; וצריך לצרף לתפילתו את כל השומעים תורתו, כי תפילה של רבים בודאי לא נמאסת.

(י)

יש הבדל בין השומע תורה מפי הרב ללומד מתוך ספר. כי השומע מפי הרב - הוא שומע את התורה המיוחדת לו, כי כאשר עלה הרב בתפילתו להוריד תורה מהלב העליון, הוא קשר עצמו עם כל מי שבא לשמוע תורה, ועלה עם כל אחד מהם ללב העליון לקבל תורה.

תורה כ

(יא)

כשהולך מרב לרב, אז צריך לחזק אמונתו באחדות ה', כי הלימוד מהרבה מלמדים מזיק לו לאמונת הייחוד (לאמונה שה' אחד). וכן הרב שיש לו אמונת הייחוד - הוא יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד לפי כחו, וכל תלמיד אינו שומע אלא מה שצריך לו, ולא יותר. (ספר המידות, לימוד ח"ב ז)

(יב)

הרב המלמד את תלמידיו בזה הדרך, כלומר שלא ישמיע לכל אחד אלא מה שצריך לו, לא פחות ולא יותר - על ידי זה זוכה שמתגלים פנים הנאים והמשובחים שבתורה. (ספר המידות, לימוד ח"ב ח)

(יג)

הלומד תורה לתלמיד שאינו הגון נקרא 'רשע'. (ספר המידות, צדיק ח"א ח)

(יד)

מי שאינו יכול לומר תורה באופן שכל אחד ישמע רק לפי שכלו - אסור לו לומר תורה. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב מז)

(טו)

ככל שיש יותר אנשים בשעת הדרוש, כך נמשכת מהלב העליון יותר קדושה - יותר חכמה.

(טז)

כל מי שנמצא ליד הצדיק בשעת הדרוש - נכנע רשעותו, על ידי הטוב שיש בצדיק. ולפי הכנעתם, כך נכנעים הקליפות הרוחניות הסובבים את הלב העליון ומונעים מהתורה לרדת.

תורה כ

(יז)

כאשר מתפלל הצדיק לפני הדרוש כדי להוריד ביאורי תורה, לא יבקש בזכות צדקתו ומעשיו הטובים, אלא יבקש במתנת חנם.

(יח)

בטעה שהצדיק דורש את ביאורי התורה, מתעורר כח צדקותו ועבודתו שעבד את ה', והוא צריך להשתמש בכח זה אך ורק להכניע את הרע של השומעים - הרע שמונע אותם מלקבל את תורתו, אבל אסור לו להשתמש עם זכות צדקתו וזכויותיו להוריד תורה.

(יט)

שתי הכאות הכה משה רבנו, ע"ה, על הסלע - על הלב העליון: אחת - שדרש בכח זכויותיו לקבל את ביאורי התורה, ולא ביקש בחסד חנם ובתחנונים; וההכאה השנייה הייתה דחיקת השעה; ובזה טעה משה.

(כ)

אין לאדם לדחוק את עצמו על שום דבר ולהכריח את הקב"ה לתת לו מה שרוצה, בדווקא, אלא יבקש בתחנונים. אם ייתן - ייתן, ואם לאו - לאו.

(כא)

כשנפטר הצדיק, נשמתו מוסיפה קדושה למעלה - בשכינה - שורש נשמתו.

(כב)

עיקר הייסורים שבארץ ישראל הם על ידי המונעים - מוציאי דיבת הארץ.

(כג)

הכוחות הרוחניים הם השכליים הנבראים על ידי חידושי התורה שמחדשים, והם הנקראים 'מלאכים'.

תורה כ

(כד)

לפי רבות הקדושה שמעלים למעלה - כך מקבלים חידושי תורה, וכך נבראים מלאכים.

(כה)

לפעמים צריך לתת שוחד לגויים ולדון על פי משפטיהם, כדי להוציא את המשפט מעיקולו.

(כו)

המצוות הן ציונים לדברים עליונים.

(כז)

גלות מצרים הייתה על פגם הברית.

(כח)

בנין המלכות זה גילוי מלכותו יתברך לכל באי עולם. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב דברים

הנהגים בסעודה ד - א)

(כט)

הכוחות הרוחניים הנבראים על ידי אותיות התורה שמחדש - הם מלאכים

ממש. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב דברים הנהגים בסעודה ד - ב)

(ל)

השם של כל דבר כולל את כל מהות הדבר, בצלמו ותמונתו. למשל, כשאחד רוצה להודיע שיש לו שולחן, אין צריך לצייר שולחן, אלא רק

להזכיר את שמו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב דברים הנהגים בסעודה ד - 1)

תורה כ

(לא)

אין אנו רשאים לדבר ממנו יתברך, כי אם על ידי שמותיו הקדושים. וכשאנו מזכירים שמו, אנו מתכוונים אליו בעצמו. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ב דברים הנהגים בסעודה

ד - 1)

(לב)

השם הוא הנפש, ושם מגיע כל הפגם או התיקון של האדם, כי בשם נגבל כל חיותו ועניינו ומהותו של האדם. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ב דברים הנהגים בסעודה ד - 1)

(לג)

השם של הקב"ה הוא עיקר המחבר והמקשר בין עליונים לתחתונים, ועל ידי השם - עיקר המשכת החיות מהקב"ה לכל הנבראים. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ב דברים

הנהגים בסעודה ד - 1)

(לד)

מי שרוצה לקרב להקב"ה את ישראל - יש עליו סכנות גדולות מאוד, בלי שיעור, וצריך לזה כמה תחבולות עד שיזכה לפעול פעולתו בשלמות. (ע"פ

ליקו"ה אר"ח ח"ב דברים הנהגים בסעודה ד - 2)

(לה)

על ידי הרחמים והתחנונים שמבקש מהקב"ה, יכול לקרב גם את נשמות הערב רב - שגם הם צריכים תיקון, כי לא ידח ממנו נידח. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ב דברים

הנהגים בסעודה ד - 1)

(לו)

יש רחוקים כל כך, שאי אפשר לקרבם להקב"ה בשום שכל ובשום כח, אלא על ידי רחמים ותחנונים, שהוא בחינת אריכות אפים - שלא ידחק את השעה, וימתין לרחמיו יתברך.

תורה כ

(לז)

דע שיש כמה רשעים שאסור לקרבם תחת פנפי עבודתו, פי הם מורידים את המקרבם ממדרגתו; כמו שמצינו גבי משה - שקרב את הערב רב, ואחר כך, על ידי זה, אמר לו הקדוש - ברוך - הוא (שמות לב, ז): "לך רד פי שחת עמך". (ליקוטי מוה"ר"ן ח"א נט)

(לח)

הצדיק הגדול, כשנכשל באיזה שגיאה דקה, היא לטובתנו, כדי שישוב על ידי זה בתשובה שלמה, כדרכו הקדוש - שעל שגיאה פחותה מחוט השערה עושה תשובה גדולה, ועל ידי זה מזכה אותנו לתשובה (כי נשמתנו נמשכת ממנו). (ע"פ ליקוטי חו"מ ח"ב גוילה ה - ד)

(לט)

עיקר תיקון התפילה בתכלית השלמות - שלא יתעקש יותר מדאי - שלא יעשה תפילתו קבע - בחינת גזל, ואפילו ברוחניות ובדקות. על כן, כשיש בידו גזל ממש, אין תפילתו מקובלת כלל, כי הוא רחוק מתיקון התפילה. (ע"פ ליקוטי חו"מ ח"ב גוילה ב - טז)

(מו)

דרכו של השם יתברך - שתיכף כשהאדם מתחיל לעסוק ולמשוך על עצמו איזה דבר שבקדושה, תיכף נמשך עליו הארה מכלל הקדושה הזאת, אף על פי שעדיין לא זכה לזה, כי הקב"ה מגיד מראשית - אחרית.

(מא)

עיקר המשכת התורה - להביא לידי מעשה - להחזיר את העולם למוטב, וזה קשה מאוד מאוד. על כן, צריכים אריכות אפיים גדול מאוד. ובעניין זה היו שגיאותיהם של הצדיקים הנוראים והנשגבים - שדחקו את השעה. (ע"פ ליקוטי חו"מ ח"ב גוילה ב - כט)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה כא

תּוֹרָה כּא: עֵתִיקָא טְמִיר וְסִתִּים

פְּרָקָא רְבִיעָא דְסִפְרָא דְצְנִיעוּתָא (הפרק הרביעי של הספר הגנוז): **עֵתִיקָא טְמִיר וְסִתִּים וְכוּ'**

(א)

יש שכל הבא לאדם על ידי הקדמות רבות, ויש שכל שבא בלי שום הקדמה, אלא על ידי שפע אלוקי המושפע במהירות לתוך מוחו.

(ב)

חום נוצר על ידי תנועה. לכן, כשנשפע למוחו שפע אלוקי במהירות, בלי שום הקדמות - זה מעורר חום והתלהבות בלב.

(ג)

להגיע למדרגה זו - שיושפע עליו שפע אלוקי - זה על ידי שמירת "שבעת הנרות" שבפני האדם, כלומר שמירת העיניים, האוזניים, החוטים והפה, כי דרכם עובר השפע מהמציאות אל מח האדם.

(ד)

כל שכל שאין האדם מבין אותו מכונה 'שכל מקיף', כי, כביכול, הוא מקיף את הראש מבחוץ ואינו נכנס לפניו המת.

(ה)

אין המח האנושי יכול להבין את השכל של 'הידיעה והבחירה' - איך הכל נעשה על ידי הקב"ה, ואף על פי כן יש לאדם בחירה לעשות כרצונו.

תורה כא

(ו)

השכל של 'הידיעה והבחירה' הוא ה'מקיף' הכולל, והשכל הפנימי של האדם יונק את כוחו מהמקיף הזה. היינו, כל התנהלותו של האדם נובעת מחוסר הבנת השכל של 'הידיעה והבחירה'.

(ז)

עיקר מה שיש לאדם את כח הבחירה נובע מעצם זה שאינו מבין את השכל של 'הידיעה והבחירה', היינו שאינו יודע איך הכל מה', אף על פי שיש לו בחירה על הכל.

(ח)

הבחירה קיימת כאשר שכלו קטן ואינו יודע מה טוב ומה רע. אבל, כשתגדל דעתו וידע מה טוב - תתבטל בחירתו, כי בודאי יבחר רק בטוב.

(ט)

כשיובן לאנושות השכל הזה - שהכל ממנו יתברך, ובכל זאת הבחירה חופשית, יצא האדם מגדר האנושי ותתבטל לו הבחירה.

(י)

השכל של 'הידיעה והבחירה' הוא שכל המקיף, ועל כן נשארים בקושיא של 'הידיעה והבחירה'; וע"י טהרת "שבעת הנרות", שהם חושי האדם, מאיר המקיף לפנים. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג תנוכה ה)

(יא)

הישיבה והעדר ההשתנות מרצון לרצון מראה על העדר הבחירה.

תורה כא

(יב)

כשהאדם בקטנות הדעת, שכלו נמצא בעיבור בשורש נשמתו - בשכינה - ולכן אינו מאיר. על כן, טוב אז לצעוק בתורה ותפילה, כדי לסייע להולדת השכל מהעיבור, כמו צעקות היולדת.

(יג)

כשלומד האדם תורה ולא רואה בה שום חידוש - זה מחמת שהמוחין והשכל של הלימוד הזה בעיבור - בשינה.

(יד)

מי שתורתו בלא חידוש - אין לדרוש אותה לרבים, כי תורתו רק בבחינת מקיף, כלומר גם אצלו לא ברורה התורה שלמד.

(טו)

סגולה היא דבר מעל השכל - מעל ההבנה של האדם - בבחינת מקיף.

(טז)

כל הצרות, הייסורים והגלות - אינו אלא לפי ערך חסרון הדעת. וכשנשלם הדעת, נשלמים החסרונות.

(יז)

עד היכן תכלית היסורים? כל שעברו עליו ארבעים יום בלא ייסורין - קיבל עולמו ופורענות מזומנת לו. (ספר המידות, המתקת דין ח"א ה - 1)

(יח)

עיקר החיים הנצחיים שיהיו לעתיד - יהיו מחמת גודל הדעת - שירבה הדעת מאוד, וידעו שהכל נעשה ע"י הקב"ה; ועל ידי הדעת הזו יוכלו בהקב"ה ויהיו עמו אחד, ואז יחיו חיים נצחיים כמוהו.

תורה כא

(יט)

חיים נצחיים הם רק להקב"ה, כי הוא חי לנצח. ומי שנכלל בשורשו, כלומר בהקב"ה, שהוא שורש כל המציאות, אזי גם הוא חי לנצח, כי מאחר שהוא נכלל באחד והוא אחד עם הקב"ה, הוא חי חיים נצחיים כמו הקב"ה.

(כ)

תענוג תמידי אינו תענוג. לכן, אינו נקרא 'חיים' כלל, כי אם שְׂזוּכִים לחיות חיות חדש בכל עת, ולעלות כל פעם למדרגה יותר קרובה להקב"ה,

וזו בחינת חיים ארוכים - חיים נצחיים (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א תפילין ה - ח)

(כא)

חיים נצחיים של עולם הבא - אי אפשר לקבל, כי אם על ידי השפלות והענווה של כל אחד - שזה האור של הזדעת שמקבלים מהתפילין. (ע"פ ליקו"ה

אר"ח ח"א תפילין ו - א)

(כב)

אם לא היה אדם הראשון חוטא, היה זוכה בגופו לחיות חיים נצחיים. היינו, שהיה זוכה בעודו בגופו בחיים לענוה של משה רבינו באמת, בכל האברים - שהם חיים נצחיים, ולא היה צריך למות כלל. אבל, מחמת שפגם בזה - על ידי זה נתגרש מגן עדן. ועתה, אי אפשר להאדם לזכות בשלימות בתכלית לבחינת חיים נצחיים, כי אם על ידי המיתה - שבהכרח שימות תחילה וישוב אל העפר. היינו, שאי אפשר לו לזכות לענוה אמתיית, שהוא בחינת עפר, כי אם על ידי המיתה - שישוב אל העפר ממש; ואז יתבלה בעפר לגמרי, ויתבלה זוהמת הגוף, שהוא בחינת גשמיית, וישוב לעפר; ואז דייקא, יזכה אחר כך, לפי מעשיו, לקום בתחית המתים - שיהיה נחיה

שפלותו האמתי ויחיה חיים נצחיים. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א תפילין ו - ד)

תורה כא

(כג)

תכלית האדם - שיבוא לתכלית הביטול באמת, עד שיהיה אין ממש - שיזכה לשבר הגדלות לגמרי, עד שיזכה לענווה אמיתית של משה רבנו, ע"ה; ואז זוכה לחיות חיים נצחיים - להיות נכלל בו יתברך, להתענג על ה', שהוא האושר המקוּוֶה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א תפילין ו - ז)

(כד)

על ידי ידיעת ה' - נכללים בו יתברך.

(כה)

לעתיד לבוא, גם הגויים ידעו ביתרון הדעת את הקב"ה, אבל לא יגיעו להשגות ששיגו ישראל אז, כי השגתנו תהיה לאין קץ וסוף.

(כו)

כשיודעים את הקב"ה - זו הנחמה מכל הצרות.

(כז)

על ידי שהאדם מקדש את "שבעת הנרות" שבפניו: עיניים, אוזניים, חוטם, פה - גורם שהשכל המקיף יכנס לפנים מוחו, היינו השכל שהיה נעלם ממנו עד עתה.

(כח)

להוליד המוחין מתעלומתם (להוציאם מ'עיבור' ל'לידה') - צריך צעקה בתורה ותפילה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א גילוח ה - ה)

(כט)

כדי להשיג את הדעת הקדוש, כלומר שהכל ממנו יתברך, צריך להוליד את המוחין שנמצאים ב'עיבור' - בשינה, ולהביאם למצב של 'מקיף', היינו שכל ידוע אך אינו מובן; וזה על ידי צעקה בתורה ותפילה; ואחר כך צריך

תורה כא

להכניס את המקיף לפנים השכל - להבנה, וזה על ידי שמירת "שבעת הנרות" שבפני האדם.

(ל)

בין חיים למיתה אין שום הבדל, כי אם באמה אחת - שעכשיו האדם שוכן כאן, ואחר כך שוכן שם - בקבר.

(לא)

מי שזוכה לדעת אמיתי - אין אצלו הבדל בין חיים למיתה, כי הוא דבוק בהקב"ה ונכלל בו בחייו ובמותו.

(לב)

אין שלימות, רק להקב"ה; ומי שנכלל בו - יש לו גם כן שלימות.

(לג)

על מה שאדם חושב ברגע נתון - שם נמצאת כל מהותו, כי האדם הוא הנשמה - השכל. לכן, כשחושב על הקב"ה, יודע ממנו ומשיג אותו - כל אחד לפי מדרגתו - הוא נכלל בו יתברך, ונמצא אצלו יתברך ממש.

(לד)

כל החסרונות שיש לאדם, בפרנסה, בנים, בריאות וכו' - הכל מחסרון הדעת.

(לה)

מי ששלם בדעתו - שיודע שהכל מהקב"ה - אף אם יש לו חסרון, החיסרון הזה באמת אינו כלום. ומי שאין לו דעת, אף אם יש לו מכל טוב - באמת, כל מה שיש לו אינו כלום.

תורה כא

(לא)

החולה נמצא בכעס, כי דינים שורים עליו. דינים הם מוחין דקטנות, כלומר שכלו נקטן עד ששכח את הקב"ה, שהוא חסד.

(לב)

לעתידי, כשתמלא הארץ דעה את ה' וידעו שהכל ממנו יתברך והכל בהשגחתו הפרטי פרטית, אז ידעו שאין שום רע בעולם כלל, רק כולו טוב - כולו אחד.

(לח)

כשתמלא הארץ דעה, גם הגויים ידעו את ה', ויבינו שכל הגדולה והטובה שהייתה להם בעולם - הכל היה בשבילנו, כי כל הבריאה נבראת בשביל ישראל.

(לט)

כשתמלא הארץ דעה, כל השכליים המקיפים - מה שלא הצלחנו להבין - יכנסו לתוך שכלנו ויהיו שכל פנימי, ואז נקבל מקיפים חדשים, כלומר שכליים חדשים שאין אנו יודעים עתה מקיומם כלל. כי הקב"ה - אין סוף, ובודאי אף פעם לא ידעו את מהותו, רק כל אחד ישיג אותו לפי מדרגתו - לפי עבודתו וטרחתו שטרח בעולם כדי להשיגו יתברך.

(מ)

ההשגה שתהיה לגויים לעתיד לבוא בידיעת האלקות - תהיה אצלנו פְּשִׁחֹק ודבר פשוט, כי אז ישיגו הם מקדושת התורה והמצוות את מה שכל יהודי פשוט משיג היום.

(מא)

לעתידי לבוא בשכל המשותף תהיה כל האנושות שווה - כלם ידעו את ה' - שאין עוד מלבדו, והכל ממנו ובהשגחתו. אבל, בעומק החכמה, יהיה לכל

תורה כא

אחד השגה לפי מדרגתו, "כמים לים מכסים" (ישעיהו יא, ט) - כמו המים שלמעלה שוים, אבל בעומק הם שונים.

(מב)

אמרו חז"ל (ב"ב עה:): "כל צדיק וצדיק יהיה נכוה מחופתו של חברו", כלומר יהיה בוער ומתלהב מהשכל שקיבל מהאדם שמעליו; כי לפי מדרגתו, נראה לו השכל שמעליו כדבר עצום ונפלא. אבל, הצדיק שכבר עבר בהשגה הזו, אין לו שום התלהבות, כי קיבל שכליים מקיפים גבוהים יותר.

(מג)

יש צדיקים שיתלהבו מההשגות ששייגו בעולם הבא, והשגות אלו היו לצדיק אחר השגות של עולם הזה.

(מד)

שלימות הדעת - כשנעשה מהשכל המקיף שכל פנימי - שכל מובן; ואז, ניצול מכל הצרות. כי השכל הוא הפנים של האדם, וכאשר מקבלים מקיפים חדשים - מקבלים לבושים חדשים - פנים חדשות, לכן אויביו אינם יכולים להכירו.

(מה)

גם לתורה יש שכל 'מקיף', כלומר שכל שעדיין לא נכנס לתוך האותיות שלה.

(מו)

ההולדה נמשך ממקום גבוה מאוד - שמתעוררים המוחין בשעת הזיווג להתחבר למעלה בשורש כל הנשמות, ומשם נמשך ההולדה. וזה גם בחינת המשכת המקיפים, שהוא המשכת הדעת, עד שיכנס ויאיר בדעת האדם בזה

העולם - להכיר את הקב"ה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א גילוח ה - 1)

תורה כא

(מז)

ע"י שנתעורר הרע של עץ הדעת טוב ורע, נולד חמימות דסיטרא אחרא
(כחות הרע), שמשם חמימות התאוה (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א גילוח ה - ז)

(מח)

הקב"ה שולח צרות לאדם, כדי שיצעק אליו, שעל ידי זה יוליד המוחין
מתעלומתם - שעל ידי זה תהיה הגאולה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א גילוח ה - ז)

(מט)

התירוץ של הקושיות הם בחינת כניסת השכל המקיף למח, לפי מדרגתך.
(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א גילוח ה - ט)

(נ)

כל הקושיות והמבוכות נמשכים מהשכליים המקיפים שאין זוכים להשיג.
ואפילו כשמשגים המקיפים, יש עוד מקיפים מעליהם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א גילוח ה - י)

(נא)

אם היה מתבטל הבחירה, יתבטל כל העולם. לכן, אי אפשר להשיג השכל
של הידיעה והבחירה. על כן, לעתיד, שתתבטל הבחירה - כשישיגו המקיפים
של השכל - יתבטל זה העולם (היינו הטבע), ויהיה חידוש העולם -
שהעולם יתנהג רק על ידי השגחה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב פטר חמור ג - א)

(נב)

כל ההולדות - כולם הם הולדת מוחין חדשים. רק בשביל זה ברא הקב"ה
את העולם ומקיים אותו - כדי שיתגלה המח והדעת - שידעו כולם כי ה'
הוא האלוקים. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב פטר חמור ג - ב)

תורה כא

(נג)

בכל הולדה שבעולם - נתגלה דעת; ואפילו בהולדת בהמות - נולד גם כן איזה דעת לאדם. היינו, על ידי הולדה זו מתווספת לו דעת להבין פלאי מעשה ה'. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב פטר חמור ג - ב)

(נד)

העשירות - משמאל - מְסִיטָרָא דְדִינָא (מצד הדין), בחינת הסתרת הידיעה - שנסתרת הנהגתו יתברך, ומשם באות כל הקושיות; ומי שזוכה להתגבר על הקושיות והולך בדרכי התורה - זוכה לעשירות. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב פטר חמור ג - א)

(נה)

כל אלו הקושיות שאנו נבוכים בהם, כמו 'הידיעה והבחירה' - הם בשכל המקיף, שאי אפשר לאנושי להשיג, עד לעתיד; כי אם היה משיג זה השכל, היה יוצא מגדר אנושי, והיה בגדר מלאך, והייתה מתבטלת הבחירה לגמרי.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ב - א)

(נו)

כל אחד, כפי מה שזוכה בעולם הזה להשיג ולהבין ולעשות מהשכל המקיף שכל פנימי - כמו כן זוכה בעולם הבא למקיפים עליונים אחרים; וזה עיקר שעשוע ותענוג עולם הבא. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ב - ב)

(נז)

'אורות הצחצחות' המופיע בספרים, הם אורות המקיפים שזוכים להם ע"י אכילה בקדושה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס ב - ט)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה כב

תורה כב: חותם בתוך חותם

פְּרָקָא חֲמִישָׁא דְּסִפְרָא דְּצְנִיעוּתָא (הפרק החמישי של הספר הגנוז): **פְּרָאשִׁית פְּרָא. פְּרָאשִׁית - מְאָמַר. פְּרָא - חֲצִי מְאָמַר. אָב וּבֶן. סְתִים וְגִלְיָא. עֵדָן עֵלָא דְּסְתִים וְגִנְיָו. עֵדָן תְּמָאָה.**

(א)

יש צדיקים שנותנים עצות לקב"ה - איך להנהיג את העולם, והם הולכים בשליחותו להחזיר את ישראל בתשובה.

(ב)

הצדיק - הוא מלמד את הקדוש ברוך הוא, בתורתו, איך יתנהג עמנו. (ספר

המידות, צדיק ח"א קלא)

(ג)

הקב"ה מתייעץ עם הצדיקים ומגלה להם את הדין תורה שנגזר על הדור על פי המשפט הצודק; והצדיקים חותמים ומכסים את הדין הזה, כדי שלא תהיה יניקה לכוחות הרע, ולא יהיה דין אכזרי, חס ושלום.

(ד)

כשהקב"ה מגלה לצדיקים את הדין שנגזר על הדור, הם משתדלים להחזיר את ישראל למוטב.

(ה)

עיקר האמונה היא על ידי רועי הדור - הצדיקים שמתקנים ומשלימים את

תורה כב

האמונה.

(ו)

יש רועי הדור, שכל כוחם - על ידי עזות דסיטרא אחרא - חוצפה.

(ז)

צריך כל אחד לרחם על בשר גופו, ולהראות לו את כל ההשגות שמשיגה הנשמה; כי הנשמה משיגה תמיד השגות עליונות, אך הגוף לא יודע מהן. כלומר, צריך לחוות בתודעתו את ההשגות האלה - בעודו בגופו.

(ח)

כשהנשמה נופלת, לפעמים, ממדרגתה, אם הגוף שבו היא שוכנת הוא נקי וצח, תוכל הנשמה להתרומם ולחזור למדרגתה על ידי תענוגי הגוף - שיעוררו געגועיה אל התענוגים הרוחניים שהיו לה לפני נפילתה.

(ט)

על ידי הרושם של התענוגים הרוחניים שהשאירה הנשמה בגוף, לפני נפילתה, תוכל הנשמה להתרומם מנפילתה ולחזור למדרגתה.

(י)

כשהגוף עז בתאוותיו, אין הנשמה יכולה להתקרב אליו ולהאיר לו מקרוב את השגות האלקות שהיא משיגה, כלומר להאיר לתודעה שלו את ההבנה שבה היא מבינה את ה', כי יש פחד לנשמה שלא תילכד בתאוותיו.

(יא)

עיקר עֲצָמוֹת האדם - מה שקרוי 'אדם' - זה הנשמה - השכל.

(יב)

חכם האמת הוא נשמה ביחס לעם - שהם הגוף שלו.

תורה כב

(יג)

על ידי שימוש שמשמש את הצדיק, הופך האדם להיות בבחינת גוף לצדיק; וכן על ידי מצוות מעשיות שעושה הגוף, הוא נעשה בבחינת גוף לנשמה; ואז יכול גם הגוף להשיג ולחוות את האלקות.

(יד)

על ידי שמחה זוכים לעזות דקדושה.

(טו)

בקבלת התורה, כשאמרו ישראל "נעשה ונשמע", זכו לשמחה.

(טז)

על ידי עזות דקדושה זוכים להתחבר לחכם, וכן לחבר את הגוף לנשמה.

(יז)

צעקה בתורה ותפילה, וכן קול אנחה, קול שופר, קול זמרה - כל אלה הם קולות של עזות דקדושה.

(יח)

על ידי שמתעורר קול דקדושה, מיד נתעורר קול הסיטרא אחרא (הצד האחר - הרע). אבל, לפני שמתעורר קול הקדושה, הסיטרא אחרא שקטה.

(יט)

כשהגוף נכנע לנשמה - לשכל, אזי זוכים לאמונה.

(כ)

"נעשה ונשמע" (שמות כד, ז). 'נעשה' - הם הנגלות - המצוות המעשיות שיודעים לעשות, ו'נשמע' - הם הנסתרות של תורתנו הקדושה.

תורה כב

(כא)

"וידבר ה' אל משה" וכו' - הדיבור הזה, שבא קודם לצייווי של אותה מצווה, הוא בבחינת הנסתרות, כי אין אנו יודעים איזה עבודה לעשות בדיבור זה.

(כב)

מה שקבלו על עצמם ישראל "נעשה ונשמע" - קיבלו על עצמם תורה ותפילה.

(כג)

התפילה היא דביקות וביטול לאין סוף ברוך הוא.

(כד)

בכל דרגה ודרגה ובכל עולם ועולם יש 'נעשה' ו-'נשמע' - נגלה ונסתר - תורה ותפילה של אותה מדרגה.

(כה)

כל פעם שעולים למדרגה הרוחנית הבאה, אזי ה'נשמע' הופך להיות 'נעשה', ואז מקבל 'נשמע' גבוה יותר.

(כו)

יש תורה שנקראת 'תורתו', ויש תורה שנקראת 'תורת השם', וחלוקה זו קיימת בכל מדרגה ובכל עולם. 'תורתו' היא הבחינה של ה'נעשה' - מה שיודע לעשות. 'תורת השם' היא הבחינה הגבוה ממנו - מה שאינו מושג לו - זאת המכונה 'נשמע'. אבל יש צדיק שזוכה לתורת ה' ממש, על ידי שזוכה להכלל ולהתאחד עם הקב"ה; וכך הוא גם בעניין תפילתו, שהיא תפילת ה' ממש.

תורה כב

(כז)

אמרו חז"ל (ב"ק צב.): "כל המתפלל על חברו - הוא נענה תחילה". כלומר, מי שמתפלל על אחרים ולא אכפת לו מעצמו כלל, הוא נענה תחילה, משום שמבטל את עצמו כאילו אינו קיים, ואז הוא נכלל ב'תחילה' - בקודם הבריאה - לפני שהוא נברא, כלומר נכלל בהקב"ה.

(כח)

מי שזוכה להיות 'אין', כלומר שזכה לענווה, אז הוא נכלל באין סוף, וזוכה שתורתו היא תורת ה', ותפילתו - תפילת ה', היינו שה' לומד ומתפלל דרכו.

(כט)

כל בני האדם וכל פרטי הבריאה הם רמזים וציונים לדברים עליונים - ללבושי הקב"ה.

(ל)

על ידי תורה ותפילה זוכים לשמחה; ועל ידי שמחה זוכים לעזות דקדושה; ועל ידי עזות זוכים להתקרב לצדיקים רועי האמונה, ומקבלים מהם אמונה בשלמות.

(לא)

עיקר שלימות השמחה היא יראה, כמו שכתוב: "וגילו ברעדה" (תהלים ב, יא).

(לב)

לפני עליה למדרגה הבאה, מוכרח שתהיה קודם ירידה.

(לג)

לעתידי, יהיה כולו תשובה; כי על ידי תשובה הזדונות של ישראל - יהיה נעשה מהם זכויות - יהיה נעשה מהם חידושי תורה. לכן, "יבקש את - עון

תורה כב

יִשְׂרָאֵל, וְאֵינְנִי (ירמיה ג, ט), כלומר, יבקשו ויחפשו עוד עוונות כדי לשוב עליהם בתשובה, ולעשות מהם עוד תורה - להבין מהם עוד שכל.

(לד)

כל עוונות ישראל יוכלו בסוף בהקב"ה ויהיו מהם זכויות, כי ידעו שהכל בהשגחה. לכן, "יבקש את - עון ישראל, וְאֵינְנִי" (ירמיה ג, ט).

(לה)

כל העולם הזה הוא אחד משישים מגיהנום.

(לו)

על ידי אמונה זוכים ל'חותם הידין' (שמירה לידיים), כלומר מקבלים ידיים שבהם יכולים לקבל מוסר ממוכיחי הדור. היינו זוכים לאמונת חכמים.

(לז)

בימי רבן גמליאל התורה היתה בבחינת 'נשמע', כלומר בבחינת תפילה.

(לח)

הגן עדן והגיהנום הם בזה העולם ממש.

(לט)

צער הבושה הבא על האדם יותר גדול מצער הגיהנום.

(מ)

כל ייסורי העולם יש בהם בושה - מה שכל אחד מתבייש מחבריו על זה שיש לו צרות וייסורים.

(מא)

כל אחד עובד את הקב"ה לפי מדרגתו.

תורה כב

(מב)

הנשמה היא עצם האדם, הקיימת לעד.

(מג)

העבירות בוראות כוחות רוחניים המכונים 'מחבלים' - דמיונות, והם מתבטאים בעולם הזה בכל הצרות והייסורים.

(מד)

עיקר החותם - השמירה - הוא אמת, וגם האמת בעצמו צריך שמירה. (ע"פ

ליקו"ה אר"ח ח"ג שבת ז - סד)

(מה)

כך דרכי הקב"ה - "כִּי פִעַל אָדָם יִשְׁלֶם לוֹ" (איוב לד, יא) - שהעבירה נוקמת באדם. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג עירובי תחומין ד - ו)

(מו)

צריך לעבוד את הקב"ה בתורה ותפילה, עד שיזכה לקבלת התורה - קבלת הדעת בכל עת, ושיהיו בעיניך כחדשים. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג עירובי תחומין ד - ז)

(מז)

כל הירידות והצירופים שעוברים על האדם - כדי שיתחדש ויזכה לקבלת התורה בכל עת, כלומר, שה'נשמע' יתהפך לו ל'נעשה' (השכל יהפך למציאות), ויזכה ל'נשמע' גבוה יותר. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג עירובי תחומין ד - ז)

(מח)

כשרואה הצדיק שמוחו מתייגע, הוא מוריד את עצמו לענייני קטנות, כדי לזכות אחר כך לעליה גדולה. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג עירובי תחומין ד - ו)

תורה כב

(מט)

הסיפורים של התורה גבוהים מהתורה וממצוותיה (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג עירובי תחומין ד יב)

(נ)

אם לא היה חוטא אדם הראשון, הינו חיים לעולם, והיינו משיגים את התכלית בחיים חיותינו, כי היינו הולכים מדרגא לדרגא עד אין סוף, בעודנו בגוף. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג עירובי תחומין ד - ט)

(נא)

המיתה היא ירידה, והיא תכלית העליה (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג עירובי תחומין ד-ט)

(נב)

העדיק - יש לו ירידה, כדי להגביה את ישראל לאביהם שבשמים. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג עירובי תחומין ד - ט)

(נג)

כל מיני בעלי החיים הטהורים מקבלים חיות מצד הקדושה; והטמאים - מצד הסיטרא אחרא. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ביצים ד)

(נד)

זה עיקר התכלית והשלמות האחרון - לזכות לבוא לבחינה זו העליונה - להיכלל באין סוף, עד שיהיו התורה והתפילה שלו בבחינת 'תורת השם' ו'תפילת השם'. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ב - ב)

(נה)

עיקר עבודת האדם בזה העולם - שיזכה להיכלל באור אין סוף, שזה עיקר התכלית, וזה עיקר תענוג עולם הבא. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א גביית חוב מיתומים ד - ו)

תורה כב

(נד)

עיקר התכלית והעבודה של כל המצוות - לזכות להתפשטות הגשמיות, כדי שיהיה נכלל הוא עם כל העולם בשורשם - בהקב"ה, שהוא בחינת רצון שברצונות, ששם אין גבול וצמצום. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א מצרנות ב - ב)

(נז)

אף על פי שעיקר התכלית - להיכלל בשורשנו - בקב"ה, אף על פי כן, בהכרח לחזור אל הישות והגוף, כדי לברור עוד בירורים - לברור ולבחור הטוב מתוך הרע. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ב - א)

(נח)

מי שזוכה למדרגה שתפילתו היא תפילת ה' - נמצא: כשמזכיר את שמו יתברך - מאחר שנכלל בו יתברך - נמצא שהקב"ה בעצמו מזכיר את שמו יתברך; וזהו (שמות כ, כ): "בְּכָל - הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲזְכִּיר אֶת שְׁמִי". (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ב - ב)

(נט)

כל מה שמקיים יותר את התורה ועובד את ה', הוא יוצא בכל פעם מדרגא לדרגא, ומבטל בכל פעם את הגוף יותר, עד שנכלל יותר בשורשו - באין סוף, עד שיבוא לתכלית - שיתבטל הגוף לגמרי, ויהיה נכלל לגמרי באין סוף. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ב - ב)

(ס)

כשנכלל האדם בה' יתברך, אזי אין העבודה והמעשים שלו בבחינת שליחות כלל, מאחר שכל מה שעושה ומקיים את המצוות הם תורת ה' ממש, וכל המצוות שהוא עושה - הקב"ה בעצמו עושה אותם. נמצא שאינו בבחינת שליח כלל; וזהו עיקר התכלית. אף על פי כן, בהכרח שיקיים האדם התורה והמצוות, בתחילה, בבחינת שליחות, כי אי אפשר לבוא מיד לבחינה

תורה כב

עליונה זו - להיכלל בו יתברך, כי אי אפשר שיתבטל החומר לגמרי ולא יהיה בחירה כלל; כי אם היה נכלל בו מיד, לא היה מקום לקיום התורה ובריאת העולם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ב - ב)

(סא)

העבודה שיש לנו בפסוקים שבין המצוות המפורשות בתורה - למשל, מה שכתוב: 'וידבר ה' אל משה לאמר', שהם בחינת דברי התורה שסביב המצווה - שהם בחינת 'נשמע' - הוא בחינת תורת ה' ממש, בחינת קיום התורה של המדבר והמצווה בעצמו יתברך. [א"ה: כלומר, הקב"ה מקיים את המצווה הכתובה בתורה - לדבר אל משה] (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ב - ג)

(סב)

ע"י שנכללים בו יתברך, ונכלל השליח במשלח, כביכול, אזי יש לאדם ממשלה על המלאכים, שהם בחינת שלוחים. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ב - ז)

(סג)

הקב"ה בעצמו עוסק, כביכול, בתורה ותפילה בכל יום, ועושה מתורה תפילה - מ'נשמע' עושה 'נעשה'. דהיינו, שמתפלל בעצמו להמשיך רחמים וחסדים חדשים בכל פעם, ולהכניסם בתוך התורה, שיהיה נעשה מהם עצות ודרכים להכניס קיום התורה בעולם, שזה שלמות השגת הנסתר - לעשות מה'נשמע' - 'נעשה'. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - כה)

(סד)

אפילו הקטן שבקטנים, מאחר שהוא בכלל ישראל - שיש לכל אחד חלק לעולם הבא, בהכרח שישג גם הוא, לאחר מותו, מה שהיה נסתר ממנו בעולם הזה, כפי יגיעתו בזה העולם; שהיא בחינת השגת ה'נשמע'. (ע"פ ליקו"ה

חו"מ ח"ב מתנה ה - כג)

תורה כב

(סה)

התפילה היא קטנה מהתורה וגדולה מהתורה; כי היא בחינת 'עקרת הבית', הנמצאת בין תורת ה' לבין תורת האדם; כי ע"י התפילה זוכים לגלות הנסתר וה'נשמע', ועושים מתורת ה' - תורתו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - לו)

(סו)

העיקר - שצריך להתפלל ולצעוק שהקב"ה בעצמו יתפלל אל עצמו בעבורך, כי כל מה שיש יותר אתערותא דלתתא (התעוררות מלמטה) - שאיש הישראלי מתפלל מלמטה - מתעורר, כביכול, יותר כח תפילתו של **השם יתברך**. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - נד)

(סז)

מדת הדין היא המלכות של הקב"ה - החקיות שבטבע, והיא מתנהגת על פי החקיות הרוחנית, היינו חקי התורה, לכן מטבע בטבע שעל כל טעות משלמים באפן אוטומטי, בבחינת "שכר עברה עברה", כי כל טעות אפלו שאינה עברה הכתובה בחוקי התורה, היא 'דינא דמלכותא' - עברה על חקי המלכות - חקי הטבע, והיא גוררת תוצאות בהתאם לטעות. ואמרו רז"ל, ראה הקב"ה שאין העולם יכול להתקיים בדין, שתף עמו מדת הרחמים, וזה העניין שהקב"ה מגלה לצדיק את הדין תורה, כדי שיבטל הדין לפני שהוא מגיע ל'ידיעת' שלוחי הדין, היינו לפני שמגיע לבצוע, כי בין עשיית הטעות עד התשלום יש שהות מסימת לפי מהות העברה, מהות האדם, המקום, הזמן וכו'. כמו שהיה בשעת המגפה (במדבר י"ז): "ויאמר משה אל-אהרן, קח את-המחתה ותן-עליה אש מעל המזבת, ושים קטרת והולך מהרה אל-העדה וכפר עליהם, כי-יצא הקצף מלפני ה', החל הנגף". (ליקו"ה מו"מ ח"ב בשפה ברוך ח"א כב).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה כג

תורה כג: צוית צדק

סבי דבי אתונא: אימא לן מלי דכדיבי וגו' (בכורות ח). צוית צדק עדתיך ואמונה
מאד (תהלים קיט)

(א)

יש פנים של קדושה, שהם פנים מאירות - חיים ושמחה; ויש פנים של
הסיטרא אחרא (צד הרע), שהם פנים חשוכים, מרה שחורה, עבודת אלילים
- שבאים ע"י תאוות ממון.

(ב)

אלה הנופלים בתאוות ממון, ואינם מאמינים שהקדוש ברוך הוא יכול
לפרנס אותם בסיבה קלה, והם רודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות
ואוכלים לחמם בעיצבון - הם נקשרים בפנים של הסיטרא אחרא - עצבות.

(ג)

אלה בני אדם שמשאם ומתנם באמונה - שמאמינים שפרנסתם מהקב"ה -
הם דבקים באור הפנים דקדושה - בשלמות האמונה - אמונה שמחוברת
עם האמת, שהוא אור הפנים דקדושה.

(ד)

כשמתקנים תאוות ממון - נתקן פגם עבודת אלילים.

תורה כג

(ה)

כל סוגי העבודות זרות שיש בעולם תחובים בתוך העבודה זרה של תאוות ממון.

(ו)

על ידי תיקון הברית קודש ניצול מפנים של הסיטרא אחרא - תאוות ממון - עצבות.

(ז)

ברית מתוקן הוא המלח הממתיק את מרירות ועיצבון יגיעת הפרנסה.

(ח)

כל ישראל נקראים 'צדיקים', על שם תיקון הברית שהתחילו בו בשעת המילה.

(ט)

כשהקדוש ברוך הוא רוצה לגרש מהצדיק את אויביו החולקים עליו, הוא מעסיק אותם בתאוות ממון.

(י)

מי שחולק על הצדיק - אין לו מלח להמתיק את מרירות תאוות הממון שנפל אליה.

(יא)

על ידי מזוזה נתבטל חמדת תאוות ממון.

(יב)

כל זמן שתוכל להינצל על ידי ממון - אל תשתמש בתפילות. (ספר המידות, המתקת

דין ח"א 10) [א"ה: זו עצה לאדם השקוע בתאוות ממון ואינו רוצה להשתמש עם ממונו להציל

תורה כג

עצמו ממה שצריך; אבל באמת, לכל דבר צריך תפילה]

(יג)

כשעושים מצוות בלי להוציא עליהם ממון - זה מכונה 'צדק', אבל כשחביבה עליו המצווה, עד שמוציא עליה ממון ואינו מרגיש שהפסיד ממון - זו אמונה.

(יד)

עבודת אלילים של ממון נקראת 'חובה', וכל הנדבקים בה הם בעלי חובות, כי אינם מסתפקים בממונם, ולווים ממון מאחרים, ונדמה להם כאילו הרוויחו הרבה ממון. ובאמת, הם בעלי חובות בחייהם, וגם מתים בעלי חובות.

(טו)

תיקון תאוות ממון - שיסתכל על השורש שמשם בא הממון, כלומר, על הקב"ה - שממנו מושפע כל השפע. השפע המושפע מהקב"ה הוא 'אור' רוחני - שכל, והאור הזה מקבל צורה לפי רצונו של המקבל - או ממון, או שכל ותענוג רוחני.

(טז)

מי הוא הפתי שישליך תענוג רוחני, לקחת במקומו תענוג עב ומגושם של ממון.

(יז)

אי אפשר לזכות להסתכל על השורש שממנו בא השפע, אלא על ידי תיקון הברית.

(יח)

מי שהוא בעל מחלוקת - נופל לתאוות ממון, וימיו כלים ברדיפה אחר

תורה כג

מותרות שאינם נצרכים כלל.

(יט)

המשוקע בתאוות ממון - אין לו בטחון בהקב"ה, והוא נקרא עובד אלילים.

(כ)

המשוקעים בתאוות ממון - ככל שיש להם עשירות גדול יותר, כך יש להם יותר דאגות, עצבות ומרה שחורה.

(כא)

כאשר אין האדם מתנהג עם הממון והעשירות שלו בקדושה, כלומר במשא ומתן באמונה, עושה בו צדקה וכו' - ממון זה מקצר ומכלה ימיו של האדם.

(כב)

צדיק האמת אינו ניזוק מהממון, כי יש לו שכל ודעת גדול להישמר שלא יכֶּלֶה הממון ימי חייו.

(כג)

קודם שזוכים למשא ומתן באמונה, צריכים לעבור צירוף וזיכוך בתאוות ממון.

(כד)

צריך לשבר את תאוות הממון ואת המחשבות והבלבולים שעולים על דעתו בעניין זה - שכוונתו תהיה רק בשביל הקב"ה, כדי שיעבוד את ה' עם הממון ויעשה צדקה ויחזיק לומדי תורה ועובדי ה'.

תורה כג

(כה)

כל הממון וכל ההשפעות באים דווקא על ידי שבירת תאוות ממון.

(כו)

מי ששומר הברית יותר מחברו – יכול להפיל את חברו החולק עליו לתאוות ממון.

(כז)

על כל מטבע של עובדי אלילים חקוקה עבודה זרה שלהם - במה שהם מאמינים.

(כח)

צריך לחשוב בעת המשא ומתן שהוא חפץ לעשות מצוות בממונו.

(כט)

שם השם 'שדי' רומז שדי לאדם בממונו, והוא שמח בחלקו ואינו מתאוה ליותר.

(ל)

הלוקח חובות והלוואות - זה עיקר תאוות ממון. [א"ה: כי הוא קופץ

למדרגות שאינן שלו] (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ג - א)

(לא)

ההכרח שיעשה האדם איזה עובדא קלה בשביל פרנסה, כי אי אפשר

להמשיך השפע לזה העולם אלא ע"י כלים. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ג - א)

(לב)

אם יש לאדם בטחון חזק בהשם, הכלי והצינור שדרכו יורד השפע יהיה

נעשה ע"י הבטחון בעצמו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ג - א)

תורה כג

(לג)

כשהאדם מאמין שהכל מלמעלה, נתקשר הזמן והמקום אל למעלה מהזמן והמקום, ואז יש לו פרנסה בשפע, כי הוא מקושר לשורש ההשפעות, שנמשכות לו מלמעלה ע"י אמונתו ובטחונו בה'. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ג - א)

(לד)

מנה שהוא מלווה לחברו - אין זה הלואה כלל, רק כמו חילוף - שמחליף השפעתו שתבוא לאחר זמן עם זה שנמשכה לו השפע תיכף, ועל כן אינו לווה כלל; ועל כן הזהירה תורה: "לא תהיה לו כנושה" (שמות כב, כד). (ע"פ ליקו"ה יו"ד

ח"א ריבית ג - א)

(לה)

פגם העבודה זרה של הממון - כאשר המלווה לוקח ריבית עבור המתנת מעותיו, ונמצא שחשוב לו הזמן, ותולה הכל בזמן. נמצא שאינו מאמין שלזמן אין שום כח להביא פרנסתו והשפע יורד מלמעלה - מבחינת למעלה מהזמן, כי אם היה מאמין בזה - אין זו הלואה כלל - כי לא היה לוקח ריבית. (ע"פ

ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ג-א)

(לו)

אין כח ליצר הרע נגד האדם שנברא בצלם, וכל כחו ואחיזתו נובע מהשקר, מבחינת הריבוי. לכן, יש לו כח רק אם יש איתו עוד אדם שבו יוכל להתלבש נגדך. על כן, עיקר התחלתו של היצר הרע - כשנבראה חווה - כשהיו שני

בני אדם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - א)

(לז)

עיקר הבחירה - ע"י שנתן הקב"ה כח לאדם לעכב השפע או להמשיכו, על ידי מעשיו; וכל תענוגו יתברך - שיהיה נמשך השפע לעולם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד

ח"א ריבית ה - א)

תורה כג

(לח)

באמת, אין האדם עושה בכחו כלום, כי הבא לְטָהֵר – מסייעים לו; רק העיקר הוא הרצון. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - א)

(לט)

עיקר הבחירה שיש לאדם - שתהיה לו אפשרות לרצות נגד רצון השם, ח"ו; וזה פליאה גדולה, וזה עיקר נפלאות נוראות הבחירה, שהיא הפלא הגדול יותר מכל יצירת מעשה בראשית. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - א)

(מו)

האדם נברא - שישבר הבחירה, ולבטל רצונו להקב"ה - שלא ירצה כלל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - א)

(מא)

עיקר הניצוצות של החכמה האלוקית שנפלו בחטא אדם הראשון - נפלו בכסף וזהב, דהיינו בתאוות ממון, וצריך לברור אותם, על ידי אמונה. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז יבום א - ב)

(מב)

כפי שהאיש זוכה לשמירת הברית - כמו כן יש לו כח לברור ולתקן תאוות ממון - שיהיה ממונו ממון דקדושה, שזה בחינת תיקון האישה. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז יבום א - ד)

(מג)

עיקר מה שאין חצי תאוותו של האדם בידו לעולם, היינו תמיד יש לו רק חצי ממה שרוצה - הוא מחמת צערו - שרוצה כפליים. על כן, כל מה שמרוויח - חסר לו יותר. אבל, ע"י שפע כפולה מתמלאת תאוותו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב גניבה ב - ה)

תורה כג

(מד)

כשמקשר האדם את הממון וההשפעה וכל עשירותו לשורשו שבקדושה, היינו לדעת (לדעת שהכל ממנו יתברך), אזי נמשך שפע כפולה, כי אז נתבטל תאוות ממון. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב גניבה ב - ו)

(מה)

כל העבירות, רחמנא ליצלן (ה' יצילנו), יש להם שורש בקדושה, ועל ידי החטא מוריד את הקדושה לסיטרא אחרא. כי כל תאוה - יש לה שורש בקדושה העליונה ביותר, ולמטה - נאחז שם הסיטרא אחרא ביותר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מאבד ממון חברו ומסור א)

(מו)

בממון של קדושה מושרשים הנפשות והרצונות של ישראל. לכן, המוסר ביד גוי ואנס ממון דקדושה של ישראל, הוא עושה ממנו עבודה זרה בפועל ממש; והוא גרוע מפגם תאוות ממון, כי בתאוות ממון - פגמו שרק מוריד בזה את השפע הקדוש אל התאוה - שיש שם אחיזת הסיטרא אחרא, ואילו המוסר הנ"ל עושה עבודה זרה ממש. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מאבד ממון חברו ומסור א)

(מז)

אמר רבנו: כל מי שיש לו כבוד ועשירות יותר, הכבוד רחוק ממנו ביותר, כי כשאחד יש לו מעט מעות הוא יכול להחזיק המעות אצלו סמוך לבשרו, אבל כשיש לו הרבה מעות, המעות שלו מנח בתבה. נמצא שהכבוד שהוא העשירות רחוק ממנו ביותר, וכן כשיש לו עוד יותר עשירות אזי מעותיו וסחורותיו מנחים בתנו, וכיוצא, ורחוק ממנו עוד יותר, וכשיש לו עוד יותר ויותר עשירות אזי הוננו ועשירות שלו מנח במקומות ועירים אחרים - רחוק עוד יותר ויותר ממנו וכן כל מה שיש לו כבוד ועשירות יותר, אזי הכבוד רחוק ממנו ביותר (שיחות הר"ן רמז)

תורה כג

(מח)

מִיָּה שָׁאֲנוּ רוֹאִים, שְׁכָל הַנְּגִידִים הַגְּדוֹלִים, כְּמַעַט כָּלָם, הֵם מְשַׁגְּעִים מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שָׁאֲנוּ רוֹאִין בְּחוּשׁ, שְׁכָל מִי שֶׁהוּא עֹשֶׂיר, יֵשׁ לוֹ שֶׁגְּעוֹן גְּדוֹל. דַּע, כִּי הַמְּמוֹן עוֹשֶׂה אוֹתוֹ מְשַׁגֵּעַ כִּי הַמְּמוֹן הוּא מְנַפִּילַת הָעֲשִׂירוֹת שֶׁל הַנְּבִיאִים, כִּי 'כָּל הַנְּבִיאִים הָיוּ עֹשִׂירִים' (מדרים לח), וְהַנְּבוּאָה כְּשֶׁבָּאָה עַל הַנְּבִיא, הִיָּה כְּמוֹ מִשְׁתַּגֵּעַ, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י: "וַיִּתְנַבֵּא" - 'וַאֲשַׁתִּי' (שמואל א' י"ח): וְאַצֵּל הַנְּגִידִים הַנִּלְנֵל נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַמְּמוֹן שֶׁגְּעוֹן גָּמוּר, וְעַל-כֵּן הֵם נַעֲשִׂים מְשַׁגְּעִים עַל-יְדֵי הָעֲשִׂירוֹת שֶׁלָּהֶם. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ס"ד)

(מט)

מבואר בסוף המעשה "מבעל תפילה". שמצרים הוא המדינה שסברו בעלי תאוות ממון שהם כולם אלהות מריבוי הממון שלהם. עד שאמרו שהם כולם אלהות ונוסעים עם מלאכים - שהסוסים שלהם הם מלאכים מחמת שמצופין בעשירות גדול. "הוי היורדים מצרים לעזרה ועל סוסים ישענו"... נמצא שמצרים הוא עיקר בחינת העבודה זרה של תאוות ממון וזה עיקר בחינת יציאת מצרים בחינת שבירת תאוות ממון (צ"פ ליקו"ה אור"ח תפילה ד)

(נ)

עיקר בחינת עבודה זרה ושמד הוא בחינת תאוות ממון וטרדת ומרירת הפרנסה - מה שהשטן והבעל דבר מפיל את כל אחד בדעתו לטבעיות, ורוצה להרחיקו מאמונת ההשגחה והרצון העליון, ומחמת זה דואג תמיד על ממון ופרנסה - מחמת שרואה שעתה נתמעטה פרנסתו. ויש שיש לו ממון הרבה אבל מתאוה יותר ויותר וכו'. וכל זה נמשך מבחינת כפירות ברצון והשגחה שהם בחינת שמד ועבודה זרה. כי כל העבודה זרה תחובים בממון כמו שכתוב בהתורה "צוית צדק" וכו' (סימן כ"ג). והתיקון לזה בחינת מעשה המשכן - בחינת צדקה לעניים הגונים וכשרים באמת. (צ"פ ליקו"ה אור"ח ברכות השחר ה)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה כד

תּוֹרָה כִּד: אִמְצָעוּתָא דְעֵלְמָא

(א)

יש אור, כלומר שכל, שאי אפשר להשיגו, והוא יותר גבוה מאור השכל שבמדרגות המכונות 'נפש', 'רוח' ו'נשמה', והוא מכונה אור אין סוף - הקב"ה. אבל, על ידי שרודף במחשבתו להשיגו, יכול להשיגו בצורה המכונה 'מְטִי ולא מְטִי', כלומר משיג ולא משיג.

(ב)

אפילו בצורה של 'מטי ולא מטי', אי אפשר להשיג את אור השכל המכונה אין סוף, אלא על ידי שעושה המצוות בשמחה.

(ג)

על ידי שעושה המצוות בשמחה, הוא מוציא את השכינה, שהיא הלב, מהגלות של העצבות, ואז נשלמת הקדושה, ומושפע שכל חדש למוחו. שכל זה מסדר את המוחין ומונע אותם מלפרוץ חוץ ממקומם.

(ד)

עיקר הברכה - השפע שנשפע לאדם - זה אור השכל. אבל, לכל אחד נעשה מהאור הזה שפע לפי רצונו - שפע גשמי או שפע רוחני.

(ה)

אין לסמוך על השכל, וצריך למשוך אמונה לתוך השכל המושפע עליו.

תורה כד

(ו)

חלק השכל האחראי ליישב ולסדר את השכל שלא יצא לעסוק בדברים מעל כוחותיו - מכונה בשם 'כתר'.

(ז)

כאשר השכל מנסה לפרוץ מעל מדרגתו, הוא נתקל ב'כתר', שמונע אותו לצאת ממקומו; ועל ידי החיכוך והזיווג ביניהם, נוצרים כלים והיכלות חדשים להשיג את אור האין סוף; ואף על פי כן, אינו מושג, רק בצורה של 'מטי ולא מטי'.

(ח)

אם אין לאדם את ה'כתר' המיישב את המוחין, הוא יכול לצאת מדעתו, כי מוחו יכול לפרוץ החוצה, ויהיו מתבטלים המוחין שלו, והוא יתבטל מהמציאות.

(ט)

הספירות הרוחניות המוזכרות בכתבי האריז"ל, הן מדרגות שונות של שכליים, ואור האין סוף מתלבש בהם, מחייה אותם, ומתגלה על ידם.

(י)

כל החיות וכל השפע יורד מאור האין סוף ברוך הוא דרך הספירות - מידותיו.

(יא)

ידע שאי אפשר להשיג אותו אפלו בבחינת מטי ולא מטי אלא על-ידי עשיית המצוות בשמחה כי על ידי שמחת המצוה נשלם הקדשה ומעלה החיות והקדשה שבקליפות.

תורה כד

(יב)

על ידי שבורר לו האדם את ניצוצי הקדושה, כלומר את הטוב שנפל והתערבב עם הרע - על ידי זה נשפע שכל חדש לכתר שלו, שמסדר ומיישב את המוחין.

(יג)

עיקר היציאה מהגלות - על ידי שמחה, כמו שכתוב (ישעיהו נה, יב): "בשמחה תצאו".

(יד)

יש כח במצוות לעורר את כל העולמות לעבודת ה'.

(טו)

תכלית הידיעה - שלא נדע. כלומר, אי אפשר להשיג ולדעת את מהות ה'.

(טז)

הגויים יסייעו לישראל לצאת מהגלות, כאשר יכירו במעלת ישראל.

(יז)

עיקר מצוות פורים היא השמחה.

(יח)

מוחמת שעכשיו השמחה בגלות, היא מלובשת במילין דעלמא (בדיבורים של העולם), שהם מילי דשטותא (דברי שטות - בדיחות). ועל כן, מי שרוצה לבוא לשמחה, ולשמוח בקדושת יהדותו ולשמוח בזה שלא עשני גוי - אי אפשר,

כי אם על ידי מילי דשטותא. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפים ד - ה)

תורה כד

(יט)

עיקר אחיזת הרע הוא מהעדר הידיעה והסתריתה; והעדר הידיעה נמשכת מחמת 'ריבוי אור' - ריבוי הידיעות, שגורם שבירת כלים; וזהו מחמת שאין כוללים הידיעה והעדר הידיעה יחד, שבוה מצטמצם אור הידיעות. על כן, בפורים צריך להשתכר עד שיבואו לידי שמחה והרחבת הדעת, ששיגי את השכל של 'תכלית הידיעה' - שלא נדע, ששם נכלל הרדיפה והמעכב של השכל יחד, שהם הידיעה וההעדר הידיעה, ושם נתבטל הרע לגמרי. (ע"פ)

ליקו"ה אר"ח ח"א נשיאת כפיים ד - ז

(כ)

המלאכים לא עמדו בנסיון של זה העולם, ולכן לא זכו ל'כתר', היינו למחיצה ומעכב של המוחין; ועל כן אין הם יכולים להשיג אלקותו כמו שמשגיגים הצדיקים, כי לא יוכלו לקבל ריבוי האור, מחמת שאין להם כלים ומחיצות בדעתם לעכב ההשגה אצלם. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א נשיאת כפיים ד-ט)

(כא)

כל זמן שלא זוכים לתקן המוחין על ידי אתערותא דלתתא, היינו ע"י שהאדם בעצמו מתעורר לפעול על ידי תפילה, מצוות ומעשים טובים - אזי אינו זוכה ל'כתר' המעכב את המוחין, ועל כן אסור לו להרהר בשום ידיעה והשגה, כי "יחמיץ" מוחו. וישראל שהיו בגלות מצרים והיו משוקעים במ"ט (49) שערי טומאה שנפלו אליהם על ידי חטא אדם הראשון - לכן לא היה אפשר לגאלם, כי אם על ידי שיאיר להם הקב"ה אור גדול מאוד, להשיג אלקותו יתברך בהארה גדולה. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א נשיאת כפיים ד-יא)

(כב)

השגתם של ישראל במצרים הייתה רק לפי שעה, בבחינת חפזון, והיה אסור להם להחמיץ מוחם ודעתם כלל בהשגתם העצומה, מאחר ועדיין לא

תורה כד

תיקנו את המסדר והמיישב של המוחין שהוא ה'כתר'. (צ"פ ליקו"ה אר"ח ח"א נשיאת כפיים

ד - יא)

(כג)

מעוצם גשמיות גופינו ועכירות שכלינו, קשה וכבד מאוד להכניס בלב האדם תמימות ופשיטות; כי דעת כל אדם נוטה אחרי חכמות של העולם, שרובם מעקמים את הלב מנקודת האמת לאמתו - בפשיטות ותמימות. (הקדמת

ליקו"ה אר"ח ח"א)

(כד)

על ידי עשיית המצוות באמת, בתמימות ובשמחה, זוכים אחר כך להשיג מה שמשיגים, על ידי שזוכים לתקן את הכח המסדר והמיישב של המוחין.

(צ"פ ליקו"ה אר"ח ח"א נשיאת כפיים ד - יג)

(כה)

מי שזוכה להשיג את השכל של 'תכלית הידיעה - שלא נדע', אז הידיעה והעדר הידיעה - הכל אחד, כי על ידי שניהם דייקא נגמר הידיעה וההשגה, כי שניהם אחד - שה'לא נדע' בעצמו, שהוא העדר הידיעה - הוא בעצמו

ידיעה. (צ"פ ליקו"ה אר"ח ח"א נשיאת כפיים ד - טו)

(כו)

עיקר חטא אדם הראשון - שהסתכל בשכלו במה שלא היה לו רשות; והיה צריך לבלי להחמיץ מוחו בהשגתו, ולבלי לרדוף כלל להשיג ולחקור במה שאין לו רשות, רק להאמין בהקב"ה ולקיים המצווה - לא לאכול מעץ

הדעת. (צ"פ ליקו"ה אר"ח ח"א נשיאת כפיים ד - טו)

(כז)

משיח יהיה כלול משתי הבחינות - הרדיפה והמעכב - שהם דעת ואמונה. כי המעכב הוא אמונה - מלכות שמעכב המוחין מרדיפתם, וסומך רק על

תורה כד

אמונה, ואז עיקר השגת אלקותו יתברך. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפיים ד - כד)

(כח)

הכלל בכל מקום - שכל בחינה כלולה מכל הבחינות, ואף על פי כן, יש לה בחינה בפני עצמה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפיים ו - ה) (א"ה: למשל המלכות - האמונה - כוללת בתוכה את כל המידות: חכמה, חסד, גבורה, וכו', ואף על פי כן, יש לה בחינה פרטית בפני עצמה, היינו בחינת עצמה - מלכות ואמונה).

(כט)

המוחין רודפים להשיג אור אין סוף, ורוצים לעלות אל ה'; וכפי רדיפתם - כך נכלל האדם באין סוף ומתבטל מהמציאות; ואז היה בטל העולם, ולא היו בני אדם יודעים גדולתו ונפלאותיו, שבשביל זה נברא הכל. על כן, צריך תיקון המעכב. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפיים ו - ו)

(ל)

עיקר גלות הנפש היא העצבות, והעצה - שיזכיר את עצמו בסוף האחרון - שסוף סוף יושיעו הקב"ה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפיים ו - ז)

(לא)

הקב"ה אמר לאברהם אבינו, ע"ה (בראשית יב, א): "לך לך מארצך" - שילך להודיע אלקותו בכל העולמות, ובפרט לבני אדם. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפיים ו - ט)

(לב)

אברהם אבינו נלחם בארבעת המלכים כדי לברור ולהוציא מהם נשמת משיח - להציל את לוט, שממנו רות המואביה, שמצאצאיה דוד המלך. (ע"פ

ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפיים ו - ט)

(לג)

על ידי העדר הידיעה - שמשים עצמו כאינו יודע - זה ה'כתר' המעכב,

תורה כד

שעל ידו זוכה להשגת התורה, שהיא המוחין. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפיים ו - כד)

(לד)

אין הווייה לאדם לאחר מותו, כי אם מה שיישאר ממנו נקודת התורה והמצוות. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפיים ו - כט)

(לה)

עיקר השמחה - על ידי ענווה וקטנות. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפיים ו - לא)

(לו)

יש מצב שאי אפשר להוליד יותר, כי אם שיחזור וירד להיכלי התמורות - הקליפה, ויברר ויוציא משם הקדושה - השכל - הנשמה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת

כפיים ו - נז)

(לז)

על ידי שהתגלתה לבני יעקב אלקותו יתברך, קבלו שמחה, והיה להם כח לסבול מרירות הגלות, שהיא העצבות - לבלי להשתקע שם. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א

נשיאת כפיים ו - נז)

(לח)

כל חיי האדם הם המְתַנָּה, כדי שיתיישב היטב בישוב הדעת אמיתי, שעל ידי זה ישיג מה שישג, כפי עבודתו באמת; שאי אפשר להשיג אור אין סוף, אלא ע"י המְתַנָּה, שהוא כח המסדר והמיישב של המוחין. (ע"פ ליקו"ה או"ח

ח"א נשיאת כפיים ו - סב)

(לט)

כח המסדר והמיישב אינו נתקן, אלא על ידי כח הבחירה שיש לאדם. (ע"פ

ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפיים ו - סב)

תורה כד

(מו)

על ידי השלום - שמתקבצים הרבה נפשות מישראל יחד - על ידי זה מתגדל אור השמחה, ועל ידי זה יכולים לקבל את אור התשעה היכלין (תשעת היכלי השכל) - היינו אור השכל שהוא אור אין סוף, בבחינת 'מטי ולא מטי'. (ע"פ

ליקו"ה או"ח ח"א נשיאת כפים ו - ע)

(מא)

האי"ש הוא בחינת מוחין, והאשה נמשכת מבחינת הצמצום והדין, בחינת כח המעכב, שבשורשו הוא אור צח המיישב והמסדר את המוחין, שהוא בחינת כתר, בחינת "אשת חיל עטרת בעלה". (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז אישות ד - ב)

(מב)

אי אפשר להשיג שום השגה, ובפרט להוליד מוחין חדשים, אלא ע"י תיקון המסדר והמעכב של המוחין (הכתר - האמונה). (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז אישות ד - ב)

(מג)

אי אפשר להשיג שום השגה, אלא כאשר יכנס להיכלי התמורות - למקום הקליפות, להעלות משם את הקדושה את השכל של אותה השגה שהפיל בעוונותיו. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז אישות ד - ב)

(מד)

אי אפשר להשיג את ה'אורות' - אור השגת והבנת האלקות, כי אם כשמצרף את האמונה לשכל, ואז יכול להשיגם בבחינת 'מטי ולא מטי'. (ע"פ

ליקו"ה אבהע"ז אישות ד-ז)

(מה)

מי שיש לו אמונה חזקה ואינו חוקר בהשגות שמעל שכלו, זוכה להתענג על ה' ולחזות בנועם זיוו; וזה ע"י רדיפת המחשבה והמעכב של המוחין. (ע"פ

ליקו"ה אבהע"ז אישות ד-ז)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה כה

תּוֹרָה כּה: אָמְרוּ לָהּ: אָחוּי לָן מִנָּא

(א)

השכל עטוף בקליפה המכונה 'כח המדמה', והוא המדרגה הנמוכה של השכל. צריך כל אחד להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל, כלומר להתחיל לנהל את חייו עם שכל, ולא עם כח המדמה - שמתבטא בתאוות הלב, שמנהלות אותו.

(ב)

השכל של הבהמה שמנהל אותה - זה הכח המדמה שלה - הזיכרון. (ליקוטי

מוהר"ן ח"א יט, השמטות בסופו)

(ג)

מהמדמה שבלב נמשכות כל התאוות הבהמיות - התאוות המדומות.

(ד)

אף על פי ששבר האדם את המדמה, עדיין שכלו בכח ולא בפועל, עד שיתחיל להשתמש בשכלו.

(ה)

כשמישיג האדם בשכלו כל מה שיש אפשרות לבן אדם להשיג - אז שכלו נקרא 'שכל הנקנה'.

תורה כה

(ו)

עיקר קיומו של האדם לאחר מיתתו זה השכל הנקנה, וזה כל השארותיו אחרי מיתתו.

(ז)

שכל הנקנה הוא מה שיודע הרבה דברים בידיעה אחת שכוללת את הכל, כלומר כשיודע את שורש הדבר.

(ח)

לפני שמשיגים את השכל הנקנה, שהוא ידיעה אחת הכוללת הכל, צריך הרבה הקדמות, ואחר שמגיעים לשכל, זורקים את ההקדמות.

(ט)

על ידי הקרבת קרבנות מן הבהמות בבית המקדש, היו שוברים את המדמה של בעל הקרבן, כי כח המדמה הוא השכל של הבהמה.

(י)

לכל עולם ולכל מדרגה ברוחניות יש קליפה הקודמת לפרי, והיא מתבטאת בדמיונות. לכן, לפני עלייה לאיזה מדרגה, צריך לשבר את הדמיונות האלו, כדי לאכול את הפרי, כלומר כדי להשיג את השכל של אותה המדרגה.

(יא)

אין שני בני אדם שווים, כי כל הנשמות הן זו למעלה מזו, וזאת - מלבוש לזאת; ופנימיות הנשמה התחתונה היא הלבוש החיצוני לחיצוניות של הנשמה שמעליה.

תורה כה

(יב)

על ידי שהתחתון עולה למדרגה הבאה שמעליו, הוא מעלה את זה שמעליו ודוחפו למדרגה הבאה; וכך "נדחפת" כל השרשרת למעלה, עד אין סוף.

(יג)

כשהעליון עולה למדרגה הבאה, נעתק ממנו רק הפנימיות שלו, ואילו החיצוניות שלו נשארת, לְשִׁמֵשׁ פנימיות לפנימיות של התחתון, שעוֹלָה כעת למעלה ונעשית חיצוניות לה [דהיינו לחיצוניות העליון שנעתק].

(יד)

כשהתחתון עולה למדרגה של זה שמעליו, חוזרות הקליפות והדמיונות של אותה מדרגה להתעורר נגדו, כי הן היו כנועות רק כלפי העליון.

(טו)

עבודה בתורה, תפילה ומצוות הם פנימיות; ואכילה, שתייה וצרכי הגוף הם עבודה חיצונית. עבודה חיצונית של בעל המדרגה העליונה היא מעולה מעבודה פנימית בתורה ומצוות של התחתון.

(טז)

אי אפשר להכניע את הדמיונות שלפני כל מדרגה, אלא על ידי שמפנים בדעתו גדולת הבורא יתברך.

(יז)

התגלות ופרסום גדולת הקב"ה נעשה על ידי צדקה לעני הגון.

(יח)

מובא בכוונות האריז"ל שהמזמור בתפילה "הודו לה' קראו בשמו" (תהלים קה) נתקן להכניע הקליפות שבמדרגה הנקראת 'יצירה' – המדרגה שאליה

תורה כה

עולה המתפלל בתפילתו ממדרגת 'עשיה'; ועל ידי שמזכירין גדולת הבורא – נכנעין הקליפות – המחשבות זרות.

(יט)

בכסף וזהב יש גוונים עילאין, כלומר פאר אורות השכל האלוקי – המידות: חסד, גבורה, תפארת, אמונה, וכו', והם מתגלים רק כאשר ממון זה נמצא אצל ישראל.

(כ)

כשהכסף והזהב נמצאים אצל הגויים, החן והפאר של הגוונים נעלמים ממנו, ולכן הגוי שואף תמיד לקחת מישראל עוד כסף וזהב.

(כא)

על ידי צדקה, נתקן ממונו של האדם, ונגלים הגוונים שבממון ומאירים, כלומר מתגלה ומאירה האמונה שהכל בכח ה', החסד, הגבורה וכל שאר המידות.

(כב)

הכסף שהגויים לוקחים מאיתנו בכח נחשב כאלו נתנו אותו לצדקה - ככתוב (ישעיהו ס, ז): "ונוגשיך צדקה".

(כג)

כדי להכניע המדמה שלפני המדרגה הבאה שעולה אליה, צריך שיעורר את לבו לשמחה של מצווה, כלומר שישמח שזכה להכיר את הקב"ה, להתקרב אליו ולצדיקים.

(כד)

על ידי סמיכה שהיו סומכים ידיהם על הקרבן שהקריבו בבית המקדש - נמשכים כל החטאים על הבהמה.

תורה כה

(כה)

כל החטאים באים מהכח המדמה. לכן, הקרבן בא מהבהמות, שיש להן רק כח המדמה, וכל החטאים נמשכים לתוך הבהמה המובאת לקורבן, והמדמה נכנע על ידי השחיטה.

(כו)

בזה טועים החסידים הרבה - שפתאום נדמה להם שנפלו מעבודת השם; ובאמת, אין זו נפילה כלל, רק מחמת שצריכים לעלות ממדרגה למדרגה, ולפני כל מדרגה מתעוררים הדמיונות, התאוות, המניעות והבלבולים מחדש - לכן נדמה להם שהם נפלו.

(כז)

המדמה הוא לבוש השכל, וכשהמדמה אינו מבורר ונקי, היינו כשהוא עדיין מעורב טוב ורע, הוא מלביש על השכל ומסתיר אותו, ואז אין השכל, שהוא הנשמה, יכול להאיר אל האדם - אל התודעה שלו - את ההשגות שהוא משיג תמיד. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א ציצית ה - ד)

(כח)

קודם שחטאו אדם וחווה ועדיין לא נפגמה דעתם, היו אז יכולים להכיר את בוראם יתברך בפנימיות הדעת, ולא היו צריכים להתקרב להקב"ה ולהכירו על ידי לבושים, שהם על ידי המדמה, בחינת אמונה, כי היו מכירים אותו יתברך בדעת - עין בעין, כמו שיהיה לעתיד. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א ציצית ה - י)

(כט)

מה שמכונה 'זוהמת הנחש' - מה שהטיל הנחש באדם וחווה, כמאמר רז"ל (שבת קמג.) - זה בלבול המדמה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"א ציצית ה - יא)

תורה כה

(ל)

מהריח אין יניקה לכח המדמה - לחומריות, והוא עולה תיכף אל המת. לכן, אין ברכה אחרונה על הריח. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכות הריח וברכת ההודאה א - א)

(לא)

בשבת - שליטת השכל. בחול - שליטת כח המדמה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכות הריח וברכת ההודאה א - ב)

(לב)

עיקר טעם המאכל נמשך מהטוב שבמאכל - מהניצוצות הקדושים שבו (ניצוצי החכמה האלקית שמהווה את הטעם שבזה המאכל), וכל הטרחה שטורחים לתקן המאכל ולבררו מהפסולת - כדי להכניע הקליפה והפסולת הקודמת לפרי, כדי לאכול הפרי, היינו הפנימיות הטוב שבמאכל - הטעם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מאכלי עכו"ם ג - א)

(לג)

מהאש של מעלה - ברוחניות - נשתלשל האש של מטה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מאכלי עכו"ם ג - א)

(לד)

ע"י התגלות גדולת השם יתברך, יוצאת אש מלפניו - אש ההתלהבות והשמחה, ושורף כל הדמיונות. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מאכלי עכו"ם ג - ב)

(לה)

ע"י התגלות גדולת הבורא, שהם הגוונים (המידות האלוקיות המתגלות בכל פרטי המציאות), ובמיוחד כאשר מתגלה לנו הידיעה שהקב"ה הוא השורש שמשם משתלשל הממון, אז משליכים הממון (ונדבקים בשורש): כי מי פתי להשליך תענוג רוחני - השגת גדולת ה', וליקח תענוג עב. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א מאכלי עכו"ם ג - ב)

תורה כה

(לז)

'הבח המדמה' הוא גם כן כח מהשכל, דהיינו כח תחתון מהשכל, שהוא הכח המדמה והמצייר בדעתו כל הדברים הגשמיים וכל המלאכות, והוא מביא כולם אל המח והשכל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א עבודת אלילים ג - ב)

(לז)

מי שיש לו כח השכל האמיתי, צריך להגביר השכל על המדמה, דהיינו, שיפשיט כל דבר מגשמיותו ויבין מתוכו גדולת הבורא יתברך שבתוך זה הדבר, עד שיפשיט דעתו מגשמיות הדבר שנצטייר במדמה שלו, וישוב לכח השכל האמת - לכלול ולקשר הכל באין סוף. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א עבודת אלילים ג - ב)

(לח)

כי זה עיקר השכל האמיתי - לדעת ולהכיר אותו יתברך - לבטל המדמה המלוכבש בגשמיות העשייה, ולעלות אל השגת השכל - להכיר אותו יתברך, שהוא למעלה מכל התמונות והדמיונות שבמדמה; כי כל התמונות נמשכים מהאין סוף, שאין בו תמונה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א עבודת אלילים ג - ב)

(לט)

אי אפשר להתקרב להקב"ה ולעלות מדרגא לדרגא, כי אם כשיגביה את חברו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א עבודת אלילים ג - ז)

(מ)

לפעמים היצר הרע מתלבש באיש כשר, ואפילו בצדיק – ומכניס בליבם לחלוק על הדרך הישר שרוצה אתה להכניס בו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א עבודת אלילים ג - יח)

(מא)

כל מה שהשכל גדול יותר - נתמעט הזמן יותר, עד שמשני זמנים יהיה נעשה זמן אחד; ואחר כך, יעלה לשכל גבוה יותר, עד שכל הזמן יהיה חצי

תורה כה

זמן; וכשיבוא משיח שישיג השכל של למעלה מהזמן – יהיה אפס זמן. (ע"פ

ליקו"ה יו"ד ח"א עבודת אלילים ג - כא)

(מב)

על ידי צדקה לעני הגון, מתגלים הגוונים שיש בכסף ובזהב - נתגלה גדולת הבורא - שהכל בכחו, והוא מפרנס העני; ואז מכניע המדמה. (ע"פ ליקו"ה

יו"ד ח"א חוקת העכו"ם ב)

(מג)

המדמה הוא עץ הדעת טוב ורע, בחינת קליפת נוגה - שלפעמים נכלל בטוב, ולפעמים להיפך; כי הוא בחינת דמיון, שלמקום שמדמה את עצמו -

שם נכלל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חוקת העכו"ם ב - ב)

(מד)

עיקר הבחירה והניסיון הוא בכח המדמה, וצריך לברור הטוב שבמדמה

ולכוללו בקדושה, ולהפיל הרע שבו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חוקת העכו"ם ב-ב)

(מה)

ע"י שעושה את עצמו כאילו שמח - זה בירור המדמה - שנכלל המדמה בקדושה - שמדמה את עצמו לדברים שבקדושה, כמו השמחה שהיא מצד

הקדושה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חוקת העכו"ם ב - ג)

(מו)

טעם האיסור של "לא תחנמם" (דברים ז, ב) – שלא ליתן לגויים חן, היינו לא לפאר אותם בשום דבר – בגלל שעיקר התפארות של הקב"ה הוא בישראל.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חוקת העכו"ם ב - ד)

תורה כה

(מז)

על ידי התגלות הגוונים העילאין, שהוא התגלות גדולת הבורא - על ידי זה עיקר הכנעת המדמה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חוקת העכו"ם ב - ד)

(מח)

כל אחד מישראל - אי אפשר לו - במשך חייו - לעמוד על מדרגה אחת, ובהכרח לו לעלות ממדרגה למדרגה בידיעת ה'. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות

אפתיקי ג - ב)

(מט)

החכמה היא בחינת כח השכל לבד, קודם שמתחיל להתבונן דבר בשכלו. על כן נקראת כ"ח מ"ה - כי עדיין אין בו שום תפיסה; ובינה היא שכל בפועל מה שמוציא מתיקות שכלו מכח לפועל, ומבין דבר מתוך דבר. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ג - ב)

(נ)

שכל הנקנה, שהוא בחינת דעת - זה מה שמשיג תכלית מבוקשו - מה שראה לפעול בשכלו אחר שהבין דבר מתוך דבר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות

והלכות אפתיקי ג - א)

(נא)

כשזוכים לעצה איך להתנהג ולקיים את מצוות התורה - ממה שזכה ללמוד - זה בחינת שכל הנקנה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ג - א)

(נב)

לאחר קבלת התורה, כשזכו למעלה גדולה, היו צריכים לשבר את הדמיונות שלפני המדרגה הבאה, וכשלא הצליחו, נפלו לעשיית העגל. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"א ג"ח מהלקוחות והלכות אפתיקי ג - א)

תורה כה

(נג)

אפילו איש הישראלי, אף על פי שבערך העכו"ם (הגויים) מאירין אצלו הגוונים שבממון, דהיינו האמונה שהכל בכח ה', אבל אם לא תיקן ממונו כראוי, אין מאירין אצלו הגוונים בשלמות, רק מתנוצצים לפי שעה מתוך העלמן, ואחר כך מתעלמים מיד. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - ג)

(נד)

קשה שיהיה עליית הקדושה בחינם, כי אם בכסף מלא. לכן, שונא מתנות - שאינו רוצה בחינם - יחיה (משלי טו). (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - ד)

(נה)

כל העבודה של תורה ומצוות הם רק הכנות שצריכים אנו להכין את עצמנו לקבל מתנת ידו הטובה, שהוא יתברך רוצה לתת לנו ברחמיו לעתיד. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - ז)

(נו)

כי באמת, כל התורה והמצוות - קלים ונעימים לעשותם, כמו שכתוב (משלי ג, י): "דרכיה דרכי נועם", ומן הדין אין ראוי לקבל עליהם שכר, וכל השכר טוב שייתן הקב"ה - הכל מתנת חינם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - ז)

(נז)

כשאנו לובשים ציצית - על ידי זה אנו מכינים עצמנו להתעטף באור הציצית ולזכות לחלוקא דרבנן - לבוש של קודש - מחשבות קודש. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - ט)

(נח)

על ידי מצוות תפילין אנו מכינים עצמנו להתעטר בכתרי דמלכא (כתר המלך) - אורות השכל האלוקי, שהם אורות התפילין בשורשם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - י)

תורה כה

(נט)

כל מצוות לא תעשה' שבתורה - הזהיר אותנו הקב"ה שלא לעשותן, כדי שלא נבוא מלוכלכים, ח"ו, להילולא דמלכא - לשמחת המלך. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב

מתנה ד - ו)

(ס)

הצדיק האמת שבכל דור ודור - הוא חופר בארות ומעיינות חדשים - מעיינות הישועה שאינם פוסקים, באופן שיוכלו לטהר בהם כל הפגומים.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - ח)

(סא)

כל מה שזוכרים ומגלים חסדו וטובו יתברך - נתגלה גדולתו ותפארתו יתברך יותר ויותר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - ט)

(סב)

עיקר שלמות השגת השכל - כשזוכים להכניס ההשגה בתוך צירופי אותיות, שהם בחינת כ"ב (22) אתון דאורייתא (אותיות התורה), היינו שיוכל לדבר ולגלות ההשגה; כי כל זמן שאין יכול להכניס השכל בתוך אותיות הדבור - נחשב בחינת שכל בכת. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - יב)

(סג)

"וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם" (בראשית כט, א) - שהלך להודיע לכל החפצים לשוב לקב"ה שהנפילה היא רק בכדי שצריך לעלות למדרגה גבוה יותר, ולהתקרב יותר להקב"ה; וזה - כדי שיתחזקו בכל פעם, ולא יפלו לעולם; וזהו "ארצה בני קדם": 'בני קדם' - הם הנפשות הגבוהות בשורשן, שנפלו למה שנפלו - לבחינת ארציות וגשמיות, כי הם נקראים 'בני קדם' מכמה טעמים - כי הם, בשורשן, נקראים 'בני אל חי', בחינת "בנים אתם לה' אלוקים" (דברים יד, א); וזהו בחינת 'בני קדם' - כי הקב"ה קדמון לכל. גם

תורה כה

התורה נקראת 'קְדָם', כי אורייתא קדמה לעולם. היינו, שאלו הנפשות הם בחינת בני הקב"ה - בני תורה. גם נפשותיהם בעצמם נקראים 'קְדָם', כי נפשות ישראל קדמו לעולם, כי "ישראל עלה במחשבה תחילה" (ב"ר א, ד): כי באמת, ישראל ואורייתא וקוב"ה - כולא חד. גם 'קְדָם' מרמז שאלה הנפשות אינם מהדורות הללו כלל, רק בחינת 'שנים קדמוניות', כפי שהבנתי משיחתו הקדושה של רבינו. היינו, שאלה הנפשות יקרות וגבוהות בשורשם מאוד, אך נפלו לארציות וגשמיות, וצריכים להשיבם לשורשם. וגם בשביל זה נקראים 'בני קְדָם' - בחינת 'השיבנו ה' אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם'

(איכה ה, כא), כי תשובה קדמה לעולם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - יג)

(סד)

בדברים גשמיים, יכולים לברר השקר והטעות מיד, על ידי חוש הראות, אך בדברים הנוגעים אל השכל, קשה מאוד לברר הדבר ולעמוד על האמת, כי כח המדמה מתפשט ומטעה את בני אדם להפוך את האמת, מריבוי

הדמיונות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - יג)

(סה)

שכל בכח - זה בחינת 'עקודים', ששם אין שום השגה, כי הוא קודם אצילות העולמות; ומשם נמשך בחינת שכל בכח. ואחר כך, מוציאים השכל מכח אל הפועל, ואז נתהווין שבעה מלכים קדמאין (קדמונים) - שבע המידות האלוקיות, שהן שורש השבע מדות שבאדם. אבל, שם יש עדיין בחינת שבירה, כי אי אפשר לברור השכל לאמתו בתחילתו מיד, וקודם שמולידים ומחדשים איזה דבר לאמתו, צריכים להפכו ולשוברו מתחילה בכמה בחינות, ואחר כך מבררים השברים ומחברים אותם ומתקנים אותם, על ידי תוספת השכל החדש שממשיכים, ואז בונים ומשלימים החידוש על מתכונתו, כידוע.

ומובן כל זה למי שזוכה לחדש חידושין. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - יד)

תורה כה

(סו)

“איזהו חכם הרואה את הנולד” (תמיד לב, א) - שצריך לראות בכל דבר שרוצה לדבר או לעשות: מה נהיה נולד מזה, שלא יצטרך לחזור ולהתחרט עליו בעולם הזה או בעולם הבא. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - טו)

(סז)

עיקר החכמה והשכל הוא אמת, ואין בו שום שינוי וחזרה; ועיקר כל השינויים הם בבחינת המדמה שאינו מבורר, כי שם מצויים כל הטעותים והשינויים; כי בתחילה נדמה לו כך, ואחר כך מתהפך סברות המדמה ומתחרט על זה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - טו)

(סח)

אין נשאר מהאדם, אחר מותו, כי אם שכל הנקנה, שהוא שכל אמיתי; וכח המדמה, שממנו כל השינויים - מתבטל. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - טו)

(סט)

כל אחד מישראל, אפילו איש פשוט, יש לו איזה נקודה טובה שנשאר ממנו, שהוא בחינת שכל הנקנה, שעל ידי זה יזכה לחלקו בעולם הבא. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ד - טו)

(ע)

כי באמת, גם כל דיניו ומשפטיו של השם יתברך נמשכים רק מחסדו וטובו; כי מידת הדין לא נתהווה, כי אם כדי שיהיה צמצומים וכלים לקבל החסד בתוכם; ובאמת, גם הדין הוא חסד גדול. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה-א)

(עא)

“ואני אשיר עוזך וארנן לבקר חסדך, כי היית משגב לי” וכו' (תהלים נט, ז) - לעתיד לבוא, אשיר וארנן על גודל החסד שעשית עמי - להגבירני ולחזקני בעזות דקדושה כזה, שאוכל לעמוד נגד עזות דסטרא אחרא כזה; כי עזות

תורה כה

דקדושה שהשפעת עלי נמשך מחסדים עליונים נפלאים מאוד מאוד, הנמשכים ע"י תפילת ה'; שסוד חסדים אלו יתגלו רק לעתיד, כי הם בחינת תפילת הנסתר העליון, בחינת תפילת ה', שהוא בחינת נסתר העליון. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - ו)

(עב)

כשמאמין שיש תפילת ה', ששם החסד והצדקה עד אין קץ, והוא בחינת נסתר וגבוה מאוד - שאי אפשר להשיגו, כי אם גדולי הצדיקים המובחרים שזכו לזה - על ידי זה, גם הוא יכול להתחזק בכוחם, כי הם ממשיכים עזות דקדושה גם עליו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - יא)

(עג)

כשבא אחד על קברו של הצדיק וצועק על ריבוי עוונותיו, שהם בחינת ירידות, אזי גורם תענוג גדול לצדיק, כי אזי הצדיק מוריד עצמו למקום ירידתו של זה שבא אליו, ונחשב זה לירידה שהיא לתכלית העלייה, ומשם עולה הצדיק מעלה מעלה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - כא)

(עד)

אפילו כשהצדיק משיג איזה השגה גבוהה ונסתרת מאוד - אינה נחשבת אצלו, כל זמן שאינו מבין על ידה איך להביא את בני האדם לידי מעשים טובים, ולהחזירם בתשובה ולחזקם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - כד)

(עה)

הקב"ה בעצמו עוסק, כביכול, בתורה ותפילה בכל יום, ועושה מתורה תפילה - מ'נשמע' נעשה', דהיינו שמתפלל בעצמו להמשיך רחמים וחסדים חדשים בכל פעם, ולהכניסם בתוך התורה - שיהיה נעשה מהם עצות ודרכים להכניס קיום התורה בעולם, שזה שלמות השגת הנסתר - לעשות מה'נשמע'

'נעשה'. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - כה)

תורה כה

(עו)

כל אחד מישראל הוא חלק אלוקי ממש, וכפי חלקו ושורשו באלקותו יתברך - כן יש לו כח לעורר למעלה על ידי מעשיו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה נד)

(עז)

כל האבדות, בגשמיות ורוחניות, נמשכות מאבדת הדעת, כי גם האבדות בגשמיות נמשכות מפגם הדעת, על שלא השתדל בשכלו ודעתו לשמור את הדבר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - עד)

(עה)

עיקר העונג והרשות והממשלה שיש לאדם על חפציו היא בדעת וברצון שלו - שהדעת יודע שיש לו חפץ זה, והוא חפץ בדבר זה. על כן נקראים כל הדברים 'חפצים' - לשון רצון, כי העיקר הוא הרצון והדעת. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - עה)

(עט)

עיקר הוא האמונה לידע שצדיק ה' וישר במשפטיו ובהנהגותיו - שלא יהרהר כלל, ח"ו, אחריו יתברך, בכל מה שעובר עליו כל ימי חייו; כי אם מהרהר, ח"ו, שמא אין ה' נוהג עמו ביושר ובמשפט - הוא פוגם במשפט. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - עח)

(פ)

כח הבחירה הוא בחינת משפט - שבוחר משתי אפשרויות את האמת. ולעניין זה נברא ונשתלשל הכל, מראש כל דרגין עד סוף כל דרגין - כדי שישפוט בצדק, ויבחר נכון את מה שצריך, ועל ידי שבחר נכון יקבל השכר, ולא יאכל נהמא דכיסופא (לחם של בושה, שבא למי שמקבל בחינם). (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב מתנה ה - עח)

תורה כה-כו

[א"ה]: נהמא דכיסופא נחשב למי שאין לו אמונה, כי מי שאין לו אמונה צריך לעבודות קשות (ליקוטי מוהר"ן ח"ב פו), כדי להרגיש שמגיע לו, ולא יתבייש בקבלת לחם חינם. אבל, בעל אמונה - שמאמין שאינו עובד למען שום שכר, אלא באהבת ה' - אינו מתבייש מכל החסד שמשפיע לו הקב"ה.

(פא)

הרוצח והגזלן, שהורג וגוזל את ממונו של אחד, בודאי ממון זה מגיע לו על פי משפטו יתברך, ואף על פי כן, הרוצח - הוא רוצח, והרג שלא במשפט, ויקבל עונשו הקשה; כי אם היה ממתין, היה מקבל את המגיע לו בדרך הקודש; ועניין זה הוא מנפלאות תמים דעים, שאי אפשר לאנושי להבינם בשום אופן. (ע"פ ליקוטי חו"מ ח"ב מתנה ה - עח)

תורה כו: רציצא

רציצא דמית בביעותה, היכא נפק ריחא? ואמר להו: בהיגו דאעל.

(א)

המחשבות הזרות שבאות לאדם בתפילה - יש בהן גם ניצוצי קדושה - מחשבות טובות - שחפצות לעלות ולהצטרף אל הקדושה. לכן, צריך להשתדל למסור נפש בתפילה ולכוון, כדי להפריד אותן מהקליפה, ולהעלותן. היינו להפרידם מהמחשבות הזרות על ידי שיכוון ויקשיב לתפילה היוצאת מפיו.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה כז

תּוֹרָה כּוֹז: רִיעִיצָא

(א)

כדי שהעולם ישליכו אליי כספם וזהבם, ויתחילו להתפלל להקב"ה לבד, בלי לסמוך על שום כוח זר - זה אפשר רק על ידי שיהיה שלום בין בני אדם, שיסבירו אחד לשני את האמת, ויקבלו אחד מהשני את האמת.

(ב)

אי אפשר לבוא לשלום, אלא על ידי שיש לאדם הארת פנים - הדרת פנים - אור הקדושה שבא על ידי חכמת התורה, הנדרשת בי"ג מדות; ולזה צריך תיקון הברית - תיקון הדעת.

(ג)

דרך השלום, לפני שהוא מגיע - להתלבש במרירות.

(ד)

כשהעוונות, שהם חולי הנפש, גוברים על האדם, אזי אין הוא יכול לסבול את מרירות הרפואה הצריכה לו, ואז אין יכול להיות לו שלום עם עצמו - "אין שלום [אמר ה'] לרשעים" (ישעיהו מח, כב).

(ה)

על ידי פגם הברית, נפגם קולו, כלומר קולו מאבד את המלכות - את הכח והעוצמה שיש בדיבור.

(ו)

על ידי שזוכה האדם לקול מזוכך - קדוש, הקב"ה שומע קולו ומושיעו בצרתו.

תורה כז

(ז)

על ידי שנכנסים לאדם הרהורי זנות והוא משבר תאוותו, הוא מוציא את ניצוצי הקדושה, כלומר את חלקי השכל שלו, שנפלו לתוך הקליפה – לתוך הרהורי זנות שהיו לו בעבר; וזוהי 'תשובת המשקל'.

(ח)

צריך שיהיה לאדם שלום בגופו - שלא תתגבר אחת מהמידות שלו על חברתה, ותהיה פעילה יותר מדי; וכן צריך שיהיה לו שלום בממונו - שלא יבוא זה ויאבד את זה (כתובות סד); כלומר שלא יעשה עסק נוסף שיהרוס את עסקו הראשון; וכן שיהיה שלם בתורתו - בלי קושיות - שיהיה ברור לו שכל דברי חז"ל - "אלו ואלו - דברי אלהים חיים הן" (עירובין יג).

(ט)

השלום רפואה לכל הדברים.

(י)

"וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים, וְהוּא בָּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל" (בראשית כד, א) - בשלום.

(יא)

על ידי שמנגנים את הזמר של הגויים שמיצרים לישראל נושעים.

(יב)

השְׁעָרוֹת הם מותרים המוחין (הפסולת); ובשעת הסתלקות המוחין מכליהן - נמשכים המוחין לתוך השערות; ועל כן, אם יגלח שערותיו, יוכל להשחית

מוחו (כי לא יהיה מי שישאב את הפסולת). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א קרחה וכתובת קעקע ג ז)

תורה כז

(יג)

כשעוסקים לטהר ולקדש המח והזעת - מתגברים הדינים; כי "כולם במחשבה אתברירו" (היינו הדינים מתבררים ונתקנים ע"י המחשבה), ולכן, כשעוסקים לטהר המח, הם מתגברים, כדי להיתקן; ואז צריכים לשמור את השערות, ואסור לגלחם, כי הם שואבים הפסולת מהמח. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א לא ילבש גבר ג)

(יד)

מלכותו של שאול לא נמשכה, משום שלא היה בו שום דופי, ומחמת זה לא היה יכול להוריד עצמו למדרגות התחתונות כדי להגביה כולם להקב"ה.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א קרחה וכתובת קעקע ג - י)

(טו)

המלוכה ניתנה לדוד המלך, ע"ה, כי הוא היה עוסק לקרב הכל לקב"ה כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ע"ז ד:): "לא היה דוד ראוי לאותו מעשה, אלא להורות תשובה", היינו ירד למטה על מנת להעלות נפשות להקב"ה. (ע"פ

ליקו"ה יו"ד ח"א קרחה וכתובת קעקע ג - י)

(טז)

הקב"ה מיקל על בעלי התשובה, ואינו מכביד עליהם - שיצטרכו לסבול מרירות כראוי להם, לפי חטאתם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א קרחה וכתובת קעקע ג - יג)

(יז)

משה רבנו, ע"ה, (היינו דעתו, כי עיקר האדם הדעת), מתלבש בכל דור ודור בצדיק האמיתי שבדור (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א קרחה וכתובת קעקע ג - יז)

(יח)

בשביל השלום, צריך לפעמים לשנות ולהתנהג ברמאות, ולשנות פניו לכמה גוונים - לכל אחד כפי רצונו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א קרחה וכתובת קעקע ג - כב)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה כח

תּוֹרָה כַח: בְּנֵי לֶן בֵּיתָא

(א)

יש תלמידי חכמים המכונים 'שדים יהודאין', כי הם מקבלים תורה נפולה, כלומר תורה שנפלה לקליפות - לסיטרא אחרא - תורה שמעורבת בדמיונות. ואף על פי שתורתם בדרך משל ומליצה, עם טעמים נפלאים, עם כל זה, תורה זו היא תורה נפולה.

(ב)

התלמידי חכמים המכונים 'שדים יהודאין' מייגעים בחינם את אלה הבאים לשמוע מהם תורה, כי אין בתורתם כח לקרב להקב"ה ולהזריך לטוב, כי כל תורתם - מהשדים - מהמדמה, ולכן תורתם מלאה דמויים, משל ומליצה ובטעמים יפים.

(ג)

מי ששומע תורה מתלמיד חכם 'שד יהודי' - באות לו כפירות בקב"ה.

(ד)

בכח התורה שלומדים בפיהם התלמידי חכמים - ה'שדין יהודאין', הם הולכים ומבזים את יראי ה' האמיתיים.

(ה)

כשיש ליראי ה' חרפות וביזיונות מהכופרים - הסגולה לזה: להיות ענו ולמסור לה' את המלוכה - שהוא יתברך יטפל בעניין; וצריך להיות בדרגה שיוכל להצליח להוציא רק את הטוב מהתורה ששומע מפי 'שד יהודי', כפי

תורה כח

שהוציא רבי מאיר בעל הנס את הטוב מתורתו של 'אלישע אחר', בבחינת
"רימון מצאתי. תוכו אכלתי. קליפתו זרקתי" (תגיגה טו.).

(ו)

**כשמכניס האדם תלמידי חכמים אמיתיים לתוך ביתו ומשמש אותם, זוכה
לחסד.**

(ז)

לענווה זוכים על ידי אמונה - שמאמין שהכל מהקב"ה.

(ח)

**העולם הזה הוא קליפת עולם העשייה, שהיא האחרונה מארבע עולמות
- אצילות, בריאה, יצירה, עשייה.**

(ט)

**השם הוא החיות של כל דבר, ועיקר תיקון ניצוצות החכמה האלוקית
שנפלו לבריאה - להחזיר להם את שמם - את חיותם, שעל ידי זה חוזרים
ונכללים בשם ה'. וזה בחינת אבידת השם, שהרשע אובד ושוכח שמו לאחר
מיתתו. ועיקר תיקונו - כשיחזור לשמו, שהוא הנפש והחיות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א**

הלוקת שותפים ב - ז)

(י)

**וְדַע שְׁכָל אָדָם קֹדֶם שְׁמִשְׁיג בְּתוֹרַת הַשְּׂגָה שֶׁל אֱמֶת, צָרִיף לִילֵף בְּהִכָּרַח
דְּרָף אֵלָיו הִיכְלוֹת הַתְּמוֹרוֹת, אֲבָל הַכָּלֵל שְׁאֲסוֹר לְטָעוֹת בְּעֲצָמוֹ, לְסַבֵּר שְׁכַבֵּר
בָּא אֵל הַהֲשָׁגָה הָרְאוּי... אֲבָל כְּשִׁידַע שְׁעָדִין לֹא הִתְחִיל לְכַנֵּס לְחֻדְרֵי תוֹרַת
הָאֱמֶתִיִּים, אֲזִי יִתְחַזֵּק בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם, וְיִרְבֶּה בְּתַפְלוֹת, וְיִפְצִיר עַד שְׁיַפְתְּחוּ לוֹ
שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה בְּאֱמֶת, וְאֲזִי יִרְאֶה הַהֶפְרָשׁ (ליקוטי מוה"ר ח"א רמ"ה)**

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה כט

תּוֹרָה כֵּט: הָאֵי גְבָרָא דְאָזִיל בְּעֵי...
תּוֹרָה כֵּט: הָאֵי גְבָרָא דְאָזִיל בְּעֵי...

(א)

דיבור שמדברים ואינו נשמע ונתקבל - אינו נקרא 'דיבור'.

(ב)

דיבור טוב - הכל חפצים לשמוע, ורק זה נקרא 'דיבור'.

(ג)

כשמדברים דיבור עם דעת - זה נקרא דיבור טוב.

(ד)

על ידי שמשבחים את הצדיקים - נתרומם הדעת.

(ה)

"איש אשר רוח בו" (במדבר כו, יח) - שיכול להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, היינו הצדיק שיודע איך לעורר מהשינה את מוחם של השומעים אותו - כל אחד לפי בחינתו.

(ו)

כל מי שגדול יותר - צריך לשמור יותר את הבגדים, שלא יהיה עליהם שום רבב.

(ז)

על ידי תיקון הברית, שהוא תיקון הכללי, נתקנים כל העבירות, ומזדככים מהטומאה שנדבקה בגידי האדם.

תורה כט

(ח)

על ידי תיקון הברית נתרומם המת.

(ט)

עיקר התקרבות ישראל להקב"ה - על ידי תיקון הברית.

(י)

על ידי שתיקון הברית, זוכה האדם לפרנסה ללא טורח.

(יא)

כל עוד שלא תיקון האדם את בריתו, הדיבור אסור, כי הוא בבחינת "הולך רכיל מגלה סוד" (משלי יא, ג) - שמשפיע את הסוד במקום הלא הנכון, בדומה לפגום בברית - שמשפיע טיפי מוחו - זרעו - במקום הלא נכון.

(יב)

הצדקה מרוממת המת.

(יג)

תיקון הכללי הוא כדי לרומם המת, וכשנתרומם המת - ממילא נתקן הכל.

(יד)

כל דבר שרוצים לתקן - צריך לתקנו על ידי תיקון הכללי השייך לאותו דבר, כלומר תיקון בשורש הדברים - תיקון המת.

(טו)

המחשבות העוברות במח הן לפי המידות שבאדם.

(טז)

גם המלאכים, לפני שעושים הדיבור (שמדברים) - משבחים את הקב"ה.

תורה כט

(יז)

צריך לשמור את הבגדים מכתם ורכב, כי הם דנים את האדם.

(יח)

צריך האדם להכניע את העתות הרעים שעוברים עליו - על ידי שידע שהקב"ה מעביר עליו את העת הזו לטובתו

(יט)

לפי מצוות ה'לא תעשה' שעוברים, גורמים דם נידה לשכינה, ואז הקב"ה מתרחק ממנה - מנשמתו.

(כ)

מי שזיכך את הדמים שלו - נעשה ראש.

(כא)

תאוות ממון מעורר דם נידה.

(כב)

תיקון הכללי של המשא ומתן - שיכוון, בשעה שעושה המשא ומתן, לקיים בממון שמרויח מצוות צדקה.

(כג)

בתוך השפעות עוברים מותרים המוחין, היינו הפסולת יש במח.

(כד)

התלמוד נתקן בלשון תרגום, כי הוא עיקר התורה שבעל פה, ועל כן

לא כתבו משה בתורה שבכתב, כדי להסתירו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג יזה"כ א - ה)

תורה כט

(כה)

הבגדים של האדם מרמזים על מידותיו, כי המלבושים - לפי תיקון הברית של כל אחד, שבזה תלוי שאר המידות. (צ"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חוקות העכו"ם א)

(כו)

עיקר העונש - שנענשים להתלבש בבגדים צואים - במחשבות רעות - הוא רק ע"י פגם הברית. (צ"פ ליקו"ה יו"ד ח"א חוקות העכו"ם א)

(כז)

השְׁעָרוֹת הם מותרים המוחין, ובשעת הסתלקות המוחין מכליהן, היינו בשעת קטנות המח, שאז שעת שליטת הדינים, נמשכים המוחין ביותר לתוך השערות, ועל כן, אם יגלח שערותיו, יוכל להשחית מוחו. (צ"פ ליקו"ה יו"ד ח"א קרחה

וכתובת קעקע ג - ז)

(כח)

המח מתפשט בכל הגוף; ובבית השחי עיקר התפשטות המותרות של המח, היוצאים בשערות שבבית השחי ובית הערווה, ולכן הם מלאים זיעה - כי שם עיקר המותרות. (צ"פ ליקו"ה יו"ד ח"א לא ולבש גבר ג - ו)

(כט)

עיקר השבירה בעת הבריאה בשבע ספירות (המידות האלוניות), הייתה בגלל שלא קבלו הכלים - הספירות - את אור האוֹזן (אור שיצא מא"ק) לחזק אותם, וזה בחינת דיבור שאינו נשמע. (צ"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב כלאי בגדים א)

(ל)

הבגדים לְבוּשׁ הַגּוֹף, הַגּוֹף לְבוּשׁ הַנֶּפֶשׁ, הַנֶּפֶשׁ לְבוּשׁ הַרוּחַ, הַרוּחַ לְבוּשׁ הַנְּשִׁמָּה, וְהַנְּשִׁמָּה - הַחֵלֶק אֶל־לוֹה מִמַּעַל - הַשְּׂכִינָה, הַיָּא לְבוּשׁ לְקַבְּלָהּ. נִמְצָא שְׁלִבּוּשֵׁי הָאָדָם הֵם לְבוּשׁ לְקַבְּלָהּ. (ליקוטי מוהר"ן בְּשִׁפְהוּ בְּרוּרָה ח"א כט).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה ל

תּוֹרָה ל: מִיִּשְׂרָאֵל דְּסַפִּינָא

(א)

השיגות אלקות - להשיג ולהבין ולהכיר את הקב"ה איך שמלוא כל הארץ כבודו, והכל בהשגחתו יתברך, ואין עוד מלבדו ממש - אי אפשר, אלא על ידי צמצומים, מעילה לעלול - משכל עליון לשכל תחתון. כלומר, רק על ידי שממשיל את השכל העליון במשל, ואת המשל ממשיל במשל נמוך יותר וכו' - שיהיה מתאים למח המקבל.

(ב)

כמה שהאדם קטן ומרוחק יותר מהשגת אלקותו, כך הוא צריך רבי גדול יותר, שיכול לצמצם את השכל הגדול של השגת האלקות והבנתו, ולהכניס אותו בדעת קטן כמותו.

(ג)

חלק מההארות היוצאות מהמוחין - המותרות - יוצאות דרך שְׁעָרוֹת הראש, ומהן הדמיונות, והן מזינות את השערות לקיימם.

(ד)

השכל התחתון - המשל - מצמצם וכולל בתוכו את כל היופי והנאוה של השכל העליון שאינו מושג.

(ה)

המצוות הן צמצומים של חכמתו יתברך, כי כל מצווה ומצווה יש לה שיעורים וגבולות - אותיות ותיבות ועניינים שונים שבהם מוגבלת ומוקטנת

תורה ל

חכמתו יתברך, כי רק על ידי המצוות אנו יכולים להשיג קצת ממנו יתברך - מרצונו.

(ו)

השכל התחתון הוא בחינות מלכות, שהוא בחינות חכמה תתאה (תחתונה) שבכל עולם ועולם, שהוא מנהיג את אותו העולם, שזה השכל של ההנהגה והמלכות הוא בחינת חכמה ושכל תחתון כנגד השכל של השגות אלקות.

(ז)

המלכות של כל מדרגה ועולם היא השכל התחתון של אותה מדרגה, והוא שמנהיג את אותו עולם, והוא המשל שכולל בתוכו, בצמצום, את השכל העליון.

(ח)

לבוא להשגת השכל התחתון - השכל המצומצם שמכיל בתוכו את השכל העליון - השגת האלקות והבנתו, בשביל זה צריך להיות במדרגה של שונא בצע, כלומר שיהיה שונא את התאוה לממון. כי אם הוא אוהב את הממון, אזי הוא דבוק במלכות הממון, במקום מלכות ה' - השכל התחתון.

(ט)

השכל העליון הוא הקב"ה, והוא מצומצם ומתגלה במצוות, שהן גילוי רצונו.

(י)

חינות כל הדברים שבעולם הוא על ידי חכמה תתאה (תחתונה), שהיא מלכות ה' המנהגת את העולם. (צ"פ ליקו"ה ד"ד ח"א ביצים ג - ג)

תורה ל

(יא)

הפלוגתא שבין בית שמאי לבית הלל בעניין נר חנוכה - האם פוחת והולך בהדלקה של כל יום, או מוסיף והולך בכל יום נר נוסף: בית שמאי סוברים שכשהצדיקים משיגים אור גדול בהשגת אלקותו יתברך, צריכים הם להפחית ולהעלים את האור, שלא ייהנו ממנו הרשעים והרחוקים; ובית הלל סוברים: אדרבא, ככל שמשיגים יותר את אור אלקותו, צריך להאיר את זה בעולם, כדי לקרב כל הרחוקים. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א השכמת הבקר ד - יא)

(יב)

על ידי אהבת הממון, נופל האדם למרה שחורה - עצבות, ולסיבובים של הסיטרא אחרא (הצד הרע), כלומר התאוה מסבבת את מוחו ממחשבה למחשבה, ואין לו מנוחת הנפש.

(יג)

על ידי שעושה את מצוות ה' בשמחה, מכניס חיות לתוך החכמה תתאה, כלומר בתוך השכל התחתון של כל עולם - בתוך המלכות - בתוך האמונה.

(יד)

שלושת הַרְגָּלִים הם הלב של השנה, וכל השמחות שזכה לקבל במשך השנה על ידי עשיית המצוות, מתקבצים לתוך הלב - לתוך שלושת הַרְגָּלִים.

(טו)

כל החכמות שקיימות בעולם הן מתחת החכמה תתאה (תחת השכל התחתון), ומשם הן יונקות את חכמתן; ואם החכמה שלהם יונקת יותר מדי, מתגברת ממשלתם.

(טז)

כאשר נופלת המלכות - ממשלת ה' - לעכו"ם (לגויים), הממשלה והמלכות בידם.

תורה ל

(יז)

על ידי שעושים חסד, חותכים את המלכות הקדושה - את מלכות ה', ומוציאים אותה מתחת ארבע גלויות שגלתה בתוך העכו"ם, ועל ידי זה מנתקים את העכו"ם מהיניקה שיש להם מהקדושה.

(יח)

עיקר התשובה היא בבחינת 'שאינו יודע לשאול', כי אינו יודע על מה לבקש ולעשות תשובה; כי צריכים לעשות תשובה גם על מה שלא ידוע לו שחטא בו, ככתוב (תהלים סט, ה): "אשר לא גזלתי - אז אשיב".

(יט)

כדי להעלות את המלכות והממשלה של ה' מהגלות של העכו"ם, צריך לעשות המצוות בשמחה, ולקבצן בתוך שלשת הרגלים.

(כ)

עיקר התגלות החסד - על ידי חכמה. לכן, מי שמוכיח את חברו ופותח פיו בחכמה, מתגלה חסד, שקוצר ומעלה את מלכות ה' מהגלות של העכו"ם חזרה אל ה'.

(כא)

אף על פי שלפעמים הצדיק מוכיח אותנו בדרך בזיון, צריך לקבל תוכחתו באהבה, כי הצדיק סובל מאתנו צער גדול; ואפילו הדברים שנחשבים כטובים אצלנו, כמו תפילה, בבחינתו - גם זה רע, ויש לו צער מתפילתנו, שבאה אליו עם מחשבות זרות, כי אצלו הטוב הוא בשלמות.

(כב)

כל ערבוב הדעת והבלבולים באים דווקא בשעה שאנו מתפללים; וזה משתי סיבות: א: התפילה שהנך מתפלל היא בכוונה גדולה, והם באים לקבל תיקון, כי יש בהן ניצוצי קדושה - ניצוצות מהחכמה האלוקית שרוצים לעלות אל

תורה ל

ה'. ב: האדם לפעמים נמצא במצב שמעשיו גרמו שאינו ראוי שתתקבל תפילתו, לכן הם באים לבלבל את האדם ולהסיח דעתו מה'.

(כג)

דרך הצדיק שבו מושרשת נשמתנו עולות תפילותינו להקב"ה. לכן יש לצדיק צער גדול מכל הבלבולים שלנו בתפילה שבאות לתוך מוחו, בשעת התפילה.

(כד)

למרות שכל התפילות של כל אלה השייכים לשורש נשמת הצדיק באות אליו יחד, הוא יודע איזו תפילה שייכת לכל אחד מתלמידיו, ואת מי עליו להוכיח. וזה הוא יודע על פי העזות שיש לכל אחד מהם בשעה שמעז לעמוד בתפילה לפני הקב"ה; וכן, על ידי העזות שיש לכל אחד בשעת הלימוד.

(כה)

אי אפשר לקבל ולהשיג את התורה, אלא על ידי עזות דקדושה - שיכנס בלי בושה לתוך התורה, וישאל כל ספקותיו מרבו.

(כו)

על ידי שיש לאדם עזות דסיטרא אחרא, כלומר חוצפה, הוא יונק תורה מהסיטרא אחרא - מהדמיונות.

(כז)

על ידי העזות של כל אחד, יודע הצדיק אם תורתו ותפילתו של האדם הזה היא אמת או שקר, וכן יודע ממי באה התפילה שבלבלה אותו.

(כח)

לתפילה - צריך עזות, כי מי שיודע ומשער את גדולת הבורא, צריך עזות לבוא לפניו ולדבר אתו.

תורה ל

(כט)

מקולו של אדם יכולים להכיר את המלכות שלו, כי לכל אחד יש איזה בחינה של מלכות, לפי שורש נשמתו. יש שורר בביתו, ויש שיש לו מלכות ושלטון על יותר אנשים, ויש מי שמושל על כל העולם כולו. לכן, אין שני קולות שווים - יש קולות ענות חלושה, ויש קול ענות גבורה.

(ל)

'הבת עין' - השחרות שבעין (האישון) שמצמצם ומכניס בתוכו את כל מה שעומד לנגד עיניו - הוא כדוגמת השכל התחתון שמצמצם וכולל בתוכו את כל השכל העליון - את האלקות.

(לא)

צריכים להתגבר מאוד לעמוד בבוקר השכם כדי לעסוק בתורה ותפילה, כדי לזכות להשגת אלקות, היינו כדי להכירו יתברך, שרק לכך נוצרנו. (ע"פ

ליקו"ה אר"ח ח"א השכמת הבקר ד - ב)

(לב)

כל אדם מוכרח להגיע בסוף להשגת אלקות - להכירו יתברך, כי רק בשביל זה בא לעולם. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א השכמת הבקר ד - ב)

(לג)

כל זמן שיכולים להשתמש עם השכל להשיג השגות אלקות, הוא מצווה גדולה להשתמש בו, כל אחד לפי ערכו. אבל, כשהשכל מתחיל ליפול ומתגברים עליו הבלבולים, אזי צריך לתת נייחא למוחין ולסלק דעתו, על ידי השינה. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א השכמת הבקר ד - ג)

תורה ל

(לד)

צריכים לעמול בתורה ועבודה, ולקדש ולטהר עצמו כל כך, עד שיזכה להאיר גם בגופו הארות מהשגת אלקותו יתברך (כלומר, שגם בגוף - ברגש שבליבו - ירגיש את הקב"ה ולא רק בידיעת השכל). (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א השכמת הבקר ד - ד)

(לה)

כל אות ואות מאותיות התורה הקדושה - כולם הם שיעורים וצמצומים קדושים של שכל, המסייעים להשיג אלקותו יתברך. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א השכמת הבקר ד-ה)

(לו)

אי אפשר להשיג השגות אלקות ולהכירו יתברך, אלא על ידי הצדיק האמת הגדול במעלה מאוד מאוד, שיש לו כח לרפאות חולים מדוכאים בחולי הנפש כמונו. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א השכמת הבקר ד - ה)

(לז)

כל החסרונות מתמלאים על ידי הצדיק שמושך לעולם את כל ההשפעות, על ידי שמכניס ידיעת אלקותו בנלווים אליו. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א השכמת הבקר ד - ז)

(לח)

עיקר החיות, בחינת הארת הפנים שמקבלים על ידי המאכל, הוא על ידי הרוחניות הטמונה במאכל, שהוא הטוב שבמאכל, והוא החכמה האלקית (שיודעים ומאמינים שיש במאכל חיות אלוקית). (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א השכמת הבקר ד-ט)

(לט)

הקב"ה רוצה רק שימליצו טוב על ישראל וירחמו עליהם, אפילו על הגרועים, ולקרבם לה יתברך. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א השכמת הבקר ד - יא)

תורה ל

(מו)

ככל שמגיע הצדיק למעלה יתירה והשגה גדולה יותר באלקותו יתברך, צריך להתחכם ולעשות צמצומים חדשים, היינו תחבולות חדשות ונפלאות, שעל ידם יוכל להאיר את ידיעת אלקותו ולקרב נפשות, ועל ידי זה לרפאות, אפילו את החולים מאוד בחולי הנפש (הנפש חולה כאשר היא מרוחקת מהקב"ה,

כמבואר בליקוטי מוהר"ן ח"א ע"ד) (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א השכמת הבקר ד-יא)

(מא)

לתוך החלל הפנוי של הבריאה, המשיך הקב"ה את אור היושר, שהוא אור השכל הנמשך מאור הפנים של ה' – החכמה האלוקית, כי צמצום החלל הפנוי, הוא בחינת צמצום השכל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ביצים ג - א)

(מב)

קודם חטא אדם הראשון, גם רוח הבהמה היה מבורר ומזוכך, בבחינת רוח האדם; ועל ידי חטאו - נתערב הכל, ורוח האדם ירדה והתערבבה עם הבהמה; ועל ידי השחיטה, מעלים החיות של הבהמה לשורשו - לקב"ה.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ביצים ג - א)

(מג)

כל הברכות שקודם האכילה - כדי לגלות מלכות ה' - לגלות שהוא הנותן את המזון והחיות. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ביצים ג - ד)

(מד)

הצדיקים, לאחר מיתתם, ממשיכים לעולם השגות אלקות על ידי ספריהם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר בחלב ה - א)

(מה)

בחטא אדם הראשון נתערבב הדעת והחכמה שבכל עולם ובכל דרגא, ויש אחיזה לסיטרא אחרא בכל השכליות שבכל מדרגה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר בחלב ה - ד)

תורה ל

(מו)

אָסוּר לֵאכֹל בַּהֶמָּה בְּחַיִּיהָ, כִּי בְּחַיִּיהָ צָרִיכָה הִיא לְקַבֵּל הַחַיּוֹת בַּהֲדַרְגָּה, כְּפִי מַעֲלָתָהּ, הֵינּוּ חַיּוֹת הַשָּׂדֶה לְבַעַל חַי; כִּי אִי אֶפְשָׁר לָהּ לְקַבֵּל חַיּוֹת גְּבוּהָ יוֹתֵר, כְּמוֹ חַיּוֹת הָאָדָם שְׁאֵכֵל אוֹתָהּ, כִּי אִם הֵיטָה מְקַבְּלַת חַיּוֹת שֶׁל אָדָם - עַל יְדֵי זֶה תִּתְבַטֵּל בְּמַצִּיאוֹת. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר בחלב ה - 1)

(מו)

אָסוּר לְתַלֵּשׁ פְּרִי קֶדֶם בְּשׂוּלָהּ, וְכֵן אָסוּר לֵאכְלָהּ. וְהָאוֹכֵל פְּרִי קֶדֶם גָּמַר בְּשׂוּלָהּ - יְכוּלָה לְהַזִּיק לוֹ מְאֹד לְנַשְׁמָתוֹ, כִּי יוּכַל לְאַבֵּד נַפְשׁוֹ עַל יְדֵי זֶה; כִּי הַפְּרִי, כָּל זְמַן שֶׁהִיא צָרִיכָה לְהִתְגַּדֵּל, יֵשׁ לָהּ כַח הַמּוֹשֵׁף, כִּי הִיא צָרִיכָה חַיּוֹת לְהִתְגַּדֵּל, וְעַל כֵּן, בּוֹדְאֵי יֵשׁ לָהּ כַח הַמּוֹשֵׁף - שְׂמוּשָׁכָת וְנִיקְתָּהּ וְחַיּוֹתָהּ. וְכִשְׁתּוֹלְשִׁין אוֹתָהּ קֶדֶם זְמַנָּה - קֶדֶם שֶׁנִּתְבַּשְׁלָה עֲדִין כָּל צָרְכָהּ - עֲדִין יֵשׁ לָהּ כַח הַמּוֹשֵׁף, כִּי כִשְׂמַתְבַּשְׁלָתָהּ כָּל צָרְכָהּ, שׁוֹב פָּסַק מִמֶּנָּה כַח הַמּוֹשֵׁף, כִּי אֵינָה צָרִיכָה עוֹד לְמִשֵּׁף חַיּוֹת, אֲבָל כִּשְׁצָרִיכָה לְהִתְבַּשֵּׁל עוֹד, עֲדִין יֵשׁ לָהּ הַכַּח הַמּוֹשֵׁף. וְעַל כֵּן, זֶה הָאוֹכֵלָהּ קֶדֶם גָּמַר בְּשׂוּלָהּ, תּוּכַל הַפְּרִי לְמִשֵּׁף לְעַצְמָהּ חַיּוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל זֶה הָאָדָם, מֵאַחַר שֶׁעֲדִין יֵשׁ לְהַפְּרִי כַח הַמּוֹשֵׁף כִּנּוּל. עַל כֵּן, תּוּכַל הַפְּרִי לְהַמְשִׁיךְ לְעַצְמָהּ חַיּוֹת נַפְשׁוֹ, וְיוּכַל לְאַבֵּד נַפְשׁוֹ. וְעַם כָּל זֶה, אִם מְבַרֵךְ הַבְּרָכָה שֶׁל הַפְּרִי בְּכֻנָּה וּבִירְאָת שָׁמַיִם, אֲזִי יוּכַל לְהַנְצִיל מִזֶּה.

(ליקוטי מוהר"ן ח"ב פח)

(מח)

"הַיִּסּוּף רוּחָם - יִגְוַעוּן" (תהלים קד, טז), **כִּי כִשְׁנַמְשַׁךְ רוּחַ וְחַיּוֹת נּוֹסֶף מֵהַחֲכָמָה הַעֲלִיוֹנָה - עַל יְדֵי זֶה נִסְתַּלַּק הָאָדָם, כִּי אֵין הַגּוּף יוּכַל לְקַבֵּל הַחַיּוֹת הַגְּבוּהָ, אֲלֵא כָּל אֶחָד לְפִי כְּלָיו.** (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר בחלב ה - 1)

תורה ל

(מט)

עיקר גזירת המיתה - בגלל שחטא אדם הראשון גרם שאי אפשר לקבל בשלמות השגות אלקות בחייו, ועל כן מוכרח האדם למות, ואז נתווסף עליו אור גדול שאי אפשר לקבלו בחייו - בעודו בגופו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר בחלב ה - כד)

(נ)

במשך הזמן מיום המיתה עד התחייה, הנפש מזדככת, כפי מעשיה, ועולה עד מקום שיכולה לקבל שם תיקון, היינו שיהיה נמשך עליה הארת השכל, שתוכל להאיר בגופה השגות אלקות לאחר התחייה, שזה עיקר התיקון - להשיג ולדעת אותו יתברך. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר בחלב ה - כד)

(נא)

חמה ולבנה הם משל לשכל עליון ושכל תחתון; כשנפגמת הלבנה, נפגם השכל, ואין יודעים להשיג אלקותו יתברך. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר בחלב ה - כו)

(נב)

מי שיש לו שמץ מתאוות הגוף והבלי העולם הזה, אסור לו להיכנס בחכמת השגת אלקותו יתברך, כי יוכל להיכשל מאוד וליפול. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א גילוח ג - ח)

(נג)

אם היה מתגלה לעין כל אמיתותו יתברך, היה העולם מתבטל במציאות. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א גילוח ד - ב)

(נד)

המוחקרים בעצמם מודים שאין ראייה מחסרון השכל וההבנה על מניעת הדבר, לומר שבוודאי הדבר נמנע מחמת שאין מבינים בשכל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א

גילוח ד - י

תורה ל

(נה)

כל מה שאדם מבין בחכמתו אמיתת הדבר - זה נקרא 'אמת', ומה שאינו יכול להבין, רק על פי אמונה - זה נקרא 'אמונה'. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א גילוח ד - יב)

(נד)

אי אפשר לברור ולנקות בשלמות את זוהמת הנחש (המדמה), עד אחר המיתה, שיתבלה בעפר, ואז יזכה, בעלמא דאתי (בעולם הבא) - אחר התחייה, לתכלית הארת האמת והאמונה - לדעת אמיתת אלקותו יתברך. (ע"פ ליקו"ה יו"ד

ח"א גילוח ד - יד)

(נז)

תמונת כל אות ואות הוא בחינת צמצום מיוחד של חכמתו יתברך, כדי לבוא על ידו להשגת אלקות. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז גיטין ד - ו)

(נח)

יש בצמצום שתי בחינות: לפעמים הוא בשביל שיוכל האור, שהוא בבחינת אין סוף, להצטמצם על ידי הכלים ולהגיע אלינו, ולפעמים הצמצום הוא כדי שלא ירד שפע כלל, כדי שלא ינקו החיצוניים ממנו. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז גיטין ד - ז)

(נט)

כל איבר וכל גיד שיש לאדם - כולם כנגד שכליים של השגות אלקות, (היינו כנגד איברי החכמה האלוקית) שהם בחינת שמותיו יתברך. וכל הדורות באים לעולם כדי להשלים צלם דמות תבניתו, כביכול, וזה - על ידי ידיעתם אותו יתברך. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז גיטין ד - ח)

(ס)

'ההוא רוחא דשדי בגיה' (אותה רוח שמכניס בה הבעל בזיווג) אינו יוצא ממנה אחר פטירת בעלה, מחמת שהמת אינו יכול להיפרד מזה העולם, היות שלא

תורה ל

השאיר המשך ממנו בעולם בנים, להכיר אותו יתברך. לכן, הייבם – יש לו כח להקימו ולהמשיך נשמתו, על ידי הבן שייולד. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז גיטין ד - ח)

(סא)

על ידי החליצה, נפרד נפש המת מאשתו, ויוצא ממנה "ההוא רוחא דשדי בגוה" (אותה הרוח [שלו] שהכניס בתוכה [ביווג]), היינו על ידי הרוק שיורקת בפניו של הייבם בחליצה. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז גיטין ד - ד)

אומר רבנו (ליקוטי מוהר"ן ח"א כא-ו): וְזֶה טַעַם רַק שֶׁל הַחֲלִיצָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כ"ה): "וַיִּרְקֶה בְּפָנָיו" – בְּפָנָיו דִּיקָא, כִּי זֶה הוּלֵךְ בְּלֹא זָרַע, וְלֹא הֵנִיחַ בְּרִכָּה אַחֲרָיו שְׂיִמְשִׁיכוּ שְׁכַל הַפְּנִים בְּעוֹלָם עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים, וְאַחֲרָיו אֵינוֹ רוֹצֵה לְהִקָּים שֵׁם אַחֲרָיו הַמֵּת וְאֵינוֹ רוֹצֵה לַיִּבֵּם אוֹתָהּ - בְּשִׁבִיל זֶה: "וַיִּרְקֶה בְּפָנָיו", כִּי אֵין רוֹצֵה לְהַמְשִׁיךְ נְשַׁמַּת הַמֵּת בְּעוֹלָם שְׂיִוְכַל לְתַקֵּן אוֹר הַפְּנִים וּבְזֶה הָרַק נִרְאֶה לְפַעֲמִים פְּנֵי הַמֵּת-פְּנֵי הַמֵּת דִּיקָא, וּבְזֶה הָרַק הוּא נִכְלָם, וְעַקֵּר הַבּוֹשֶׁה הוּא בְּפָנִים, וְזֶה עַל שֶׁלֹּא רָצָה לְהִקָּים שֵׁם אַחֲרָיו הַמֵּת.

(סב)

השכל התחתון, בחינת חכמה תתאה, שהוא בחינת החכמה שבכל עולם ועולם המנהגת את העולם, הוא בחינת מלכות; ולבוא לשכל הזה - על ידי שונא בצע – שישנא הממון בתכלית. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אומנין ב - א)

(סג)

כל החפצים של אדם הם בחינת המלכות שלו - יש לו מהם הנאה; וזאת ההנאה היא בחינת אהבת ה', בחינת חסד ה', שמשם באות כל האהבות וההנאות. וצריך כל אדם להעלות כל האהבות וההנאות שיש לו בכל דבר שבעולם - להקב"ה (להחזיר לו אהבה) - להעלות האהבה לשורשה - לחסד

תורה ל

דקדושה, ועל ידי זה הוא מעלה מלכות ה' מהגלות שנפלה אצל ארבע מלכויות של הקליפה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אומנין ב - ג)

(סד)

צריך לקדש הגוף, שלא ייהנה שום הנאה לעצמו, וכל כוונתו תהיה לקב"ה [להודות ולהלל לקב"ה על אהבתו וחסדו עמו]. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א בשר בחלב ה - טו)

(סה)

כל אחד, כפי ההנאה שיש לו מאיזה דבר, כן הוא מחויב לברור ההנאה ולקשרה להקב"ה. ההנאה היא בחינת כיסופין, כי לכל דבר הנאה האדם כוסף וחושק. לכן, צריך לברור הכיסופין והחשק של כל ההנאות - לברור אותם ולהפרידם מהכיסופים אל ההבלים של האי עלמא שפלה (של זה העולם השפל), ולהעלותם לשורשם - לכיסופים דקדושה, היינו שלא יכוסף לשום דבר הנאה, אלא בשביל הקב"ה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אומנין ב - כז)

(סז)

כל התאוות שבעולם הן אהבות נפולות, שנפלו על ידי פגם החסד שבקדושה - מְשִׁבֵּרֵת כְּלֵי הַחֶסֶד - שנשברו מריבוי אור - היינו מחסד ואהבה מעל הגבול שהכלי יכול לסבול, ועל ידיהן מתגברת המלכות הרשעה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אומנין ב - ג)

(סז)

על ידי שעושה האדם כלי ומשלים אותו בגשמיות - על ידי זה מגיע הדבר לשלמותו גם ברוחניות, כי זה ידוע - שהכל נברא לכבודו יתברך, וכל זמן שלא נתקן הדבר בגשמיות, אין יכולים לעבוד הקב"ה עם זה הדבר. (ע"פ ליקו"ה

חו"מ ח"ב אומנין ד - ג)

תורה ל

(סח)

מחמת שדור המבול הלכו אחרי תאוות וכיסופים רעים עד שהעולם היה מלא מהבלים רעים - מרוח רעה שלהם, התחבא נח בתיבה, להינצל מהבלים אלו, ולכן הביא עליהם הקב"ה המבול, כי אי אפשר היה לעולם להתקיים

יותר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אומגן ב-ב)

(סט)

צריך כל אדם להאמין באמונה שלימה שכל מה שעובר עליו, בכל יום ובכל עת ובכל שעה, מיום היוולדו עד יום מותו - הכל הוא רק סיבובים מאתו יתברך, כדי שיזכה להשגת אלקות - לדעת ולהכיר אותו יתברך, כי רק בשביל זה נברא, ואין שום תכלית אחר חוץ מזה. (ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקין ד - ב)

(ע)

עיקר כלל התורה וכלל כל הכוונות של המצוות הקדושות - כולם הם שיעורים וצמצומים לאלקותו יתברך, שעל ידי אלו המצוות אנו זוכים להמשיך השכליים והצמצומים הקדושים שעל ידם נזכה להכיר אותו יתברך.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקין ד - ב)

(עא)

מלכות הרשעה - הכפירה, שיונקת מהשכל דקדושה על ידי הפגם שפוגם, מבלבלת את האדם, שלא יסתכל ולא יבין שכל מה שמסובב השי"ת עמו הוא לטובתו הנצחית - כדי שיזכה לחיי עולם - להשגות אלקות, ושוכח

את העיקר, והעושה מהטפל - עיקר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקין ד - ב)

(עב)

הצמצומים הקדושים להשיג אלקותו יתברך נקראים 'שְׁעָרוֹת', כי הם נמשכים בחכמה נפלאה כצינורות דקים, כדי שלא ימשיך דרכם יותר מדאי שכל, כי ריבוי האור גורם שבירת הכלים, שמשם יניקת הקליפות; וכן

תורה ל

להיפך - אם יצמצם אותם יותר מדאי, יהיה נעלם אור השכל לגמרי. לכן, צריך הצדיק להיות קולע לחוט השערה, ולא יחטיא. (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נזיקין ד - ג)

(עג)

אם האדם עושה את שלו ומתגבר בכל כחו לבער ולגרש המחשבות הרעות מקרבו, אע"פ שאחר כך באים שוב אליו בעל כורחו - על זה אין חייב כלל. (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נזיקין ד - ה)

(עד)

שכל האדם הוא כפי האכילה בקדושה, כי חיות האדם, שהוא הדעת - ממשיך אותו הקב"ה על ידי האכילה. (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נזיקין ד - ט)

(עה)

פגם תלמידי רבי עקיבא - שהלכו בתוקף מידת הדין, והסתכל כל אחד על הרע של חברו, ועל ידי זה באו לשנאה. (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נזיקין ד - יא)

(עו)

הנקודה הטובה שיש בכל אחד, מה שאין בחברו, הוא צינור וכלי שהצדיק ממשיך על ידה השגת אלקות, כי זו הנקודה שבה מתפאר הקב"ה. (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נזיקין ד - יא)

(עז)

הצדיקים שבכל דור מתייגעים להמשיך תיקונים נפלאים, כדי להשאיר ברכה אחריהם, כדי שיהיה נקל לדור האחרון להשיג אותו יתברך - אם ירצו לבקשו. (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נזיקין ד - ג)

(עה)

לפי דעתם הרעה של המחקרים, אין בעשיית המצוות שום תכלית נצחי, כי אם בעולם הזה, כדי שיהיה שלום בין אדם לחברו, כדי שיהיה קיום

תורה ל

לעולם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקין ד - יח)

(עט)

כל מה שעובר על האדם - לטובה הוא - כדי שיזכה על ידי זה להשגות אלקות, שהוא חיי העולם הבא לנצח; כי כל מה שמסובב הקב"ה עם האדם הוא רק בשביל התכלית האמיתית הזו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקין ד - כ)

(פ)

הקב"ה ברא את העולם בחכמה נפלאה כזאת, שיש בכל דבר חכמה, והכל בא לכיליון והפסד. אך כולם - אין בהם דעת להבין מה נעשה עמהם, רק האדם, שנברא עם דעת, ראוי לו להתפלא על מה נברא מטיפה סרוחה בחכמה נפלאה, וישוב אחר כך אל העפר; אך הכל, באמת בשביל התכלית.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקין ד - כה)

(פא)

הקליפות המסבבים את הקדושה מכונות 'רוח סערה', 'ענן גדול' ו'אש מתלקחת', והרביעית היא 'נוגה' - שמעורבת טוב ורע - לפעמים נכללת בקדושה, ולפעמים בטומאה, ומשם הנפש הבהמית של ישראל, ושם עיקר הניסיון, כי הוא בחינת עץ הדעת טוב ורע; אבל נפשות העכו"ם - משלוש הקליפות הטמאות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקין ד - כח)

(פב)

מי שחפץ באמת, בקל יכול לגרש כל הבלבולים, כי כשמסתכלים על האמת - על הקב"ה - מתבטלים לפניו כולם, כי כל הקליפות הן רק באחיות עיניים, ואין להן שום כח. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקין ד - כח)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה לא

תּוֹרָה לֹא: אֵית לָן בִּירָא

(א)

הצדקה מנהגת את כל גלגלי הרקיע.

(ב)

על ידי הצדקה הכוכבים מאירים. לכן, כשנותנים צדקה לפני היציאה לדרך, מאירים לו הכוכבים את הדרך, ברוחניות ובגשמיות.

(ג)

עיקר הרחמנות בא על ידי שיש לאדם דעת.

(ד)

עיקר שלימות הצדקה - כאשר היא נעשית עם אמונה - אמונה שרצון ה' שתתן צדקה.

(ה)

אמונה היא מקור הברכות.

(ו)

אין שלימות לדעת, שהיא התורה, אלא על ידי אמונה.

(ז)

עיקר הטובה עושה העני עם בעל הבית שנתן צדקה, כי העני מזכה אותו במצווה זו.

תורה לא

(ח)

עיקר קיום האמונה ועיקר קיום שמים וארץ וכל הגלגלים על ידי תיקון הברית - תיקון הדעת.

(ט)

היסורים שיש להולכים בדרכים נובעים מגלגלי הרקיע, (היינו השכל האלוקי הטמון בגלגל ומנהיג אותו); כי הכוכבים מגדלים מיני עשבים, על ידי הארתם שמאירים באותו מקום; וכן, הם הגורמים שבמקום מסוים יהיה דרך, או שביל, או מקום מדבר, או ישוב וכו'. כלומר, לפי התנוצצות הכוכבים על אותו מקום - כך מתנהג המקום.

(י)

כשיש עיכוב בדרך - יש עיכוב בגלגל שעליו נמצאים הכוכבים הממונים על אותה דרך.

(יא)

השפע והברכות באים לעולם על ידי גלגלי הרקיע, כי הם הכלים שעל ידם הקב"ה מנהיג את העולם.

(יב)

הדרך תלויה בשמירת הברית. לכן, על ידי שמירת הברית, לא יהיה לו צער כשהולך בדרך.

(יג)

כל הכוכבים, וגם כל העכו"ם (הגויים), טורחים בשביל זה המתוקן בברית.

תורה לא

(יד)

החירות של האדם מכל כבלי העולם הזה תלויה בשמירת הברית; כי מי ששחרר עצמו מכבלי התאוה - הוא משוחרר מכל כבלי העולם הזה.

(טו)

צריך שיהיה האדם מתוקן בברית שכרת בינו לבין הקב"ה, בשתי בחינות - צדיק ולמדן. צדיק - על ידי שמירת הברית, כפשוטו; ולמדן - על ידי שִׁבְּקֵי באיסור והיתר, שגם זו בחינה של ברית.

(טז)

אברהם אבינו ואליעזר עבדו הם כנגד שתי בחינות ברית - בְּרִית עֵילָאָה וּבְרִית תַּתְאָה. (עליונה ותחתונה)

(יז)

אותיות התורה, כשאינן מנוקדות, הן כגוף ללא נפש - ללא תנועה וחיות - אי אפשר לקרוא אותן.

(יח)

הכיסופים והרצונות שיש לאדם הן הנפש וְהַחַיּוּת; וכפי הכיסופים אם לטוב או להיפך - כך מצטרפות אותיות הא"ב לעשות פעולות, טובות או רעות.

(יט)

כשכוסף האדם לדברים טובים - על ידי זה עושה נקודות טובות לאותיות, כלומר נותן להן חיות וקיום שיפעלו טוב; ולהיפך - כשכוסף לרע, נעשה להיפך.

תורה לא

(כ)

צריך האדם להוציא את כיסופיו הטובים בפיו, כי על ידי השתוקקות הלב נעשים לאותיות נקודות - חיות - נפש בכה, וכשמוציא כיסופיו בפיו נעשית הנפש בפועל.

(כא)

עיקר יציאת הנפש לפועל - מהדיבור, כמו שכתוב (שיר השירים ה, ו): "נפשי יצאה בדברו".

(כב)

כשמשתוקק האדם לאיזה דבר, והוציאו בפיו, נעשית מזה נפש שהולכת באוויר, ויכולה להגיע לאדם אחר ולעורר אותו לאותה תשוקה.

(כג)

כשהאדם מקבל את דיבורו של חברו - בזה הוא מקבל את נפשו.

(כד)

על ידי (קרבן) 'עולת ראיה' שהיו מביאים לבית המקדש, היו מתקנים את הממון, וגורמים לבעל הקרבן להתעלות מעל תאוות ממון.

(כה)

הנהגתו של הקב"ה מוסתרת בדרך הטבע - בהנהגת המזלות.

(כו)

הנפש יתירה נעשית בשבת על ידי הגעגועים שיש לאדם אחריה, כי כאשר הוא נזכר בערב שבת ביציאתה במוצאי שבת, הוא מתחיל להתגעגע אליה.

תורה לא

(כז)

נשמה יתירה, היינו רוחב לב למנוחה ולשמחה, ולהיות פתוח לרווחה; ויאכל וישתה, ואין נפשו קצה עליו. (רש"י ביצה טז.)

(כח)

מפי עליון לא תצא הרעות והטוב, כי אם אור פשוט ללא שום הגדרה; ולפי הכלים והמידות של האדם - כך מצטייר האור בתוכם, אם לטובאו להיפך.

(כט)

אותיות התורה הן החיות של כל דבר שבמציאות; אך האותיות - אין להן שום ציור, תנועה וחיות - כלומר משמעות, אלא לפי הכיסופים של האדם, כי על ידי הכיסופים - כך מצייר ומפרש את אותיות התורה. אם זכה - סם חיים. לא זכה - סם המוות.

(ל)

צריך שיהיה לרב את שני הכוחות שיש לתורה - סם חיים וסם המוות; והטעם - כדי שיהיה למתקרב אליו אפשרות לקבל כרצונו - דרך ישרה לעבודת ה', או איזה דבר שיגרום לו לקצץ בנטיעות.

(לא)

אם הצדיק האיר בלב תלמידו את הארת התורה בהתלהבות יתירה, מעל כלי הקיבול של התלמיד, יוכל התלמיד למות, או לצאת מדעתו, או לקצץ בנטיעות, כלומר לכפור.

(לב)

מי שטועה וסובר שלהיות למדן זה העיקר - הוא כמו 'אלישע - אחר', שקיצץ בנטיעות. אלא, צריך להיות חסיד במעשים טובים וגם למדן.

תורה לא

(לג)

תורה בלא מעשים טובים אינה כלום.

(לד)

כשנפש האדם כוספת לדבר מסוים, הדבר הזה גם כן כוסף אליו, ונעשה ממנו גם כן נפש; ואז מזדווגות שתי הנפשות - של הכוסף והנכסף, ונעשה אחר כך עיבור ולידת דבר חדש.

(לה)

הנפש מתלבשת בתוך אותיות הדיבור והולכת ומתגלגלת בעולם. לפעמים מתגלגלת נפש קדושה לתוך אדם רשע ומעוררת אותו לתשובה, אך יתכן שהוא יקלקל אותה. וכן להיפך - לפעמים נפש רעה מתגלגלת ונדבקת בצדיק ומחטיאה אותו, אך יתכן שהוא יתקנה.

(לו)

אי אפשר להיות תמיד בקביעות על מדרגה אחת, ולכן מוכרחים ליפול ממנה. בעת שנופלים מהמדרגה, צריך להחזיק עצמו ביראת שמים, ולא טוב להחזיק עצמו רק במדרגת למדן.

(לז)

לעתיד לבוא יראו בעיניים את השגחת הקב"ה.

(לח)

מנה שאמרו חז"ל (פ"ג) - שלעתיד לבוא יוציא הקב"ה חמה מנרתיקה - זוהי התגלות ה' של העתיד לבוא - התגלות ללא הסתרת הטבע. העכו"ם מכסים את נפלאות העולם בטבע, כאילו "ככה זה" - ללא השגחה.

(לט)

צדקה נחשבת אמונה. ככתוב: "ויאמין בה" ויחשבה לו לצדקה"

תורה לא

(מו)

הרצון של האדם והנפש שלו יוצא בהבל פה.

(מא)

עיקר ידיעת הדרך הישר באמת לאמתו - אי אפשר להורות בפירוש, כי

אם ברמז. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הודאה ה - ה)

(מב)

עיקר הפגם - כשרוצה האדם להיכנס לסודות התורה קודם שתיקן הברית קודש כראוי; כי עיקר השגת סודות התורה הוא על ידי שמירת הברית -

תיקון הדעת. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הודאה ה - ז)

(מג)

על ידי כיסופים נעשות נפשות. כאשר נכסף האדם לקדושה - עושה נפש קדושה, ועל ידי זה מזככים ומתקנים הדמים (המידות שבדם - בטבע), כי

הדם הוא הנפש. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א דם א - ט)

(מד)

צדיקים במיתתם קרויים חיים (ברכות יח), כי על ידי שזכו לכיסופים דקדושה בעודם בגופם, נכלל גופם בנפשם לעולם. על כן, אפילו אחר מותם, נפשם

קשורה בגופם תמיד, והוא חי. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נחלות ב - ב)

(מה)

אין כח בצדקה לפעל אלא על ידי אמונה בקב"ה. וזה ההבדל בין מעשיות (נפלאות) שפועלים הצדיקים למעשיות של רשעים, כי זה על ידי תפלתו (באמונה)... ומעשיות של רשעים על ידי תחבולות או פשוף או דבר אחר מסטרא אחרא (ליקוטי מוה"ר"ן ח"א רל"ד). וכן אמר רבנו, זכרוננו לברכה, שמי

שאינו ראוי לזה, כשמתפלל עם פגנות הוא כמו פשוף (ליקוטי מוה"ר"ן ח"ב ק"כ).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה לב

תורה לב: אֲדָנִי שְׁפָתַי

אֲדָנִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח (תהלים נא)

(א)

על ידי הריקודים והשמחה שבחטונה ממתיקים את הדינים של הכלה. כי לפני הזיווג, הכלה מכונה בשם 'נער' - ללא האות ה', ו'נער' - גימטריה ש"ך (320), הרומז לש"ך דינים שיש על הכלה; ואחר הזיווג, נעשית 'נערה', ונמתקים דיניה. האות ה' רומזת לדעת, שממנה החסד.

(ב)

על ידי שמחת הלב, הרגלים מתעלות ומרקדות - "לבו נשא את רגליו" (רש"י על בראשית כט, א).

(ג)

חייב כל אדם להוליד בן ובת כי הבן הוא עיקר בחינת השמחה כמו שכתוב: בן חכם ישמח אב, אבל הבת שם אחיזת היגון ואנחה שאחיזתם בסטרא דנוקבא כנ"ל אבל האדם חייב דייקא להוליד שתיהם בן ובת, כי אין השמחה נגדלת ונשלמת כי אם על ידי שתיהם דייקא, כי צריכים להוליד גם בת ישראל כי עיקר שלימות השמחה על ידי בת ישראל שעיקר ההולדה ממנה, כי עיקר ההולדה שהוא שלימות השמחה כנ"ל הוא על ידי שנכללת אשה באיש ונתייחד מדת הדין במדת הרחמים, ועל ידי זה נמתק הדין ועל ידי זה נתהפך היגון לשמחה כנ"ל. ועל כן צריך כל אחד להוליד בן ובת, כי עיקר הגדלת השמחה בשלימות הוא על ידי שניהם כנ"ל (ע"פ ליקו"ה אבן העזר

אישות ג)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה לג

תּוֹרָה לֵג: מִי הָאִישׁ הַחֶפֶץ חַיִּים

(א)

הכלל הוא - שצריך האדם לבקש ולחפש את השלום - שיהיה שלום בין ישראל, ושיהיה שלום לכל אחד במידותיו, כלומר שלא יהיה אצלו הבדל בין המאורעות הטובים לבין הלא טובים שעוברים עליו בחייו, אלא בכל מצב - ידע שהכל מהקב"ה, לטובתו.

(ב)

כדי להגיע למצב שיהיה שלום בעולם ויאהבו זה את זה, וכן כדי לזכות לשלום במידותיו - צריך להיות דבוק בתורה ובצדיקים.

(ג)

צריך לדעת שמלוא כל הארץ כבודו, ואין מקום פנוי ממנו יתברך, והוא ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ואין שום מציאות מבלעדיו יתברך כלל, וכל מה שקורה, בכללות ובפרטות - הכל ממנו יתברך, כי ללא אלקותו - אין שום חיות וקיום לשום דבר.

(ד)

במקומות המרוחקים מהקדושה - שם נמצאת האלקות בצמצום גדול ובמעוט, כלומר בצורה כזאת שאין יודעים שגם שם נמצא הקב"ה.

(ה)

הקב"ה צמצם אלקותו בצמצומים רבים ושונים, מראשית המחשבה עד נקודת המרכז של העולם הגשמי, ששם מדור הקליפות - כוחות הרוע.

תורה לג

(ו)

ככל שאלקותו יתברך מצטמצמת יותר למטה, במקומות הנמוכים - כך היא מלובשת ומוסתרת על ידי יותר לבושים וכיסויים.

(ז)

אפילו אם אתה משוקע במדור הקליפות - בתוך הרע, גם שם תוכל למצוא את הקב"ה, כי הוא מחיה את הכל ונמצא בכל, וגם משם אתה יכול לדבק עצמך אליו יתברך ולשוב בתשובה שלימה, כי לא רחוקה היא ממך, אלא שבמקומך רבו הלבושים וההסתרות שבהם הוא נעלם.

(ח)

כל מה שהאדם עולה ממדרגה למדרגה, הוא מתקרב יותר להקב"ה, ויכול לידע את הקב"ה בהבנה יתירה; כי ככל שהמדרגה עליונה יותר - שם נתמעטו הכיסויים שבהם הוא נעלם, ואז יכול להכיר מעלתו, ולאהוב אותו באהבה רבה.

(ט)

יש ימי טוב, ויש ימי רע. וצריך האדם להתבונן היטב, גם בתוך הימים הרעים, ולמצוא שם את הטוב. והטוב הוא התורה - הדעת והשכל האלוקי הגנוז בתוך היום הזה; כי התורה היא החיות של הכל, רק שם היא מוסתרת על ידי הרע.

(י)

כל התורה היא מידותיו של הקב"ה, כלומר היא צמצומים ולבושים שבהם הוא מתגלה לעולם; כי התורה מדברת ממידת היראה, האהבה, החסד ושאר המידות של הקב"ה, שכולן - צמצום לאין סוף, שאין לו מדה וצמצום.

תורה לג

(יא)

אותיות הא"ב של התורה מְחִיִּת את כל המציאות, רק שבמקומות הנמוכים והרחוקים מהקדושה - רחוקים מהטוב - שם הן מצטמצמות, מסתתרות ואינן מאירות, כדי לא לתת לקליפות חיות יותר מדאי.

(יב)

מי שכופה את יצרו הרע, כלומר את ימי הרע - את המידות הרעות, אזי אותיות התורה הנמצאות בכל דבר מקבלות אור רב ומשמעות, ומתחילות להאיר לשכלו חידושי תורה.

(יג)

כדי שנוכל להשיג קצת את הקב"ה, שהוא אין - סוף, צמצם אין - סוף את עצמו במידות מוגדרות ומוגבלות; וכן צמצם רצונו בתרי"ג המצוות, שהן צמצומים לאלקותו שעל ידם הוא מתגלה.

(יד)

האין - סוף צמצם עצמו למושגים אנושיים מחמת אהבתו את ישראל, כי ללא הצמצום, אי אפשר להכירו להשיגו ולהדבק בו בתוך העולם הגשמי.

(טו)

יש בתורה נגלה ונסתר. הנסתר הוא התורה הגנוזה שמכונה 'אורייתא דעתיקא סתימאה' שתתגלה לעתיד לבוא; וכשהיא תתגלה, יהיה שלום נפלא בעולם, ותתגלה האהבה שהייתה בין ישראל להקב"ה כשישראל היו במחשבתו יתברך - בחכמה (בַּתְּכֻנּוּן), לפני היציאה לפועל.

(טז)

תורה דעתיקא סתימאה היא התורה של המדרגה העליונה בחכמתו יתברך שאותה יגלה משית. נְשַׁמַּע מִפִּי הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבְּנֵי שְׂאֵמֵר (חיי"מ שמו): שֶׁהַסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ שֶׁלֹּו לְקוּטֵי מוֹהַר"ן שְׂיִצְא בְּעוֹלָם הוּא אֶתְחַלְתָּא דְגֵאָלָה.

תורה לג

(יז)

אָמַר שְׂיִוְדַע כָּל הַצְדִּיקִים שֶׁהָיוּ מֵאָדָם הָרֵאשׁוֹן עַד עַכְשָׁיו מֵאִיזָה מְקוֹם הָיוּ, וּמֵאִיזָה מְקוֹם הֵם אוֹמְרִים תּוֹרָה, וּבִאִיזָה מְקוֹם נִשְׁאַרוּ בְּשַׁעַת הַסְתַּלְקוּתָם. וְהִתְחִיל לְחַשֵּׁב הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה מְבִינָה, וְהַמְגִיד זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה מִחֲכָמָה... רַבִּי בְרוּךְ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה מְבִינָה שֶׁהִיא לְמִטָּה מֵאוֹתָהּ הַחֲכָמָה, אָבֵל אֲנִי אוֹמֵר תּוֹרָה וְכוּ' [הַשְּׂמָטָה: מְמָקוֹם שֶׁהוּא לְמַעְלָה מֵאֵלּוּ הַמְקוֹמוֹת, וְאִפִּילוּ אִם בָּא אֲצִלִּי תּוֹרָה מֵאֵלּוּ הַמְקוֹמוֹת, אֵינִי רוֹצֵה בָּהֶם (כִּי אֲנִי רוֹצֵה רַק חֲדָשׁוֹת. וְאֹמֵר שֶׁהוּא מְקַבֵּל תּוֹרָה מְמָקוֹם שֶׁלֹּא קִבֵּל מִמֶּנּוּ שׁוֹם אָדָם). שְׂמַעְתִּי פַעַם אַחַת שֶׁהִתְפָּאֵר בְּשִׁבַח גְּדֻלַּת תּוֹרָתוֹ, וְאֹמֵר אֲז בְּתוֹךְ דְּבָרֵי הַתְּפָאָרוֹתָיו, הִלָּא אֲנִי יוֹדֵעַ מֵהֵיכָן אֲנִי לוֹקַח אוֹתָם. וְהַמּוֹכֵן מִדְּבָרָיו וּמִתְנוּעוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים אֲז הִיָּה, שֶׁהוּא לוֹקַח תּוֹרָתוֹ מְמָקוֹם גְּבוּהָ וְעֲלִיוֹן מְאֹד (ד"ר/מ שג)

(יח)

כשתגלה התורה הגנוזה, אז יפשוט הקב"ה את לבושיו, כלומר במוחנו יופשטו הכיסויים של הטבע שבהם היה מסתתר, ותמלא הארץ דעה את ה'.

(יט)

פנימיות התורה, כלומר השכל המולבש בתוך אותיות התורה, הוא אלקותו הגנוז באותיות.

(כ)

אור הגנוז מששת ימי בראשית - שגנוזו הקב"ה לצדיקים, כמו שאמרו חז"ל, הוא אור התורה דַּעְתִּיקָא סְתִימָאָה - אור התורה של הקב"ה הנעלם וסתום מעיני כל הנבראים.

(כא)

יכול כל אדם, לפי בחינתו, לחוות ולטעום את טעם אור האהבה שבדעת,

תורה לג

כלומר את האהבה שהייתה לו עם הקב"ה כאשר הוא היה בדעתו של הקב"ה, לפני שבראו והוציאו לעולם; ויכול לטעום חוויה זאת על ידי שיקשר לבו לדעתו, כלומר שיכניס לתוך המידות שבלבו - לתוך הרגשת הלב - את הידיעה שמלוא כל הארץ כבודו, והכל ממנו יתברך, ואז נכללים המידות שבלבו - בדעתו, ומקבלים משם את האור הגנוז, לפי בחינתו - אור האהבה.

(כב)

גם כשעושה משא ומתן בין הגויים, יכול למצוא שם אלקות.

(כג)

לפני שהבן נולד לעולם, הוא אחד עם אביו - חלק משכלו של האב.

(כד)

כשמתגלים הצדיקים ומתגלית התורה, מתחברים כל ההפכים לאחדות

- בשלום - "וגר זאב עם כבש" (ישעיהו יא, ו).

(כה)

כל אחד הוא במדרגת דעת לבחינה שתחתיו.

(כו)

מי שכופה את היצר - את התאוות - מכונה 'מלאך'.

(כז)

כל אחד מישראל יודע שיש אלוקים, בכלל, כי כל אחד בא לעולם ממנו יתברך, אך בלידתו מלאך סותרו על פניו והוא שכח הכל.

(כח)

זֶה הוּא הַחֲלוּק שֶׁבֵּין עוֹלַם יָמִים לְזָקֵן, כִּי מִי שֶׁעָדִין בְּבַחֲרוּתוֹ וְעָדִין לֹא הִזְקִין

תורה לג

בַּחֲטָאֵיו, אֶפְשָׁר לוֹ יוֹתֵר לְשׁוֹב מִהֲזָקוֹן מִחֲמַת שְׁעֲדִין הוּא סְמוּךְ לְקַבֵּ"ה
וְלֹא שָׁכַח אֶת הַקּוֹל הַקְּרִיאָה (ליקוטי מוהר"ן ח"א רז)

(כט)

מיצוות נטילת הלולב (עם האתרוג, ההדסים והערבות) באה להאיר לאדם במוחו
שהכל אלקות, כי רצונו יתברך נמצא בכל דבר - גם במצווה הזאת - בצומח
- בארבעת המינים.

(ל)

בְּסִכּוֹת אָנוּ עוֹסְקִין לְגִלוֹת מַלְכוּתוֹ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, וְאֶפְלוּ לְכָל הַשְּׁבָעִים
לְשׁוֹנוֹת הָעֶכוּרִים, שְׁזָהוּ סוּד הַשְּׁבָעִים פְּרִים שְׁמִקְרִיבִין בְּשִׁבְלֵם בְּסִכּוֹת.

(לא)

כל המלאכות שעושים בימי החול, שאז יש שלטון לימי רע כולם הם
בירורים, כדי ללבן ולברור ולהוציא הטוב והקדושה המלוּבש שם. (ע"פ ליקו"ה

א"ח ח"ג יו"ט ב - ב)

(לב)

בימים טובים אסור לעשות מלאכה, כי אז נתגלה הטוב בעצמו, ואין
צריכים לברור. וכשעושים מלאכה ביום טוב, נותנים שליטה לימי רע. (ע"פ

ליקו"ה א"ח ח"ג יו"ט ב - ב)

(לג)

הטעם והתענוג של האכילה - שורשו מאהבה דקדושה, מבחינת 'אהבה
בתענוגים', שבכל התענוגים - יש שם בחינת אהבה, שהיא שורשם (כלומר
אהבת ה', שהשפיע התענוג הזה לעולם): והצדיק האוכל לשובע נפשו הקדושה,
מקשר עצמו לשורש התענוג (להקב"ה) - בחינת (ישעיהו נח, יד): "אז תתענג על ה'"

(ע"פ ליקו"ה א"ח ח"ג יו"ט ב - ב)

תורה לג

(לד)

יש קליפה שיש בה ניצוצות קדושה - ניצוצות של חכמה ושכל אלוקי; ויש קליפה שהיא חוקות העמים - בלי שום טעם ושכל, כמו העבודה זרה שלהם - שהיא שטות, ואף על פי כן, הם אדוקים בה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג פורים ד - א)

(לה)

"בכל מקום מוקטר ומוגש לשמי" (מלאכי א, יא) - אפילו כשהגויים מקטירים לעבודה זרה - ההקטרה והעבודה היא לקב"ה, כי גם היא מקבלת חיות ממנו.

(לו)

כשזוכים להשיג זאת - שגם הקליפות מקבלים חיותם מהמאמר הסתום של הקב"ה, היינו מהמאמר 'בראשית', אזי הם נכנעים ומתבטלים. (ע"פ ליקו"ה

או"ח ח"ג פורים ד - ב)

(לז)

לעתיד, כשיתגלה הטעם הטוב של האהבה שבדעת, יתבטלו הימים טובים, כי האור שיתגלה אז יהיה למעלה מהימים טובים. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג פורים ב)

(לח)

"והיה כאשר ירים משה ידו - וגבר ישראל" (שמות יז, יא). פירוש: כאשר מתגבר עמלק על ישראל, התיקון הוא להסתכל למעלה אל הקב"ה, ולהבין שגם עמלק בעצמו יונק חיותו וכחו מהקב"ה; ועל ידי זה מתבטל כחו. (ע"פ

ליקו"ה או"ח ח"ג פורים ד - 1)

(לט)

אם, ח"ו, עושים מלאכה ביום טוב, מגבירים את הימי רע, שיניקתם ממלאכות החול; כי מלאכות החול הן "כחי ועוצם ידי" - שמסתירים את כחו של הקב"ה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג פורים ד - 1)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה לד

תורה לד: ואתם תהיו לי

וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלֶכֶת כְּהִנִּים וְגוֹי קָדוֹשׁ. אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תְּדַבֵּר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (שמות יט)

(א)

האהבות הרעות - התאוות - שיש לאדם בלבו - הן החרפות והביזיונות שגורמות לשבירת לבו.

(ב)

אהבות רעות - תאוות - מתהוות משבירת כלי החסד של האדם. היינו, הן מתהוות כשעושים חסד מעל הגבול. למשל, ניאוף נובע מהרצון לעשות חסד לא רק עם אשתו.

(ג)

החרפות והאהבות השבורות - התאוות השורין על הלב - שבירתם הייתה מרוב אור הגבורות שנכנס בהם, עד שלא היו יכולים הכלים לסבול אור

זה. (ע"פ ליקוטי א"ח ח"א תפלין ב - ב)

(ד)

עיקר תיקון הכלים הנשברים - המידות - על ידי צמצום האור, כי שבירתם הייתה על ידי ריבוי אור. (ע"פ ליקוטי א"ח ח"א תפלין ב - ב)

(ה)

הממשלה ביד הצדיק לפעול פעולות כרצונו; ועיקר ממשלתו - לעורר

תורה לד

לב ישראל לעבודת ה'.

(ו)

הפה של הצדיק מלא אלקות - תורה ותפילה ודבורי אמונה.

(ז)

למה צריכים להתפלל, הרי הקב"ה יודע מחשבות? אבל מחמת שהדיבור הוא כלי השפע, שעל ידו מקבלים את השפע - צריכים לתפילה.

(ח)

כל אחד מישראל - יש לו כח למשול, בתפילתו.

(ט)

כל אחד מישראל - יש בו דבר יקר, שהוא בחינת נקודה טובה - מה שאין בחברו, ובדבר הזה שיש בו - הוא יכול להשפיע ולעורר את לב חברו.

(י)

קודם מתן תורה, הייתה הממשלה ביד הקב"ה. אחר מתן תורה, מסר את הממשלה לישראל, כל אחד לפי בחינתו.

(יא)

רצונו של הקב"ה מלוּבש בתוך אותיות התורה, וכשניתנה לנו התורה - רצונו נמסר בידינו - שרצונו כרצוננו.

(יב)

המחלוקת היא בחינת בריאת העולם, כי על ידי המחלוקת שיש בין תלמידי חכמים - שכל אחד אומר דבר אחר מחברו - על ידי דיבורו הוא בורא שכל חדש; כי אם היו כולם אומרים אותו דבר, לא היה נברא, רק

אותו הדבר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א סד)

תורה לד

(יג)

עַל-יְדֵי חֲדוּשֵׁי תוֹרָה נִבְרָאִים שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה נ"א): "וְלֹאֲמַר לְצִיּוֹן עַמִּי אָתָּה", אֵל תִּקְרֵי עַמִּי אֲלֵא עַמִּי, מָה אָנָּה עַבְדִּי שְׁמִיא וְאַרְעָא בְּמַלּוּלֵי וְכוּ' (מה אני בורא שמים וארץ בדיבורי אף אתם כן) (הקדמת הזוהר) וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּאִים כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת וְהַבְּרָכוֹת לְעוֹלָם.

(יד)

עַל יְדֵי רִיבּוּי הַדְּעוֹת וְהַפִּירוּשִׁים שֵׁשׁ בַּתּוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה, מִתְּגַלֵּית יוֹפִיָּה שֶׁל הַחֲכָמָה הָאֱלוּקִית, שֶׁהִיא עַד אֵין סוּף, וְעַל יְדֵי זֶה נִשְׁלַמַת הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב וּמִתְּגַלֵּה תִּפְאָרְתָּהּ וּגְדוּלְתָּהּ. (ליקוטי מוהר"ן ח"א סא)

(טו)

סִבְרַת מִי שֶׁחֲשַׁב שֶׁהַדִּינִים שֶׁבַּתּוֹרָה נִפְלָה בָּהֶם מִחֲלֻקַּת מַחֲמַת טַעוֹת בִּקְבֻלָּה אוֹ שִׁכְחָה, וְשֶׁהָאֶחָד צוּדֵק בִּקְבֻלָּתוֹ וְהַשֵּׁנִי טַעָה בִּקְבֻלָּתוֹ, אוֹ שֶׁשָּׁכַח, אוֹ שֶׁלֹּא שָׁמַע מֵרַבּוֹ כֹּל מַה שֶׁצָּרִיךְ לְשִׁמּוֹעַ - הִנֵּה זֶה, חֵי ה'! דָּבָר מִגּוֹנָה וּמוֹזֵר מְאֹד, וְהוּא דָּבָר בִּלְתִּי נִכּוֹן וְלֹא מֵתָאִים לְכֻלְלִים, וְחוּשֵׁד בְּאַנְשִׁים שֶׁמֵּהֶם קִבְּלָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְכֹל זֶה בִּטְלָה. (רמב"ם בהקדמה למשניות)

(טז)

כֹּאשֶׁר יֵשׁ לְאָדָם דַּעַת, וְיִוָּדַע שֶׁכֹּל הַדִּיבּוּרִים שֶׁמִּדְּבָרִים חֲכָמֵי הַתּוֹרָה - הֵם מִקְבָּלִים מִן הַשָּׁמַיִם, אֲזִי אֵין מִקּוֹם לְגִנוֹת אֶת הַמִּקְבָּל, אֲפֵ אִם אֵין הַלְכָה כְּמוֹתוֹ, מֵאַחַר שֶׁקִּיבְּלָם מִן הַשָּׁמַיִם. וְעַל כֵּן, בְּאַמַּת, אֱלוֹ וְאֱלוֹ דְּבָרֵי אֱלוּקִים חַיִּים (ערוכין יג), כִּי כֹּל כּוֹוֹנָתוֹ בְּמַחֲלֻקַּת - לְשֵׁם שָׁמַיִם - לְמַעַן ה' וְקִיּוּם תּוֹרָתוֹ.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א נז)

תורה לד

(יז)

יִצַר הרע - הקליפות - המותרות - מתהווים משבירת כלים, דהיינו מהמידות שנשברו מעודף אור הקדושה, כלומר מזה שהכלים לא יכולים להחזיק אצלם את עודף הטוב.

(יח)

בְּגִשְׁמִיּוֹת אָנוּ רוֹאִים, שֵׁשׁ אָדָם שֶׁהוּא לְמִטָּה בְּדַחְקוֹת, אָזִי הוּא עוֹבֵד הַשֵּׁם וּמִכִּיר אוֹתוֹ, וּכְשֶׁהוּא נִתְעַלָּה לְמַעְלָה, שֶׁנִּתְעַשֵּׂר, אָזִי הוּא שׁוֹכַח בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּמִצִּינּוֹ שֶׁאֵלִישֶׁע אַחַר עָלָה לְרִקִיעַ עַל-יְדֵי שָׁם, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּפַר בְּעֶקֶר (תְּנִיגָה יז) וְהִדְבֵּר תְּמוּהָ, כִּי אֲדַרְבָּא, כִּי כָל מָה שֶׁאָדָם נִתְעַלָּה בְּיוֹתֵר, בּוֹדָאֵי הוּא יוֹתֵר קָרוֹב לְאֱלֻקוֹת, כִּי כָל הַטוֹב הוּא אֱלֻקוֹת, וְאָנוּ רוֹאִים בְּהַפֵּךְ-כְּשֶׁאָדָם בָּא בְּעִשְׂרוֹת, בְּטוֹב, אָזִי הוּא שׁוֹכַח בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְתִדַּע, שֶׁזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כ"ז): "וְתַכְהִינָה עֵינָיו מֵרֵאשִׁית", מִחֲמַת שֶׁנִּתְקַרַב בְּיוֹתֵר אֶל הָאוֹר אֱלֻקוֹת, אָזִי הָאוֹר מְכַהֵה עֵינָיו וּמְזִיק לוֹ, כְּמוֹ כְּשֶׁאָדָם מְסַתְּפֵל בְּעַצְמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ מְזִיק לְעֵינָיו (ליקוטי מוהר"ן ח"ב פב)

(יט)

עַל יְדֵי שֶׁמִּקְשֵׁר הָאָדָם אֶת לְבוֹ לְנִקּוּדָה הַשְּׂיִכַת לְלִבּוֹ בַּעַת הַזֹּאת, כְּלוֹמֵר כְּשֶׁמְדַבֵּר עִם הַקַּב"ה, אוֹ עִם הַצַּדִּיק, אוֹ עִם חֲבֵרוֹ עַל מָה שֶׁהוֹלֵךְ כַּעַת בְּלִבּוֹ, אִזִּי מִתְבַּטְּלִים כָּל הַחֲרָפוֹת וְהַבִּיזְיוֹנוֹת וְהָאֵהָבוֹת הַרְעוֹת שֵׁשׁ לוֹ בְּלִבּוֹ.

(כ)

כְּשֶׁמְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בַּעֲנִינֵי יֵרֵאת שָׁמַיִם, מִקְבֵּל אֶת הַנִּקּוּדָה שֶׁבִּלְבַב חֲבֵרוֹ לְלֹא לְבוּשִׁים, לְלֹא הַסְתָּרוֹת, וְהִיא מְעוֹרֶרֶת אֶת לְבוֹ לְעַבּוּדַת ה'. לְפַעֲמִים, יְכוּל לְקַבֵּל אֶת הַנִּקּוּדָה וְהַתְּעוֹרָרוֹת לְעַבּוּדַת ה' עַל יְדֵי שִׂיחוֹת חוּלִין.

תורה לד

(כא)

כשיש בלב אהבות רעות - זה מכונה 'שברי הלוחות'.

(כ)

כולם צריכים לקבל את השפע מהצדיק, שהוא הצינור שדרכו יורד השפע.

(כא)

טוב מאד לראות פני כל הצדיקים שבדור, כי צדיקיא אנפי שכנינתא פני השכינה - פני ה', כלומר הקב"ה - חכמתו - מתגלה דרכם (זהר הקדוש שמות קס"ג):

(כב)

על ידי הוצאת זרע לבטלה, פוגם בנקודה שלו עצמה, כי מאבד את עצמו - את דעתו. על כן, מוכרח לקבל אור הנקודה מחדש מהצדיק שהוא שורש כל הנקודות. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א תפילין ב - יא)

(כג)

משיח יבוא לתקן במיוחד את פגם הברית. ככתוב: "ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב" (ישעיהו נט, כ) - לשבי פשע דייקא. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א תפילין ב - יב)

(כד)

הנקודה הטובה המיוחדת שיש בכל אחד מישראל - היא החלק אלוקי ממעל שיש בו.

(כו)

עיקר עבודת האדם - למשוך ולהאיר בעולם את פני ה', כלומר להאיר את הנקודה הטובה שיש בו, שהיא מראה את פני ה' - חכמתו - את יופיו.

(כז)

עיקר החן והיופי - כאשר נכללים ביחד גוונים רבים.

תורה לד

(כה)

על ידי ריבוי הגוונים וההתפארות - שמאיר כל אחד את נקודתו לחברו, ונכללים יחד - על ידי זה מתגלים החן וההתפארות שיש להקב"ה מישראל.

(כט)

עיקר התחברות שני דברים שהם שני הפכים - על ידי ניגון, כי הניגון מושך את הרוח שבלב אל לב חברו.

(ל)

אומר הזוהר: בגלות הראשונה, על ידי המטה של משה נבקע הים; ובגלות האחרון, על ידי הקולמוס נבקע ים התורה, דהיינו מתגלה השכל שבתורה.

(לא)

עיקר הפגם של משה רבנו, ע"ה - שלא דיבר אל הסלע, היינו שלא הראה לישראל כמה גדול כח הדיבור - כח התפילה - שעל ידי תפילה יכול להוציא מים בגשמיות וגם מימי התורה.

(לב)

עיקר כל מצוות תורתנו הקדושה הוא בשביל התכלית האחרון - להזדבק בקב"ה. ואפילו המצוות שבין אדם לחברו - יש בהם סודות עמוקים ורזין גדולים מאוד, עד אין סוף ואין תכלית.

(לג)

כל הדברים שבעולם הם ניצוצות משבירת כלים (כלומר ניצוצות מהחכמה האלוקית). וכל התאוות שבעולם הן אהבות נפולות, שבאות משבירת כלים

(וגם ההנאות המותרות הן ניצוצות מהשבירה). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב נדרים א - ב)

תורה לד

(לד)

על ידי הברכה שמברך על המאכל, שהוא ניצוץ מהשבירה, בורא את הדבר מחדש, ובלא זה - אסור לו ליהנות ממנו, כי הדבר היה מבחינת שבירות וחרפות, וצריך לחדש הדבר ולתקנו על ידי הנקודה שבפה, שנתגלית על ידי הברכה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב נדרים א-ב)

(לה)

צריך האדם להאיר את הנקודה המיוחדת שבלבו לחברו; וגם צריכים להאיר מיניה וביה (ממנו לעצמו) - מהנקודה שבלבו ללבו; וכל זה - על ידי הדיבור; וכן לדבר בינו לבין קונו, כדי להאיר הנקודה מיניה וביה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב מלמדים ות"ת ד - א)

(לו)

האדם יכול תמיד לקרב עצמו להקב"ה ולהחזיק עצמו בהקב"ה, בכל מקום ובכל זמן; כי תמיד יש איזה נקודה טובה בלבו, שהיא האלקות, ויכול לדבק עצמו אל הנקודה השייך ללבו בעת ההיא. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב מלמדים ות"ת ד - ו)

(לז)

כל עבודות ה' - כדי להאיר ולגלות הנקודה הטובה שבו, שהיא האלקות; ובעיקר - על ידי צדקה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב מלמדים ות"ת ד - יא)

(לח)

על ידי שמדבר בינו לבין קונו, מקשר אור הנקודה שבלבו אל האלקות; וזה בחינת משפט, ששופט את עצמו ומוכיח עצמו לקיים את התורה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב מלמדים ות"ת ד - יב)

(לט)

על ידי הצדקה שהיא חסדים של אמת - מתהווה הזמן, היינו המשך הזמן לקיום העולם. (סיפוי"מ ז' בעטלירס, יום ג' - הלב והמעין; ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב מלמדים ות"ת ד - יג)

תורה לד

(מו)

השמש המחממת את הלב, שבסיפור הנ"ל (סיפור'מ ז' בעטלירס, יום ג' - הלב והמעייץ) - מרמז על היצר הרע והתאוות, שהן אהבות נפולות, שהן חרפות הלב - שבירת הלב, שהם רודפים אחרי הלב הקדוש של הישראלי, כדי לשרפו - לחממו בתאוות. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב מלמדים ות"ת ד - ג)

(מא)

על ידי התקשרות הלב אל הנקודה הטובה שלו - נתקן השבירה - שהוא תיקון הכל - החזרת האור לכלים. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב מלמדים ות"ת ד - ג)

(מב)

ע"י דיבור של תורה ותפילה, מנענע את כנפי הריאה המנשבים על הלב ומקררים חמימותו. והקירור - בין לעניין תבערת הלב להקב"ה יותר מדאי, ובין התבערה לתאוות עולם הזה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב מלמדים ות"ת ד - ג)

(מג)

על ידי שמקשרים הלב אל הנקודה השייך ללבו בעת הזאת - אל הקב"ה - על ידי זה נתבטל החרפה והשבירה השורה על הלב, שהם התאוות האהבות הרעות; כי על ידי אור האהבה דקדושה - נתבטל השבירה. (ע"פ ליקו"ה

ח"מ ח"א הונאה ב)

(מד)

הַנְּקוּדָה שְׁבֵה הָאָדָם צָדִיק, יְכוּלָה לְהִיּוֹת כּל אַחַת מֵהַמִּידוֹת טוֹבוֹת שְׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁמֵּבִיא רַבְּנוֹ בְּתוֹרָה זוֹ בַּמַּעֲשֵׂה דְאָבָא אוֹמְנָא. כָּל נְקוּדָה טוֹבָה שֶׁבְּאָדָם נוֹבֵעַת מֵהָאֹמְנָה שְׁלוֹ, כִּי "עֵיקָר קְדוּשַׁת הַנְּקוּדָה הִיא הָאֹמְנָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהִיא יְסוּד הַכֹּל". (ליקו"ה יו"ד פּבּוּד רַבּוֹ וְת"ח ה"ג-ה) "וְכָל הַטּוֹב הוּא אֱלֻקוֹת" (ליקו"ה מוֹרֵר"ן ח"ב

פ"ב).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה לה

תּוֹרָה לֵה: אֲשֶׁרֵי הָעַם – זִרְקָא

(א)

תשובה - פירושו: להשיב את הדבר למקום שממנו הוא נלקח. כלומר, האדם צריך לשוב להקב"ה - לחכמת ה', שהיא שורשו שממנה נלקח ושורש כל המציאות.

(ב)

עיקר החכמה לקנות שלימות - היא רק חכמת האלקות - החכמה המגלה את האלקות; ושאר החכמות הם חכמות בטלות, ואינם חכמות כלל.

(ג)

כל אחד מישראל - יש בו חלק אלוקי ממעל, שהוא בחינת חכמת ה'.

(ד)

כאשר מתחילים להשתמש עם השכל בהתבוננות בעבודת הבורא, אזי השכל הולך וגדל.

(ה)

כשהאדם מתחיל להכניס בתוך שכלו הקדוש מחשבות חיצוניות - חכמות חיצוניות - שאינן חכמת התורה, אזי נתמעט קדושת שכלו, לפי המקום שתפסה החכמה החיצונית, אלא אם כן הוא רואה את כל החכמות כחוכמתו יתברך - חכמה עילאה המלובשת בחכמה תתאה.

תורה לה

(ו)

כל המידות הרעות מתלקטות על הקנה שננעץ במח, כלומר על החכמה החיצונית שהכניס במוחו.

(ז)

השכל הוא הנשמה, כמו שכתוב "ונשמת שדי תבינם" (איוב לב, ח).

(ח)

חידוש השכל - על ידי שינה, כי על ידי השינה הנשמה באה בתוך האמונה ומתחזקת.

(ט)

דביקות המח בבורא יתברך - זה עיקר החיים - עיקר התעוררות מהשינה. יש כמה סוגי שינה ומנוחה למח, כגון שינה כפשוטו - בגשמיות, והתעסקות במשא ומתן באמונה.

(י)

עיקר המוחין והשכל - מקבלים מאור פני התורה, כלומר מהשכל של התורה, שיש בה שבעים פנים. וכן מקבלים שכל מאור פני הצדיקים. והמוחין האלה מגיעים לאדם דרך האמונה.

(יא)

על ידי ראיית פני הצדיק - נתחדד השכל (ספר המידות, צדיק ח"א קלח).

(יב)

כשאדם מכניס שכלו לבחינת שינה, על ידי למוד פשט התורה, או על ידי משא ומתן באמונה, צריך לשמור את האמונה שלא תיפגם, כי האמונה שוכנת בחושך במקומות החיצוניים, שעלולים להזיק לה.

תורה לה

(יג)

מסופר בשאלות דרב אחא (שאלתא לו): רב ספרא היה לו חפץ למכור. ובא אדם אחד לפניו בשעה שהיה קורא קריאת שמע, ואמר לו: תן לי החפץ בכך וכך דמים (כסף), ולא ענהו רב ספרא מפני שהיה קורא קריאת שמע. כסבור זה האדם, שלא היה רוצה ליתנו בדמים הללו. והוסיף דמים ואמר: תנהו לי בכך יותר. לאחר שסיים קריאת שמע, אמר לו רב ספרא: טול החפץ בדמים שאמרת בראשונה שבאותן דמים היה דעתי ליתנם לך. **על** זה נאמר הפסוק 'ודובר אמת בלבבו'. שאפילו את מחשבת לבו - מה שגמר בלבו למכור לו בסכום זה, והלה לא ידע ממחשבתו והוסיף לו על סכום זה, לא יקח ממנו כי אם סכום זה שגמר בלבו, וכן הלוקח שגמר בלבו לקנות בסכום כך וכך, אין לו לחזור בו, וכן כל כיוצא בזה בשאר דברים שבין אדם לחברו.

(יד)

צָרִיף לְהַמְשִׁיף בְּחִינַת חֲשֵׁמ'ל מְעוֹלָם הַבִּינָה, (מלבוש רוחני שהוא הגנה על האמונה) - לְהַלְבִּישׁ אֶת הַמַּלְכוּת, הֵינּוּ אֶת הָאֲמוּנָה, שְׁלֵא יִינְקוּ מִמֶּנָּה הָעֶכּוֹ"ם (הכפירות) וְהָאֲרָצוֹת שֶׁסְּבִיבוֹתֶיהָ; וְכִשְׂאָדָם עוֹסֵק בְּמִשָּׂא וּמִתֵּן בְּאֲמוּנָה - עִם אֲמֶת כְּמוֹ שֶׁל רַב סַפְרָא, וּמְקוֹיִם (תהלים טו): 'וְדוֹבֵר אֲמֶת בְּלִבּוֹ' - זו הַבְּחִינָה נַעֲשֶׂה חֲשֵׁמ'ל, הֵינּוּ מְלַבּוֹשׁ, סְבִיב הָאֲמוּנָה, וְאִזִּי אֲמֵא מְסַכְכֶת עַל בְּנֵהָ (האמא - הבינה - מסככת על בנה) (הק' התיקונים) שְׁלֵא יִינְקוּ מִמֶּנָּה, וְהִיא: 'אִם לְבִינָה תִקְרָא' (משלי ב), וּבִינָה - לְבָא (היא הלב).

(טו)

חורבן האמונה מכונה חורבן ירושלים.

(טז)

מי שעושה משא ומתן באמונה - הוא עושה טובה לחברו שמשורשו, כי

תורה לה

המוחין של חברו מתחדשים ומתחזקים באמונה.

(יז)

כל ניצוצי הקדושה, כלומר ניצוצי החכמה האלקית שנפלה להוות את המציאות, התערבבה טוב ברע, ועלינו לברור ביניהם.

(יח)

יער הרע מתגרה בעיקר בגדולים.

(יט)

כשמתייגעין המוחין, צריך לתת להם נייחא, כדי שלא יהיה בבחינת ריבוי אור שגורם שבירת כלים. כי כשחושב הרבה בשכלו ואינו נותן לו נייחא, אזי אין המת, שהוא כלי השכל, יכול לקבל רוב אור השכל, ואז נתקלקל מחו לגמרי, ויכול לצאת מדעתו.

(כ)

כפי סדר מעשה בראשית שברא הקב"ה, סידר הכל על מקומו, ועל פי הסדר האמיתי - סידר שיהיה לזה ממון כך וכך, ולזה כך - הכל על פי סדר מעשה בראשית. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקין ב - ד)

(כא)

האדם צריך להעלות אפילו את בחינת הבהמה שלו למדרגת אדם, על ידי בחינת המלבוש של השכל הנקרא 'חשמל', כלומר על ידי הבניה, שהוא שומר על שלימות הדעת. ואז, אפילו הבהמה שלו לא תבוא לידי היזק (להזיק), כי על ידי ריבוי השפעת הדעת שתהיה בעולם, גם בהמות וחיות לא יזיקו. ואין שלימות לדעת, עד שזוכה להמשיך בחינת חשמל - אמת, ששומר על האמונה, שהיא עיקר קיום הדעת, כי אין שלמות לדעת, אלא על ידי

האמונה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א לא; ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקין ב - ו)

תורה לה

(כב)

מי שאינו שומר את מחו במשך היום, אזי אינו זוכה לחידוש המוחין בשלמות בשעת השינה, כי אין מניחים את נשמת האדם להיכנס בשעת השינה לשערי הקדושה, שהוא האמונה, כי אם לפי מה שזכה לקדש את מחשבתו, שהיא נשמתו, בהקיץ. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקון ג - ב)

(כג)

כל ימי ספירת העומר הם בחינת שינה דקדושה, שהוא טובה גדולה למוחין - שעל ידי זה בא המח בתוך האמונה ונתחדש שם, ומקבל שכל חדש ונשמה חדשה מאור הפנים, שהם שבעים פנים של תורה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקון ג - ד)

(כד)

בשינה, עולה נשמת הצדיק לתוך האמונה, להתייחד עמה רק לפי שעה, בבחינת פקדון. אבל בשעת המיתה, עולה כל הנשמה לגמרי לתוך האמונה, לזמן ארוך, עד התחייה, ואז הייחוד עם האמונה - עם הקב"ה - גדול ביותר.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקון ג - ח)

(כה)

עיקר הבריאה היא בזמן דייקא, ובזמן - עיקר הספירה והמניין. כי אין קיום לזמן - שהוא כלליות כל הבריאה, שהוא בזמן ובמידות - כי אם על ידי ספירה בדיבור של כל יום ויום, בפה מלא. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב נויקון ג - ט)

(כו)

אין לנו במה להגדיר את הקב"ה, כי מהותו בלתי נתפסת, על כן אנו מכנים אותו בפנינויים של מידותיו ופעולותיו הגלויות לנו, כגון חכמה, חסד, רחמים, גבורה, הוד והדר - ועל שם כל שאר נפלאותיו שבבריאה; ואין מידותיו מרפבים עליו כמו שמרפבים על האדם, אלא הם אחדות פשוט והוא והן אחד כהוא קמצא דלבושה מנה ובה (ב"ר כ"א).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה לו

תורה לו: בקרב עלי מרעים

בְּקֶרֶב עָלֵי מְרָעִים לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרֵי וְכוּ' (תהלים טו)

(א)

זהו כלל - שכל נפש מישראל מושרשת בשבעים נפש של בית יעקב; ושבעים נפש אלו מושרשים בשבעים הפנים שיש לתורה, וכל פן ופן של התורה הוא שכל מיוחד.

(ב)

כנגד שבעים נפש של בית יעקב - יש שבעים אומות - שבעים לשון, שכל לשון מהם יש לה מידה רעה בפני עצמה, ומידה זו היא עיקר אצלה; ומחמת מדות אלו, הם רחוקים מהשכל של השבעים פנים של התורה הקדושה.

(ג)

כל נפש מישראל, קודם שיש לה התגלות בתורה ובעבודת ה', מנסים ומצרפים אותה בגלות של שבעים האומות ובתאוותיהם.

(ד)

עיקר הניסיון שמנסים ומצרפים את האדם הוא בתאוות ניאוף, שהיא כללות מידותיהם הרעות של השבעים לשון.

תורה לו

(ה)

תיקון כללות מידותיהם הרעות של השבעים לשון הוא התיקון הכללי - תיקון המת, תיקון תאוות ניאוף, שבזה פגומים כל השבעים אומות.

(ו)

מי שמשבר תאוות ניאוף, בקל יכול לשבר את כל התאוות האחרות.

(ז)

מישה, שהיה כללות התורה, היה פרוש מהתאוה הכללית ביותר. וכנגדו, בקליפה - בלעם - היה משוקע בתאוה הזו ביותר, עד שהיה עושה מעשה אישות עם אתונו.

(ח)

המן אמר שהוא יכול בכשפים ובשמות הטומאה למשוך הגורל כמו שהוא רוצה, כי אמר שאת הרוח חיים הנמשך מהקב"ה - יכול כל אחד להמשיך כרצונו, לכל מה שהוא רוצה; כמו שראינו בחטא העגל, שהערב - רב הצליחו להמשיך רוח חיים לעגל להחיותו, כי הרוח חיים של הסיטרא אחרא גדול בשעתו (בשעת שליטתו), כי הקב"ה נותן להם כח כזה, בשביל שתהיה לנו בחירה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א העושה שליח לגבות חובו ג - כז)

(ט)

יוסף הצדיק הוצרך להצטרף בתאוות ניאוף עם אשת פוטיפר, לפני שזכה להתגלות התורה.

(י)

תיקון להרהורי ניאוף - שיאמר "שמע ישראל" ו"ברוך שם".

תורה לו

(יא)

תאוות ניאוף באה מעכירות הדמים שבטחול.

(יב)

מי שרגיל, ח"ו, בהרהורי זנות, צריך להוריד גם דמעות בשעת קריאת שמע, כדי להיפרד מהקליפות שנדבקו במחו.

(יג)

כשמוריד האדם דמעות, נדחים ויוצאים לחוץ המותרות - עכירות הדמים שבטחול, שמהם התגברות השגעון של תאוות הניאוף.

(יד)

כשהצדיק מגלה איזה תורה, הוא מוריד לכל אחד מהשומעים, לפי בחינתו, נשמות חדשות, כלומר שכליים חדשים.

(טו)

זה כלל גדול - שאי אפשר להשיג בדיבורו של הצדיק, אלא מי שתיקן את בריתו, שאז מחו בשלמות.

(טז)

זהו כלל גדול - כי מפי עליון לא תצא, כי אם אור פשוט שאינו מוגדר. ולפי כלי הקיבול של המקבל - כך מצטייר האור בתוכו ומקבל הגדרה ומשמעות. אם הכלי טוב - מקבל 'מאורות' מלא (כתיב מלא - עם האות ו'), ולהיפך - מקבל 'מארות' חסר (לא ו') - כמו שכתוב (משלי ג, ג) "מארת ה' בבית רשע". וזהו שכתוב (הושע יד, ט): "צדיקים ילכו במ ופושעים יכשלו במ".

(יז)

בלעם רצה לצייר את האור הפשוט היורד מהקב"ה לפי כליו המקולקלים - שיהיה מהם קללה. אך הקב"ה הוריד לו האור הפשוט כבר מוגדר לברכה.

תורה לו

(יח)

הסירוס - רפואה למשוגע, כי השפעת הברית נמשך עד למח.

(יט)

מיי שמקדש עצמו מתאוות ניאוף - נקשר למלכות הקדושה - מלכות ה'.

(כ)

כשנופל האדם לתאוות ניאוף וצועק אל הקב"ה בשבעים קולות, כלומר צעקה בשלמות - מכל הלב - כמו הצעקות של היולדת לפני הלידה, נפתחים לו סודות התורה, ומוליד לעצמו נפשות חדשות - שכל חדש.

(כא)

הברכה והקללה - נעשים אצל האדם, לפי הכלים שהכין - לפי מידותיו.

(כב)

צריכים לנסוע לצדיק האמת ולשמוע מפיו תורה, כי אז יכול לקבל את האור, מצוייר כבר לברכה.

(כג)

כשבא על דעת האדם קושיות על הקב"ה או על התורה או על הצדיק, יבטל דעתו ויאמר בלבו: "מי אני ומה דעתי וחכמתי, שיהיה לי קושיות על השלמים בדעת? וזה בא מחמת שדעתי עכורה מפגם הברית".

(כד)

על ידי האמונה, האדם נכלל בקב"ה ובצדיקים - שמאמין בהם ובתורתם; ועל ידי זה הוא מקבל מהם את האור הבא מלמעלה מצוייר כבר לברכה.

(כה)

כשהאור למעלה - אצל הקב"ה - הוא בבחינת קמץ, כלומר קמוץ וסתום

תורה לו

ואינו מצוייר ומוגדר; וכשמשתלשל למטה - הוא בבחינת צייר, כלומר מצוייר. ודבר זה - בכל העולמות ובכל המדרגות - שבבחינה העליונה הוא קמץ, ובבחינה שתחתיה הוא צירי.

(כו)

עיקר קריאת שמע - לתקן כלי המוחין, שיציירו את האור לברכה.

(כז)

זמן קריאת שמע של שחרית - עד שלוש שעות, כנגד שלוש מוחין - חכמה, בינה ודעת, שהם הכלים המציירים את האור. כלומר, לפי המח - כך ציור המציאות.

(כח)

עיקר התחלת ציור האור היורד מלמעלה - הוא במדרגת בריאה, שהיא בינה - הלב, המסומן בנקודת ציירי. ואף על פי שהאור בבריאה הוא בבחינת ציור, במדרגת יצירה הוא עדיין בבחינת קמיץ וסתים, ואין בו תפיסה, עד שמגיע למדרגת עשייה.

(כט)

על ידי פגם הברית, מתקלקלים המוחין, ועל ידי זה מציירים לרעה גם את האור הבא מהצדיק. על כן, צריך הצדיק לתחבולות רבות, להמשיך אור התורה והעצות הקדושות בדרך נפלא.

(ל)

הפלא הגדול שעשה הקב"ה בגאולת מצרים - שלא נהג עמנו בדרך הטבע - שיורד אור פשוט ומצטייר לפי כלי המקבלים, אלא הוריד את האור מצויר

לברכה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג פסח ה - ב)

תורה לו

(לא)

צריכים לברך תחילה 'ברכה ראשונה' על האוכלים, כדי שיצטייר האור הנמשך מלמעלה לברכה, כי אור זה הוא החיות של אותו מאכל. ואחרי האכילה, כשהתפשט חיות האכילה במוחין של האדם, וניתוסף בו חכמה ודעת, צריך לברך 'ברכה אחרונה'. כל אחד מקבל חיות מהאכילה לפי כליו; כי אצל הצדיק - נוסף חכמה על ידי האכילה, ואצל הרשע - כסילות. שם ה-ח)

(לב)

הבחירה היא החידוש הנפלא יותר מכל החידושים והנפלאות שברא הקב"ה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א יין נסך ד - ט)

(לג)

כח הבחירה גדול עד כדי כך, שיכול האדם להכריח, כביכול, את רוח הנבואה שישרה עליו כרצונו - כפי כליו, ולהמשיך האור העליון ולציירו, לטובה או להיפך. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א יין נסך ד - ט)

(לד)

האור העליון הפשוט היורד מלמעלה בכל עת, שמשם חיות האדם - אף על פי שהוא אור פשוט בתכלית האחדות, ומצטייר לכל אחד לפי בחינתו, אף על פי כן, מתפשטים ומתפצלים ממנו דרכים ונתיבות הרבה לאין מספר, בין בסטרא (בצד) דקדושה, בין להיפך. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א יין נסך ד - כב)

(לה)

גם העכו"ם מודים בהקב"ה, רק שאומרים שרצונו יתברך - בעבודה זרה שבה הם תפוסים. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א יין נסך ד - ט)

(לו)

האור היורד מלמעלה גבוה מאוד מאוד, והוא אור פשוט - בלתי מוגדר, וצריך לציירו כפי תפיסת המוחין שלנו. אבל, לא כל אדם זוכה לצייר האור

תורה לו

לטובה, כי רובם - אין כלי המוחין שלהם מתוקנים לציירו לטובה. על כן, חמל עלינו הקב"ה, ונתן לנו תורה ומצוות, שהם ציורים קדושים - לצייר האור לברכה, וכל כוונת המצוות וסודותיהם, על פי הקבלה, כלולים בזה. (שם ד-ד)

(לז)

די לך להפקיע את עצמך - שתזכה להצדיק מעשיך כראוי, היינו להיות צדיק; ואיך יעלה על הדעת שתרצה להצדיק ולתקן גם את חברך בעל כרחו, בפרט שאתה רואה שבכמה דברים הוא יותר טוב ממך. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א יין נסך ד - יח)

(לח)

קריאת שמע שעל המיטה היא כדי להקדים עצמך להכין כלים מתוקנים, כדי לצייר האור תיכף לברכה - כשמתחיל האור לירד. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א יין נסך ד - כא)

(לט)

כשממשיכים את אור הקב"ה - אור התורה - בקדושה, כרצונו יתברך - ניחא ליה להקב"ה בזה. אך כשממשיכים אור התורה לתלמיד שאינו הגון - זה בחינת תפיסה (שבי) לאור, כביכול. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א יין נסך ד - כב)

(מ)

האדם צריך לכוון תמיד לדרך הישר - להטות לבבו אליו יתברך, שיצטייר אור התורה לדרך האמת, לפי בחינתו. ואפילו בדרכי התורה, לא יטעה לסור מהדרך הראוי לו לדרך שאינה שייכת לו לפי בחינתו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א יין נסך ד - כב)

(מא)

מי שנתפס בתפיסה (כלא) עד שאינו יכול לזוז ממקומו - בשביל שפגם בדרכי הקדושה - עליו לשוב למקור ושורש כל הזרכים, שהוא אור הקב"ה, שמשם מתפשטים כל הזרכים. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א יין נסך ד - כב)

(מב)

עיקר התשובה והתיקון על פגם הברית הוא מסירות נפש (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א יין נסך ד-כח)

תורה לו

(מג)

כְּשֶׁמְכַנְיַעֵין הַתְּאֵוָה הַכְּלִיּוֹת וְזוֹכִין לְצֵאת מֵהַגְלוֹת שֶׁל שְׁבַעֵים אַמּוֹת, שֶׁהוּא הַתְּאֵוָה הַנּוֹל, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, אֲזִי זוֹכִין לְהַתְּגַלוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁבַעֵים פְּנִים לַתּוֹרָה, וְאֲזִי יְכוּלִין לְשִׁתּוֹת יֵין, שֶׁהוּא בְּגִימַטְרִיא שְׁבַעֵין. וְזוֹכִין עַל יְדוֹ לְסוּדוֹת הַתּוֹרָה בְּבְחִינַת נִכְנַס יֵין יֵצֵא סוּד. (ע"פ ליקו"ה אור"ח פסח ה"י)

(מד)

הַתּוֹרָה יֵשׁ בָּהּ שְׁנֵי כַחוֹת: זָכָה - נַעֲשֶׂה לּוֹ סֵם חַיִּים, וְלֹא זָכָה - סֵם הַמּוֹת [וְכוֹ], כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּפְּסוּק: "וְשִׁמְתֶם" וְכוּ', וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב: "צְדִיקִים יִלְכוּ בָם וּפּוֹשְׁעִים יִפְשְׁלוּ בָם" [וְכוֹ] - לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי שְׁמֻקְבָּל; אָבֵל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ לֹא תֵצֵא הָרַעוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּנְּבִיא (אֵיכָה ג'): "מִפִּי עֲלִיזוֹן לֹא תֵצֵא הָרַעוֹת"; וְהַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה נַעֲשֶׂה אֶצֶל הָאָדָם, כְּפִי הַכְּלִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "רְאֵה אֲנֹכִי נוֹתֵן לְפָנֶיכֶם בְּרָכָה וְקָלָלָה" - "לְפָנֶיכֶם" דִּיקָא, כִּי מִלְּפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יוֹצֵא אוֹר פְּשוּט - כַּח לֹא מַגְדֵּר, הֵינּוּ אוֹתִיּוֹת פְּשוּטִים שְׂאֵינָם מְצַרְפוֹת לְמַלִּים, וּלְפִי הָאָדָם - כֵּן נַעֲשֶׂה הַצְּרוּף; אִם הוּא אָדָם טוֹב, נַעֲשֶׂה צְרוּף שֶׁל בְּרָכָה, וְאִם לֹא - לְהַפְּךָ, וְזֶה שֶׁכָּתוּב בַּפְּסוּק: "לְפָנֶיכֶם בְּרָכָה וְקָלָלָה" - לְפָנֶיכֶם דִּיקָא, כִּי לְפָנֵי ה' עֲדִין אֵין צִיּוּר לְצְרוּף הַזֶּה, אִם הוּא בְּרָכָה אִם לֹא;

(מה)

קִדְּם שְׂזוֹכִים לְהַתְּגַלוֹת הַתּוֹרָה, צְרִיף לְבוֹא בְּנִסְיוֹן בְּצְרוּף בְּתוֹךְ הַתְּאֵוָה הַכְּלִיּוֹת שֶׁל שְׁבַעֵים לְשׁוֹן, הֵינּוּ תְּאֵוֹת נִיאוּף, לְכֵן יוֹסֵף, קִדְּם שֶׁהִיָּתָה לוֹ הַתְּגַלוֹת בְּתוֹרָה, הֵינּוּ חֲכָמָה בִּינָה - הַצְּרוּף לְבוֹא בְּנִסְיוֹן עִם פּוֹטִיפָרָא אֲשֶׁת שַׂר הַטְּבָחִים שֶׁל פְּרַעֲזָה (בְּרֵאשִׁית ל"ט).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה לז

תּוֹרָה לִז: דְּרָשׁוּ ה' וְעִזּוּ

דְּרָשׁוּ ה' וְעִזּוּ בְּקִשׁוֹ פָּנָיו תָּמִיד (תהלים קה)

(א)

עיקר הבריאה - בְּגִין דְּיִשְׁתַּמּוּדְעוֹן לִיה (זוה"ק רעיא מהימנא פ' בא מב:), כלומר, כדי שיכירו אותו יתברך; כי על ידי כל פרט מפרטי הבריאה, הקב"ה מגלה את מציאותו - מגלה את כחו, חכמתו וממשלתו וכו'.

(ב)

נפש וגוף הם מקבילים לאדם ובהמה, לצורה וחומר, לחכמה וסכלות, לאור וחושך, לחיים ומיתה, לזיכרון ושכחה.

(ג)

צריך כל אחד להכניע את החומר - להכניע את סכלות הגוף, שבאה על ידי הרע שבארבע יסודות - ארמ"ע (אש, רוח, מים, עפר) - שמהם מורכב האדם.

(ד)

"וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנְחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן" (בראשית ב, טו) - "מֵאֵן נָטַל לִיה? (מהיכן לקח אותו?). מֵאַרְבַּע יְסוּדֵין דְּיִלְיָה" - מהרע שבארבע היסודות שמהם הוא מורכב; ואז זכה להרגיש גן עדן.

תורה לז

(ה)

על ידי תענית מחלישים את הרע שבארבע היסודות, ונתבטל החומר, הסכלות, החושך, הבהמה, ומתגבר ומתעלה השכל והצורה, האור והזיכרון.

(ו)

על ידי שעושים צדקה, נקראים 'אדם'; כי רק על ידי שזוכים לְדַעַת, נקרא 'אדם', לכן כשאינו חושש להחסיר מממונו וליתנו לצדקה, זה בגלל שיש לו דעת - שיודע שהכל בהשגחה מהקב"ה, ולא יחסר לו דבר.

(ז)

על ידי הצדקה שנותנים בארץ ישראל, נכללים באוויר של ארץ ישראל, שהוא הבל קדוש שאין בו חטא - אוויר מחכים בחכמת האלקות - לקלוט את הקב"ה.

(ח)

על ידי שמכבדים זקן ששכח תלמודו, מבטלים ממנו השכחה.

(ט)

עיקר חסרון הפרנסה נובע מהשוחטים שאינם הגונים.

(י)

שוחט הגון, כאשר הוא מברך על השחיטה, הוא מלביש את הנפש של הבהמה בדיבור של הברכה, ומעלה את הנפש למדרגת מְדַבֵּר, שהיא הגבוהה שבין מדרגות החיות שבבריאה - דומם, צומח, חי, מדבר.

(יא)

המידות שבדם האדם - הן הנפש שבאה בגלגול.

תורה לז

(יב)

כשישראל נשמרים מאכילת טריפות - על ידי יש להם פרנסה בשפע.

(יג)

הנפשות הנכבדות שנעשקו ונשבו בקליפת נוגה, שהיא קליפה שאינה רע גמור, אלא לפעמים נכללת בטוב ולפעמים ברע, הם הנפשות הנולדים לעמי הארץ; כי קליפה זו רוצה שהנפשות שברשותה ישתקעו ויתקלקלו יותר, ולכן היא מלבישה אותם בתוך טיפת זיווגו של עם הארץ. נמצא שבני עמי הארץ הם נפשות יקרות, אלא שהם כציפורים האחוזות בפח.

(יד)

על ידי התורות שמגלים בני עמי הארץ אנו יודעים שיש להם נפש יקרה.

(טו)

על ידי הכבוד שמכבדים את בני עמי הארץ, מתגלה התורה מתעלומתה.

(טז)

היזהרו בבני עמי הארץ, שמהם תצא תורה (סנהדרין צו.).

(יז)

על ידי התורה שמגלים בני עמי הארץ, עולים ניצוצי הקדושה - ניצוצי השכל - אל השכינה, וגורמים על ידי זה לייחוד וחיבור בין הקב"ה לשכינה.

(יח)

בכל יום מתבררים בירורים השייכים לאותו יום (מתברר הטוב מהרע). לכן, אי אפשר לתקנם ביום אחד. וכן, בכל דור מתבררים בירורים השייכים לאותו דור, ולכן מתארך הגלות. ועל כן, חייב האדם להוליד בנים, כדי שיקומו דורות ההמשך שישלימו את הבירורים השייכים להם. [א"ה: עיקר הבירור שיתברר לאנושות שה' הוא האלוקים, ואין עוד מלבדו] (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה ד ג-).

תורה לז

(יט)

גם בבעלי חיים צריך בירורים חדשים בכל יום ובכל דור, כי גם הנפשות
שִׁבְחֵי הֵן נפשות אדם, שנתגלגלו שם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה ד-ד)

(כ)

בכל מקום שיש לסיטרא אחרא כח להתגבר יותר ויותר, בוודאי יש שם
קדושה טמונה וצפונה ונסתרת, גבוהה מאוד מאוד. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה ד - ח)

(כא)

עיקר המלחמה בין הנפש והגוף היא בתאוה הכללית, כי הברית קודש
הוא הצינור שדרך שם יוצאים כל הנפשות, כי עיקר ההולדה - על ידו. (ע"פ

ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה ד - טו)

(כב)

הנפש שִׁבְחֵי היא נפש (חיות) מגולגלת (שהיתה) של אדם ממש, שהיה לו
כלי הדבור ככל אדם, אך בעוונותיו ירד מְמַדְבֵּר לחי שאינו מדבר. (ע"פ ליקו"ה

יו"ד ח"א שחיטה ד - טז)

(כג)

כל הדמים, שהם הנפשות, יוצאים ועולים מחי למדבר על ידי הברכה על
השחיטה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א איבר מן החי א - א)

(כד)

אין הבשר נְכָשֶׁר וניתר באכילה, רק אחרי יציאת הנפש ממנה. אבל, הנפש
עצמה, שהיא הדם - אסור לכלותו ולאוכלו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א איבר מן החי א - א)

(כה)

התכלית של ישראל - שיזכו בתחיית המתים לחיות בגוף ונפש, ואז יהיה
הגוף צח בתכלית הזכות, במדרגת הנפש ממש, ואז יחיו חיים נצחיים, ונדע

תורה לז

את ה' בגוף ונפש יחד, ואז יתגלה (בדעת האדם) האור של העתיד, שנגנז לצדיקים - אור ה'. וכל תכלית בריאת אדם הראשון הייתה בשביל זה. לכן הניחו בגן עדן, כדי שיזכה מיד בחיים - לתכלית הנ"ל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חדש ג - 1)

(כו)

הגן עדן הוא בחינת מקום מושב הנשמות שיושבים שם אחר הסתלקותם. ומחמת שחטא אדם הראשון בעץ הדעת, התגבר הגוף על הנשמה, על כן נתגרש האדם מגן עדן ונגזר עליו מיתה. ועכשיו, אחרי החטא, אי אפשר להכיר את הקב"ה בשלמות בגוף, רק אחר שיתבלה הגוף ויזדכך בעפר, ואז כל אחד, לפי טרחתו לשבר גשמיות הגוף, יזכה להכיר את ה' בגוף

ונפש. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חדש ג - 1)

(כז)

כשהעוונות מתגברים - זה התגברות הגוף על הנפש, בחינת פגימת הלבנה - פגם האמונה. וכשהנפש מתגברת על הגוף - זה בחינת מילוי

הלבנה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חדש ג - 1)

(כח)

הקב"ה הוריד הנפש לזה העולם כדי שתהפוך את הגוף למדרגת הנפש,

שאז מתמלאת ונשלמת הנפש. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חדש ג - 1)

(כט)

הנפש נכספת לעולם, לשורשה - לקב"ה - ולעשות רצונו. אפילו רשע גמור, בפנימיות, נפשו צועקת ונכספת ומתגעגעת לשוב לשורשה, כי רצון

הנפש הוא רצון האמת, דהיינו רצון הקב"ה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חדש ג - 1)

(ל)

הצומח הוא כנגד האות ו' שבשם 'הויה' ברוך הוא. האות ו' היא המחברת בין כל האותיות. כמו כן, הצומח מחבר את כל ארבע היסודות - ארמ"ע

תורה לז

(אש, רוח, מים, עפר), שהם כנגד דצח'מ (דומם, צומח, חי, מדבר); כי הצומח מחובר עם הדומם ויש בו כח להחיות את החי והמדבר: הוא מחובר לעפר - גדל מן הארץ, שהוא דומם; והחי והמדבר אוכלים אותו, והוא מקיים נפשם בקרבם. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חדש ג - י)

(לא)

אף על פי שגדר החי הוא למעלה מהצומח, אף על פי כן, נפשות יקרות וגבוהות מלובשים יותר בצומח, בהעלם גדול. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חדש ג - י)

(לב)

הצומח הוא בחינת עץ הדעת, המעורב טוב ורע. לכן, אפשר לזכות על ידי אכילת הצומח לרוח אדם - לצאת מבהמה לאדם, כי מלובשים שם נפשות גבוהות. ולפעמים, להיפך - מולבש שם רע, ונופלים על ידי זה לבהמיות. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חדש ג - י)

(לג)

החידוש שיש בצומח - מה שאין בשאר היסודות - הוא בעניין ההולדה; שבשאר היסודות, כמו למשל מְדַבֵּר, הוא נולד מְדַבֵּר, וכן חי נולד מחי, ואילו הצומח נולד מהדומם; וזה הכח שיש בו להפוך ממדרגת בהמה לאדם - מיסוד אחד ליסוד הגבוה ממנו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חדש ג - י)

(לד)

כשמחדשים בתורה, עושים טובה לאב ואם, כי עיקר התגלות הנפש היא על ידי חידושי תורה (כלומר, נפש ההורים מתגלה ומאירה בנפש הבן שנתגלתה בדיבור). (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב חדש ג - יא)

(לה)

מבואר (בתורה זו) שעל ידי הכבוד שנותנים לאחד מישראל - על ידי זה חוזר ונתגלה הארת נפשו - נתגלה התורה שבנפשו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב חובל בחברו ג - ד)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה לח

תורה לח: מרפבת פרעה

מרפבת פרעה וחילו ירה בים וכו' (שמות טו)

(א)

ערריך כל אדם לבדוק את עצמו בכל עת אם הוא דבוק בהקב"ה, והסימן של דביקות הוא יראת שמים ובושה - שהם אור התפילין.

(ב)

על ידי שמירת הדבור - שידבר רק אמת ורק דבורים של תורה, תפילה ואמונה - לדבר על הקב"ה ולדבר עם הקב"ה - על ידי זה זוכים לדביקות בהקב"ה.

(ג)

הדבור הוא רוח פיו של הקדוש ברוך הוא.

(ד)

כשפוגמים בדבור, על ידי מלשינות, לשון הרע וכו', נעשה מרוח פיו רוח סערה שמסעיר את גופו, ומהרוח הזאת באים על האדם כל הקטרוגים וכל הניסיונות.

(ה)

בני אדם שדנים את הכל לכף חובה ומחפשים תמיד למצוא את הרע באחרים, ומעוררים דין להלשין ולקטרג - הם מבחינת 'קץ כל בשר' - שעושים קץ וסוף לכל אדם.

תורה לח

(ו)

צריך כל אדם לכפות את הבחינה הזו של 'קץ כל בשר' המתעוררת בו - לכפותה תחת הדיבורים הטובים של הקדושה.

(ז)

האותיות - באות מהגבורות. והן יוצאות מחמשת מוצאות הפה, שמהם הדיבור, ומהם חמשת סוגי האותיות א: גרוניות, ב. חיכיות (הנחתכות בחד), ג. שיניות (היוצאות מבין השיניים), ד. לשוניות ה. שפתיות (הנחתכות בשפתיים).

(ח)

כשהרוח סערה שולטת על נפש האדם ומבעירה את גופו, אין אפשרות לדבר בדרך יושר, כי הרוח מבלבלת אותו.

(ט)

תיקון הדבור הוא על ידי תורה שלומדים כשצר לאדם - כשהאדם בדחקות ועניות וכדומה, שאז נופלים כל המקטרגים השולטים על הדבור, ואז הדבור מקושר לדעת.

(י)

השכינה היא החלק האלוקי השוכן בעולם להחיותו, והוא החלק שיש בכחנו לקלט ולהבין מהאלקות. לכן השכינה היא כינוי לכל דבר המגלה שהקב"ה שוכן שם ומחיה את הדבר. נמצא שכל הבריאה בכללותה נקראת שכינה, וכן כל דבר בפרט נקרא שכינה. כללות נשמות ישראל הם השכינה, והנשמה הפרטית של כל אחד היא ניצוץ מהשכינה המחיה את האדם. האמונה בה' שבלב היא השכינה ששוכנת בלב האדם, וכן החלק האלוקי ממעל שבאדם, היינו הנפש, רוח ונשמה שלו הוא ניצוץ מהשכינה, וכן בכל שאר הדברים תבין מדעתך.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה לט

תּוֹרָה לֵט: וְנָתַתִּי עֵשֶׁב

וְנָתַתִּי עֵשֶׁב בְּשִׂדְךָ לְבְהֶמְתְּךָ (דברים יא)

(א)

'עשב' - ראשי תיבות: עושה שלום במרומיו.

(ב)

כשאדם מרגיש איזה רעבון ומתגברת עליו פתאום תאוות אכילה, ידע שיש לו שונאים.

(ג)

עיקר הרעבון הוא לבהמיות של האדם.

(ד)

כשהולקים על האדם ומבזים אותו, בא לו הרגשת רעב ותאוות אכילה. וכשמשבר תאוה זו, בא לשלום.

(ה)

כשיש שלום למטה - בעולם הזה, יש שלום במרומיו, היינו למעלה - ברוחניות - יש שלום בין המידות האלוניות ההפוכות זו מזו - חסד ודין, וכו'. וכשיש שלום ברוחניות, נתרבה שובע גדול בעולם.

(ו)

כשתשבר נפש הבהמית המתאוה לניאוף, יהיה לך בנים חיים וקיימים.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה מ

תּוֹרָה מִ: אֱלֹה מִסְעִי

אֱלֹה מִסְעִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר לג, א)

(א)

בשביל שחטאו ישראל בעגל ואמרו: "אלה אלוקיך ישראל" (שמות לב, ד) -
בשביל זה נגזר עליהם לתקן זאת על ידי "אלה מסעי בני ישראל" (במדבר לג,
א). כלומר על ידי כל נסיעותיהם במדבר ממקום למקום.

(ב)

כל הנסיעות של האדם ממקום למקום נובעות מכך שנתקלקלה אצלו
האמונה.

(ג)

אם היה האדם מאמין באמונה שלימה שהקדוש ברוך הוא יכול להזמין לו
כל צרכו במקומו, לא היה נוסע שום נסיעה, והיה מקבל כל צרכו במקומו.

(ד)

על ידי עבודת אלילים, שהוא פגם באמונה, נמנע המטר; וכשאין מטר, אין
שובע; וכשאין שובע, אין שלום, ואין איש עוזר לחברו, וצריכים להיטלטל
ממקום למקום להשיג הפרנסה.

(ה)

'סְתָם רחמים' של הקב"ה - שם יש בחינת צמצום, כי הרחמים הוא על פי
בחינת דין ומשפט, ועל כן יכול להיות שהייסורים, ח"ו, יהיה רחמנות, כי
השם יתברך יודע שעל ידי זה יהיה לו טוב במקום אחר. אבל, אנו מבקשין

תורה מ-מא

שהשם יתברך ירחם עלינו בבחינת 'רחמים גדולים' - רחמים רבים, ושם כולו רחמים וחסד, ואז יוכל השם יתברך למסור בידינו הרחמנות - שאנחנו בעצמנו נרחם עלינו, ולא יזיק לנו, ח'ו, בשום אופן, כי גם שם - במקום אחר - ייטיב עצמנו גם כן ברחמיו המרובים; כי בוודאי, ממנו יתברך לא ייפלא כל דבר, ובוודאי הוא יתברך יכול להיטיב להאדם בכל העניינים

ובכל האופנים. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג עירובי תחומין ג - א)

תורה מא: רקודין

(א)

על ידי ששותה יין המשמח, שבא משורש הגבורה שבבינה, נמשך אור מהבינה לתוך רגליו, ובא על ידי זה לריקודים; ובזה מגרש מהרגליו את הדינים.

(ב)

כשהצדיק עושה פדיון נפש, הוא צריך להניח ידיו על הממון שמקבל מהאדם, ולכוון למשוך את שבע השמות שיש בשם מ"ב (אחד משמות ה') לתוך הממון, ואז הדינים נמתקים בשורשם, שהוא הבינה.

(ג)

הרוצה להמתיק הדינים - צריך לרקוד, או לעשות פדיון.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה מב

תּוֹרָה מִבּ: וַיֵּרָא בַּצֵּר לָהֶם

וַיֵּרָא בַּצֵּר לָהֶם בְּשִׁמְעוֹ אֶת רִנָּתָם וְכוּ' (תהלים ק)

(א)

על ידי הנגינה נמתקים הדינים.

(ב)

התפילה מגלה את השכינה בעולם, וקול הנגינה שבה מנגנים את אותיות התפילה הם שלושת הגוונים של התפילה, שהם הלבושים של התפילה - לבושי השכינה. על ידי תפילה כזו, מעוררים ההשגחה וממתיקים הדינים.

(ג)

על ידי אמונת חכמים - שמאמין שכל דבריהם ומעשיהם אינם פשוטים, אלא הכל עם רזים וכוונות מדויקות - על ידי זה גורם לצדיק להיות מלובש בלבושים מהודרים, כלומר שיהיה לו כבוד ושם טוב. וכשרואה הקב"ה את הדרו של הצדיק, ממתיק הדין מהעולם. וכן, על ידי לבוש נאה שעושה האדם לצדיק - ממתיק הדין.

(ד)

גם החכמות שמשיגים המחקרים שיש בהם איזה אמת - הכל נקרא 'חכמות חיצוניות'. כי למשל, מה שהשיגו שהארץ כדורית, או שטבע האוויר להתפשט על ידי החום - אינם משיגים, אלא את הדבר כמו שהוא, אבל טעם הדבר - מדוע הוטבע כך - שהאוויר בורח מהאש - זה נעלם מכל

החכמים מאוד. (ע"פ ליקוטי חו"מ ח"א חזקת מיטלטלין ה - ב)

(ה)

אם היה האדם מאמין שבפנימיות הלבושין נעלם אור הקב"ה, כמו, למשל, אור ה' שהוא הגוונין העילאין שנעלמים בממון - לא היה מתאוה לממון הגשמי, אלא לאור ה'. (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חוקת מיטלטלין ה-ה)

(ו)

האדם נברא כדי שיפרסם ויודיע אלקותו יתברך, וזה על ידי ששיגיג ויכוון רוזי חכמתו יתברך שבכל הבריאה, בכלל ובפרט, וידע שהכל נברא בשבילו, כדי שיתנהג בכל דבר כפי הצריך לתיקונו, כפי הרזין והסודות שיש בכל דבר. (צ"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חוקת מיטלטלין ה - ט)

תּוֹרָה מוֹג: לְהִתְרַחֵק מִדִּיבּוּרִים שֶׁל

(א)

הדיבורים של הרשע שהוא בר דעת מולידיים ניאוף במי ששומע דיבוריו.

(ב)

ההתקשרות להקב"ה, לתורה ולצדיקים מכונה 'זיווג דקדושה', והוא נמשך מדעת דקדושה. וזיווגים של עבירה נמשכים מהדעת של הקליפה הרעה.

(ג)

הדיבור הוא התגלות הדעת.

(ד)

כשהרשע מדבר ומוציא לפועל דרך פיו את אשר בדעתו, על ידי ההבלים היוצאים מפיו נוצרים בחלל אווירים ארסיים של ניאוף; ומי שנושם את האוויר - מושפע מהארס שלו.

(ה)

הדעת של הקליפה - כוחות הרוע - הוא מהמותרות של הדעת העליון של הקדושה.

תורה מד: מה שִׁמְכִין כַּף אֶל כַּף

(א)

הידיים הן כלי המעשה, ויש בהן כ"ח (28) פרקים, שהם מקבילים לכח מעשיו של הקב"ה; והן, כביכול, ידי הקב"ה - שכל בריאת העולם על ידם, והם כח ממשלתו; ועל ידי הכאת כף אל כף, מתעורר כח מעשיו, כלומר מתעוררת הידיעה שהכל שלו וממנו יתברך, ואז נטהר האוויר של מקום התפילה.

(ב)

על ידי תפילה מתגלים סודות התורה.

(ג)

צריך לקבוע מקום לתפילתו, כי אפילו אם מתפלל במקום שהתפלל צדיק, קשה עליו להתפלל, מפני שאינו מורגל באוויר מקום זה.

(ד)

על ידי מחיאת כפיים בתפילה, זוכה להתפלל באוויר המחכים והמזוכך של ארץ ישראל, גם אם אינו שם - בארץ ישראל.

(ה)

על ידי מחיאת כפיים, מתבטלות המחשבות הזרות של כפירות העולות על מחשבתו.

(ו)

על ידי צדקה שנותן לעניי ארץ ישראל, מתבטלות המחשבות הזרות הבאות להפריעו בתפילתו.

(ז)

כשאנו מדברים בתפילה את הכינויים המדומים של ה' יתברך, וגם מוחאים כף בתפילה, אזי מתקיים הפסוק: "וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה" (הושע יבא, יא), וכן מתקיים "וּתְמַנֵּת ה' יְבִיט" (במדבר יב, ח), היינו שהמתפלל ירגיש בתפילתו כאילו רואה בעיניו ממש את ה' לפניו.

(ח)

'הָעֵינַיִן מָה שָׁאֲנוּ רֹאִים הָאֲנָשִׁים הָרוֹצִים לְעוֹרֵר לָבָם לְעִבּוֹדַת ה' יִתְבָּרַךְ, מִפִּי כָּף אֶל כָּף, וּבִוְדָאֵי אֵין לָךְ דְּבַר שְׂאִין לוֹ שְׂרֵשׁ לְמַעְלָה (בַּמַּחְשְׁבָה דְקַב"ה). בַּפֶּרֶט בְּדַבְרֵימָּה הַעוֹמְדִים בְּרוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם (הַתְּפִלָּה). בְּוְדָאֵי כָּל הַדְּבָרִים וְהַתְּנוּעוֹת שְׁעוֹשִׂים יְרָאֵי ה' בַּתְּפִלָּתָם לְשֵׁם שְׁמַיִם, יֵשׁ לָהֶם שְׂרֵשׁ לְמַעְלָה' (וְהֵם מְשַׁפְּיעִים עַל הַשְּׂרֵשׁ לְעֵשׂוֹת אֶת מָה שֶׁהֵם עוֹשִׂים). (ליקוטי מוהר"ן שְׁפָה בְּרוּחָה ח"א מד).

(ט)

כִּי הַכָּלָל, בְּאִיתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא אִיתְעַר לְעֵילָא – כְּפִי מַעֲשֵׂנוּ לְמַטָּה – מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה – כָּךְ בְּמַקְבִּיל מְעוֹרְרִים אֶצֶל הַקַּב"ה לְמַעְלָה, כְּשִׂמוּחָאִים כָּךְ מְעוֹרְרִים אֶת יְדֵי ה', הֵינּוּ מִיָּדוֹתָיו. (ליקוטי מוהר"ן שְׁפָה בְּרוּחָה ח"א מד).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה מה

תּוֹרָה מֵהַ: מְחַאֵת כַּפַּיִם בְּתַפִּילָּה

(א)

על ידי מחאת כפיים בתפילה, מעוררים את כנפי הריאה, שמשם נתהווה הדיבור.

(ב)

על ידי מחאת כף, נתעורר יד ה', היינו מתעוררת הידיעה שיד ה' בכל עניין.

(ג)

על ידי מחאת כף, נתגרש האוויר הטמא שנמצא סביב האדם, כלומר האוויר שנטמא על ידי המחשבות הרעות של מי שהיה שם.

(ד)

עיקר גלות מצרים - שהדיבור היה בגלות, כלומר שאי אפשר היה לדבר עם ה'; ובשביל זה, היה משה רבנו, ע"ה, כבד פה. ועל ידי חמישים שערי בינה, באה הגאולה. כלומר, על ידי הבינה, נתהווה הדיבור - שמתחילים לדבר עם הקב"ה - וזו הגאולה.

(ה)

פסח - פה סח. הגאולה הפרטית של כל אחד היא כאשר יפתח את פיו ויזכה לדבר עם הקב"ה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א מט)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה מז

תורה מז: מִחַצֵּאת כֶּף בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה

(א)

על ידי מחצאת כף נמתקים הדינים, ויוצאים ממוחזן דקטנות, שמשם באה השכחה.

(ב)

על ידי מחצאת כף נתבטל המחלוקת.

(ג)

על ידי מחצאת כף - שכולל ימין בשמאל ושמאל בימין, ועושה אחדות ושלום בין יד ימין ליד שמאל - נתבטל המחלוקת.

(ד)

מחצאת כף - סגולה לזיכרון.

(ה)

כלל מצוות התורה - להמתיק דינים, כי כל אחיזת הסיטרא אחרא והיצר

הרע הוא מדינים. (ע"פ ליקוטי יו"ד ח"ב תרומות ומעשרות ד - ב)

(ו)

כִּי כִשְׁהָאָדָם עוֹשֶׂה כֶּף בְּיָדָיו, נַעֲשֶׂה כֶּף בְּכָל הָעוֹלָמוֹת – אֲצֵל ה' יִתְבָּרַךְ, וְכִשְׁעוֹשֶׂה כֶּף בְּיָדָיו נַעֲשֶׂה כֶּף בְּכָל הָעוֹלָמוֹת (תני מוהר"ן תק"ד). כִּי הַפְּלֵל בְּאִיתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא אִיתְעַר לְעֵילָא כְּלוּמַר, מַעֲשִׂיו שֶׁל הָאָדָם מְעוֹרְרִים אֶת מִידוּתָיו שֶׁל הַקְּב"ה לְפַעוֹל, מִיָּדָה כְּנֶגֶד מִיָּדָה. כְּגוֹן: כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת מְרַחֵם עֲלֵיו מִן הַשָּׁמַיִם, וְכך בְּשָׂאֵר הַמִּידוּת. (ליקוטי מוהר"ן בשפה ברוחה ח"א מ"ז)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה מז

תורה מז: וְאָכַלְתֶּם אָכּוֹל וְשָׁבוּעַ

וְאָכַלְתֶּם אָכּוֹל וְשָׁבוּעַ וְהִלַּלְתֶּם וְכוּ' (יזאל ב)

(א)

על ידי תאוות אכילה, נופל האדם להסתר פנים מהקב"ה - ששוכח את ה'.

(ב)

מי שמשוקע בתאוות אכילה - בידוע שהוא רחוק מאמת, ודינים שורים עליו, וזה סימן שיבוא לידי דלות וביזיונות.

(ג)

מי שמשבר תאוות אכילה - הקדוש ברוך הוא עושה על ידו מופתים.

(ד)

עיקר עשירות באה מאמת, והדלות באה על ידי שפוגם באמת.

(ה)

עיקר העניות של ישראל בגלות - מפני שהשכינה ענייה בגלותה.

(ו)

הקב"ה מנהיג עולמו על פי הטבע - על פי הנהגת הגלגלים.

(ז)

אפילו צדיק שיצא מתאוות אכילה, אם לפעמים נופל ממדרגתו לתאוות אכילה - זה סימן שיצא שקר מפיו ויש עליו דין למעלה.

(ח)

כשחזרו המרגלים מלתור את הארץ, ואמרו: "ארץ אכלת יושביה" (במדבר יג, לב) - הם אמרו שקר, ואיך נכתב השקר שלהם בתורה, שהיא כולה אמת? אלא בהכרח שבדבריהם נרמז דבר אמת.

(ט)

כשישראל נמצאים בצרה, אזי הם בהסתרת פנים ודינים שורים עליהם. לכן, גוזרים תענית בשעת צרה - לשבר תאוות אכילה, כדי להמתיק הדין.

(י)

על ידי דיבורי אמת, בוראים שמים וארץ, כלומר מציאויות חדשות.

(יא)

ועקר האמת פשאינ האדם נצרך לבריות, כי הנצרך לבריות קשה לו להתפלל בברבים, כי בברבים נופלין עליו פניות גדולות ושקרים, שעושה תנועות ושקרים בתפלתו בשביל בני אדם (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ז)

(יב)

אומר רבי נתן (שיחות הר"ן כ"א): שבתחלה התחיל (רבינו) לשבר תאות אכילה, דהינו שהיה מכריך עצמו והרגיל עצמו לאכל פחות ממה שהיה אוכל תחלה, וכשנעשה רגיל בזה שיאכל פחות מקדם, ראה שגם עדין יש לו תאוה בזאת האכילה, והתחיל שוב לשבר תאותו ולאכל עוד פחות מזה, ואחר-כך ראה שגם זה תאוה, ואכל עוד יותר פחות ובדרך זה נהג עד שהיה אכילתו פחותה ומעוטה מאד מאד בתכלית הצמצום והמעוט אשר אי אפשר לבאר. ואחר-כך ישב עצמו שאף-על-פי שאכילתו מעוטה מאד, אף-על-פי-כן עדין יש לו תאוה בזה המעט שאוכל, והתגבר עצמו ושבר התאוה גם בזה המעט עד ששבר תאות אכילה לגמרי, וכפי הנראה מדבריו היה, שאחר-כך היה לו כח לאכל בקדושה בלי תאוה כלל, אפלו אם היה אוכל הרבה.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה מח

תּוֹרָה מַח: עַל אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם

עַל אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בֵּי יְכוֹ' בְּיַמֵּי מְרִיבַת קֹדֶשׁ מְדַבֵּר צִין וְכוֹ' (דברים לב)

(א)

כל מאמר ומאמר מעשרה מאמרות שאמר הקב"ה - שבהם נברא העולם, כגון המאמר: "ויאמר אלקים: יהי אור!" (בראשית א, א), מקבל כח מכ"ח (28) האותיות של מעשה בראשית [כ"ח האותיות שבפסוק הראשון שבתורה].

(ב)

'ריב' - אותיות 'רבי'.

(ג)

הדיבורים שאדם מדבר בכח - בכוונה - הם עצמם הדיבורים של הקב"ה, היוצאים דרך הכלי הנקרא 'פה - אדם'.

(ד)

כאשר מדברים דיבורים שאינם קדושים, אזי מתעורר הכח של הסיטרא אחרא - הצד האחר - הצד הרע, ומסובב וסוגר את מוחו של האדם ברעיונות מבולבלים, ועל ידי זה מנתק אותו מדביקות המחשבה בקב"ה.

(ה)

"וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיָּהּ וּבְצֵל יָדֵי כְּסִיתֶיהָ - וְאֲשִׁים יָדֵי בְּפִיָּהּ, פִּי הֵם עֲצָמָם

דְּבַר ה', וְהֵם כַּח מְעַשְׂיוֹ" (נוסחאות פת"י ש"סוף "תורת נמו" קניג).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה מט

תורה מט: לשמש שם אהל בהם

לְשִׁמֵשׁ שֵׁם אֶהָל בְּהֵם, וְהוּא כְּחֶתֶן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ וְכוּ' (תהלים ט)

(א)

לראות את מלכותו והשגחתו יתברך על העולם - אי אפשר, אלא רק על ידי המידות האלוקיות והעולמות, שהם צמצום לאלקותו. על מנת שנוכל לקבל מלכותו והשגחתו יתברך, אנו צריכים לתקן את המידות שלנו, שעל ידי זה אנו מתקנים את המידות העליונות שלו יתברך, באופן שנוכל לקבלן.

(ב)

הלב של כל אחד הוא הצייר של המידות ושל כל דבר בעולם. יש יצירה לטוב ויש יצירה לרע, והם שני היצרים - הטוב והרע הקיימים באדם, שהם המציירים לנו את המציאות.

(ג)

כשאדם חושב מחשבות רעות, אזי הוא מטמטם את לבו, וממילא מטמטם את כל החלל של הבריאה, כי שם - בלבו - מתגלים המידות וכל ציורי העולמות.

(ד)

מחשבות טובות הן היצר הטוב, ומחשבות רעות הן היצר הרע - הממרר לאדם את החיים.

תורה מט

(ה)

לפי אור ההתלהבות והתשוקה שיש לאיש הישראלי בלבו אחר הקב"ה, אין אפשרות למידות שבלבו, כגון החסד, האהבה והאמונה וכו', להיות פעילות ולקבל בתוכן את מציאות ה', מפני רוב הסנוור שעושה לו ריבוי אור ההתלהבות שבלבו. לכן, צריך לצמצם את ההתלהבות, כדי שיהיה חלל בלב, בכחינת 'וְלִפֵּי חָלָל בְּקִרְבֵּי' (תהלים קט, כב) - לעבוד את הקב"ה בהדרגה, במידה ובצמצום.

(ו)

העניין של אור ההתלהבות - התלהבות הלב להקב"ה, והצמצום שצריך לצמצם התלהבותו - נעשה אצל האדם בכל יום ויום, כפי תיקון הבריאה של אותו יום שצריך האדם לתקן. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב מנחה ז - ב)

(ז)

האור והצמצום שהיה בתחילת הבריאה אצל האין סוף יתברך, נעשה אצל האדם, שהוא חלק אלוקי ממעל. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב מנחה ז - ב)

(ח)

על ידי פעולות ומדות טובות, מתגלה שהאדם קיבל עליו עול מלכות שמים, ובזה מגלה את מלכותו יתברך.

(ט)

עיקר התפילה תלויה בלב, כלומר שִׁישִׁים את כל לבו עליה.

(י)

התפילה היא התגלות מלכותו בתוך העולמות.

תורה מט

(יא)

הבינה מכונה 'ים של מעלה', והמלכות מכונה 'ים של מטה'.

(יב)

כל אחד מישראל הוא חלק אלו-ה ממעל, ועיקר האלקות שוכנת בלבו. ומחמת שהאלוקות היא אין סוף, לכן אין סוף להתלהבותו ותשוקתו של הלב של איש הישראלי אחר הרוחניות.

(יג)

עיקר עבודת ה' היא לתקן את המידות ולעשות רק מעשים טובים.

(יד)

על ידי שהאדם שומר את החכמה שבלבו - שלא יעברו לו בחכמתו מחשבות רעות - על ידי זה זוכה לתיקון המידות.

(טו)

הכלל - שבריאית העולמות ועבודת ה' בפעולות ומדות טובות הם בחינה אחת ממש, והבן היטב, כי הם עצמם בריאת העולמות, כי הלב מצייר ובורא העולמות.

(טז)

צריך לצמצם התלהבות לבו בכל עניין שרוצה להוציאו לפועל, ובמיוחד בעבודת ה' - שלא לבעור יותר מדאי, אלא לעבוד את ה' בהדרגה ובמידה.

(יז)

על ידי שתתגלה מלכותו יתברך לכל העולם - שידעו כולם שהכל ממנו ובהשגחתו יתברך, יתנגן לעתיד ניגון החסד, המכונה 'שיר פשוט, כפול, משולש, מרובע', שהם עשרה מיני נגינה.

תורה מט

(יח)

הקול של המוכיח הראוי, שתוכחתו בחסד, הוא קול הניגון של שלימות האמונה - הניגון של חסד, המכונה 'שיר פשוט, כפול, משולש ומרובע' - קול הניגון שיתעורר בעתיד, כשיחדש הקב"ה את עולמו, היינו שהעולם יתנהג על ידי השגחה שלא כדרך הטבע, ויראו זאת בעיניים. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ח)

(יט)

יש ניגון שהוא ניגון של דרך הטבע, ששרים ומשבחים את ה' יתברך על ההנהגה של עכשיו - שהיא הנהגה בדרך הטבע. לעתיד, יהיה שיר חדש, שיר של נפלאות - שתהיה ההנהגה רק על ידי השגחה. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ח)

(כ)

השיר של העתיד מכונה 'שיר פשוט, כפול, משולש, מרובע', שהוא כנגד שם י' י"ה יה"ו יהו"ה, שעולה בגימטריה ע"ב (72) - גימטריה 'חסד'. הוא השיר של חידוש העולם של העתיד, שיראו ויבינו שהנהגה - על פי חסד ונפלאות - "עולם חסד יבנה" (תהלים פט, ג). (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ח)

(כא)

השיר שיתעורר בעתיד הוא בחינת הקול של המוכיח הראוי - שתוכחתו בחסד. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ח)

(כב)

עיקר חידוש העולם, היינו לידע שהעולם מחודש והקב"ה ברא אותו ברצונו - תלוי באמונה; כי על ידי השכל, אי אפשר להבין איך העולם מחודש - יש מאין. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ח)

(כג)

האפיקורסים כופרים בחידוש העולם, כי הם רוצים להבין הכל בשכל, ובשכל אי אפשר להבין איך שהעולם מחודש. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ח)

תורה מט

(כד)

”וַיְהִי עָרַב וַיְהִי בֶקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי” (בראשית א, לא). דרשו חז”ל על פסוק זה: כל העולם היה תלוי עד שישה בסיוון, כי ביום זה קיבלו את התורה וזכו לאמונה (שבת פח); כי עיקר הידיעה שהעולם מחודש - תלוי באמונה. (ליקוטי מוהר”ן

ח”ב ח)

(כה)

על ידי אמונה יהיה חידוש העולם לעתיד - יאמינו שהעולם מתנהג על פי נפלאות והשגחה גלויה, בלי דרך הטבע. (ליקוטי מוהר”ן ח”ב ח)

(כו)

על ידי אמונה, זוכים לחידוש העולם - לגלות שהכל בהשגחתו יתברך. וזה השיר החדש של הנפלאות שיתגלה בעולם, שעל ידו ניונת הנשמה ומתגברת על עזות הגוף. (ע”פ ליקוטי אר”ח ח”א השכמת הבקר ה - א)

(כז)

חידוש העולם, היינו הידיעה שהקב”ה ברא את העולם יש מאין - זה אי אפשר להבין בשכל, כי אם על ידי אמונה. וכן חידוש העולם של העתיד, היינו שהכל יתנהל בהשגחה גלויה - גם כן יהיה על ידי אמונה. (ע”פ ליקוטי אר”ח

ח”א ציצית ה - ד)

(כח)

עיקר ידיעת הקבלה - ידיעת סודות התורה - יהיה לעתיד לבוא, כאשר תתגלה אורייתא דעתיקא סתימאה (התורה הסתומה שבאה מהחכמה שבמדרגה המכונה עתיקא), שעיקרה - ללמד שהכל אלקות ואין טבע כלל.

(כט)

פסח - פה סח. הגאולה הפרטית של כל אחד תהיה כאשר יפתח את פיו ויזכה לדבר עם הקב”ה.

תורה מט

(ל)

על ידי התגלות המלכות של הקדושה, כלומר כאשר תתברר לכולם הידיעה שהקב"ה מולך ושולט על הכל, תתבטל המלכות והשלטון של הסיטרא אחרא - המלכות והשלטון של כל הרע הקיים בעולם.

(לא)

השגתו של הצדיק היא על ידי עם ישראל. וכאשר ישראל נופלים בחכמות חיצוניות, נופל גם הצדיק ממדרגתו, כמו שנאמר למשה רבנו, ע"ה, "יֵרֵד כִּי שִׁחַת עַמְךָ" (שמות לב, ז) - רד ממדרגתך.

(לב)

מנה שכתוב "תורת ה' תמימה" (תהלים יט, ח) - הכוונה שעדיין לא הצליחו להשיג ממנה כלום, וזה נאמר על אורייתא דעתיקא סתימאה - סודות התורה.

(לג)

רק בתורה הגלויה של עכשיו - יש בה ימין ושמאל, כלומר אפשרות ל"צדקים ילכו בם ופושעים יפלו בם" (הושע יד, י), אבל התורה הגנוזה של לעתיד לבוא - אין בה ימין ושמאל.

(לד)

בעלי תשובה צריכים להשתדל להשיג ולהשלים את העבודה שהיו יכולים להשיג ולעבוד את הקב"ה בזמן שהיו נזופים ורחוקים ממנו יתברך.

(לה)

אחר התפילה מסתלקין המוחין, ולא נשאר מהם, רק רשימו (רושם).

(לו)

המוחשבה ביד האדם להטותה כרצונו בכל עת ורגע, ושם עיקר הניסיון והבחירה.

תורה מט

(לז)

עיקר עליית קרנה של מלכות ה', היא על ידי שכולם מכירים אותו יתברך ומודים במלכותו.

(לה)

תיקון המידות של האדם הוא כלל מצוות התורה והוא תיקון העולמות – המידות האלוקיות.

(לט)

אחד מהעשרים וארבע דברים המעכבים את התשובה הוא המחשבות הרעות. (ליקוטי מוהר"ן ח"א מט; ועיין רמב"ם הל' תשובה ד, ה)

(מו)

כל השבירה בעולמות הרוחניים בשעת בריאת העולם הייתה על ידי שלא הייתה אתערותא דלתתא - התעוררות שבאה מלמטה על ידי מעשה התחתונים, כי עדיין לא נבראו התחתונים, בעלי הבחירה, שעל ידי בחירתם הטובה מעמידים העולמות. אבל מזה בעצמו שעדיין לא נבראו הבעלי בחירה - מזה כל מציאות הבחירה בין טוב לרע, כי כל כח היצר הרע לאפשר בחירה בין טוב לרע - הוא מהשבירה - שהיה על ידי שלא היה אתערותא דלתתא של בעלי הבחירה. (ע"פ ליקוטי אור"ח ח"ב תפלת המנחה ז - יט)

(מא)

עיקר הולדת נשמה לעולם הוא בהכרח על ידי שתעבור הנשמה מרום כל דרגין - ממקום שאין המחשבה תופסת בו כלום - אל יצר מחשבות לב האדם; ואחר כך תעבור דרך הגוף הגשמי הזה, ואחר כך דרך מעבר השתן; ובהכרח שתיוולד בחבלים וצירים וריבוי דם נדה של הלידה. (ע"פ ליקוטי אור"ח

ח"ב תפלת המנחה ז - כ)

תורה מט

(מב)

ריבוי המחשבה בדבר מסוים, אפילו לבחינת השוֹלֵל, משפיע על המת. לכן, אין דורשים בעריות ובמעשה בראשית ובמעשה מרכבה, ואסור לחקור בזה הרבה. (ע"פ ליקו"ה א"י"ח ח"ב תפלת המנחה ז - כא)

(מג)

מרכבה היא בחינת שנכלל הפועל והכח יחד. (ע"פ ליקו"ה א"י"ח ח"ב תפלת המנחה ז - כא)

(מד)

כל סודות הקבלה נאמרו על בחינת צלם אלוקים שנברא בו האדם; וגם כל הצמצומים של חלל הפנוי שנאמרו בקבלה - הכל נעשה באדם. (ע"פ ליקו"ה א"י"ח ח"ב תפלת המנחה ז - כב)

(מה)

אין שני ימים שווים, ובכל יום ויום הקב"ה מחדש בטובו מעשה בראשית, ומגלה את עצמו לעולם בשכל חדש - על מנת שכולם ידעו אותו. (ע"פ ליקו"ה א"י"ח ח"ב תפלת המנחה ז - כד)

(מו)

אצל הצדיקים, הירידה היא איזה בחינה של הסתלקות הדעת. (ע"פ ליקו"ה א"י"ח ח"ב תפלת המנחה ז - כד)

(מז)

עיקר מתן תורה, שבשבילו נברא העולם ונברא כל אדם בפרט - הכל בשביל שיתקן כלים ולבושים, שיוכל לקבל על - ידם אור אין סוף בהדרגה, שזה בחינת שכר עולם הבא - להשיג אותו יתברך. (ע"פ ליקו"ה א"י"ח ח"ב תפלת המנחה ז - לה)

תורה מט

(מה)

כדי שלא תתבטל הבחירה, אי אפשר לגלות בפירוש, כי אם ברמז, את הסוד - עד כמה צריך האדם להתחזק ולא לדאוג מכלום, כי חסד ה' הוא

עד אין סוף. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ב תפלת המנחה ז - מא)

(מט)

מיתת הצדיקים היא הסתלקותם לתוך אור אין סוף - הקב"ה, למען יחזרו

וימשיכו האור משם. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ב תפלת המנחה ז - מח)

(נ)

הצדיק, תיכף כשנסתלק, מתחיל לחיות חיים נצחיים של תחיית המתים, והכל - כדי לגלות מלכותו יתברך, על ידי שממשיך האור משם. (ע"פ ליקו"ה אר"ח

ח"ב תפלת המנחה ז - מח)

(נא)

הבעל תשובה, מחמת שירד למקומות נמוכים ומגושמים - על ידי זה עושה כלים נפלאים לקבל האור - השגת אלקותו, מה שאין צדיקים גמורים יכולים לקבל; וכל זה - בכח הצדיק, שנתן לו כח לעלות משם. (ע"פ ליקו"ה אר"ח

ח"ב תפלת המנחה ז - נב)

(נב)

הצדיקים יורדים בכוונה למקומות נמוכים מאוד - היכן שנפלו הנפשות,

בשביל להעלותם משם ולהחזירם בתשובה. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ב תפלת המנחה ז - נב)

(נג)

על ידי מה שעובדים אותו יתברך - כביכול נשלם שמו יתברך. (ליקו"ה אר"ח ח"ב

תפלת המנחה ז - נג)

תורה מט

(נד)

כל מה שמתחדשת איזה מילה בתורה - נעשה מזה בחינת כלי וצמצום חדש לקבל ולהמשיך אורו יתברך - לגלות האמונה - לגלות מציאותו יתברך. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב תפלת המנחה ז - נד)

(נה)

צדיקי האמת מחדשים חידושי תורה נפלאים בכל עת, כפי הדור וכפי האדם והמקום והזמן, ומחזקים ומשיבים את הנפש על ידי זה - אפילו הנפש של הפגומים מאוד. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב תפלת המנחה ז - נה)

(נו)

החידושים של הצדיק הם כפטיש יפוצץ סלע. מקרא אחד מתחלק לכמה טעמים, לכל אחד לפי מה שצריך - לפי מקומו ושעתו, שעל ידי זה מתפוצץ לב האבן. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב תפלת המנחה ז - נו)

(נז)

עיקר שלימות מלכות ה' - כאשר תפשט מלכותו יתברך על כל באי עולם, שבשביל זה היה כל הצמצומים וכל הבריאה בחכמה נפלאה כזאת. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב תפלת המנחה ז - נז)

(נח)

אף על פי שעדיין לא בירר וזיכך האדם את מידותיו כראוי, הצדיק מעלה אותו ומזכהו שתגלה לו מלכותו יתברך בעולם, וממשיך בלבו התנוצצות אור אין סוף, שזה המכונה "התכללות ביתא תתאה בביתא עילאה" (הבית התחתון בבית העליון), כי האדם הוא 'הבית התחתון', שנכלל ב'בית העליון' - בקב"ה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב תפלת המנחה ז - נח)

תורה מט

(נט)

ביום הסתלקותו, זוכה הצדיק לעלות לעילא ולעילא (למעלה), ושם אין מעשה ועובדא לגלות מלכותו, רק הוא מתענג על הקב"ה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב תפלת המנחה ז - ט)

המנחה ז - ט

(ס)

חפצו ותשוקתו של הצדיק - לגלות תמיד מלכותו יתברך, אפילו אחר ההסתלקות; כי השלמות - כאשר הוא למעלה, שיהיה גם למטה. לכן, כשבאים על קברו ומבקשים ממנו ששייב אותנו בתשובה ויחון אותנו, על ידי זה מתעורר הצדיק ומעלהו ומתקנו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב תפלת המנחה ז - ט)

(סא)

כל השבירה שהייתה במידות הרוחניות לפני תחילת בריאת העולם, הייתה על ידי שלא הייתה אתערותא דלתתא (כלומר, שטרם היו בני אדם שיתקנו

את המידות). (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב תפלת המנחה ז - ט)

(סב)

דרכיה של התורה - דרכי נועם, ואינה מְכַבֶּדֶת עלינו ביותר, כי הקב"ה יודע יצרנו. לכן, מה שאסר לך - שְׁרִי לך (כלומר, מה שאסר לנו - התיר לנו באופן אחר), כמו שכתוב (ברכת האירוסין, כתובות ז): "ואסר לנו את הארוסות, והתיר לנו את

הנשואות". (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב תפלת המנחה ז - צג)

(סג)

היה ראוי שאדם הראשון ימות ביום אכלו מעץ הדעת, אך הקב"ה, ברחמיו, נתגלה אליו, כדי שיחזור בתשובה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב תפלת המנחה ז - צו)

(סד)

מנה שאמרו רבותינו ז"ל (מ"ק יז. חגיגה טו. קידושין מ). למי שהתגבר עליו יצרו: "ילך למקום שאין מכירין אותו, וילבש שחורים ויתעטף שחורים, ויעשה מה

תורה מט

ש'לבו חפץ' - זה כדי ש'לא יחלל שם שמים בפרהסיא' (שם), ואז יוכל לעשות תשובה; כי נשארת בו נקודה טובה - שאינו מחלל שם שמים, ובוודאי עדיין צועק להקב"ה ממקומו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב תפלת המנחה ז - צו)

(סה)

"אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד" (חולין ס) - כלומר, אי אפשר שהתגלות מלכות ה' תהיה בלי גבול - בבחינת אין סוף, כי אם כן, יהיה הכל אין סוף ולא תתגלה מלכותו כלל. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג ר"ח ד - א)

(סו)

סוד קידוש החודש, שהוא מילוי פגימת הלבנה - זה גילוי האמונה בקב"ה בשלמות - במדרגת ידיעה - ידיעה שאין עוד מלבדו, והכל - אלקותו יתברך, שזה הדבר הוא סוד שאי אפשר להשיגו; כי תיכף שנתמלא פגימת הלבנה, דהיינו שנתגלה מלכותו בשלמות, אי אפשר לאדם לקבל את אור ההתלהבות שתכנס בליבו, כי הכל חוזר להיות אין סוף, בלי צמצום; וכשהכל אין סוף, אי אפשר שיתגלו המידות והצמצומים שאותם יש בכח הלב לקבל. על כן, בהכרח שיהיה מצב של צמצום ומיעוט הלבנה - מיעוט האמונה, שמאפשר לקלוט את ה' - בצמצום. אך תיכף כשיש צמצום, יש אפשרות שתוכל הסיטרא אחרא להיאחז באדם ולהטעותו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג ר"ח ד-ד)

(סז)

גם משה רבינו התקשה בקידוש החודש, והקב"ה לְמַדּוֹ באיזה שיעור ראויה להתקדש, היינו באיזה מיעוט וצמצום אנו יכולים למלאותה מפגימתה - לגלות מלכותו יתברך, ואף על פי כן לא יוחזר הכל לאין סוף, רק שיהיה כח לקבל מלכותו ברצוא ושוב. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג ר"ח ד - ד)

תורה מט

(סה)

אם יתגלה סוד העיבור וקידוש החודש - סוד מילוי הלבנה מפגימתה - סוד האמונה השלימה, שאז עולה הלבנה - בחינת מלכות - למדרגת אין סוף - למדרגת ידיעה, אז יתבטל העולם לגמרי. כי עכשיו, עדיין אי אפשר לקבל ולהשיג אור השכל הזה, אלא על ידי שהאמונה איננה שלימה בתמידות, אלא ברצוא ושוב. על כן, ההכרח שיהיה בסוד. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ח ד - ה)

(סט)

צריכים עכשיו להתנהג בעבודת ה' בהצנע ובסוד, כדי שלא יהיה ריבוי אור ויוחזר הכל להיות אין סוף, שאז לא תוכל להתגלות המלכות כלל. (ע"פ

ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ח ד - ה)

(ע)

עכשיו עדיין לא נתגלה השכל של קידוש החודש - שתוכל להתגלות מלכותו עד אין סוף, ואף על פי כן נוכל לקבל מלכותו עלינו. כי זה השכל יתגלה לעתיד לבוא, כאשר יהיה אור הלבנה כאור החמה. לכן צריכים להמשיך הארה זו בסוד. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ח ד-ה)

(עא)

על ידי צדיק הדור, בחינת משה, יכולים להשיג סוד העיבור - לדעת איך לגלות אור אלקותו בהדרגה ובמידה. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ח ד - ז)

(עב)

תפילות רעות הן תפילות לצרכי גופו והנאותו. תפילה לצרכי הגוף וכוונתו לקיום התורה - טובה יותר, אך היא טפילה לתפילה על תורה; ועוד - שיש סכנה שיאחזו הקליפות בתפילה זו, ויפנו אותה רק להנאותו. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ח

ה - ג)

תורה מט

(עג)

עיקר התפילה השלימה - כשמתפלל רק על צרכי נשמתו. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג ר"ח

ה - ד)

(עד)

רְבֵה בַר-בַּר-חֲנָה לא רצה לעסק בשום עסק מעסקי עולם הזה, רק בשביל נשמתו. גם כל תפלותיו לא היו אלא בשביל לקשר נשמתו; אפלו אל תפלות המפרשים בתפלה שהם לצורך הגוף, כגון "רפאינו" ו"ברך עלינו" ושאר צרכי הגוף, לא היה פונתו של רבה בר-בבא חננה בשביל גופו, אלא בשביל נשמתו, שהיה מכוון לפרנסת נשמתו ולרפואתה, כי ממילא כשנתקן שם ברוחניות, נתקן גם בגשמיות (ליקוטי מוהר"ן ח"א יד).

(עה)

צדיקי הדור האמיתיים, העוסקים ברפואת חולי הנפשות, יכולים לעסוק בזה בהצלחה, רק אם הם יודעים תכונת קומת אדם העליון - בחינת צלם אלוקים - בחינת תכונת התורה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג ר"ח ה - ו)

(עו)

עיקר התפילה - המכונה 'אשת חיל' - כשעושים מהתורות תפילות לקיים את התורה, כי כל חיות התורה - על ידי התפילה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ג ר"ח ה - כב)

(עז)

"נַקְבָּה תְּסוּבָּב גְּבֵר" (רמיהו לא, כא). היינו, הנה חדשה נבראת בארץ - שהנקבה תחזור אחר הזכר שישאנה. (רש"י שם; מובא בליקו"ה או"ח ח"ג ר"ח ה - כו)

(עז)

מושה רבנו, ע"ה, זכה, על ידי תפילותיו, למשוך תורה לעולם. (ע"פ ליקו"ה או"ח

ח"ג ר"ח ה - כו)

תורה מט

(עה)

אמונה היא כלי שעל ידה יכולים לקבל כל האורות הגבוהים - כל הסתרי תורה, בדרך אמונה, אע"פ שהם למעלה מדעתו. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ח ה - לו)

(עט)

אין התורה נקראת תורתו של האדם, כי אם כשזוכה לקיימה. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"ג ר"ח ה - לו)

(פ)

עיקר האלקות - בלב. על כן, משתוקק תמיד הישראלי לקב"ה, עד אין סוף ואין תכלית. ולפי להביות הלב, אינו מספיק לו תרי"ג (613) מצוות התורה הקדושה, כי משתוקק להיות דבוק בהקב"ה תמיד, עד שלא יפנה דעתו אפילו לדבר המותר, רק יהיה תמיד דבוק בהקב"ה בלי הפסק רגע.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב נדרים ג - א)

(פא)

מי שעובר איזה עבירה, ח"ו - בזה מקלקל איזה צמצום, וגורם לאור לחזור לעוצמה של אין סוף, שזהו עיקר פגם החטאים; והתיקון על ידי תשובה - שהאדם חוזר ונכלל באין סוף, ואחר כך מצמצם את האור בהדרגה ומושך אותו חזרה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב נדרים ג - ו)

(פב)

קדם הבריאה היה לה' יתברך כל המדות, הן רחמים הן חכמה, אבל היו בבחינת אין סוף, כי לא היו מגבלים, ועל ידי הצמצום עשה אחר כך גבול לכל המדות, עד שאנחנו בני אדם יכולין להבחין מדת טובו ורחמנותו, וההבחנה היא מהשכל והחכמה שהגביל בנו ובכל העולמות (כתב יד רבנו תורה ס"ד

כמדפס בסוף הליקוטי מוהר"ו).

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה נ

תּוֹרָה נ: הַצִּילָה מִחֶרֶב נַפְשִׁי

הַצִּילָה מִחֶרֶב נַפְשִׁי, מִיַּד כָּלֵב וְכוּ' (תהלים כב)

(א)

כל הפוגם בברית, אינו יכול להתפלל בכוונה ולטעום את המתיקות שיש בתפילה, וגם אין תפילתו מתקבלת.

(ב)

מי שזכה לתיקון הברית, הדיבורים של התפילה נשמעים לאוזניו, והמתיקות שורה על מח עצמותיו.

(ג)

ע"י פגם הברית מקלקל מח עצמותיו, ובא לו חולאת ששוברת עצמותיו.

(ד)

ישראל, בהיותם במצרים, השליכו בפסח עצמות לכלבים, כדי לראות אם ישלטו הכלבים על העצמות, שעל ידי זה ידעו את מקומם בתיקון הברית.

(ה)

עזי פנים שבדור הם "הכלבים" שחולקים על תפילת איש הישראלי שלא תיקן בריתו בשלמות.

(ו)

דווקא כשאין צריך האדם להתענות, ומתענה - אמרו עליו חז"ל (תענית יא):
'ליכול כלבא שירותיה', כלומר, הכלב - הסיטרא אחרא - תאכל מזונו.
אבל, מי שצריך להתענות - מצווה עליו להתענות.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה נא

תורה נא: אמר רבי עקיבא

אמר רבי עקיבא: כְּשֶׁאַתֶּם מְגִיעִין לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר, אֵל תֹּאמְרוּ מִים מִים, שְׁנֵאָמַר: דְּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינַי (תניגה ז')

(א)

השקר מזיק לעיניים בגשמיות ורוחניות, היינו עיני השכל מתקלקלים ואינם מראים לו את האמת כמו שהיא.

(ב)

"חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת" (שבת נה:). לכן, השקר מזיק לעיני ההשגחה - מסלק את עיני הקדוש ברוך הוא מעליו, כלומר שאין האדם מרגיש את השגחתו.

(ג)

הדמעות באים ממותרי המרה שחורה שבגוף, כלומר מהעצבות; והטבע דוחה אותם לחוץ דרך העיניים.

(ד)

המרה שחורה - העצבות - שואבת את חיותה מעכירות הדמים שאינם טהורים; ועכירות הדמים בא על ידי שקר.

(ה)

אי אפשר לדבר שקר, עד שיעפרו דמיו; ואי אפשר לומר אמת, עד שיזכך ויטהר דמיו.

תורה נא

(ו)

הדיבור הוא כח היוצא מהנפש, והנפש היא הרוחניות המולבשת בדם. לכן, לפי עכירות או זיכוך וטוהר הדמים - כך הדיבור של האדם.

(ז)

התהוות השקר, שהוא הרע והטומאה, הוא מחמת הריחוק מ'אחד' - מהקדוש ברוך הוא, כי האמת הוא רק אחד והשקר הוא הרבה; כי אפשר לומר, למשל, על זהב - אין סוף שקרים - שהוא נחושת, ברזל וכו', אבל אמת אפשר לומר רק אחד - שהוא זהב, כמו שהוא באמת.

(ח)

כל מה שהוא נגד רצונו של אדם נקרא 'רע', ונגדיות יכולה להיווצר כשיש יותר מאחד. לכן, בדבר אחד אין שייך נגדיות ואין רע.

(ט)

לעתיד לבוא, כשידעו כל העולם שהקדוש ברוך הוא אחד, וכל פרטי המציאות הם אחדותו הפשוט, יתבטל כל השקר - הרע, הנגדיות והדמעות, שכל זה קיים רק כשאין יודעים שה' אחד וכולו טוב.

(י)

קודם הבריאה, כשהיה הכל בכח ועדיין לא הוציא הקדוש ברוך הוא את הבריאה לפועל, היה הכל אחד - הכל טוב - הכל אמת - הכל קודש.

(יא)

'טהור' שייך לומר רק כשיש לעומתו טומאה; והטהרה היא הממוצע בין הטומאה לקודש, ועל ידי הטהרה נתקנת הטומאה.

תורה נא

(יב)

הבחירה היא הטהרה, שהיא הממוצע בין שני דברים - בין הקודש לטומאה.

(יג)

כשהוציא הקדוש ברוך הוא את הבריאה מהכח אל הפועל, נתהווה מיד הבחירה בין הכח לפועל - בין הקודש לטומאה.

(יד)

הטהרה היא סימן ורושם להשתלשלות. כלומר, מיד כשהשתלשלה הטהרה ונבראה מהאחד - מהקודש - זה סימן שממנה יכול להשתלשל, חס ושלום, ההיפך, היינו הרע והטומאה.

(טו)

כל האפשרות לזכך ולהעלות את הטומאה לטהרה נובע רק מפני שהטומאה השתלשלה מהטהרה.

(טז)

עיקר אחיזת השקר, שהוא הטומאה, הוא רק מחמת הריחוק מה'אחד'. כי ככל שמתרחקים מאחד, מתהווה ריבוי - נוצרים שניים, שלושה וכו', שהוא השקר, כי רק אחד הוא האמת, ואילו שניים ושלושה הם חיבור של כמה אחדים.

(יז)

על ידי שהקדוש ברוך הוא משגיח על הבריאה בכללות ובפרטות, הבריאה חוזרת להיות אחד איתנו יתברך, כמו לפני יציאתה מהכח אל הפועל.

תורה נא

(יח)

אין קיום וחיות לשום נברא ללא השגחת ה'. כאשר האדם מרגיש את השגחת ה' - הוא נקרא 'מושגח', וכשאינו מרגיש בהשגחתו יתברך - הוא נקרא 'מושגח משאריות השגחה'.

(יט)

על ידי שאדם דובר אמת והולך בדרך האמת, השגחת הקדוש ברוך הוא עליו תמידית. אבל, על ידי השקר, מסיר את השגחתו מעליו, ואין חיותו אלא משאריות ההשגחה.

(כ)

"מני יעלה בהר ה'?" (תהלים כד, ג). פירוש: מי יזכה להיות דבוק בקדוש ברוך הוא ושהשגחתו, יתברך, תהיה עליו תמיד? "נקי כפיים" - מעוונות, "ובר לבב" - בלי שקר.

(כא)

שכר עולם הבא - "עין לא ראתה אלקים זולתך" (ישעיהו סד, ג): כי מאחר שלעתיד יהיה כולו אחד, כמו לפני הבריאה, לא יהיה עין שיראה את שכר עולם הבא, רק "אלקים זולתך", והבן.

(כב)

בוודאי, בסוף האחרון לא יהיו כולם שווים בהנאה של העולם הבא, אלא כל אחד, לפי עבודתו והשתדלותו, כך יזכה להשיג את הקדוש ברוך הוא. וקשה - מאחר שיהיה כולו אחד, איך שייך חילוק בין אדם לחברו? אך יש בזה סוד שאי אפשר להבינו; והדברים עתיקים.

[א'ה: לכאורה, יש תירוץ לקושיא הנ"ל בדברי רבינו'ל (ליקוטי מוהר"ן ח"א כא): 'כִּי מְלֶאֶה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת ה', כַּמִּים לַיָּם מְכֹסִים'. כִּי בְּהִשְׁכַּל הַמְּשֻׁתָּף - יְהִיוּ כָּלֵם שְׁוִים - שֶׁהַכֹּל יִדְעוּ אֶת ה', אֶפְלוּ עֲכו"ם. אֲךָ בְּעִמְקוֹת הַחֲכֻמָּה, יִהְיֶה כֹּל אֶחָד לְפִי מְדַרְגָּתוֹ, כַּמִּים

תורה נא

המכסים לים - שְׁלֹמְעֵלָה הַמַּיִם שׁוֹיִם בְּכֹל מְקוֹם, אֲךָ בְּעִמְקוֹת הֵם מְבַדְּלִים מְאֹד, כִּי בְּזוֹה הַמְּקוֹם - הַמַּיִם נְמוּכִים וְסַמוּכִים לְאַרְצָא, וּבַמְּקוֹם אַחֵר - עֲמֻקִּים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבַמְּקוֹם אַחֵר הֵם עֲמֻקִּים עַד הַתְּהוֹם. כֵּן יִהְיֶה בְּהַשְׁגַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעֵתִיד^א. אֲךָ עַדִּיךָ הַקּוֹשִׁיא הַנִּלְ - בַּמְּקוֹמָה עוֹמְדָת, הַיּוֹת שְׂרַבִּיז^ל אִמֵּר שִׁישׁ בּוֹה סוּד[]].

(כג)

כשמאמינים שהכל נברא על ידי הקדוש ברוך הוא, והוא משגיח בעיני השגחתו תמיד ומנהיג הכל כרצונו לבד - בזה נעשה הכל אחד - קודם

הבריאה ואחר הבריאה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א שחיטה איבר מן החי ג - א)

(כד)

עיקר האמת - כשיודע האמת - שאי אפשר להשיג בדעתו עצם האמת,

ורק על ידי האמונה אפשר להשיג האמת. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ד - א)

(כה)

אין שום נברא בעולם שיהיה לו בחירה, אלא האדם; כי המלאך טהור ואין

לו בחירה, וכן הבהמות - אין להם בחירה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - א)

א"ה: לדעת רש"י יש בחירה, כמו שכתב (בראשית א, יא): "עץ פרי - שיהא טעם העץ

כטעם הפרי; והיא (הארץ) לא עשתה כן, אלא "ותוצא הארץ עץ עושה פרי", ולא

העץ פרי. לפיכך, כשנתקלל אדם על עוונו - נפקדה גם היא על עוונה ונתקללה".]

(כו)

הבחירה היא חידוש והפלא הגדול ביותר מכל יצירת מעשה בראשית.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - א)

(כז)

על כל אדם, בפרטיות, עובר מה שעובר, כפי השגחתו יתברך; וכמו כן,

נשתנה דעת האדם מחברו, כפי טבעו ושורשו וכפי מה שעובר עליו. ועיקר

תורה נא

הבחירה - שיבחר באמונה שהכל לטובתו, והכל רמזים ממנו יתברך לקרבנו.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - א)

(כח)

אם היו כל בני אדם מתנהגים כך - לכלול הכל באחד - לדעת שכל השינויים הם ממנו יתברך, היה הכל באהבה ושלוש ואחדות, והיה כל העולם

מתוקן בתכלית התיקון. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - א)

(כט)

אם לא היה הצמצום והסתלקות הדעת, לא היה באפשר שתצא הבריאה

מכח לפועל. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - ח)

(ל)

הנפש היא חלק אלוקי ממעל - בחינת קודם הבריאה, והגוף הוא עשייה

- בחינת אחר הבריאה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - י)

(לא)

מישפטו של הקדוש ברוך הוא אמת תמיד, כי עיקר כוונתו יתברך - לדון ולשפוט את כל העולם במשפטיו האמיתיים, באופן שיבוא כל אחד אל

תכלית הטוב הנצחי - להיכלל בו יתברך. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - יב)

(לב)

הדין בראש השנה, וכן הדין של לעתיד לבוא - הכל באופן שסוף סוף יוכל האדם להיכלל בו יתברך; כי עיקר העונש הוא בשביל זיכור. (ע"פ ליקו"ה

יו"ד ח"א ריבית ה - יב)

(לג)

על ידי אמונת ההשגחה - על ידי זה נכלל אחר הבריאה בקודם הבריאה.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - יד)

תורה נא

(לד)

יש מלאכים הנקראים 'חסד' - על שם מידת החסד, וכן יש שנקראים 'אמת', כי נמשכים ממידת אמת. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - טז)

(לה)

בזה העולם - עיקר שלימות האמת היא האמונה, כי עיקר האמת - לידע שאי אפשר להשיג עצם האמת, כי עצם האמת הוא הקדוש ברוך הוא לבד.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - כא)

(לו)

אמת ודעת הם בחינה אחת, כי עיקר הדעת - להשיג ולידע אמיתת הדבר כמו שהוא באמת. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - כב)

(לז)

באמת לאמתו, מידת הרחמים ומידת הדין - הכל אחד, רק שאי אפשר להשיג זאת. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - לא)

(לח)

משה רבנו, ע"ה, השיג את הקדוש ברוך הוא בבחינת שם העצם, שהוא שם הוי"ה, ברוך הוא, אבל לא טעה לחשוב שהשגה זאת היא עצמותו יתברך - אלא לבושיו בלבד. וכן הצדיקים הגדולים, שמשיגים את הקדוש ברוך הוא בשם ש"ד, נזהרים מלטעות ולחשוב שזו תכלית ההשגה. (ע"פ ליקו"ה

יו"ד ח"א ריבית ה - לב)

(לט)

כשרעה הקדוש ברוך הוא לענוש את ישראל על מעשה העגל ולכלותם, ח"ו, הבין משה רבינו שאינו צריך להסתכל על פשטות דברי ה' יתברך כפי דעת האדם. לכן, לא הסתכל על שום סברות אמיתיות לפי הדעת הפשוט, והתחזק בתפילה לבטל הגזירה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - לג)

תורה נא

(מו)

כשרואה הקדוש ברוך הוא שהאדם חפץ באמת באיזה עניין, רק שראה שהאדם טעה במשהו, הוא מרחם עליו ומרמז לו בדרכיו הנפלאים שיש

מטעותו. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - לה)

(מא)

המנחשים, בשקריהם, תולים את כל מאורעות האדם בשינוי הזמן ובשאר השינויים הנעשים בעולם, ואומרים על עונה פלונית יפה להתחיל ובעונה פלונית לא יפה וכו', כאילו הכל מתנהג על פי סדר העיתים והזמנים

ומערכת המזלות - שזה עיקר הכפירה והשקר. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - מח)

(מב)

מזה שאפשר לשכל אנושי להבין - מצווה להבין את אותו הדבר על בוריו; ובמה שאי אפשר להבין - צריכים לסמוך על אמונה. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א ריבית ה - נב)

(מג)

עיקר השלמות בעבודת השם - שיעבוד את הקדוש ברוך הוא בשתי בחינות - בבחינת בן ובבחינת עבד. בן עושה למען אביו גם מה שלא צוה

עליו. עבד עושה רק מה שצוה. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ז; ועיין ליקו"ה יו"ד ח"ב עבדים ב - ד)

(מד)

על ידי שמכניסים אמת בתוך הבריאה, שהיא שקר - שהיא בחינת דימויים, בחינת לבושים לאין סוף - על ידי זה מקשרים כל הבריאה לשורשה - לקדוש ברוך הוא, בבחינת כולו אחד - אחר הבריאה נכלל בקודם הבריאה.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב עבדים ב - א)

(מה)

עיקר הוא הידיעה, ועל ידי הידיעה נכללים בקדוש ברוך הוא. (ע"פ ליקו"ה חו"מ

תורה נא

(מו)

העולם מתקיים מחמת כח הבחירה, שמסתיר את הידיעה שהכל - אלקותו יתברך; כי הבחירה של האדם היא מסך מבדיל בין העולם לבין שורשו - לבין הקדוש ברוך הוא, כאילו האדם הוא מציאות נפרדת שפועלת בכוחה. הסתרת הידיעה שהכל בהשגחתו יתברך, מהאדם, היא בחינת תחילת הצמצום של החלל הפנוי, שעל ידי צמצום זה יש אפשרות שיתגלו המידות, ותהיה בחירה לאדם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ג)

(מז)

"כי כשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולמות כדי להיטיב לזולתו, כי מידתו להיטיב, והיה אורו מתפשט לאין סוף, וצמצם את אורו לצדדין, ונשאר חלל פנוי; ובתוך החלל ברא כל העולמות, בדבורו ובחכמתו, כמו שכתוב: "בדבר ה' שמים נעשו" וכו', וכמו שכתוב: "כולם בחכמה עשית". והחלל הפנוי מכונה בשם 'פרעה', כי שם גילה אורותיו אחר כך. וקודם הבריאה היה להשם יתברך כל המידות - הן רחמים, הן חכמה, אבל היו בבחינת אין סוף, כי לא היו מוגבלים. ועל ידי הצמצום, עשה, אחר כך, גבול לכל המידות, עד שאנחנו בני אדם יכולים להבחין מידת טובו ורחמנותו. וההבחנה היא מהשכל והחכמה שהגביל בנו ובכל העולמות".

(כתב יד רבנו, נדפס בסוף הליקוטי מוה"ר ז)

(מח)

אי אפשר לגלות אלקותו יתברך, כי אם על ידי שיהיה אדם בעל בחירה בעולם - שיוכל לטעות לחשוב שהכל טבע, ח"ו, ללא אלקותו יתברך. ואם לא היו עולמות שנותנים אפשרות לטעות, מי היה יודע ממנו יתברך, כי הכל היה חוזר להיות אחד לבד כמו קודם הבריאה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ג)

תורה נא

(מט)

אם לא נתהווה תיכף הבחירה, לא היה שום קיום לעולם כלל, והיה כל העולם חוזר לשורשו ולמציאותו הראשון מיד, ולא היו יודעים ממנו כלל, כמו קודם הבריאה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין א)

(נ)

אם לא הייתה שום בחירה - שגם אחר הבריאה היו יודעים בידיעה גמורה מאלקותו יתברך כמו שהוא באמת, לא היה שום קיום לבריאה, והכל היה חוזר לשורשו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין א)

(נא)

אם גם אחר הבריאה היו הכל יודעין האמת בלי שום ספק, ולא היה שום מקום לטעות, היתה הבריאה חוזרת מיד למקומה הראשון, והיה נחרב העולם לגמרי, כי היה בטל במציאות על ידי הידיעה האמיתית, שהיא אחדותו. על כן, עיקר קיום העולם הוא רק על ידי הבחירה שנתהווה תיכף אחר הבריאה - אחר שיצאה הבריאה מכח אל הפועל. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין א)

(נב)

על ידי הידיעה שהכל ממנו יתברך - נכלל הכל באחד, ואף על פי כן יש קיום לעולם, כי נכלל באחד בבחינת רצוא ושוב - בחינת מטי ולא מטי (יודע ולא יודע). כי מאחר שכבר משברים הכפירות, ומאמינים שגם המסך המבדיל בעצמו, והבחירה בעצמו - הכל ממנו יתברך, אז נכלל הכל באחדותו, בבחינת רצוא ושוב - בחינת רדיפה ומעכב - משיג ולא משיג. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין א)

שלוחין א

(נג)

לְעֵתִיד, בְּעַת הַקֶּץ, יִתְבַטֵּל הַטֵּבֵעַ לְגַמְרִי, וְלֹא יִהְיֶה, רַק הַשְּׂגָחָה לְבַד, כְּמָה שֶׁכְּתוּב (ישעיה נא, ו): "כִּי הַשָּׁמַיִם כְּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כְּכַבֵּד תִּבְלָה". הַיְנוּ,

תורה נא

שְׁיִתְבַּטֵּל הַטֶּבַע - שֶׁהִיא עַל פִּי מַעְרַכְת הַכּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת, וְזֶהוּ 'נִמְלָחוּ'. הִינּוּ, שְׁיִתְבַּלְבְּלוּ וְיִתְעַרְבְּבוּ כָּל הַמְזֻלוֹת, וְלֹא יִהְיֶה שׁוּם מְזֹל, רַק הַשְּׂגָחָה (ליקוטי מוהר"ן ח"א רן) (א"ה: כלומר ידעו שגם הטבע היא השגחה).

(נד)

צריך להאמין בַּאֲמַת - שגם אחר הבריאה, הקדוש ברוך הוא מקיים הכל בהשגחתו, ולהאמין שגם הטבע הוא השגחה, רק שהוכרח שיהיה בדרך הטבע, כדי שתהיה בחירה ומקום לטעות - שזוהו עיקר קיום העולם, כי מתוך החושך ניכר האור. ועל ידי האמת הזו נכלל אחר הבריאה בקודם הבריאה, ואז כולו אחד - כולו טוב. (ע"פ ליקוטי מוה"מ ח"א שלוחין ג.)

(נה)

מוחין דגדלות היא הידיעה שיודעים שהכל בהשגחתו יתברך. (ע"פ ליקוטי מוה"מ

ח"א שלוחין ג.)

(נו)

הדלקת נר חנוכה הוא בחינת אור השגחתו יתברך - שאנו ממשיכים אור ההשגחה על ידי ההדלקה (כלומר, על ידי ההדלקה מזכירים את הנס שנעשה בהשגחה פרטית, ולא בדרך הטבע). (ע"פ ליקוטי מוה"מ ח"א שלוחין ג.)

(נז)

כח הבחירה שניתן לאדם לעשות נגד רצון הקדוש ברוך הוא - הוא הנותן לו מציאות כנברא - ישות ובריאה נפרדת. כי לפני הבריאה, הכל היה אחד השלם בלי שום הרכבה. אחר הבריאה, נפרדו מהקדוש ברוך הוא - מחכמתו - ויצאו לפועל כל פרטי המציאות, ובעיקר האדם. לכן, מוכרח שתהיה בחירה לאדם, שזוהו בריאת העולם וקיומו. ואילו, לעשות רצונו של הקב"ה - זה בעצמו חזרת הבריאה לשורשה - להכלל באלקות, כמו קודם הבריאה. וזה צריך להיות ברצוא ושוב כדי להשאיר הבחירה.

תורה נא

(נח)

עיקר המעלה הוא כשיודעים מהשגחתו יתברך במקום שאפשר לטעות ולחשוב שאין שם השגחה. על כן, צדיק גמור שלא חטא מעולם, לפי בחינתו וקדושתו - אין אצלו חילוק בין קודם הבריאה לאחר הבריאה, כי הוא דבוק בקדוש ברוך הוא תמיד, כי הוא לא בא לידי חטא - שמפריד בין קודם הבריאה לאחר הבריאה. ועל כן, אין מעלתו כל כך, במה שכולל אחר הבריאה בקודם הבריאה, מאחר שאין אצלו אחר הבריאה כלל, כי לא בא לידי חטא ולא נפרד מהקדוש ברוך הוא, שזהו עיקר בחינת אחר הבריאה, כי על ידי חטאו נפרדה הבריאה משורשה - מהקב"ה. וכשזוכה אחר כך לחזור בתשובה, חוזר ומשיב ומעלה הכל לה' יתברך, ועל כן מעלתו גדולה

ביותר. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ג)

(נט)

על ידי אמונה באור ההשגחה גם בלילה - שהוא בחינת חושך - בחינת טבע - כשיודעים שהכל רק בהשגחתו יתברך, על ידי זה נכלל לילה ביום - לבנה בחמה - טבע בהשגחה - אחר הבריאה בקודם הבריאה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ

ח"א שלוחין ג)

(ס)

ה' יתברך מחיה את כולם. לכן, גם השקר בעצמו מקבל חיות מה' יתברך, בשביל שיהיה בחירה. וזה בחינת דמעות, שהם קלקול הראות - קלקול ההשגחה, שהיא הראות של ה' יתברך. ובאמת, אלו הדמעות הם כח הראות בעצמו שיורד להשגית, כי בדמעות מלובש כח הראות, כי משם נמשכו

הדמעות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ג)

(סא)

כשאנו בוכים מתוך הבריאה הזו לה' יתברך, כבן לפני אביו, על מנת להתקרב אליו - בבכייה זו אנו מעלים ומקשרים את כל הדמעות - שהן

תורה נא

בחינת אחר הבריאה, שהיא בחינת הסתרת ההשגחה - לשורשן - לבחינת השגחה - לבחינת אחד. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין א)

(סב)

אם יבכה האדם כמה וכמה פעמים בלי שיעור לפני ה' יתברך באמת, אז בודאי יעורר רחמיו יתברך וינצל מליפול בחלקו של עֵשָׂו - בכפירה, ויזכה להתקרב אליו יתברך ולהיכלל בו. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין א)

(סג)

"בשמאלה עושר וכבוד" (משלי ג, טז) - שְׁמָאל היא אחר הבריאה. וכל זמן שאין נכלל שמאל בימין, דהיינו שאין נכלל הבריאה בקודם הבריאה - בהשם יתברך, אז בודאי אי אפשר לקבל שפע ופרנסה, מאחר שרחוקים מהשורש, אשר הוא מחיה את כולם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין א)

(סד)

עיקר המשכת השפע לישראל הוא כְּשֶׁשְׂמָאל נכלל בימין - הבריאה נכללת בקב"ה, היינו כשאנו זוכים להתגבר באמונת ההשגחה - שהכל מאתו יתברך לבד, ואין שום טבע בעולם - אז ממשיך ה' יתברך שפע וחיות לבריאה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין א)

(סה)

שָׁם - בשורשו - השפע דק, זך ומצוחצח, עד שאין שייך לקרותו בשם שפע ועשירות, רק כשאחר הבריאה - בחינת שְׁמָאל - מקבלת את זה האור על ידי ההשגחה, שעל ידי זה נכלל אחר הבריאה בקודם הבריאה, אז נצטייר השפע ונקרא בשם עשירות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין א)

(סז)

יחוד קודשא ב"ה ושכינתא (הקב"ה והשכינה), הוא בחינת היכללות אחר הבריאה בקודם הבריאה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין א)

תורה נא

(סז)

הבורא יתברך נקרא 'קודשא בריך הוא', והמשכת חיותו - שמחיה את כל העולמות - את כל המציאות - נקראת 'שכינה'. ובאמת, כולו חד, כי ה' אחד ושמו אחד, כי חיותו (שמשיע לעולם) דבוק בו יתברך באחדות גמור, רק שנתן מקום לטעות כאילו המציאות נפרדת ממנו, למען הבחירה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ג)

(סח)

סוד התכללות הבריאה בקודם הבריאה אי אפשר להשיג בדעת, כי אם באמונה לבד. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ג)

(סט)

כפי שאדם מסתכל בעיניו תמיד לה' יתברך, כמו כן ה' יתברך משגיח בעיני השגחתו יתברך עליו תמיד. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ג)

(ע)

עיקר החטא שגורם להפריד את אור ההשגחה מהבריאה הוא החטא של פגם העיניים - שמסתכל בעיניו במה שאסור, וכאילו אין רואים אותו - אין השגחה. ועל כן, על ידי הדלקת נר חנוכה למטה מעשרה טפחים - הנר שמזכיר את הנסים שנעשו בהשגחתו יתברך, נמשך אור ההשגחה למטה - לידע שה' יתברך בכל מקום; ועל ידי זה נתקן החטא, וחוזר ונכלל אחר הבריאה בקודם הבריאה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ג)

(עא)

כל מה שבאים יותר לבחינת רבים - ליותר אפשרויות - יותר פרטים - שזה ההיפך מהיחוד והאחד - שם אחיזת השקר ביותר, כי האמת הוא רק אחד. לכן שם - בבחינת רבים - אפשרות הבחירה גדולה יותר, ושם צריכים להתגבר ולשבר הבחירה - להאמין שגם שם מאירה השגחתו יתברך ושהכל ממנו יתברך, ואז זוכה לאור גדול ביותר - אור הדעת. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין ג)

תורה נא

(עב)

הכח לבחור להאמין במציאותו יתברך, או להיפך, ח"ו, נותן גילוי למציאותו, כי "אין מלך בלא עם" (ר' בחיי בראשית לת, ל וכן במדבר כב, ב; פרקי דר"א פ"ג).

(עג)

בכל יום מימי החנוכה הולך ומוסיף נר, כי בכל יום שבא אחר כך הוא בחינת ריבוי יותר, ששם אחיזת השקר יותר, ואנו ממשיכים אור ההשגחה על ידי הדלקת הנר, עד שיודעים שגם בבחינת הרבים, ששם השקר - גם זה נמשך ממנו יתברך, למען הבחירה - כדי שיופך האור מתוך החושך. (ע"פ

ליקו"ה חו"מ ח"א שלוחין א)

(עד)

אהרן הכהן זכה להתפשטות הגשמיות להכליל באין סוף בראיונו, כדברי המדרש: באותה שעה לבש אלעזר בגדי אהרן, ואהרן בגדי אלעזר ונכנסו שניהם למערה (בהר ההר), וראו נר דלוק ומיטה מוצעת ושלחן ערוף. אמר משה לאהרן הסב על המטה, הסב, פשוט רגליך, פשוט, קפוץ את עיניך, קפץ, סתום פיה, סתם, ויצאתה נשמתו (היינו הדביק מחשבתו בקב"ה). באותה שעה חמד משה למיתתו של אהרן ואמר: אשרי אהרן שמת במיתה זו, אמר לו הקב"ה, תיך וחי ראיך שבמיתה זו אתה מת, שנאמר ומות

בהר". (פתרון תורה פרשת 'זאת חוקת התורה' עמוד 189).

(עה)

פעם אחת סיפר רבנו ז"ל מעשה מארץ ישראל, ובא (אחר כך) רבנו ז"ל לדבקות גדולה כל כך עד כלות הנפש ממש, והיה אז חושף בבית, כי כבר היה אחרי הזמן של מוצאי שבת קדש, (מספר אברך שהיה שם): "ואני ראיתי והרגשתי שמרוב דבקותו הוא קרוב ליציאת נשמה. רצתי החוצה והבאתי נר ונפסקה דבקותו ושב לחיותו". (פעולת הצדיק שיחה תשמ"ב).

תורה נא

(עו)

"וּפְעַם אַחַת נָטַל (רַבֵּנוּ) אֶת יָדָיו וּבָרַךְ בְּרַכַּת הַמוֹצֵיאַ בְּסַעֲדַת לַיִל שֶׁבַת קֹדֶשׁ, וְגַם כָּל הַמְּסַבִּין עַל שְׁלַחֲנוּ בְּרַכּוֹ בְּרַכַּת הַמוֹצֵיאַ וְאָכְלוּ אֶת פֶּתֶם. וְתַכְף אַחַר שְׁאָכַל פְּרוּסַת הַמוֹצֵיאַ עָלָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְמָקוֹם שְׁעָלָה וְהִתְדַבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּדַבְּקוֹת גְּדוֹל וּבִירְאָה נּוֹרְאָה. וַיֵּשֶׁב בְּשִׁתְיָקָה וּבְעֵינָיִם פְּקוּחוֹת וּבְדַבְּקוֹת עֲצוּם וְנִפְלֵא כָּל הַלְיָלָה, וְלֹא הוֹשִׁיטוּ שׁוּם מֵאָכַל עַל הַשְּׁלַחַן כִּי נִבְהָלוּ מִפְּנֵי מָאֵד, וְהָיוּ מִתִּירָאִין לְבַלְבֵּל אוֹתוֹ. וּבִתְוֹךְ כֶּף הָאִיר הַשְּׁחַר וְתַנְיָן הַחֲמָה וּבְרַכּוֹ בְּרַכַּת הַמְּזוּן וְנִפְטְרוּ מֵעַל הַשְּׁלַחַן (חיי מוהר"ן ר"מ).

(עז)

"וְהִנֵּה פָּרַח מִטֵּה אֶהָרָן לְבֵית לִוִי" הֵינּוּ שֶׁהַחֶסֶד - בְּחִינַת אֶהָרָן, צָרִיף לְקַבְּלוֹ עַל-יַדֵי הַכֹּלֵי, שֶׁהוּא בְּחִינַת יְרָאָה סְטָרָא דְלִוִי, וְזֶה בְּחִינַת (מְהִלִּים ט): "בְּגִבּוֹרוֹת יִשַׁע יְמִינוֹ" (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ד).

(עח)

הַשְּׁנַיִם מוֹרָה עַל חֶסְרוֹן, וְאַצֵּל הַקְּבָ"ה אֵין שְׁנַיִים, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב: "אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי", כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲמַת וְהוּא אֶחָד בְּלֵי שְׁנַיִם, חַס וְשְׁלוֹם, כִּנּוּי ל, וְהַשְּׁנַיִם הוּא רַק אֲצֵל הַמְּקַבְּלִים, כִּי כִּפֵּי הַמְּקַבְּלֵי כֵּן נִתְהוּהוּ אֲצֵלוֹ הַשְּׁנַיִם, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵין בּוֹ שׁוּם שְׁנַיִם, חַס וְשְׁלוֹם (ליקוטי מוהר"ן ח"א רנ"א).

(עט)

לְכָל דָּבָר בְּעוֹלָם יֵשׁ אֶת הַפּוֹכּוֹ, טוֹב וְרַע, חוֹשֶׁךְ וְאוֹר וְכוּ', וְרַק כֶּף נּוֹכַח לְהַבִּין אֶת הַמְּצִיאוֹת, כִּי לוֹלֵא הַחוֹשֶׁךְ לֹא הֵינּוּ קוֹלְטִים אֶת הָאוֹר.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה נב

תורה נב: הַנְעוֹר בַּלִּילָה

רַבִּי חֲנִינָא בֶן חֲכִינָאי אוֹמֵר: הַנְעוֹר בַּלִּילָה, וְהַמְהִלָּה בְּדַרְךְ יְחִידִי, וּמִפְּנֵי
לְבוֹ לְבַטְלָה - הָרִי זֶה מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ (אבות פ"ג)

(א)

רק הקדוש ברוך הוא מחויב המציאות, וכל שאר פרטי הבריאה - אין חיוב שיהיו קיימים במציאות; כי הקדוש ברוך הוא ברא את הכל מאין ליש, על ידי צמצום אורו יתברך, וביכולתו ואפשרותו היה לבוראם, או לא.

(ב)

הַעוֹלָם ומְלוֹאוֹ הוא אֲפֹשְׁרֵי הַמְּצִיאוֹת, כִּי רַק הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד הוּא מְחַיֵּב הַמְּצִיאוֹת, אֲבָל כָּל הַעוֹלָמוֹת, עִם כָּל אֲשֶׁר בָּהֶם, הֵם אֲפֹשְׁרֵי הַמְּצִיאוֹת, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ בְּרָאָם יֵשׁ מֵאִין, וּבִיכוּלְתּוֹ וְכַחוֹ וְאֲפֹשְׁרוֹתּוֹ, יִתְבָּרַךְ, הֵיךְ לְבָרָאָם אוֹ שְׁלֵא לְבָרָאָם. עַל - כֵּן, בְּוַדַּאי כָּל הַעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ הוּא אֲפֹשְׁרֵי הַמְּצִיאוֹת. אִךְ מֵאִין נִמְשָׁךְ הַטְּעוֹת - שְׂיִכּוּלִין לְטְעוֹת, חֶס וְשְׁלוֹם, שֶׁהַעוֹלָם הוּא מְחַיֵּב הַמְּצִיאוֹת, חֶס וְשְׁלוֹם? דַּע שֶׁזֶּה נִמְשָׁךְ מִחֻמַּת שְׂפָאֲמַת, עַתָּה - שְׂכַבְרֵי נֶאֱצְלוּ וְנִמְשְׁכוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל - עַתָּה בְּוַדַּאי הַעוֹלָם הוּא בְּבַחֲיִנַת מְחַיֵּב הַמְּצִיאוֹת, כִּי כָּל הַעוֹלָם וּמְלוֹאוֹ - הַכֹּל לֹא נִבְרָא, אֶלָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, כִּידוּעַ.

(ג)

עֵיקַר הַכוּוּנָה בְּמָה שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַכֹּל בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל - כְּדֵי שִׁיעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ וְתִתְגַּלֶּה מַלְכוּתוֹ בְּעוֹלָם; וְעַל יְדֵי שִׁיעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ, יוּכַלְלוּ בּוֹ

תורה נב

יתברך, כמו לפני הבריאה, וכל הבריאה - המסייעת לגלות מלכותו -
תוכלל אף היא, עם ישראל, בה' יתברך.

(ד)

כדי להיכלל בקדוש ברוך הוא ולהתאחד עמו כמו לפני הבריאה, צריך
האדם לביטול - שיבטל ישותו (גאוותו) לגמרי.

(ה)

אי אפשר לבוא לביטול, אלא על ידי התבודדות, היינו לקבוע לו מקום
פנוי מבני אדם, ולהיות רק עם הקדוש ברוך הוא, ולדבר עמו יתברך, ולבקש
ממנו שיבטל ממנו את כל התאוות והמידות הרעות, שהם ישות
וגשמיותו.

(ו)

עיקר ההתבודדות הוא בלילה, בעת שהעולם פנוי מטרדות עולם הזה. כי
כאשר כולם טרודים בענייני העולם, האוויר נטמא מהמחשבות של האנשים,
וטרדות אלו מפריעות לאדם לדבק מחשבתו לקדוש ברוך הוא ולזכות
לביטול.

(ז)

מי שיושב בין אנשי ניאוף, או במקום שהיה בו ניאוף - על ידי זה בא
להרהורים רעים. (ספר המידות, הרהורים ח"א יח)

(ח)

צריך להשתדל שההתבודדות תהיה במקום שאין הולכים שם אנשים בכלל,
אפילו לא ביום; כי אם הלכו שם אנשים, מחשבותיהם וטרדותיהם
נשארות במקום, אף שהם עזבו את המקום.

תורה נב

(ט)

בזמן ההתבודדות, צריך לסלק מחשבתו מכל ענייני העולם הזה, ולדבק מחשבתו בקדוש ברוך הוא, ואז יזכה לבטל עצמיותו ולהיכלל בו יתברך.

(י)

עיקר הבריאה הייתה על מנת שתסייע לאדם לזכות לחזור ולהיזבק בשורשו - בקדוש ברוך הוא. כי כל פרט בבריאה הוא לבוש וצמצום לאלקות.

(יא)

ככל שזוכים לעשות את רצון ה' ביותר - כך זוכים להיכלל בו יותר.

(יב)

התגלות הבריאה היא בחינת אור, וקודם הבריאה - בחינת חושך; כי חושך נקרא משום עומק המושג - מה שאי אפשר להשיג. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ערבית ג.)

(יג)

אין מקום לדון בשאלה, האם הקב"ה בתחילת הבריאה נתן כח לבריאה לקיים את עצמה בעצמה, היינו שהעץ יתן פרי, והפרי בעצמו ידאג לקיום של העץ על ידי הגרעין שיזרע באדמה והוא יצמיח את עצמו, וחוזר חלילה, וכו' וכו', או נאמר שהקב"ה דואג בכל שניה ושניה לכל הפעולות שיתנו קיום לאילן, דהיינו הוא מנשב את הרוח כדי שינשרו העלים וידשנו את האילן, והגרעין יפול וכו'? השאלה הזו קיימת רק במקום שיש מציאות של זמן, והיות שהקב"ה מעל הזמן, מעל המושגים של עבר, הווה, עתיד, אזי פעל בעבר, או פועל עכשיו וכו', זה היינו אף, כי אין אצלו את המושג

זמן, והבן. (עיון בליקוטי מוהר"ן ח"ב ס"א.)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה נג

תּוֹרָה נג: ה"א הַדְעַת

עיקר ההולדה - על ידי הדעת; ועיקר הדעת - כשמוציא שכלו שהיה גנוז - שלא השתמש בו עדיין - לפועל. כי גם לקטן יש דעת, אך היא בכת, ולכן קטן אינו מוליד.

(ב)

מי ששלם בדעתו, כלומר שהשיג בדעתו את כל מה שאפשר לדעת האדם להשיג - כל אחד לפי בחינתו, אזי הוא קרוב לדעת הקדוש ברוך הוא, ודעתו יונק מדעת הקדוש ברוך הוא.

(ג)

על ידי העסק שמתעסקים עם בני אדם לקרבם לקדוש ברוך הוא, על ידי התורה - על ידי זה נשלמת דעתו של המקרב, כי הם מחדדים שכלו, על ידי ששואלים ומתעניינים.

(ד)

הטעם שהצדיקים מייגעים עצמם לקרב את ישראל לקדוש ברוך הוא - כדי להגדיל ולהשלים דעתם, ולא כדי להרבות כבודם, חס ושלום.

(ה)

ביד הצדיקים לפקוד עקרות, כי הם שלמים בדעתם וקרובים לדעת הקדוש ברוך הוא - בורא הכל.

תורה נג

(ו)

צריך האדם שיהיה חומר גופו ממוזג במזג השווה, כדי שיהיה כלי המוכן וראוי לקבל שכל.

(ז)

כדי להגיע לשלמות הדעת, צריך להיות לצדיק גם יראת שמים, וגם צריך לתלמידים שיחדדו שכלו.

(ח)

השכל אנושי אינו יכול לדעת את חמשת הדברים הבאים, שבהם מובדל מדעו של הקדוש ברוך הוא ממדענו, ואלו הם:

- במדעו האחד, יודע הקדוש ברוך הוא ידיעות רבות, ואין ריבוי במדעו.
- הקדוש ברוך הוא יודע הדברים קודם הימצאם, אפילו שאין להם הוויה כלל.
- מדעו יתברך מקיף דברים שאין להם תכלית.
- אין שינוי בידיעתו יתברך, בין כשידע את הדברים כשהיו בכח, ובין ידיעתם אחר שיצאו לפועל.
- ידיעתו אין מוציאה את הדבר מאפשרותו, כלומר מהאפשרות שיהיה אחרת מידיעתו. היינו, אינה מבטלת הבחירה.

(ט)

צריך האדם להגיע לשלמות הדעת - מה שאי אפשר לשכלו לידע יותר, ויהיה מובדל ממדעו יתברך רק בחמשת הדברים הנ"ל.

(י)

דעת - פירושו: להוציא שכלו מכח לפועל, כלומר, שהדבר שמבין - יהיה בתודעתו - בהרגשת הלב.

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה נד

תּוֹרָה נִד: וַיְהִי מִקֵּץ

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרִיעָה חֹלֶם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל הַיָּאָר. וְהִנֵּה מִן הַיָּאָר
עֹלֵת שְׁבַע פְּרוֹת וְכוּ' (בראשית מא)

(א)

צריך האדם לשמור את הזכרון - שלא יפול לשכחה, שהיא מיתת הלב, היינו, שיזכור תמיד את העולם הבא, היינו את ה' - שכל ענייני העולם הזה לא ישכחו ממנו את התכלית.

(ב)

תיכף כשמקיץ משנתו, צריך להדביק מחשבתו בעולם הבא - לזכור שהוא בדרך אל עולם הבא - אל הקדוש ברוך הוא. (ע"פ ליקוטי אורח חיים ברכת הפירות ה - ב)

(ג)

צריך להדביק מחשבתו בקדוש ברוך הוא מכל פרטי העולם הזה - לדעת שכל פרט, מכל הנמצא במציאות, מתהווה ומתחייה ומושגח על ידי הקדוש ברוך הוא.

(ד)

הקדוש ברוך הוא מזמין לאדם, בכל יום, מחשבה דיבור ומעשה, לפי היום ולפי האדם ולפי המקום שבו הוא נמצא. ובתוך המחשבה, דיבור ומעשה אלו - מרמז לו רמזים, כדי שיזכור אותו וידבק בו יתברך.

תורה נד

(ה)

עיקר יציאת מצרים היתה - שנתפשטו ונתגלו ויצאו המוחזין (על ידי הדיבור) ממיצר הגרון שבו היו אסורים. היינו, כי שורש הקול, שהוא בחינת מוחזין, הוא ממקום גבוה ועליון מאוד - מבחינת התנוצצות אלקות שמתנוצץ לכל אחד בדעתו; כי ה' יתברך, ברחמיו, מצמצם עצמו ומאיר לכל אחד בדעתו התנוצצות אלקות, ובזה מרמז לו וקורא לו להימשך אחריו; וזו ההתנוצצות - הם בחינת הקולות הבאים מלמעלה לקרוא אל האדם. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב אפטרופוס

ג - ה)

(ו)

לפי השינויים שנעשים במלאכים - היינו, לפעמים יושבים, לפעמים עומדים, לפעמים נשים, לפעמים אנשים, וכן שאר השינויים - כן השפע הבא מן השמים נשתנה - לפעמים אש, לפעמים מים, לפעמים אבנים, וכן שאר ההשפעות. וכל אלה השינויים נעשים בעולם ובאדם. גם נשתנה רצונו לפי השינויים - לפעמים רוצה כך, ולפעמים רוצה רצון אחר. (ספר המידות, ממון ח"ב יב)

(ז)

גם כשמנסה האדם להבין את הרמזים שמרמז לו הקדוש ברוך הוא, צריך לצמצם מחשבתו בזה לפי מדרגתו, כדי שלא יצא, חס ושלום, מגבול הקדושה. כלומר, שיצמצם את הבנתו, ויבין רק רמזים של קדושה; ואם הבין רמז שאינו בקדושה - יסלק אותו מעליו.

(ח)

אף שהגיע האדם למדרגה שמכל ענייני העולם הזה רואה את השגחתו יתברך, והוא יכול לעבוד את הקדוש ברוך הוא מכל ענייני הגשמיות, אל ירבה לעסוק בגשמיות, אלא צריך שתהיה לו מידת ההסתפקות - רק מה שמוכרח, ולא יותר.

תורה נד

(ט)

כשעובד האדם את הקדוש ברוך הוא מתוך ענייני העולם הזה, במלאכה או במשא ומתן, אף שמקיים גם שם את מצוותיו, צריך להיזהר שהרע לא יתגבר עליו ויטעה אותו, כי העולם הזה מסופב בקליפות.

(י)

הקדושה של עבודת ה' בתורה ומצוות היא גבוהה יותר מהקדושה שיש בעבודת ה' בענייני העולם הזה, והיא רחוקה מהקליפות והרע.

(יא)

המון העם שאין להם את השכל להעמיק ולהבין את הרמזים שמרמז להם הקדוש ברוך הוא דרך פרטי העולם - להדביק מחשבתם בבורא יתברך, זוכים לדבקות בו יתברך, על ידי שינה, על ידי מצוות ציצית ותפילין, על ידי תורה ותפילה, ועל ידי משא ומתן באמונה.

(יב)

המון עם שאינם יכולים ללמוד תורה, מקיימים את עסק התורה על ידי קריאת שמע.

(יג)

בשעת שינה, המחשבה נדבקת בקדוש ברוך הוא.

(יד)

יש ניצוצות שנפלו בכל דבר - במאכל ובמשתה ובמלבוש, ובכל התענוגים שבעולם; והתענוג שיש מן הדבר מאכל ומשתה - הוא הניצוצות; והניצוצות הם אותיות המהוות את שם הדבר. (ליקוטי מוה"ר ח"א עה)

תורה נד

(טו)

כל דבר בעולם - יש בו ניצוצות קדושה, היינו ניצוצות של החכמה האלוקית שנפלו לעולם בעת הבריאה, על ידי שבירת העולמות - המידות האלוקיות, שנשברו על מנת להוות את פרטי המציאות להחיותם. הניצוצות הללו מתבטאים בהנאות שיש בכל דבר. הניצוצות מוגדרים על ידי האותיות שמהוות את השם של אותו דבר - מגדירות את החכמה האלוקית המחיה את אותו נברא. (ליקוטי מוהר"ן ח"א עה)

(טז)

שְׁמוּעָתִי מֵרַבְּנֵנוּ, זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה, שְׂפִימִי אֲבָרְהֵם אָבִינוּ הִיְתָה הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת בְּשֵׁם 'שָׂרָה', וּבִימִי יִצְחָק - בְּשֵׁם 'רַבְּקָה', וּבִימִי יַעֲקֹב - בְּשֵׁם 'רַחֵל' וְלֵאָה. (ח"י"מ תקסג) [ובימינו, כל אחד אשתו היא ניצוץ מהשכינה]

(יז)

כל החסרונות שיש לאדם נובעים מחמת השבירה בעולמות, היינו מחמת שניצוצות החכמה שנחסרו מהמידות של השכינה נפלו לכל דבר הקיים בעולם הזה, כדי להוותו ולהחיותו. נמצא שכל ההויה היא ניצוצות שנחסרו מהשכינה; והיות שהאדם מושרש בשכינה, הניצוצות הם שלו - לפי בחינתו, ועליו לקשר את הניצוצות לשורשם - לקדוש ברוך הוא. (ליקוטי מוהר"ן ח"א צ)

(יח)

כל דבר שבעולם - יש בו ניצוצות קדושה שנפלו אליו בעת בריאת העולם, והם בחינת אותיות החכמה האלוקית שנשברו ונפלו לכל דבר ודבר מזה העולם. וכל דבר - יש לו שעה (אבות ד, א), וצריך לבוא בשעה זו לאדם זה, שהוא משורש אחד עם אותן הניצוצות שיש בזה הדבר; וכשמגיע זה הדבר לאדם זה, והוא מקבל חיות מזה הדבר, היינו הנאה - על ידי זה נכללים האותיות - ההנאות - בנפש שלו, ונעשה מהם קומה שלמה, ומתפשט בחיות של כל הגוף.

תורה נד

(יט)

כשמגיע איזה דבר לאיזה אדם, אזי האותיות של זה הדבר - שהן ניצוצי נפשו - מתחברות עם נפשו של האדם, נכללות בַּחיות שלו ונשלמות.

(כ)

כל דבר המגיע לאדם צריך לשהות אצלו עד שהאדם יגמור לינק מאותו הדבר את כל הניצוצות השייכים לנשמתו, ואחר כך יעבור הדבר לאדם אחר, וגם הוא יינק משם את הניצוצות השייכים לנפשו.

(כא)

לאחר שיצא הדבר מרשות האדם, יכול להיות שיחזור אליו שוב, וזה מפני שבינתיים הוא זכה להשלים את נשמתו ושכלו, ועתה יש בו כוח לינק מהחפץ את הניצוצות שלא היה יכול לינק לפני כן.

(כב)

על ידי קנאה - באה שכחה.

(כג)

מי שלא יכול לעמוד בקנאה שמקנא בו חברו, יראה לברוח ממנו.

(כד)

מי שיכול לתקן את קנאת חברו שמקנא בו, צריך לתקן את הקנאה בשורשה, היינו לעשות את התיקון בסיבה שגרמה לו לקנא.

(כה)

השכל עטוף בקליפה המכונה 'כח המדמה', וצריך כל אחד להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל, כלומר שהשכל שלו יתחיל לתפקד

בפועל. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כה)

תורה נד

(כו)

המדמה שבלב - זה כל התאוות הבהמיות - התאוות המדומות. (ליקוטי מוהר"ן

ח"א כה)

(כז)

הכח המדמה מחפש תמיד גוף לשכון בו ולפעול דרכו.

(כח)

צריך לשמור את העין מכח המדמה, שלא יטעה אותו הדמיון ויראה בעיניו את ההיפך מהאמת.

(כט)

על ידי לשון הרע, מתגבר על האדם הכח המדמה.

(ל)

כשמסתלקת לאדם הדעת, הוא נופל מאהבת ה' יתברך לאהבות הבהמיות, היינו לתאוות.

(לא)

אף על פי ששבר האדם את המדמה ואינו הולך אחרי תאוות לבו, עדיין שכלו בכח ולא בפועל, עד שיתחיל להשתמש בשכלו. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כה)

(לב)

הזכרון הוא בכח המדמה, כי גם בהמה יש לה זיכרון, כמו שאנו רואים - שגם בהמה זוכרת שבמקום זה נשכה כלב, והיא בורחת משם. (ליקוטי מוהר"ן ח"א יט)

(לג)

המדמה הוא לבוש השכל, וכשהמדמה אינו מבורר ונקי ועדיין מעורב טוב ורע, הוא מלביש על השכל ומסתיר אותו. (ע"פ ליקוטי אור"ח ח"א ציצית ה - ד)

תורה נד

(לד)

קודם שנפגמה דעתם של אדם וחווה על ידי החטא, היו יכולים להכיר את בוראם יתברך בפנימיות הדעת, ולא היו צריכים להתקרב לקדוש ברוך הוא ולהכירו על ידי כח המדמה, שבכוחו לקלוט רק את הלבושים של הקדוש ברוך הוא, שהם כל הציורים של פרטי הבריאה; ולעתיד, יהיו מכירים אותו יתברך בדעת - עין בעין, כמו שהיה לפני החטא. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א ציצית ה - י)

(לה)

מנה שמכונה 'זוהמת הנחש' - מה שהטיל הנחש באדם וחווה, כדברי חז"ל (שבת קמה) - זה בלבול המדמה. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א ציצית ה - יא)

(לו)

עיקר השינה היא כדי לברר ולנקות את המדמה מהמחשבות הרעות (שצבר במשך היום). אבל, כשהמדמה מבורר ונקי, אין צריך לאדם שינה. (ע"פ ליקו"ה אר"ח ח"א ציצית ה - כה)

(לז)

קל יותר לכח המדמה להתלבש על תלמידי חכמים - 'השונה הלכות', כי הם משתמשים הרבה בכח זה, בלימודם, כדי לדמות מילתא למילתא (לדמות דבר לדבר). על כן, כאשר הם מחדשים דבר בתורה, הוא חידוש נאה ומתקבל, כי הוא בא מכח המדמה, שיודע לצייר ולהמשיל משלים נאים. אך, צריך להיזהר שהרע שבו לא יתגבר על הטוב, ויטעה אותם מהאמת.

(לח)

מחדשי אורייתא (התורה), צריכים ללמוד פוסקים קודם שמחדשים איזה חידוש, וגם אחרי אמירת החידוש. כי לימוד פוסקים הוא שמירה של החידושים, שלא יגע בהם זר, כי לימוד הפוסקים מברר המדמה, שלא תהיה

תורה נד

הבנה בטעות. גם כשרוצה לעשות צדקה - צריך לעשות כן, כמו בחידושין - שלא תתלבש בזה גאוה. (ספר המידות, צדקה ח"ב ח)

(לט)

כשמחדש האדם חידושי תורה, עומדים הקליפות - הדמיונות - ומחכים להתלבש על מחו, להוציא מחידושו איזה שכל רע - כפירה וכיוצא בזה. לכן, לפני שמחדשים בתורה, צריך להעמיד שומרים, כדי שלא יתקרב זר; והשומרים הם לימוד פסקי ההלכה, שאין לזוז ממנו. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב כא)

(מו)

דע שעל ידי התחדשות התורה נעשה נהרות של חכמה. כי כשמתחיל לחדש בתורה, נעשה מעיין נובע של שכל וחכמה, ומזה נעשים נהרות, וכולם באים לשתות מאלה הנהרות, גם הקליפות - השקר. (ליקוטי מוהר"ן ח"א רסב)

(מא)

על ידי הבכי שבוכה האדם לקדוש ברוך הוא קודם שמחדש בתורה, נעשה מדמעותיו נהרות, שהקליפות והדמיונות של השקר באים לשתות מהם, ואז אינם באים לינק מהנהרות של החכמה שמחדש. (ליקוטי מוהר"ן ח"א רסב)

(מב)

הדמעות שמורידים לפני שמחדשים בתורה מבטלות את הגזירות שגוזרים אומות העולם על ישראל. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ל)

(מג)

אף שהצדיק הגדול זוכה להשגות של קדושה באמת, אף על פי כן, אינם נחשבים בעיניו לכלום, מגודל עוצם הכרתו את גדולת ה' יתברך וידיעתו שיש לקדוש ברוך הוא חידושים נפלאים עד אין סוף. (ליקוטי מוהר"ן ח"א רמה)

תורה נד

(מד)

על ידי הוצאת זרע לבטלה, ח'ו, בורא קליפות. כלומר, הוציא ממנו לאוויר העולם ניצוץ מנפשו, שמחפש קליפה - גוף - לשכון בו, והוא מתבטא בדמיונות המתלבשים בבני אדם שמתנגדים לו, חולקים עליו ועושים לו יסורין. (ספר המדות, ניאוף ח'א כו)

(מה)

כח המדמה נברא בערב שבת בין השמשות, וקדש עליו היום, כלומר נכנסה שבת, ולכן לא נותר זמן לברוא לו גוף. לכן, הוא מחפש גוף להתלבש בו.

(מו)

כח המדמה, שלא זכה לגוף, מחפש תמיד גוף גשמי לשכון בו, כדי שיהיה לו קיום בעולם הזה; כי בעולם הזה, אי אפשר שיהיה לדבר רוחני ביטוי ללא התלבשות בכלי גשמי.

(מז)

התלמידים שוני ההלכות בוראים מציאויות חדשות על ידי התורה שמחדשים, כי על ידי חידושי התורה נבראים שמים וארץ חדשים, היינו בא חידוש בגלגלי המזלות, שעל ידו נבראים דברים חדשים. לכן, כח המדמה הולך אליהם, כדי שיזכה, אולי, להתלבש באיזה גוף - באיזה מציאות חדשה שהם בוראים בדבריהם.

(מח)

כפי מה שהחכמים מחדשים בתורה, על ידי שמרכיבים אותיות התורה בצירופים חדשים - כך נעשים שינויים במעשה בראשית, ושינויים בכל העולם, בכלל ובפרט, וזה נקרא בריאת שמים וארץ חדשים. ולהבדיל, על ידי חידושים רעים - הבאים מכח המדמה, נבראים עולמות של שווא, שמזיקים לפרנסה. (ע"פ ליקו"ה אבהע"ז יבום ג - ב)

תורה נד

(מט)

הפרנסה והשפע הבא לעולם מתמעט על ידי חידושים הבאים מכח המדמה שאינו מתוקן, אף על פי שיש בחידושים אלו גם טוב, היינו תורה.

(נ)

החלום הוא על ידי כח המדמה.

(נא)

כח המדמה הוא החלק הכי קטן של המח שנשאר לפעול אחר הפסקת פעילותו של עיקר המח, כגון בשינה, או אצל מי שלא הוציא עדיין שכלו מכח לפועל.

(נב)

”**יש** בני אדם שישנים את ימיהם, ואף שנדמה להעולם שהם עובדים את השם ועוסקים בתורה ובתפלה, אף על פי כן, כל עבודתם - אין להשם יתברך נחת מהם, פי נשאר כל עבודתם למטה, ואין יכול להתרומם ולהתעלות למעלה; כי עקר החיות הוא השכל, כמו שכתוב (קהלת ז יב): ”החכמה תחיה את בעליה”, וכשהעבודה היא עם שכל, משימין בה חיות, שתוכל להתעלות. אבל, כשנופל לבחינת מחין דקטנות, בחינת שנה (בחינת כח המדמה), אין יכול להתעלות למעלה”. (ליקוטי מהר”ן ח”א ס)

(נג)

כשמתגבר על האדם הכח המדמה, נפגם הזיכרון.

(נד)

על ידי שמחה, מתרחב הדעת, ועל ידי זה מכניעים את הכח המדמה.

תורה נד

(נה)

״זביד הנביאים אדמה״ (הושע יב, יא) - הנבואה ורוח הקודש הם על ידי כח המדמה דקדושה, היינו המדמה המתוקן - המבורר מפסולת.

(נו)

רוח הנבואה ורוח הקודש - כאשר הם מעורבים טוב ורע, אין יכול האדם לקבל נבואת אמת על ידם. אבל, על ידי הניגון המשמח את הלב, מברר את הרוח טובה מתוך הרוח רעה, ונכנע הכח המדמה.

(נד)

״זכאשר תחול עליו (רוח הקודש), צריך שיבחן - אולי עדיין איננו זך ונקי, והרוח הזה הוא ׳סיטרא אחרא׳, או לפחות תערובת רע בטוב... וזה יבחן על ידי מה שנגלה אליו - אם כל דבריו אמת, או שקר ואמת מעורבים; אם דבריו - בדברים בטלים של הבלי העולם הזה או בדברים שאינם על פי התורה וכיוצא בזה, כי אז צריך לדחותו מעליו...״ (שערי קדושה למהרש״ו ח״ג ש״ז)

(נח)

עיקר התגברות כח המדמה - על ידי עצבות, כי העצבות מצמצמת המח.

(נט)

בזמן שעוסק האדם בהתבודדות עם ה' יתברך, צריך לחפש, למצוא ולהדגיש את הנקודות הטובות שיש בו, ולבררן מתוך הרע; ועל ידי זה זוכה לזכור תכליתו - את העולם הבא.

(ס)

עיקר הדרך לזכות לתשובה - על ידי שמכניע הרוח רעה שבו, ומברר הרוח טובה, על ידי שמוצא נקודות טובות בעצמו.

תורה נד

(סא)

אמרו רז"ל (פסחים סו. נדה יט.): אין אדם דן גזירה שווה מעצמו, כי יכול להיות שיהיה הדין על ידי כח מדמה מקולקל, ח"ו. אבל, אם קיבלה מרבו, ורבו - מרבו, עד משה רבנו, אזי יוכל לדון גזירה שווה ממדמה ישר.

(סב)

לכל אחד מזמין ה' יתברך לאכול מאכלים השייכים לחלקי נר"ן (נפש, רוח, נשמה) שיש לו, כדי להשלים נפשו; כי אלו הנפשות שאוכל עתה הם הניצוצות שנחסרו מנפשו ונפלו לשם. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות א)

(סג)

על פי ההלכה, מברכים על (המזון) החביב תחילה, כי כל דבר מושך עצמו לשורשו - למקום שחיותו תלוי שם (היינו, המאכל שאליו אתה נמשך כעת - הוא חיותך). (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות א)

(סד)

פרי שיש לו ברכה פרטית יותר - זה מפני שיש לו חלק גדול יותר בכבוד ה' יתברך; וזה - מחמת שהנפשות שיש בפרי זה מכובדות ביותר. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות ג - א)

(סה)

עיקר האכילה והשביעה היא מהנפש המלובשת במאכל, שהיא החיות שבתוך הדבר שאוכל (כלומר, מההנאה שבמאכל, שהיא חיות הנפש). (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות ג - ז)

(סו)

מי שמסתכל על האמת לאמתו והולך בדרך אמת, ומשתדל ומתייגע תמיד להשיג נקודת האמת, בוודאי אינו מתיירא משום אדם רע עין, כי מה יעשה לו אדם, מאחר שכוונתו אל האמת לאמיתה? (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות ה - ב)

תורה נד

(סז)

כל הדברים מורכבים מארבע יסודות, וכל יסוד מהם מתגבר בכחו לבלתי להתבטל לגמרי נגד חברו, כי אם יתבטל לגמרי - יהיה חסר יסוד אחד, ותתבטל מציאותו של אותו דבר, המתקיים על ידי היסודות. אבל, חלילה שהיסוד יתגבר יותר מדאי, רק צריך להתגבר כפי המידה שצריך ליתן באותו דבר, באופן שיתמזגו כל הארבע יסודות במזג השווה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב

ברכת הפירות ה - 1)

(סה)

כשאחד מהיסודות שנמצא באיזה דבר עובר את הגבול בכמות ובאיכות יותר מחברו, אז נחרב הדבר, ומזה בא החולאת. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות ה - 1)

(סט)

מזה ששלמה המלך היה מבין שפת העצים והחיות וכו' הוא - שהיה מבין מכולם רמזים להבין מהם גדולתו יתברך, ולהתקרב על ידם לקדוש ברוך

הוא. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות ה - 1)

(ע)

הרע עין, שהוא הסטרא אחרא, בהכרח שלא יתבטל לגמרי עד עת קץ, כמובא, כדי שיהיה בחירה בעולם. ועל כן, בהכרח שתתמעט אור הלבנה, כדי שלא יראו הכל גדלת ישראל - שמונין ללבנה, היינו מה שמשגיגין על ידי האמונה, שהוא בחינת צמצום, כדי שלא יתגרו בנו ביותר; כי מי שאין לו כח לעמד פנגדום - צריך לברח מפניהם, כנ"ל. ואמרה ה' ה' לקב"ה: "הואיל ואמרתי לפניך דבר הגון, אמעט עצמי? כי הלא פונתי לטובה, כי אני רוצה שייזכרו ישראל תמיד בעולם הבא, בזכרון חזק ובדעת גדול, הבא על ידי אמונה, ומחמת זה שאלתי: אי אפשר לשני מלכים וכו' - כדי שתכניע הרע עין ותבטלו, כדי שלא יפגם הזכרון הזה; וכי ראוי שבשביל שאלה

תורה נד

הגוֹנֵה כּוֹזֵאת, אֲמַעֲט עֲצָמַי?׃. הַשִּׁיב לָהּ ה' יִתְבָּרַךְ: "לְכִי וּמְשָׁלִי בַיּוֹם וּבַלַּיְלָהּ". הִינֵנּוּ, זֶה אֵי אֶפְשֵׁר - לְמַלְאוֹת שְׁאֵלְתְּךָ לְבַטֵּל הָרַע עֵינַי לְגַמְרִי, כִּי הוּא קִיּוֹם הָעוֹלָם, כִּי בְהֶכְרַח שְׁיִהְיֶה בְּחִירָה וְנִיצְחוֹן, כִּי הַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבְיִל זֶה, כִּנְיָל. "אֵךְ מָה אֶכְפֵּת לְךָ מֵה שְׁאַתָּה מִמַּעַט וּמִקִּטִּין אֶת עֲצָמְךָ לְעֵינֵיהֶם, הֲלֹא בְּאַמַּת מְמַשְׁלֵתְךָ וְנִצְחוֹנְךָ חֹזֵק לְעוֹלָם, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא; כִּי מֵאַחַר שְׁכּוֹנְתָם לְשָׁמַיִם בְּאַמַּת - לְזִכֹּר בְּעוֹלָם הַבָּא תְּמִיד, אִם כֵּן אֶתָּה מְנַצֵּחַ תְּמִיד, אֵיךְ שֶׁהוּא, אֶפְלוּ בְּתַכְלִית הַקְּטַנּוּת וְהַשְּׁפָלוּת" (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות ה - ו)

(עא)

מִי שֶׁחָלַם לוֹ חִלּוּם שֶׁאִינּוּ טוֹב - זֶה סִימָן שֶׁנִּפְגַּם לוֹ הַזִּכְרוֹן - שֶׁשָׁכַח אֶת עֲלֵמָא דְאַתִּי (את הקדוש ברוך הוא), וְלֹא זָכָה שֶׁתִּדְבֵּק נִפְשׁוֹ הַיָּטִב בְּשַׁעַת הַשִּׁנָּה בַּעֲלֵמָא דְאַתִּי - בַּעֲוֹלָם הַבָּא. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות ה - ז)

(עב)

מִי שֶׁזָּוָכָה לְהַבִּין מִפְרִטֵי הָעוֹלָם, שֶׁהֵם רִגְלֵי הַקְּדוּשָׁה שֵׁישׁ בַּעֲוֹלָם הַזֶּה, רִמְזִים שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות ה - ט)

(עג)

עֵיקַר הָאָדָם - מֵה שֶׁנִּקְרָא 'אָדָם' - הִיא הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁבַמַּת, וְהִיא הַנִּשְׁמָה. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות ה - ט)

(עד)

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רּוֹצֵה בְּקִיּוֹם הָעוֹלָם - שִׁוְלִיד הָאָדָם בְּנִים, כְּדֵי שִׁיתְקִיִּים הָעוֹלָם וַיִּזְכְּרוּ אוֹתוֹ לְנִצָּחַ. (ע"פ ליקו"ה או"ח ח"ב ברכת הפירות ה - כ)

(עה)

בְּעֵינַי הַשְּׁמֵטוֹת שֵׁישׁ סִפְרֵי מְקַבְּלִים שְׁסוּבְרִים עֲנִיָן זֶה, כְּמִבְּאֵר בְּסִפְרִים, אָמַר רַבֵּנוּ וְזָכְרוּנוּ לְבָרְכָה שְׁאִינּוּ כֵּן. וְכָל פַּעַם שֶׁסִּפְרָ מַעֲנִין זֶה לֹא הִיָּה מְסֻבִּים

תורה נד

כָּלֵל. וְהִסְפֵּר "שְׁעָרֵי גֶן-עֵדֶן", שְׁיֵצֵא מִחֲדָשׁ בְּיַמֵּינוּ, הִיָּה לְמַרְאֵה עֵינֵי רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, וְלֹא הוּטַב בְּעֵינָיו מִחֲמַת זֶה, שְׁכָל יְסוּדוֹ עַל פִּי עֲנִין הַשְּׁמִיטוֹת. וּפְעַם אֶחָד אָמַר רַבְּנוּ ז"ל בְּפֵרוּשׁ עַל עֲנִין זֶה שְׂאִינוֹ כֵּן, וְאָנוּ חִפְצָנוּ לְשִׁמְעַ מִמֶּנּוּ יוֹתֵר, עָנָה וְאָמַר: מַה יִּהְיֶה אִם אֲגַלֶּה לָּכֶם יוֹתֵר זֹאת גַּם-כֵּן, וְכִי לֹא אֲמַרְתִּי לָכֶם מַה שְּׁיֵשׁ בּוֹ דִּי, וְלֹא רָצָה לְגִלוֹת. אָבֵל זֹאת אָמַר בְּפֵרוּשׁ, שְׂאִינוֹ יֵן כְּמוֹ הַסּוֹבְרִים עֲנִין הַשְּׁמִיטוֹת כַּנֵּ"ל, וְגַם דְּעַת הָאֶרֶץ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה אֵינוֹ מִסְכִּים כָּלֵל לְעֲנִין הַשְּׁמִטוֹת. וְהַקְשִׁיא שֶׁהַקְשָׁה בְּסִפְר "שְׁעָרֵי גֶן-עֵדֶן" הַנֵּ"ל בְּתַחֲלַת הַסֵּפֶר אֵינוֹ מֵיֵשֵׁב כָּלֵל בְּתַרוּצוֹ, שְׁמֵיֵשֵׁב עַל-פִּי הַשְּׁמִיטוֹת, כִּי סוּף כָּל סוּף צָרִיכִין לְהִשָּׂאֵר רַק בְּאֲמוּנָה וְאִסוּר לְחַקֵּר כָּלֵל מַה לְפָנִים וְכוּ', עַל-כֵּן טוֹב טוֹב אִם אֵינוֹ מִתְחִילִים לְכַנֵּס כָּלֵל בְּחֻקֵּיהֶם בְּקִשְׁיָא זֶה וְסוּמְכִים מִיַּד עַל הָאֲמוּנָה, כִּי בְּכָל עֲנִינֵי חֻקֵּירוֹת וְקִשְׁיוֹת כְּאֵלוֹ, שְׁיֵשׁ בְּהִנְהַגְתּוֹ יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה וּבְעֲנִין בְּרִיאַת הָעוֹלָם, אִסוּר לְכַנֵּס בְּהֵם כָּלֵל בְּחֻקֵּירוֹת וְקִשְׁיוֹת רַק לְסַמֵּךְ עַל הָאֲמוּנָה, כְּמַבְאָר בְּדַבְרֵיו כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים. וְעֵינִ בְּסִפְר "שְׁבַחֵי הָאֶרֶץ ז"ל" הַגְּדוֹל, הַמְּחַבֵּר לְסִפְר "לְקוּטֵי הַש"ס" וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שֵׁם (בְּדָף ל.א.): וְלֹא פּוֹקֵי מִהַסּוֹבְרִים שְׁיֵשׁ שְׁמִיטוֹת, וּמִקְדָּם הִיָּה שְׁמִיטַת הַחֶסֶד וְעֵתָה הִיא שְׁמִיטַת הַפְּחָד, כָּל זֶה אֵינוֹ אֲמַת, וְשִׁמְעוּ מִרְבוֹ וְכוּ' וְהוּא הִבִּיא מִדְּעַתוֹ סִבְרַת הַשְּׁמִיטוֹת, וְהֵאֱמַת אֵינוֹ כִּף וְכוּ' כַּנֵּ"ל (חיי מוהר"ן תכד).

(עו)

עיקר שלימות הזיכרון הוא על ידי השכחה, דהיינו לשכוח מהלב כל עסקי עולם הזה, ולזכור את הקדוש ברוך הוא בכל רגע ורגע. (צ"פ ליקו"ה יו"ד ח"א קרח)

וכתובת קעקע א)

(עז)

כשמדבק מחשבתו בעלמא דאתי (בעולם הבא) ממילא לא יצטער על מת, כי אדרבא, עכשיו יצא המת מחיי שעה וזכה לחיים נצחיים. (ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"א קרח

וכתובת קעקע א)

[א"ה: בהרבה מקומות בספרי רביז"ל ובספרי רבי נתן, כאשר מזכירים את יום המיתה, מוסיפים "חס ושלום"; וקשה לי, לאור הדיבור הנ"ל ולאור הרבה מקומות בהם הם מזכירים את הטוב שיש אחר המיתה, ובכל זאת מוסיפים את הביטוי "חס ושלום".]

הערת המגיה (פינחס יניב): דיברה תורה בלשון בני אדם (וכן הצדיקים המתדמים לקונם - ליקוטי מוהר"ן ח"ב נב), ומכם שמעתי כי דרכם של בנ"א - שפוחדים מזה היום, וכפי שאמר ריב"ז (ברכות סח): "איני יודע באיזה דרך מוליכים אותי". כלומר, על אף ההשגות בטוב עוה"ב, עלינו להמשיך לדבר "כרגיל" - כדרך בנ"א, בתמימותם. ועוד, שרבינו אומר (ליקוטי מוהר"ן ח"ב נה): "רווח העולם הזה - אין לשער", כך שאינו רוצה להפסיד רווחיו האפשריים; וכן הוא אומר (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ט): "השגת התכלית - הוא תלוי דייקא בבריות עולם השפל, וכל הנשמות מוכרחין לעבור בזה העולם (השפל) כדי להשיג התכלית על ידו". כלומר, יש חסרון והפסד מיציאה מהעולם "טרם זמנו". ד"א: באומרו "חס ושלום" - כוונתו לרוב בני אדם, ולא לצדיקים השלמים, כי (חיי"מ יב): "מי שְׁהוּא צְדִיק, וְאֵף בְּמִיתָתוֹ הוּא חַי, מֵהַ חְלוּק אֶצְלוֹ בֵּין חַיִּים לְמִיתָה? רַק מִקֶּדֶם הָיָה דָר בְּכָאן, וְעַכְשָׁו קָבַע דִּירָתוֹ שָׁם - בְּקָבֵר, וְהוּא חַי שָׁם"; כי (שיהר"ן קלד): "אנשים כשרים פשוטים זוכים בעולם הבא לחפש בגנויא דמלכא, אבל החפוש שלהם הוא רק לפי שעה [ועל כן לדידהו, המיתה היא הפסד, כי לא יוכלו לקיים עוד מצוות - לזכות על - ידן לנרות נוספים]... אבל הצדיק הגדול זוכה לחפש תמיד בגנויא דמלכא, ונרות שלו לא יכבו לעולם ועד".

תורה נד

(עה)

כשיודעים שאלקותו, יתברך, מלוּבש, כביכול, בכל דבר בעולם הזה, אזי נתגלה מלכותו, ויודעים כי מלכותו בכל משלה; וזה התגלות מלכות משיח.

(ע"פ ליקו"ה יו"ד ח"ב ראשית הגז ב)

(עט)

מי שמדבק מחשבתו בעלמא דאתי (בעולם הבא), כשהוא בהאי עלמא שפילה (כשהוא בזה העולם השפל) - זוכה שגם אחר מיתתו יידבק מיד

בעלמא דאתי - בקב"ה. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חזקת מטלטלין ב - ב)

(פ)

עיקר הבחינה לאדבקה מחשבתיה בעלמא דאתי - נעשה על ידי שמגדילין את השכל בכל דבר, כלומר על ידי שמקשר בדעתו כל דבר לקדוש ברוך הוא; וזה נקרא להעלות הרגלין של הקדושה לשורשם.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חזקת מטלטלין ב - ב)

(ב - ד)

(פא)

כלל כל המצוות - תכליתן היא לאדבקה מחשבתיה בעלמא דאתי; וכל השס"ה (365) מצוות 'לא תעשה' הן בשביל לשמור את הזיכרון - שיזכור את הקדוש ברוך הוא, וינצל ממיתת הלב - מהשכחה.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חזקת מטלטלין ב - ד)

(פב)

לכל אדם - לפי מדרגתו - נמסרה לו האפשרות לאדבקה מחשבתיה בעלמא דאתי, לא רק על ידי המצוות, אלא גם על ידי כל דברי הרשות, כי בכל

דבר יש חיות אלקות. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"א חזקת מטלטלין ב - ד)

(פג)

אחר המיתה, נכלל הצדיק בעלמא דאתי בשלמות. וכן בשעת שינה, זוכה שתעלה נפשו לעלמא דאתי; והכל - כפי מה שקידש את עצמו.

(ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב שוכר ג - ה)

תורה נד

(פד)

על ידי כל העבודות שבני אדם עובדים עם הבהמות לצרכם – על ידי זה מכניעים כח הבהמיות - כח המדמה, ומתעלה יותר כח השכל - כח האדם. ועל כן, הבהמות יכולים להיות נעשים רגילים עם בני אדם, וגם יכולים להבינם וללמדם עבודת האדם, שכל זה - בחינת הכנעת הבהמיות, קצת, והתעלות כח

השכל. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב שו"כ ג - יב)

(פה)

אלו הניצוצות של ההנאה שמתבררים ומתגלים לנו על ידי מלאכת עשיית כלים לשימוש האדם - הם נסתרים ונעלמים מאוד בעמקי העשייה. על כן, כדי להעלות הניצוצות שיש שם וליצור דבר חדש, צריך יגיעה גדולה ואומנות ופעולה בידיים, לעשות מלאכת חרש. והקושי - משום שהמלאכה היא בחינת בריאה חדשה ממש. גם יש בזה סכנה גדולה, כי צריך לירד לעומק עולם העשייה, ששם סיטרא דמותא (צד המוות), וכשירד לשם לעסוק במלאכה - הוא בחינת הסתלקות הנפש; אך, היא ירידה לצורך עליה -

להעלות הניצוצות לשימוש. (ע"פ ליקו"ה חו"מ ח"ב שכירות פועלים א - ד)

(פו)

המלאכה היא בחינת בריאה חדשה ממש. כי מתחילה, אף שהיה הדבר נברא, לא היה בתיקונו, ולא נתקן, ולא נגמרה בריאתו עד עתה, על ידי אומנותו. ועל כן, היא עבודה קשה ויגיעה גדולה, כי צריך לירד לעומק העשייה, לגמרו ולהשלים העשייה על ידי מעשי ידיו ויגיע כפיו ממש, ועל כן הוא בבחינת מסירת נפש. ועל כן, תיכף שזוכה להשלים פעולתו ולצאת משם, צריך תיכף ומיד להחזיר לו נפשו, דהיינו המזון של שכר פעולתו,

שהוא שורש הנפש, שהוא שלימות נפשו. (חו"מ ח"ב הלכות שכירות פועלים א - ד)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה נה

תורה נה: אבא שאול אומר

אֵיתָא בְּגִמְרָא (ג' ד' ד') אַבָּא שְׂאוּל אֹמֵר קוֹבֵר מֵתִים הֵייתִי פְּעַם אַחַת רְצִיתִי
אַחַר צְבִי וְנִכְנַסְתִּי בְּקוֹלֵית שְׁל מֵת וְכוּ'.

(א)

על ידי לימוד זכות שמלמדים על הרשע, ניצולים מהרע עין שהיה
יכול לבוא על ידי קנאתו.

(ב)

ע"י שמתגלה קדושת ארץ ישראל, כלומר כשמתגלה האמונה שהכול
בהשגחתו יתברך - נופלים הרשעים.

(ג)

על ידי שמתנוצץ בעולם האור של האבות הקדושים, כלומר, אור האמונה
שהם הכניסו לעולם, על ידי זה מתגלה קדושת ארץ ישראל, שעיקרה
קדושתה היא האמונה בהשגחתו יתברך, ואז ניצולים מהרשעים, ומפילים
אותם.

(ד)

על ידי שה' יתברך מצדיק את הרשע בדין, נחשך מאור עיני הרשע,
כלומר, נחשך שכלו ואינו יכול להזיק בקנאתו. כי הזכייה שזוכה בדין
למרות רשעותו, מחשיכה שכלו ומטעה אותו לחשוב שלית דין ולית דיין
(אינן דין ואין דיין). וכשחושב כך, הרי הוא מנתק עצמו מהאמונה, מהחיות
האלוקית - שמשם היה יונק כוחו להזיק. כי כל יניקתה של הקליפה מרגלי
הקדושה - מהנקודה הכי נמוכה של הקדושה.

תורה נה

(ה)

על ידי שהקדוש ברוך הוא מזכה את הרשע בדין, נעשה צל ומגן על הצדיק מעינו הרעה של הרשע. וכשרואה הצדיק זאת, מתחזק מאור עיניו, היינו מתחזקת אמונתו שצדיק וישר ה', אף על פי שזיכה את הרשע בדין.

(ו)

כשרואה הצדיק את צדקת ה' בכל מעשיו, כלומר כאשר הוא מבין איך שהקדוש ברוך הוא הציל אותו מהרשע על ידי שֶהַצְדִּיק אותו בדין, מתחזקת אמונתו ויכול להתפלל תפילה אמיתית עם כל הלב.

(ז)

על ידי שרואים צדקת ה', מתיישר הלב מעקמומיותו, היינו מהכפירות והטענות שיש לאדם על הנהגת ה' יתברך.

(ח)

עיקר כח התפילה לפעול, נובע מהאמונה - שמאמין שהכול ברשותו יתברך והוא יכול לשנות את הטבע בשבילו, ואין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה.

(ט)

צריך המתפלל לשבר כל חומריותו וישותו בשעת התפילה, כלומר, לשכוח את העולם הזה, לשכוח גם את עצמו - ולזכור שלפניו נמצא רק הקב"ה.

(י)

בשעת התפילה, כל זמן שהאדם שומע אז עוד איזה אדם, דהיינו ששומע ומרגיש, שעומד עוד אדם בשעת תפלתו, הוא לא טוב. פי צריך כל אדם בשעת תפלתו, שיציר בדעתו, שאין שם אלא אני והשם יתברך לבד. (ליקו"ת

תורה נה

(יא)

צריך המתפלל לקשר את תפילתו לצדיקים שוכני עפר, ולעורר אותם שיתפללו עמו. גם את ההתקשרות אליהם יעשה על ידי תפילה.

(יב)

צב"ר - ראשי תיבות: צדיקים, בינוניים, רשעים.

(יג)

גבוהי הקומה, על פי רוב הם כסילים, כי מן הלב עולים אדים, כלומר, ניצוצות של שכל אל המַחַ, ושם מתהווים מהם מחשבות שכליות. ומחמת המרחק הגדול שבין לבם למוחם, האדים נחלשים במסלולם ונעשה מהם מחשבות חלשות, שהן מחשבות של אמונות טפילות.

(יד)

אצל קטני הקומה - הפילוסופים - שאינם בעלי מידות טובות, האדים עולים במהירות אל המוח ומתהווה מהם מחשבות וְשִׁכְל גדול. שִׁכְל זה צריך לחזור ולשכון בלב, ברגש, והיות ומעשיהם אינם טובים, לבם מתחמם לעבירה ואינו יכול להכיל השכל, ומביאם לידי חטא.

(טו)

כלל, ריבוי השמן מכבה את הנר. לכן כאשר האדם נמצא בריבוי אור ברוחניות או בגשמיות, אין כליו יכולים לסבול את הלחץ הנוצר מהעודפים, לכן הוא נופל למעשים רעים שגורמים להסתלקות האור. וזה הטעם שעם ישראל עשו את העגל - להרחיק מהם את האור האלוקי, כי לא היו יכולים לסבול את ריבוי אור הנוכחות האלוקית.

(טז)

ככל שגדל יותר השכל, כך צריך להשכינו בתוך כלים - בתוך מידות טובות ומעשים טובים, שבהם מתבטא השכל שהשיג. הפילוסופים, קטני

תורה נה

הקומה, שְׁכָלָם גדול ממעשיהם הטובים, לכן אין להם כלים להכיל בתוכם את המחשבות השכליות המתהוות במהירות במוחם. וכאשר רצים המחשבות מהמה אל הלב, אין כח בלב להכיל את השכל הגדול הזה והוא מתחמם לתאוות.

(יז)

על ידי מעשים טובים, יש כח בלב להכיל את השכל הגדול – השגת אלקות.

(יח)

לנואפים, העוסקים בפילוסופיא, מזיק מאוד לימודם, כי לבם חסר ואינו יכול להכיל שְׁכָלָם, והוא הגורם להם לחטוא יותר ויותר.

(יט)

על ידי תפילה בכוונה מתקן הצדיק את לבם החסר של הפילוסופים.

(כ)

המתפלל, צריך לכוון בתפילתו להעלות את הנופלים באמונות כוזבות - להעלותם לאמונה הקדושה.

(כא)

כשאדם נמצא תמיד ב'היכל המלך', היינו, כשמאמין שכל המציאות היא היכל מְשֻׁכָּנו של ה', אזי נתבטלת ישותו ואינו מרגיש את עצמו כלל. לכן אם הוא שומע בזיון, הוא מבין שאין זה נאמר עליו, אלא למלך, כי בהיכל המלך נמצא רק המלך. ובודאי את המלך רק משבחים, לכן הוא בונה ומצרף את דברי הביזיונות כתשבחות למלך.

(כב)

בשעת התפילה צריך המתפלל לזכור שהוא בהיכל המלך - הקב"ה.

תורה נה

(כג)

על ידי תפילה כתיקונו, נתגלה אור זכות האבות, היינו יוצאת לפועל
ההבטחה שהבטיח הקב"ה לאבות למען ישראל.

(כד)

על ידי אמונה, היינו תפילה, בא לקדושת ארץ ישראל - שרואה ומבין
את השגחתו יתברך בכל דבר ודבר.

(כה)

כל הערבוב הדעת וכל הבלבולים וכל המחשבות שחושב האדם לפעמים,
הכל באים על דעתו בשעת התפלה דיקא. והוא בשתי בחינות: או שבאים
להתתקן מחמת שרואים שמתפלל בכונה פראוי, על פן באים להתתקן פי
עכשו הוא הזמן שיכולין להתתקן, פי יש בהם ניצוצות קדושים שצריכין
תקון. או בבחינה אחרת, מחמת שאינו ראוי להתפלל, ובאין לבלבל אותו
מתפלתו. על כל פנים בין כך ובין כך, בשעת התפלה דיקא הם באין (ליקוטי

מזהרין ח"א ל-1

(כו)

כשיש על האדם עין רעה, היינו כשמקנאים בו, נכפלת נשימתו - הוא מפקק
ופותח פיו לקבל נשימה כפולה.

(כז)

מושיה הניח ידו כדי שיתגבר עמלק, כי ידע שעדיין לא הגיע סוף מפלתו,
והיה מוכרח להילחם בו רק בקצת המוכרח (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים ה א)

(כח)

משום שלא היה באדם וחוה שום אחיזת הרע, כי לא היה עדיין בחינת
רע עין, לכן לא התבוששו בערומם. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים ה ד)

תורה נה

(כט)

צריכים בני האדם ללבוש מלבושים כדי שלא ישלטו בהם העיניים - שיש בהם אחיזת הרע מזוהמת הנחש. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים ה)

(ל)

כל דבר יש לו שורש למעלה. לכן בזמן הסרת הטבעת של אחשוורוש, היה גם הסרת הטבעת מהיד העליון - יד ה', כי ה' יתברך, כביכול, הושיט להמן את הכוח, ואחר כך נעשית מפלתו. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים ה י)

(לא)

מענין הפלגת גדלת האדם, אמר: פשהאדם עושה כף בידי נעשה כף בכל העולמות, וכשעושה כף בידי נעשה כף בכל העולמות. (חיי מוהר"ן תקד)

(לב)

מוכל דבר צריכים לתת לסיטרא אחרא (צד הרע) איזה חלק, כדי להחיותה, וזה בחינת הלימוד זכות שמלמדים על הרשעים - ליתן להם קצת חיות, ועל ידי זה ניצולים מעינם הרעה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים ה כ)

(לג)

כבר גלו לנו חכמינו, זכרוננו לברכה, שבכל דברים גשמיים, ובכל לשונות העפוו"ם (הגויים), יכול למצא בהם אלקות כי בלא אלקותו אין להם שום חיות וקיום כלל, כמו שכתוב (נחמיה ט): "ואתה מתיה את כלם" לבד שיהחיות ואלקות הזה שם בצמצום גדול ובמעוט, רק פדי חיונו להחיותו ולא יותר (ליקוטי מוהר"ן ח"א לג)

על פי ליקוטי מוהר"ן קמא תורה נו

תורה נו: וביום הפפורים

וביום הפפורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם, מקרא קדש
יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו (במדבר כ"ח):

(א)

ידע, שאין שני בני אדם שוין זה לזה, כי כל הנשמות הם זה למעלה
מזה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א כ"ה)

(ב)

לכל אחד מישראל יש את מידת המלכות והמשלה בשתי בחינות: ממשלה
בגלוי וממשלה בסתר. בגלוי, מה שרואים שהוא מושל בפועל על אנשים
המצייתים לדבריו. ובסתר, מה שהוא מושל על כל הנשמות שהם
תחתיו בסדר המדרגות שבו נבראו הנשמות.

(ג)

יש אחד המושל על בני ביתו, ויש המושל על יותר אנשים, ויש אחד שאין
לו בגלוי שום ממשלה, אך בסתר הוא מושל על כל העולם, כי נשמתו מעל
כולם.

(ד)

גם אלה שעובדים את אליהם, בסתר הם עובדים את הקדוש ברוך הוא,
כי הקדוש ברוך הוא עומד מאחורי אליהם - מחייה אותם ונותן להם את
הכוח לפעול.

תורה נו

(ה)

רק מי שיכול להבדיל בין אור וחשך, זה יודע גדל ההבדל וההפרש שבין מעשיות של צדיקים למעשיות של רשעים, כי זה מסטרא (מצד) דקדשה על ידי תפלתו, כמו שכתוב באלישע (מלכים - ב ח): "ספרה נא לי הגדלות", הינו שעשה הנסים על ידי תפלה (מגלה כו), אבל מעשיות של רשעים, הם על ידי תחבולות או כשוף או דבר אחר מסטרא אחר (מהצד האחר). (ליקוטי מוהר"ן ח"א רל"ד)

(ו)

כל אחד צריך לנצל את הממשלה שיש לו על האנשים, רק כדי להביאם לשלמות הדעת, ואסור לו לנצל את ממשלתו לצורך עצמו.

(ז)

השכל הוא החיות של כל דבר, כי "החכמה תחיה בעליה". (ליקוטי מוהר"ן ח"א

נ"ב)

(ח)

על ידי עסק התורה זוכים לאריכות ימים, כלומר, כל יום מימי חייו יהיה שלם ומלא בקדושה.

(ט)

בלא מידה וצמצום אי אפשר לקבל את החיות מהקדוש ברוך הוא, מחמת ריבוי אור. לכן על ידי עסק התורה מקבלים חיות, כי התורה היא הצמצום של חכמתו יתברך.

(י)

בנשים של כל דבר מוגבל שכל אלוקי, שהוא הנפש והחיות של אותו דבר.

תורה נו

(יא)

התורה היא שמו של הקדוש ברוך הוא, לכן בתוך התורה מוגבלת החיות מחי החיים.

(יב)

התורה היא הצמצום של חכמתו יתברך, והשכל שבתורה מצומצם בתוך אותיות, תיבות, פסוקים, פרשיות וסדרים, שכל אחד מהם הוא הכלי שבו מצומצם אורו יתברך.

(יג)

על ידי עסק התורה, מקבל האדם דעת איך להוכיח את הנשמות שתחתיו ולקרבם לקדוש ברוך הוא.

(יד)

כשיודע האדם שהקדוש ברוך הוא נסתר ממנו, אפשר לו עדיין להתאמץ עד שיגלה אותו יתברך. אבל כשהקדוש ברוך הוא נסתר ממנו בהסתרה שבתוך הסתרה, היינו שאינו יודע שהקדוש ברוך הוא נסתר ממנו, אזי אי אפשר למוצאו כלל, כי אינו יודע שנסתר ממנו, ולכן אינו מחפשו.

(טו)

בכל הדברים, בכל המעשים, ובכל המחשבות, ואפילו שעושים, חס ושלום, איזה עבירה, גם שם נמצא הקדוש ברוך הוא, רק ששם הוא מוסתר בהסתרה גדולה, היינו שלא יודעים שהכול ממנו יתברך.

(טז)

כשעושה האדם מהאיסור היתר, כלומר כשעושה עבירה כאילו היא מותרת, הוא לוקח החיות האלוקית שבתוך האותיות הקדושות ומצרף מהם את אותיות העבירה כדי לתת לה חיות ולהוציאה לפועל - בכח האלקות.

תורה נו

(יז)

כשנעשית לאדם העבירה כהיתר, אבל עדיין הוא יודע שנעשית לו כהיתר - זו הסתרה אחת, אבל כשאינו יודע שהעבירה נעשתה לו כהיתר והוא חושב שבאמת זה מותר, אזי הוא בהסתרה שבתוך ההסתרה.

(יח)

על ידי הדעת שזוכה האדם על ידי למוד התורה, יכול למצוא את הקדוש ברוך הוא גם בהסתרות המוסתרות ממנו, כי התורה מגלה לו ש"מלוא כל הארץ כבודו", והכול ממנו יתברך - גם ההסתרות.

(יט)

אף בדיבורים ובמחשבות של הרחוקים מהקדוש ברוך הוא, נסתרת תורה, היינו שכל אלוקי, כי הכל ממנו יתברך.

(כ)

התורה שהקדוש ברוך הוא מסתיר בתוך המקומות הנמוכים, היינו אצל אלה שנמצאים בעבירות - בהסתרה שבתוך ההסתרה, היא דייקא תורה גבוה מאוד - סתרי תורה.

(כא)

במקומות הנמוכים, הקדוש ברוך הוא מסתיר את סתרי התורה מעיני השוכנים שם, כדי שהקליפות, היינו הרע של אלה שנסתרת אצלם התורה, לא יוכל לינק מהתורה הזו כוח ולהתגבר. כי בתורה יש שני כוחות, זכה - סם חיים, לא זכה - סם המוות.

(כב)

כאשר הופכים את ההסתרה שבתוך ההסתרה לְדַעַת, היינו שיודעים שגם ההסתרה וכל מה שנעשה שם במקומות המטונפים - הכל מהקדוש ברוך הוא, על ידי זה מתגלים סתרי התורה הגנוזים שם.

תורה נו

(כג)

המלכות והשלטון של הסיטרא אחרא (הצד הרע), הוא על ידי הכוח האלוקי הגנוז בממון.

(כד)

לפי הגדלת הדעת כך הפרנסה בנקל, כי כל מי שחסר דעת ביותר, הוא יגע וטורח אחר הפרנסה ביותר. ודעת, היינו הידיעה שהכול בהשגחה מה' יתברך.

(כה)

לפי הגדלת הדעת נתרבה הרחמנות והשלום, כי כעס ואכזריות הוא מהעדר הדעת.

(כו)

עיקר החולאת הוא מהעדר השלום, היינו מהמחלוקת שבין היסודות שבגוף, שיסוד אחד מתגבר על חברו ומקלקל את האיזון.

(כז)

הרוח הדופק שבלב נוקש בכל האברים, והוא מנענע ומנשב ומנפץ מעליהם את העיפוש כדי שלא יתקלקלו, כמו הרוח המנשב בים ומונע את עיפוש המים.

(כח)

על ידי עצבות רוח, אין הרוח שבלב דופק כסדרו, ואז האיברים נעשים כבדים.

(כט)

על ידי אנחה, מְחִיִּים ומבריאים את הרוח הדופק שבאיברים, וניצול מעצבות רוח.

תורה נו

(ל)

על ידי אנחה שנאנח האדם, נעשה בריה חדשה (ספר המידות תשובה).

(לא)

יש דרך מדרכי ה' שאי אפשר להביך, והיא, מדוע יש צדיק וטוב לו, ויש צדיק ורע לו, יש רשע וטוב לו ויש רשע ורע לו?

(לב)

העולם מתנהג ומתנהל על ידי המלכות - על ידי ה"ישות" - הטבע, וזו הנהגה שלא כסדר. אבל כשיודעים ומאמינים שרצונו מפעיל את המלכות - את הטבע - את כל ה"ישויות" - העולם מתנהג בסדר הנכון. (ע"פ ליקוטי הלכות

אור"ח הלכות נשיאת כפים הלכה ו אות ט)

(לג)

כאשר האדם מצרף את הקדוש ברוך הוא לכל מחשבה, דבור ומעשה שלו, אזי זו בחינת הנהגה כסדר; ולהיפך, כאשר פועל בבחינת "כוחי ועוצם ידי", בלי לקשר הכל לקב"ה - זה נקרא הנהגה שאינה כסדר. (צ'ליקו"ת פ"ב)

(לד)

עיקר חיות וקיום העולם הוא על ידי שהעולם נכלל ונקשר בקדושת ה' יתברך ומקבל ממנו חיות. וכל זה נעשה על ידי ישראל קדושים שמקדשים עצמם ונכללים בקדוש ברוך הוא, ומקדשים את כל העולם ופרטיו בבחינת כסדר - בידיעה שהכל ממנו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות נשיאת כפים הלכה ו אות ט)

(לה)

התורה בעצמה כמו שהיא כתובה לפנינו, היא בחינת שם העצם, ממש, היינו שמו של הקדוש ברוך הוא (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות קריאת התורה הלכה א אות א).

תורה נו

(לו)

עיקר החיות ממשיכים על ידי השם שנותנים לאדם בעת המילה. כי שם כל אדם נמשך משמו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א מילה ד יא).

(לז)

שלימות הדעת הוא שלימות הזכרון. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"א מילה ד יא).

(לה)

מהמעשה שמסופר במגילת אסתר נעשה תורה, היינו התגלה הדעת שהכול בהשגחה. ואז נשלם עוד חלק בקבלת התורה שהולכת ונשלמת בכל דור על ידי תורה שבעל פה. כמו שאמרו רז"ל: "קיימו מה שקבלו כבר". (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות תשעה באב ושאיר תעניות הלכה ד אות כ)

(לח)

אין שלום אלא כשיש שני הפכים, והשלישי הוא שמכריע ביניהם ומשלים ביניהם - בחינת ימין ושמאל ואמצע. (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות קריאת התורה הלכה א אות א)

(לט)

עיקר כוח החיות שיש בתוך הדבר הנאכל - מה שמחיה את נפש האדם - הוא הדעת, היינו, הידיעה שהקדוש ברוך הוא ברא ומחיה ומקיים את אותו דבר מאכל. (כלומר, הידיעה שהחכמה האלקית שנמצאת בתוך המאכל ומרכיביו, היא הנותנת קיום לגוף האדם להחזיק בה את הנפש). (ע"פ ליקוטי הלכות אורח חיים הלכות נטילת ידים לסעודה הלכה

א אות א)

(מו)

על ידי הברכה שמברכים על המאכל, מעלים את החיות דקדושה - החיות האלוקית המלוכש בתוך המאכל, ומקשרים אותו אל מקור החיות - הקדוש ברוך הוא, ואז האוכל את המאכל מושך לעצמו דעת ממקור החיות - הקדוש ברוך הוא. (ע"פ ליקוטי הלכות יורה דעה הלכות תרומות ומעשרות ה"א-א)

תורה נו

(מא)

קודם מתן תורה הייתה הממשלה ביד הקדוש ברוך הוא. אחר מתן תורה מסר את הממשלה לישראל כל אחד לפי בחינתו.

(מב)

רצונו של הקב"ה מלוּבש בתוך אותיות התורה. וכשניתנה לנו התורה, רצונו נמסר בידינו, היינו רצונו כרצוננו.

(מג)

המחלוקת היא בחינת בריאת העולם. כי על ידי המחלוקת שיש בין התלמידי חכמים - שכל אחד אומר דבר אחר מחברו, בזה הוא בורא שכל חדש. כי אם היו כולם אומרים אותו דבר, לא היה נברא רק אותו הדבר.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"ד)

(מד)

"סברת מי שחשב שהדינים (ההלכות) נפלה בהם מחלוקת מחמת טעות בקבלה, או שכחה, ושהאחד צודק בקבלתו והשני טעה בקבלתו, או ששכח, או שלא שמע מרבו כל מה שצריך לשמוע, הנה זה - חי ה' - דבר מגונה ומוזר מאד, והוא דבר בלתי נכון ולא מתאים לכללים, וחושד באנשים שמהם קבלנו את התורה, וכל זה בטל". (רמב"ם בהקדמה למשניות)

(מה)

על ידי ריבוי הדעות והפירושים שיש בתורה שבעל-פה, מתגלית יופייה של החכמה האלוקית שהיא עד אין סוף, ועל ידי זה נשלמת התורה שבכתב ומתגלה תפארתה וגדולתה. (ליקוטי מוהר"ן ח"א ס"א)

(מו)

כאשר יש לאדם דעת, ויודע שכל הדיבורים שמדברים חכמי התורה הם מקבלים מן השמים, אזי אין מקום לגנות את המקבל, אף אם אין הלכה

תורה נו

כמותו, מאחר שקיבלם מן השמים. ועל כן, באמת אלו ואלו דברי אלוקים חיים (ערובין י"ג), כי כל כוונתו במחלוקת - לשם שמים - למען ה' וקיום תורתו.

(ליקוטי מוהר"ן ח"א נ"ז)

(מז)

שני אלפים מדרגות של חכמה ירדה התורה והשתלשלה עד שהתפשטה בזה העולם - (להשגת בני אדם). (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג עירובי תחומין ב א)

(מה)

אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי, או בדור שכולו חייב. דור חייב הוא דור שיהיו בתכלית ההסתרה, ומשיח יגלה ההסתרה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח

ח"ג ר"ח ג ח, וכן עירובי תחומין הלכה ג אות ח)

(מט)

צריך לשבור ההסתרה, היינו לגלות הדעת המלוּבש בהסתרה - לגלות שגם שם מלוּבש אלקותו יתברך. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג ר"ח ג פסח ב).

(נ)

כשנופלים משבעים הפנים של התורה (אל התאוות של שבעים אומות), אי אפשר להתעורר מהשינה אלא ע"י משיח - שהוא הדרת פנים - (גילוי פני ה', כלומר, גילוי אמונת ההשגחה בתכלית). (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים א)

(נא)

בשורש הכול טוב, אפילו הסיטרא אחרא (הצד האחר), ורק למטה אצלנו נפרדים לימין ושמאל, טוב ורע, שהם סיטרא דקדוּשא וסיטרא אחרא. (ע"פ

ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים א ב)

(נב)

כדי להמשיך גורל של שם ה' על השְׁעִיר שְׁבִימִינוּ, וגורל של שמאל על השְׁעִיר שבשמאלו, היה צריך אהרון הכהן להעלות ולנשא את שני

תורה נו

הַשְּׁעִירִים לֵה', ששם בשורשם כולו טוב, ואז יוכל להמשיך משם כרצונו, וליתן לכל אחד חלקו וגורלו כראוי. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים א ב).

(נג)

למַרְדְּכִי היהודי היה כח לגלות ההסתרות ולהכניע את המן, היינו לגלות שכל מה שפעל המן ואחשוורוש היה פעולת ה', ועל ידי זה הוציא ממנו כל יניקתו שינק מהקדושה - מהשכל, ולעשות מזה תורה חדשה - שזו המגילה. (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים א ב)

(נד)

והכלל, שעיקר התשובה להחזיר ולהעלות ולקשר גם את דרך השמאל (צד הסיטרא אחרא) אל שורשו - (אל הקדוש ברוך הוא). וזה נעשה על ידי שהאדם חוזר ללכת באותם המקומות שנפל שם (ולהאמין שגם שם הקדוש ברוך הוא נמצא אתו). (ע"פ ליקוטי הלכות אור"ח ח"ג פורים א ג)

(נה)

על ידי עסק התורה בפה, יכולים למצוא את הקדוש ברוך הוא אפילו בתוך ההסתרה שבהסתרה. כי על ידי זה קוראים את חי - החיים, ומושכים ממנו חיות בהדרגה ע"י הכלים - שהם פרשיות ותיבות ואותיות התורה. ואז זוכים לדעת. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ג)

(נו)

על ידי הדיבור של הברכה על המאכל, ממשיכים את החיות ממנו יתברך לתוך המאכל שאוכל, ולתוך כל המאכלים שבעולם, ואז החיות הזו נכנסת באדם. וגם על ידי זה נשתלשל הכוח גם במאכלים שאוכלים הגויים, ומחייה גם אותם. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ג א)

תורה נו

(נז)

בְּאִתְּעָרוּתָא דְלִתְמָא אִיתְעַר לְעֵלָא (התעוררות למטה מעוררת למעלה), לכן כשאנו מברכים בפנינו על מאכל, אנו מעוררים את פי ה', כביכול, להמשיך לנו החיות בהדרגה ע"י הדבור שלו. (ע"פ ליקוטי הלכות יור"ד ח"א הכשר כלים ג א)

(נח)

האישה שהיא בחינת מלכות, כל חיותה ע"י בעלה שממשיך לה חיות, היינו דעת. (ע"פ ליקוטי הלכות אבהע"ז גיטין א)

(נט)

על ידי מה שיודעים, שבתוך ההסתרה מלוּבש שָׁם ה' יתברך, על ידי זה נתגלה ההסתרה ונתגלה האמת. (ע"פ ליקוטי הלכות אבהע"ז סוטה א).

(ס)

מפלת הרשעים הוא על ידי התגלות האמת. כי על ידי התגלות האמת נתגלה ההסתרה ונעשה ממנה תורה, ואז אורייתא מכרזת קמייהו (התורה מכריזה): "עד מתי פתיים תאהבו פתי", ואז נעשה קץ וסוף לרשעים, או שהם חוזרים בתשובה. (ע"פ ליקוטי הלכות אבהע"ז סוטה א).

(סא)

כשיש ריבוי אור, ח"ו, אין הכלים יכולים לסבול ריבוי האור, ואזי נסתלק כל האור למעלה - למקורו - לקב"ה, שזהו עיקר בחינת המיתה, בחינת שבירת כלים. על ידי המצוות אנו בונים לנו כלים לקבל האור, (כלומר, לקבל את מציאותו יתברך). (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א נוקד שכנים ג ב)

(סב)

עיקר התיקון - כדי להצליח להוציא מכח אל הפועל - (שהוא בחינת התפתחות הידים - הפרדת יד ימין מיד שמאל - התפתחות והפרדת שני הרוחות: רוח דלעילא מרוח דלתתא - לפתוח ולחתוך יוד עילאה מיוד תתאה) [עיי' כל זה בליקוטי מוהר"ן ח"א סו] - כל זה אי אפשר, כי

תורה נו

אם, על ידי שעושים הכלים דקדושה, שעל ידם נוכל לקבל האור בהדרגה
ובמידה, שלא יהיה ריבוי אור. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א נזקי שכנים ג ח)

(סג)

אי אפשר להוציא שום דבר שבקדושה מכח לפועל אלא על ידי מניעות כי
עיקר התיקון - שלא יחזור האור למעלה - לקב"ה - הוא על ידי הכלים הנעשים
על ידי המניעות. (ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א נזקי שכנים ג ח)

(סד)

האדם ירד לעולם הזה השפל שהוא מלא מניעות - המונעים מעבודת ה',
כדי שישבר המניעות ויעשה כלים לקבל אורות גדולים - (אור ה'). וזה על
ידי ריבוי הכלים והמחיצות דקדושה שזכה לעשות על ידי שבירת המניעות.
(ע"פ ליקוטי הלכות חו"מ ח"א נזקי שכנים ג ח)

(סה)

כל הבריאה וכל התורה, עיקרם בשביל לגלות מלכותו יתברך - לידע
ולהודיע שיש רב ושליט, אדון, מלך ומושל, ומנהיג - יתברך שמו לעד. (ע"פ
ליקוטי הלכות חו"מ ח"ב מאבד ממון חברו ומסור ג ב)

(סו)

וְכָל אָדָם צָרִיךְ לְקַיֵּם זֹאת לְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיאָם מֵעֲוֹנוֹת. לִידַע וּלְהוֹדִיעַ
שֵׁישׁ אֱלֹהִים שְׁלִיט בְּאָרֶץ וְשֹׁאֵין שׁוֹם תְּכָלִית בְּזֶה הָעוֹלָם כִּי אִם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ
יִתְבָּרֵךְ. כִּי אֵין נִשְׁאָר מֵהָאָדָם אַחַר הַסְתַּלְקוֹתוֹ כִּי אִם הַדַּעַת הַזֶּה שֶׁהָאִיר
בְּחֻבְרֵיו. וּכְשֶׁאֶחָד מְדַבֵּר עִם חֵבְרוֹ בִּירְאֵת שְׁמַיִם וּמְאִיר בּוֹ דַּעְתּוֹ הַקְדוּשָׁה
שֶׁקָּבַל מֵרַבּוֹ בְּאִיזָה דְבּוּר שֶׁמְדַבֵּר עַל לְבוֹ לְהַשִּׁיבּוֹ מֵעֲוֹנוֹתָיו. אָז חֵבְרוֹ נִחְשָׁב
אֲצֵלוֹ תְלָמִיד. וְכֵן לְהִפְךָ כְּשֶׁחֵבְרוֹ מְאִיר בּוֹ אָז נִחְשָׁב הוּא תְלָמִיד לְגִבֵּי חֵבְרוֹ.
וְאָז כְּשֶׁמִּגִּיעַ זְמַנוֹ לְהַסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם אָז יִתְלַבֵּשׁ בְּזֶה הַדְּבּוּר שֶׁהָאִיר בְּחֻבְרוֹ
וְיִהְיֶה נִחְשָׁב כְּאֵלוֹ הוּא בְּעַצְמוֹ מִמֶּשׁ קַיִם בְּעוֹלָם. וְזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַנִּשְׁמָה.

תורה נו

וְכֹל אָדָם מְחַיֵּב לְהִשְׁתַּדֵּל בְּזֶה כִּי "לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשִׁבְתַּי יִצְרָה". וְכִמּוֹ שֶׁהָאָדָם מְצַוֶּה לְהַעֲמִיד בְּנֵים בְּעוֹלָם בְּשִׁבִיל קִיּוּם הַמִּין, כֵּן הוּא מְצַוֶּה לְהַכְנִיס דַּעַת וְיִרְאָת שָׁמַיִם בְּבִנְיַי אָדָם. כִּי זֹלָת זֶה אֵינוֹ בְּכֻלּוֹ אָדָם כָּלָל כַּנ"ל. (ליקוטי מוהר"ן ח"ב ז)

(סז)

בשעת כתיבת ספר תורה, צריך הסופר לקרות כל תיבה ותיבה בפירוש, כדי שעל ידי זה יקרא אליו את חי החיים (את הקב"ה), כדי להמשיך ממנו חיות בהדרגה ובמידה לתוך כל אות, ולתוך כל תיבה, ולתוך כל פרשה. (ע"פ ליקוטי

הלכות חו"מ ח"ב מאבד ממון חברו ומסור ג ג)

(סח)

עיקר הגלות הוא רק על ידי הממון, היינו, לגלות וליפול לתאוות ממון, כי שם כל הניצוצות הקדושות - שפע קודש - הטוב השייך לישראל. והם (הגויים) מתגברים להוציאם (את ישראל) לחוץ מהקדושה, ח"ו, על שמפילים אותם לתאוות ממון, וגם על ידי מה שגוזזין לממון ישראל, כי הם בחינה אחת. דהיינו, על ידי גזלתם ממש, ועל ידי התגברות התאוה על ישראל, הם יכולים לינק ולקבל משפע קודש הגנוז בממון כנ"ל. אבל יש כח במלכות דקדושה להוציא בלעם מפיהם, כי מוציאין כל החיות והטוב מהם. ואדרבא, אפילו כל הניצוצות של הטוב שהיה ביניהם מכבר, מוציאין מהם. כי על ידי שנתקבץ הטוב השבוי אצלם יחד, עם הטוב שהתגברו וינקו עוד מישראל, יש כח לטוב ולניצוצות של ישראל לברוח מהם, ונשאר אצלם הרע לבד בלי שום טוב - שזהו מפלתם, כי כל הטוב יוצא מהם, וזה בחינת "עת אשר שלט האדם באדם לרע לו". כי ע"י שליטתם והתגברותם על ניצוצות השייכות לנשמות ישראל, נשאר אצלם הרע לבד כנ"ל. (ע"פ ליקוטי

הלכות חו"מ ח"ב נזקי ממון ב)

תורה נו

(סט)

דעי, כי עקר הגלות אינו אלא בשביל חסרון אמונה, ואמונה הוא בחינת תפלה, וזה בחינת נסים למעלה מהטבע, כי הטבע מחייב כן, והתפלה משנה הטבע, וזה דבר נס, ולזה צריך אמונה, שיאמין שיש מחדש ובידו לחדש דבר כרצונו. ועקר אמונה, בחינת תפלה, בחינת נסים, אינו אלא בארץ - ישראל.

(ליקוטי מוה"ר"ן ח"א ז)

(ע)

כשמגלין התורה והדעת המלבש בתכלית ההסתרה, מגלין תורה גבה מאד, כי שם דיקא מלבש תורה גבה מאד דיקא, דהינו סתרי תורה שהיא, כפיכול, ה' יתברך בעצמו בלי לבוש, בבחינת ועברתי בארץ מצרים, אני ולא מלאך אני ולא וכו'.

(ע"פ ליקוטי תלכות אור"ח ראש חדש ג-א)

(עא)

על - ידי התורה שהיא בחינת שמו יתברך, דהינו בחינת פלים ומדות, על-ידי זה קורין אותו יתברך וממשיכין חיות מחי החיים דהינו דעת. וזה בחינת הכתוב (משלי לא-ב): "נודע בשערים בעלה", הינו שזוכין לדעת אותו יתברך על-ידי שעורין דלבא (השערת הלב) שהוא בחינת פלים ומדות

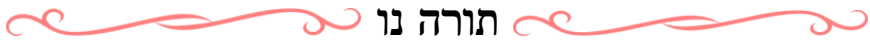
(ע"פ ליקוטי תלכות אור"ח

ראש חדש ג-יא)

(עב)

זה ידוע שבמקום ובזמן שיש להם יניקה צריך דוקא להניח להם לינק, שזהו הכנעתם פשוטתנין להם יניקתם בצמצום פידוע, כי הירידה היא תכלית

העליה (ע"פ ליקוטי תלכות אור"ח ראש חדש ג-ח)

חזק חזק חזק

אודה לה' יתברך. תם ונשלם חלק א. (מהדורא תניינא) יהי רצון מלפניך שתזכנו להדפיס ולהפיץ את שאר החלקים – לגלות אלקותך בעולם.